

Slobodan Praljak

LOGORI – ZATVORI - SABIRNI CENTRI

U kojima su neke postrojbe A BiH i druge strukture muslimanske vlasti držali zatočene Hrvate

ČINJENICE

<http://www.slobodanpraljak.com>

Slobodan Praljak

LOGORI – ZATVORI – SABIRNI CENTRI

**U kojima su neke postrojbe A BiH i druge strukture
muslimanske vlasti držali zatočene Hrvate**

BESPLATAN PRIMJERAK

Zagreb, prosinac 2008.

<http://www.slobodanpraljak.com>

Nakladnik Oktavijan d.o.o.

Nikola Babić Praljak

Urednik Ured obrane Slobodana Praljka

CIP – zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 686620

ISBN - 978-953-7597-03-0

PREDGOVOR

Molim gospođe i gospodu (i ostale) da pomno pročitaju DOKUMENTE.

I u ovoj knjižici i na www.slobodanpraljak.com. Tamo se nalazi mnogo više dokumenata.

Hvala !

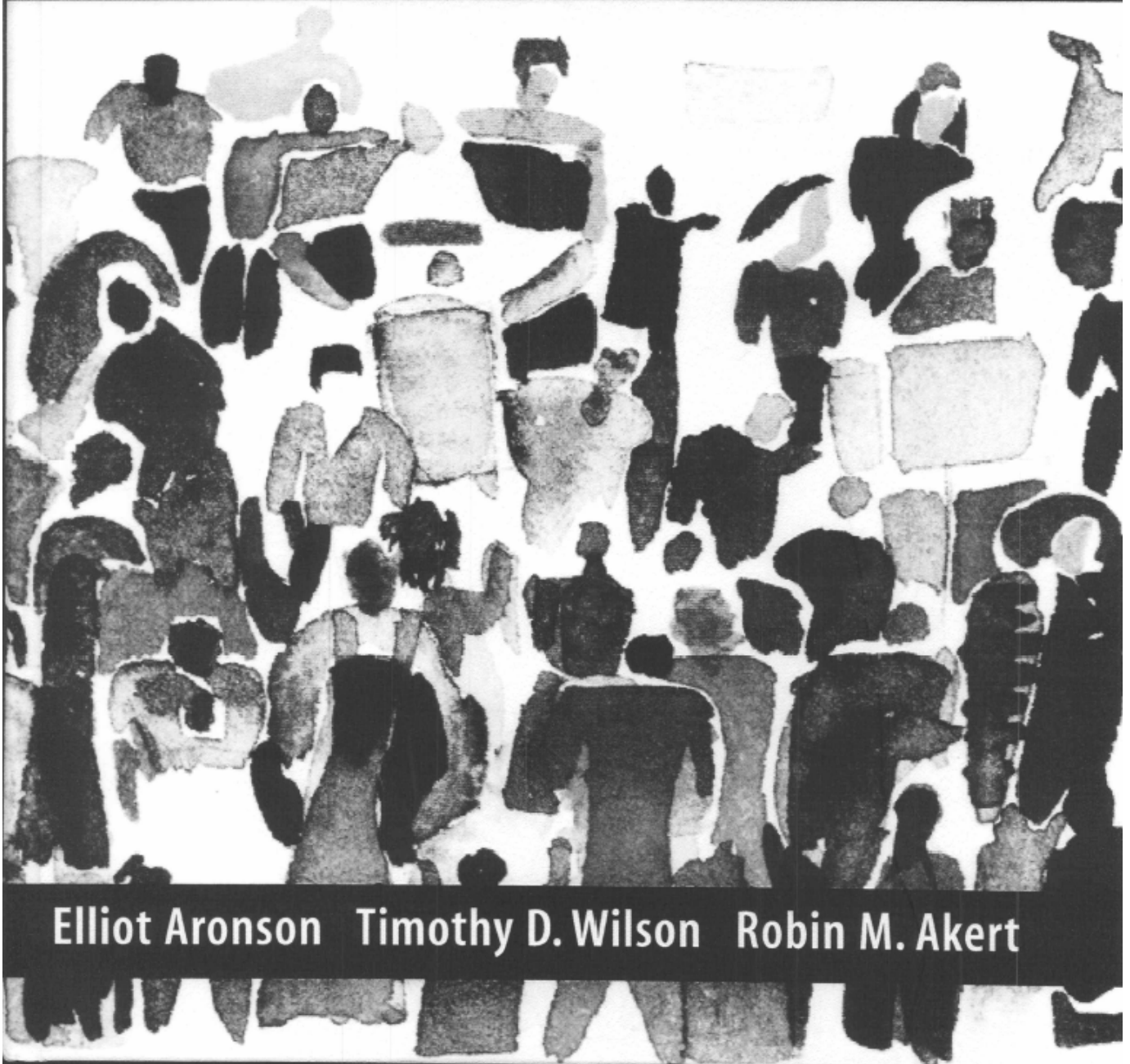
Slobodan Praljak

P.S. Mnogi su pomogli u sakupljanju dokumenata, ne navodim njihova imena samo zbog straha da nekog ne izostavim.

Moja zahvala nije time manja, a njih molim da to razumiju.

Socijalna psihologija

ČETVRTO IZDANJE

Elliot Aronson Timothy D. Wilson Robin M. Akert

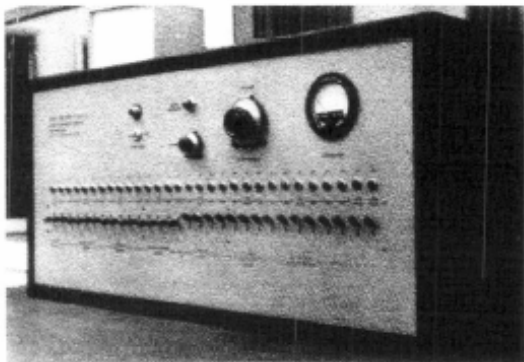
Nakladnik – MATE d.o.o. Zagreb 2005

<http://www.slobodanpraljak.com>

Zamislite da sudjelujete u jednom od Milgramovih istraživanja. Javite se na oglas u novinama kojim se traže sudionici za istraživanje o pamćenju i učenju. Kada stignete u laboratorij srećete drugog sudionika: 47-godišnjeg, debeljuškastog gospodina ugodnog izgleda. Eksperimentator objašnjava da će jedan od vas igrati ulogu učitelja, a drugi učenika. Izvlačite papirić iz šešira i saznajete da ćete vi biti učitelj. Ispostavi se da je vaš zadatak drugog sudionika naučiti listu parova riječi (tj. *plava-kutija, lijep-dan*) i zatim ga ispitati. Eksperimentator vas uputi da učeniku svaki put kada pogriješi zadate elektrošok zato što je svrha istraživanja utvrditi učinke kažnjavanja na učenje.

Gledate kako je drugi sudionik (učenik) privezan u stolici u susjednoj sobi i kako su mu elektrode priključene na ruku. Vi sjedate ispred generatora šokova na kojem je trideset prekidača kojima se zadaju različite razine šoka u povećanjima od po 15 volti, od 15 do 450 volti. Uz svaki prekidač nalazi se oznaka, od «blagi šok» preko «opasnost: ozbiljan šok» do kobnog «xxx» uz najvišu razinu (pogledajte fotografiju na sljedećoj stranici). Eksperimentator vam kaže da učeniku za prvu pogrešku trebate zadati najslabiji šok od 15 volti i zatim da za svaku sljedeću pogrešku trebate povećati intenzitet za dodatnih 15 volti. Kako biste znali o kakvim se šokovima radi, eksperimentator vam zada šok od 45 volti, koji je prilično bolan.

Učeniku čitate listu parova riječi i zatim počinje faza testiranja. Nakon najave prve riječi u paru, ponudite četiri moguća odgovora, a učenik odgovara pritiskajući jedan od četiri prekidača, što rezultira paljenjem svjetla na kutiji za odgovore ispred vas. Sve počinje glatko, budući da učenik u nekoliko prvih zadataka odgovara točno. Nakon toga pogriješi, i vi, sukladno primljenoj uputi, zadajete šok. Sada vjerojatno postajete zabrinuti zbog broja i ozbiljnosti šokova koje ćete trebati zadati. Kada dođete do razine od 75 volti, učenik, kojeg možete čuti preko zvučnika, izgovara bolan «Joj». Možda zastajkujete i pitate eksperimentatora što trebate učiniti. On odgovara: «Molim nastavite». Budući da učenik nastavlja griješiti, zadajete još nekoliko šokova. Učenik se buni, uzvikujući: «Joj, eksperimentatoru. Dosta je. Pustite me van odavde.» Vi

Lijevo: Uredaj za zadavanje šokova koji je korišten u Milgramovim eksperimentima. Desno: Učenik (suradnik eksperimentatora) privezan za stolicu s prikopčanim elektrodama na ruci. (Prilagođeno prema Milgram, 1974.)

TRANSKRIPT PROTESTA UČENIKA U MILGRAMOVU ISTRAŽIVANJU

75 volti Joj!
 90 volti Joj!
 105 volti Joj! (glasnije)
 120 volti Joj! Hej, ovo stvarno boli.
 130 volti Joj!!
 150 volti Joj!!! Eksperimentatoru! Dosta je. Pustite me odavde! Rekao sam vam da imam problema sa srcem. Srce me počinje boljeti. Molim vas, pustite me odavde. Odbijam nastaviti. Pustite me van!
 165 volti Joj! Pustite me van! (vičući)
 180 volti Joj! Ne mogu podnijeti bol. Pustite me odavde! (vičući)
 195 volti Joj! Pustite me odavde. Pustite me odavde. Boli me srce. Pustite me odavde! Nemate me prava držati ovdje. Pustite me van! Pustite me odavde! Pustite me van! Pustite me odavde! Boli me srce. Pustite me van! Pustite me van!
 210 volti Joj! Eksperimentatoru! Pustite me odavde! Dosta mi je! Ne želim više sudjelovati u eksperimentu!
 225 volti Joj!
 240 volti Joj!
 255 volti Joj! Pustite me odavde!
 270 volti (očajan vrisak) Pustite me odavde! Pustite me odavde! Pustite me odavde! Pustite me van! Čujete li? Pustite me odavde!
 285 volti (očajan vrisak)
 300 volti (očajan vrisak) Apsolutno odbijam dalje odgovarati! Pustite me odavde! Ne možete me držati ovdje! Pustite me van! Pustite me odavde!
 315 volti (snažan očajan vrisak) Rekao sam vam da odbijam odgovoriti! Ne sudjelujem više u ovom eksperimentu!
 330 volti (intenzivan i duži očajan vrisak) Pustite me odavde! Pustite me odavde! Boli me srce. Pustite me van, rekao sam vam! (Histerično) Pustite me odavde! Pustite me odavde! Nemate me prava držati ovdje. Pustite me van! Pustite me van! Pustite me van odavde! Pustite me van!

Upute koje je koristio eksperimentator kako bi postigao pokoravanje

Izjava 1: Molim nastavite. *ili* Molim idite dalje.

Izjava 2: Eksperiment zahtijeva da nastavite.

Izjava 3: Apsolutno je nužno da nastavite.

Izjava 4: Nemate drugog izbora, morate nastaviti.

Izjave su uvijek izgovarane u nizu:

Samo ako izjava 1 nije bila djelotvorna mogla se koristiti izjava 2. Ako je sudionik odbio pokoravanje eksperimentatoru nakon izjave 4, eksperiment je prekinut. Ton eksperimentatorova glasa je cijelo vrijeme bio odlučan, ali ne i neljubazan. Niz bi počinjao ispočetka nakon svake situacije kada je sudionik zastao ili je oklijevao u slijedenju naredbi.

Posebna izjava: Ako je sudionik pitan je li moguće da učenik doživi trajnu tjelesnu ozljedu, eksperimentator je rekao:

«Iako šokovi mogu biti bolni, nema trajne ozljede tkiva, te vas molim da nastavite.» (Slijedile su izjave 2, 3, i 4, ako je bilo nužno.)

Ako je sudionik rekao da učenik ne želi nastaviti, eksperimentator je odgovorio: «Svidalo se to učniku ili ne, vi morate nastaviti sve dok on ne nauči točno sve parove riječi. Stoga, molim nastavite.» (Slijedile su izjave 2, 3, i 4, ako je bilo nužno.)

Slika 8.9 Transkript protesta učenika u Milgramovu istraživanju pokoravanja

(**lijevo**) Transkript izjava koje je koristio eksperimentator kako bi pridobio ljude da nastave zadavati šokove (desno). (Prilagođeno prema Milgram, 1963, 1974.)

jako zabrinuto gledate u eksperimentatora. On vam kaže: «Apsolutno je nužno da nastavite». (Pogledajte sliku 8.9.)

Što biste učinili? Što mislite, koliko ljudi bi nastavilo pokoravanje eksperimentatoru povećavajući razinu šokova sve dok ne bi zadali najintenzivniji šok od 450 volti?

Kada je ovo pitanje upućeno studentima psihologije na Sveučilištu Yale, procijenili su da bi samo oko 1% populacije išlo do te krajnosti.

Uzorak odraslih srednje klase i skup psihijatara imali su slična predviđanja. Međutim, zbog naše dosadašnje rasprave o konformizmu, vi vjerojatno niste tako optimistični. Iako nitko ne bi vjerovao da su se takvi zločini kao što su holokaust ili My Lai mogli dogoditi, oni su se dogodili. Kao i vojnici u selu My Lai, većina Milgramovih sudionika potpala je pod pritisak osobe s autoritetom. Prosječni najjači zadani šok bio je 360 volti, i 62.5% sudionika je išlo do kraja, zadajući šokove od 450 volti. Punih 80% sudionika nastavilo je zadavati šokove čak i nakon što je učenik, koji je ranije spomenuo da ima problema sa srcem, zavikao: «Pustite me odavde! Pustite me odavde! Boli me srce. Pustite me odavde! ... Pustite me odavde. Dosta mi je. Ne želim više sudjelovati u eksperimentu.» (Milgram, 1974, str. 56.)

Važno je znati da je učenik u stvari bio suradnik eksperimentatora koji je igrao svoju ulogu. Nije primao nikakve stvarne šokove. Jednako je tako važno znati da je istraživanje provedeno vrlo uvjerljivo, tako da su ljudi vjerovali da stvarno zadaju šokove učeniku. Ovdje je Milgramov opis reakcija jednog sudionika na ulogu učitelja:

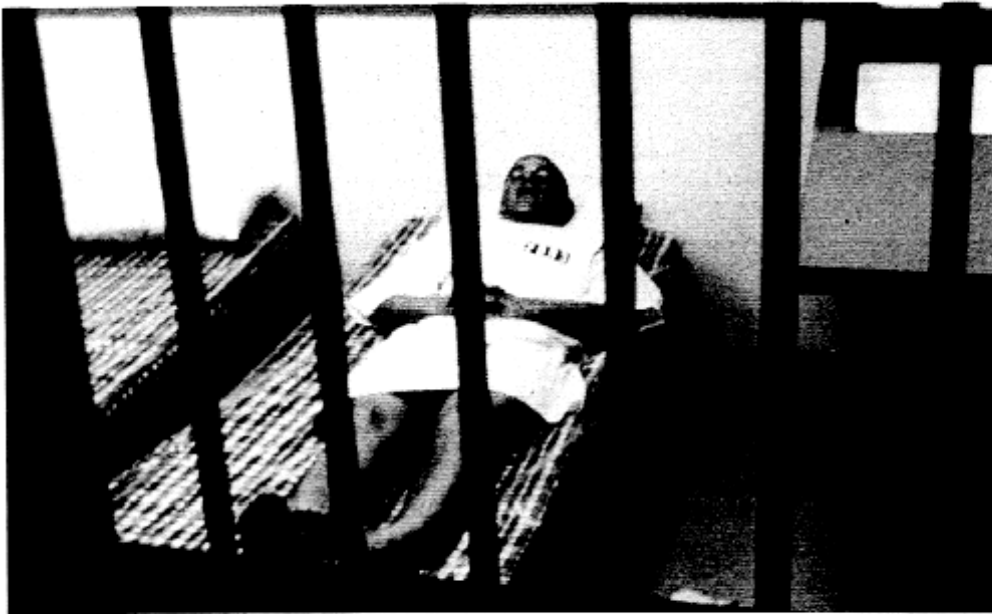
Vidio sam ozbiljnog poslovnog čovjeka kako sigurno ulazi u laboratorij smiješeći se. U roku 20 minuta pretvorio se u ruševinu od čovjeka. Nekontrolirano se trzajući i mucajući brzo se približavao točki živčanog sloma. Neprestano se dirao po uhu i lomio ruke. U jednom trenu pritisnuo je šakama čelo i promrmljao: «O, Bože, neka ovo prestane, zaustavi ovo». Ipak je nastavio reagirati na svaku riječ eksperimentatora i pokoravao se do kraja (Milgram, 1963, str. 377).

Zašto se toliko mnogo sudionika istraživanja (u rasponu od dvadesetogodišnjaka do pedesetogodišnjaka: radnika, službenika i stručnjaka) konformiralo željama eksperimentatora, sve do točke u kojoj su zadavali jaku bol (barem su tako mislili) drugom ljudskom biću? Zašto su studenti koledža, odrasli iz srednje klase i psihijatri toliko pogriješili u svojim predviđanjima što bi ljudi učinili? Svi razlozi koji objašnjavaju zašto se ljudi konformiraju opasno su se kombinirali uzrokujući pokoravanje sudionika u Milgramovu istraživanju, kao što su to učinili vojnici u selu My Lai. Pogledajmo detaljnije kako je to djelovalo u eksperimentima Milgrama.

Socijalne uloge - zajednička očekivanja u grupi o tome kako se određene osobe trebaju ponašati.

Socijalne uloge Većina grupa ima niz dobro definiranih **socijalnih uloga**, odnosno zajedničkih očekivanja u grupi o tome kako se određene osobe trebaju ponašati. Dok norme određuju kako bi se trebali ponašati svi članovi grupe, uloge određuju kako bi se trebale ponašati osobe koje zauzimaju određene položaje u grupi. U poslovnom okruženju, nadređeni i podređeni imaju različite uloge te se od njih u tom okruženju očekuje različito ponašanje. Kao i socijalne norme, uloge mogu biti vrlo korisne, jer ljudi znaju što mogu očekivati jedni od drugih. Kada slijede niz jasno definiranih uloga, članovi grupe obično su zadovoljni i njihov uradak je dobar (Barley i Bechky, 1994; Bastien i Hostager, 1988).

Međutim, postoje i dvije teškoće povezane sa socijalnim ulogama. Kao prvo, ljudi se mogu u toj mjeri «uživjeti» u ulogu da izgube vlastiti identitet i osobnost. Primjerice, zamislite da ste pristali sudjelovati u dvotjednom psihologijskom eksperimentu, u kojem vam je nasumično dodijeljena uloga zatvorskog čuvara ili zatvorenika u lažnom zatvoru. Vjerojatno pretpostavljate da nije osobito važno koja vam je uloga dodijeljena. Naposljetku, svi znaju da je to samo eksperiment i da sudionici samo glume čuvere ili zatvorenike. Međutim, Philip Zimbardo i suradnici imali su drugačiju pretpostavku. Smatrali su da socijalne uloge mogu biti toliko snažne da «nadvladaju» naš osobni identitet te mi postajemo ono što glumimo. Kako bi provjerili je li ovo istina, Zimbardo i suradnici proveli su neobično istraživanje. Izgradili su lažni zatvor u podrumu odjela za psihologiju Sveučilišta u Stanfordu i platili studentima da glume čuvere ili zatvorenike (Haney, Banks i Zimbardo, 1973). Studentima su uloge dodje-

Philip Zimbardo i suradnici studentima su nasumično dodijelili ulogu zatvorenika ili čuvara u lažnom zatvoru. Studenti su i predobro usvojili ove uloge. Oni kojima je dodijeljena uloga čuvara postali su prilično agresivni, a oni kojima je dodijeljena uloga zatvorenika pasivni, bespomoćni i povučeni. Sudionici su se u toj mjeri uživjeli u svoje uloge da su izgubili vlastiti identitet i osjećaj čovječnosti.

ljivane bacanjem novčića. Čuvari su dobili uniformu, koja se sastojala od žutosmeđih hlača i košulje, zviždaljku, policijsku palicu i neprozirne naočale, a zatvorenici široko radno odijelo s otisnutim identifikacijskim brojem, gumene sandale, kapu izrađenu od najlonske čarape i lanac s ključem, privezan za gležanj jedne noge.

Istraživači su namjeravali opažati studente dva tjedna, kako bi vidjeli hoće li se početi ponašati kao pravi zatvorski čuvari i zatvorenici. Međutim, pokazalo se da su studenti vrlo brzo usvojili ove uloge, do te mjere da su istraživači morali prekinuti eksperiment nakon samo šest dana. Većina čuvara postala je prilično nasilna, smišljajući kreativne načine verbalnog zlostavljanja i ponižavanja zatvorenika. Zatvorenici su postali pasivni, bespomoćni i povučeni. Zapravo, neki su zatvorenici postali toliko anksiozni i depresivni da su morali biti isključeni iz istraživanja ranije od ostalih. Prisjetite se da su svi znali da sudjeluju u psihologijskom eksperimentu i da je zatvor lažan. Međutim, uloge čuvara i zatvorenika bile su toliko utjecajne i snažne da je ova jednostavna činjenica često zanemarivana. Ljudi su se toliko uživjeli u svoje uloge da su izgubili vlastiti identitet i osjećaj čovječnosti.

Ako socijalne uloge imaju ovako snažan utjecaj u lažnim zatvorima, zamislite koliko je snažan njihov utjecaj u stvarnim zatvorima i drugim ustanovama s dobro definiranim ulogama. Uloge koje usvajamo mogu oblikovati naše ponašanje na snažan i nepredvidljiv način. Primjerice, često možemo čuti roditelje male djece kako uzvikuju: «Kleo sam se da nikada neću vikati na svoje dijete kao što su moji roditelji vikali na mene, a upravo sam to učinio!»

Iako sudjelovanje u natjecateljskim i agresivnim spotovima ne rezultira smanjenjem agresije, možda gledanje ovih vrsta igara to čini. Gordon Russell (1983), kanadski sportski psiholog, provjeravao je ovu pretpostavku mjerenjem neprijateljskog raspoloženja gledatelja za vrijeme osobito nasilne hokejaške utakmice. Kako je igra napredovala, gledatelji su postajali sve ratoborniji. Na kraju zadnjeg dijela, njihova razina neprijateljskog raspoloženja bila je krajnje visoka i vratila se na razinu prije igre tek nekoliko sati nakon završetka igre. Slični su rezultati dobiveni i s gledateljima nogometnih utakmica i hrvatskih mečeva (Arms, Russell i Sandilands, 1979; Branscombe i Wann, 1992; Goldstein i Arms, 1971). Dakle, kao i sudjelovanje u agresivnom sportu, i gledanje povećava agresivno ponašanje.

Što je s postupcima izravne agresije prema izvoru vaše ljutnje? Smanjuju li takvi postupci potrebu za daljnjom agresijom? Većina eksperimenata na ovu temu nije uspjela pronaći takve učinke (Geen i Quanty, 1977). Zapravo, daleko najučestaliji nalaz nalikuje istraživanjima gledanja nasilja – kada ljudi izvrše agresivni postupak, takav postupak povećava sklonost prema budućoj agresiji. Primjerice, u eksperimentu Russella Geenā i suradnika (Geen, Stonner i Shope, 1975), svaki od sudionika u eksperimentu (muški studenti) uparen je s drugim studentom, koji je zapravo bio suradnik eksperimentatora. Prvo, suradnik je razljutio sudionika; tijekom ovog razdoblja, koje je uključivalo razmjenu mišljenja o različitim pitanjima, sudioniku su zadani električni šokovi kada se njegov partner nije složio s njegovim mišljenjem. Zatim, tijekom lažnog istraživanja «učinaka kazne na učenje», sudionik se ponašao kao učitelj, dok je pomoćnik služio kao učenik. U prvom zadatku učenja, od nekih je sudionika zatraženo da zadaju električne šokove suradniku svaki put kada bi pogriješio; drugi su sudionici samo snimali njegove pogreške. Na sljedećem je zadatku svim sudionicima pružena prilika da zadaju šokove. Ako je djelovao katarzični učinak, očekivali bismo da će sudionici, koji su prethodno zadali šokove suradniku, drugi put davati manje šokova i manje intenzivne šokove. To se nije dogodilo. Zapravo, sudionici koji su prethodno zadali šokove suradniku iskazivali su još snažniju agresiju kada im je pružena naknadna prilika da ga napadnu.

Ova pojava nije ograničena na laboratorij. Ista je sklonost zapažena u događajima koji se prirodno javljaju u stvarnom svijetu, gdje su verbalni agresivni postupci služili za olakšavanje daljnjih napada. U jednom takvom «prirodnom eksperimentu», nekolicini je tehničara, koji su nedavno otpušteni, pružena prilika da verbaliziraju svoje neprijateljstvo prema svom bivšem šefu. Kada su kasnije zamoljeni da opišu tu osobu, ovi su tehničari bili mnogo stroži u svojim opisima od tehničara koji nisu prethodno iskazali svoje osjećaje (Ebbesen, Duncan i Konecni, 1975). Sažeto, većina dokaza ne podržava pretpostavku o katarzi.

pučkomir Blaškić

Ur.broj: 21-7-270/93
Vitez, 17.07.1993.g.

dostaviti:

- svim međunarodnim činbenicima
- na znanje: puk ~~Tihomir Blaškić~~
- na znanje: GS HVO Mostar

PROSVJED

Europska i svjetska javnost, sve značajnije europske i svjetske vlade i drugi značajni činbenici OPTUŽUJU HVO I HRVATE BIH ZA NEVOLJE DRŽAVE BIH, ZA STRADANJA MUSLIMANSKOG NARODA (!), ZA ETNIČKO ČIŠĆENJE MUSLIMANA !!). Na osnovi kojih praktičnih ponašanja, na osnovi koje dugoročne politike, na osnovu kojih i kakovih argumenata?

U sažetku:

1) Hrvati Bosnu i Hercegovinu smatraju svojom domovinom. To jeste povijesna činjenica, a to su dokazali i referendumskim "da" suverenosti BiH;

2) Hrvati su se prvi oduprli agresiji na BiH;

3) Hrvati su prvi potpisali i prvi bili spremni praktično sprovesti Vance-Owenov plan;

4) Hrvati su prvi pustili sve zatočeničke po načelu "svi za sve";

5) Hrvati su prvi potpisali i podržali sporazum o humanitarnim konvojima i slobodnom kretanju (međunaordnih organizacija i postrojbi pod kontrolom HVO-a itd., itd.);

Dakle, koji su argumenti da se Hrvate proglašuje agresorom, koji osvaja muslimanske prostore i čak vrši etnička čišćenja Muslimana?

Što se, u međuvremenu, doista događa? Prvenstveno Hrvatima Srednje Bosne?

Od 28.000 Hrvata Travnika, tamo ih je, po optimistima, ostalo između jedne i dvije tisuće! Gdje su ostali (25.000 - 26.000)? Zna li Vi, gospodo? I zbog čega ih nema u njihovom Travniku? Zašto je od Hrvata prazno, opljačkano, porušeno i djelomično spaljeno 38 hrvatskih

Šta je sa Travnikom? Tridesetosam, gospodo! Zna li Vi zašto? Tko je bio agresor i etnički "čistač"? *pučanski Blasko*

Što je sa Hrvatima Zenice, gospodo? Tamo ih je bilo blizu trideset tisuća! Koliko ih je sad tamo, tko je i gdje otjerao najveći dio? (Procjena: Oko 15.000 ljudi je u Zenici pod srednjovjekovnim uvjetima života). Gdje je brigada HVO "Jure Francetić"? Tko ju je razbio i protjerao sa zeničkih prostora? Je li ona jedna jedina možda bila agresor na Zenicu, na Muslimane Zenice i na desetke tisuća vojnika A BiH?

Tko je tu bio agresor i etnički "čistač"?

Koliko je Hrvata u Kaknju danas? I gdje je njihov najveći dio od 15.000? Gdje je brigada HVO "Kotromanić" i tko ju je razbio? Tko je tu bio agresor i etnički "čistač"?

Koliko je hrvatskih naselja u općinama Novi Travnik, Vitez i Busovača u rukama tzv. Armije BiH i gdje je hrvatsko pučanstvo iz ovih naselja? Tko ih protjera i zašto, te TKO JE TU AGRESOR I ETNICKI "ČISTAČ"?

Gospodo, pogledajte (to je vrlo jednostavno) kartu Srednje Bosne i raspored vojnih snaga tzv. Armije BiH i HVO! Što se tu, iz dana u dan, događa? TKO TU, DNEVNO, ZAUZIMA, OSVAJA PROSTORE, NASELJA, GRADOVE? TKO TU NAPADA A TKO SE BRANI? TKO TU PROTJERUJE NAROD, A TKO JE IZBJEGLICA I PROGNAK?

Noćas su iz općine Fojnica protjerani Hrvati. Zna li to? Svakako! No, tko ih protjera, te Grad i naselja očisti od hrvatskog puča i malobrojnih postrojbi HVO? Pa, u Fojnici su Hrvati bili u relativnoj većini!

Tko je tu agresor i etnički "čistač"?

Što je sa Žepčem? Da li je tamo jedna jedina brigada HVO agresor na desetak muslimanskih brigada? Je li to moguće?

A koja je općina i koji hrvatski prostor na redu? Možda Vareš sa hrvatskom većinom, već okružen tzv. Armijom BiH iz pravca Visokog, Zenice, Kaknja, Breze? Da li će i tamo jedna jedina brigada HVO biti proglašena agresorom na višestruko brojnije muslimanske postrojbe? Ili će to biti Busovača, jer MOS sad ima "viška" brigada nakon osvajanja Fojnice?

Što se desilo sa spomenicima povijesti, duha i religije hrvatskog naroda u ovim krajevima? Stoljetni samostani i životni simboli tisućljetnog trajanja Hrvata ovdje su demolirani...kao npr. Guča Gora, oskrnavljeni...kao Kraljeva Sutjeska, i grad Bobovac gdje su stolovali hrvatski kraljevi ove zemlje. U nekim od ovih svetišta tzv. Armija BiH je locirala svoje vojne komande! Je li to prilog europskoj civilizaciji?

Što se radi i kako se postupa s hrvatskim življem, a posebno intelektualcima preostalim u gradovima očišćenim od Hrvata? Tamo inženjeri, glazbenici, liječnici i drugi metu gradske ulice, a hrvatski profesori su "promovirani" u čistače školskih prostora!

Gospodo!

Pretpostavljamo da ste, na događanja ovdje, PRVI I OSNOVNI IZVOR INFORMACIJA EUROPSKOJ ZAJEDNICI, VIJECU SIGURNOSTI, i naravno, Vašim matičnim vladama.

Na osnovu tih informacija Europa i Svijet grade svoj politički i praktični odnos prema svim akterima krvave bosanske drame! Na osnovi

kih informacija najmoćnije svjetske udruge i, skoro bez izuzetka, najmoćnije europske i svjetske vlade - FORMIRALE SU SVOJE UVJERENJE DA JE (U BIH) HVO I HRVATSKI NAROD AGRESOR NA MUSLIMANE, TE DA OSVAJA NJIHOVE PROSTORE I DA IH ETNICKI ČISTI! ! !

Je li moguće, gospodbo, da se iz realnog stanja ovdje izvedu ovakovi zaključci? Izgleda! - JESTE! I vidimo - jeste. Cijela svjetska javnost o tome govori! Na žalost i sramotu!

Pa, dođvolite, gospodo, a kojim ste to argumentima potkrijepili vaša izvješća međunarodnim udrugama i Vašim vladama? Gdje su ti pretežno muslimanski prostori na koje je HVO udario, na koje gradove i naselja je HVO izvršio agresiju, s kojih je to pretežno muslimanskih prostora HVO protjerao i etnički očistio muslimanski živalj? Tko se, iz dana u dan, (HVO ili ABiH) sabija na sve uži i uži prostor Srednje Bosne? Što Vi gledate i vidite vlastitim očima i cijjenjenom pametju? Sasvim je očito da ste u imenovanju agresora i etničkog "čistača" progriješili imena krivca - uzročnika.

Tko hoće ovdje nepristrasno posmatrati, analizirati, na osnovi toga zaključivati i informirati nadležne organizacije i svjetske vlade, taj, jednostavno, mora VIDJETI:

1) Prognani ili izbjegli pred srpskom agresijom, Muslimani su, svojom vojnom silom (A BiH) odlučili: VOJNO UNIŠTITI HVO, TE ETNICKI OČISTITI SVE HRVATSKE PROSTORE I SREDNJOJ BOSNI I TU NASELITI VELIKE MASE MUSLIMANSKIH CIVILA IZ DRUGIH DIJELOVA BOSNE! Taj cilj "A BiH" ostvaruje! Pa to je očito!

2) Srpska strana u BiH se više godina pripremala za rat s čvrstim ciljevima OSVAJANJA VELIKIH PROSTORA SAMO ZA SEBE I NJHOVOG ETNICKOG ČISCENJA OD NESRPSKOG ŽIVLJA.

Muslimanska strana se dulje od godinu dana pripremala kako će i gdje će nadoknaditi od Srba zauzete prostore. To sad provodi u agresiji na Hrvate Srednje Bosne!

Hrvati su, od početka rata, držali nužnim i mogućim političko rješenje problema i budućnosti BiH, i tako držali stranu međunarodnim čimbenicima, što se praktično potvrđivalo cijelo ovo vrijeme.

NAKON SVEGA - OTKUD STAV SVIJETA DA SU HRVATI I HVO AGRESORI I STRANA KOJA ETNICKI ČISTI MUSLIMANE? Jedino što molimo međunarodne čimbenike jeste DA NAM OVO ARGUMENTIRANO OBJASNE!

Ovo je, kao što i sami vidite, doista ključni tren s pitanjem:

MOGU LI HRVATI IZDRŽATI AGRESIJU I MOGU LI OPSTATI NA OVOM PROSTORU? FIZICKI I DUHOVNO?

I JESU LI OSUĐENI NA NESTANAK?

TREBA LI, MOZDA, HVO POLOŽITI ORUŽJE PRED "ARMIJOM" BIH I TREBA LI HRVATSKI NAROD PRIHVATITI SUSTAV DRŽAVE I VLASTI IZ SREDNJEG VIJEKA I ISLAMSKOG FUNDAMENTALIZMA, ODREĆI SE SVOJE POVIJESTI, TRADICIJE, KULTURE I BUDUĆNOSTI?

A zatim:

ŠTO PREDSTAVNICI MEĐUNARODNIH UDRUGA, EUROPSKIH I SVJETSKIH VLADA NAMJERAVAJU DALJE ČINITI OVDJE? Hoće li se blagonaklonost ili nespremnost u zaustavljanju velikosrpske agresije i na Hrvate i

na Muslimane BiH ponoviti kod agresije muslimana BiH na Hrvate BiH? Sa jednom dodatnom apsolutno krivom tezom da su ovi posljednji i krivci i agresori i etnički "čistači"?

Hrvati su za suradnju ali nisu za ponižavanje i čekanje da im se žlicom ponudi pomoć i da im se za sve patnje i stradanja kaže "ZA O NAM JE!"

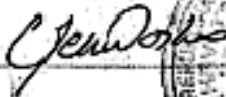
Da li ćete nam pomoći to ovisi o vama. Mi smo tu za suradnju i da vam omogućimo da obavljate Vaše zadaće, u cilju sagledavanja realnog stanja na terenu.

IS.DG/VS

1 x naslovima

CASNIK ZA VEZU SA UN-om
OZ SB

Darko Gelić

DOSTAVITI:

- 1 x Puk. A.D.A. Duncan
zapovjednik Britanskog bataljuna UN-a
- 1 x Glavni stožer UN-a za BiH, Kiseljak
- 1 x Europska promatračka misija, Zenica
- 1 x Visoko povjereništvo UN-a za izbjeglice
- 1 x Međunarodni komitet Crvenog križa

- 1 x zapovjednik OZ SB (na znanje)
- 1 x GS HVD
- 1 x a/a

Prigovor u vezi sa mojim
angažovanjem u radu ŠVK
OS R BiH, dostavlja.-

KOMANDANTU ŠVK OS R BiH
Gospodinu Delić Rasimu

Polazeći od nadležnosti i zadataka Zamjenika komandanta ŠVK i Vašeg uvjeravanja da ćete u rukovodjenju Armijom R BiH u punoj mjeri angažovati članove užeg kolegija komandanta, upućujem prigovor zbog mog neadekvatnog uključivanja u rad ŠVK OS R BiH.

Naime, i pored Vašeg rezolutnog stava da će angažovanje zamjenika u aktivnosti ŠVK biti u cilju našeg zajedničkog doprinosa rukovodjenju Armijom R BiH, to se, po mom mišljenju, ne ostvaruje u korist Armije R BiH, naše zajedničke borbe, odgovornosti i jedinstva Armije R BiH. Iznijeću samo nekoliko, po mom mišljenju, važnijih aktivnosti u kojima je trebalo da budem uključen.

1.-Podsjećam Vas da sam se ponudio da prilikom Vašeg ili izlaska NŠ iz Sarajeva na slobodnu teritoriju izadjem i ja i da zajednički obavljamo zadatke. Vi ste to, kako mi se činilo, rado prihvatili. Za Vaš izlazak iz Sarajeva nisam ni znao, valjda to kao zamjenik nije ni trebalo da znam, ali mi se nametnulo više pitanja, a najgore zar još jedna potvrda za nepovjerenje u dosadašnje, sadašnje i buduće moje angažovanje u Armiji R BiH. Pitam Vas, da li ste se osjećali pravim komandantom Armije R BiH kada su na referisanja u Zenici sa Vama sjedili predstavnici samo jednog naroda, a zelažete se za multinacionalnu Armiju?! Mislim da bi bili ubjedljiviji, snažniji i ponosniji da je, u razgovorima koje ste imali sa predstavnicima vlasti i vjerskih institucija na slobodnoj teritoriji, pored Vas bio neko od Zamjenika.

2.-U posljednje vrijeme, u službenoj posjeti bili su Vam general Brikmon (više puta), ambasador SAD u R BiH i drugi. Vjerovatno je i u ovim prilikama bilo neophodno da sa komandantom budu i zamjenici opet iz već navedene tvrdnje da je Armija R BiH višenacionalnog sastava.

3.-Vaši sastanci sa komandantima brigada u Sarajevu ili sa onima koji dodju u Sarajevo prilika je da se i zamjenici ne samo upoznaju sa stanjem u tim jedinicama, nego da neposredno doprinesemo traženju povoljnih rješenja na otklanjanju slabosti i neposrednije se uključimo u rukovodjenje Armijom R BiH.

Nepokolebljiv sam da, bez obzira na tretman u ŠVK OS, ostajem prema mogućnostima u zajedničkoj borbi za Republiku BiH. Ali, mora se prihvatiti činjenica da zamjenici komandanta ŠVK OS R BiH imaju nešto drugačije nadležnosti, prava i obaveze nego je to u drugim vojskama,

jer su oni tu da predstavljaju višenacionalni sastav Republike Bosne i Hercegovine, a ne statistički podatak.

DJ/SO

ZAMJENIK KOMANDANTA
ŠVK OS R BiH

Jovan Divjak

UVO
 Datum prijeme :
 25.06.1993, Petak

23:23

Izvorni fajl: FAFGP2
 Akt primio i obradio:

Hari

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
 STAB VRHOVNE KOMANDE OS - IKM
 Str.pov.broj:102/03-67

8

ODBRANA REPUBLIKE
 VOJNA TAJNA
 STROGO POVJERLJIVO
 VRLO HITNO

Zenica, dana 25.06.1993.godine

- PREDSJEDNIKU PREDSJEDNICTVA R BiH - Na li)no;
- KOMANDANTU [VK ARMIJE R BiH - Na li)nost

Ježano za dopis str.pov.br.102/03-51 kojeg sam Vam uputio 15.06.1993.godine slobodan sam, ponovo da insistiram, na vašem dolasku. Navodim još neke razloge, koji nisu navedeni u dopisu .06.1993.godine.

23.05.1993.godine Na)elnik [VK Sefer Halilovi), je pred Delijem i Karijem, a prije odlaska u Sarajevo, saop)tio da je naredio:

- 3.K za 24 sata mora prona)i i postaviti u svoju komandu nekoliko Hrvata,
 - da je regulisao da za 48 sati grupice nelegalnih sastava (zna se ko su) moraju napustiti Zenicu pravcem Igmana. (Izvr)ioc Delij, saradnik Mahmudjin),
 - da 3.K domobilne jedinice,
 - da 3.K ima uvesti 24. osnovni rad, kao (to je to u [VK i ostalim korpusima.
- danas ni)ta nije ura)eno.

26.05.1993.godine predsjednik op)tinske vlade (aferovi) Ramiz (red (iberom, Karijem i Vranjom kazet

o gra)anin razo)aran sam u 3.K, a vrh korpusa umje)an je u plja)ke i kriminal,

- ima starij)ina koji vr)e likvidaciju ljudi poslije plja)ke,
- "Ja u ime vlade ne)u ni)ta uraditi za vojsku dok se ne uspostavi red i disciplina u gradu."

23.06.1993.godine, Hodzi) predsjednik Okruga i Hara)i) predsjednik okružne vlade kazet

Merdan je glavni organizator vjerskih jedinica:(uvali)eve, Puri)eve, 7.mbb i dr.),

Hadzihasanovi) nekoliko puta pozivan na sjednicu okružne skup)ine, a ni jednom nije htio do)i,

Zenicom i vojskom 3.K vladaju komandanti koji su te)ki kriminalci, koji ne vele, jer im ne odgovara pobjeda nad Jeticima, a istovremeno im odgovaraju sukobi sa HVO.

.06.1993.godine u razgovoru u Jetrici oka sa Hadzihasanovi)em stavio sam mu pitanja;

Da li znaš da se dijelovi nekih jedinica spremaju da se odjedinjavaju i formiraju 8. muslimansku brigadu?
Odgovor: Da, ali neje iji!

Da li znaš da se priprema formiranje muslimanskog korpusa, i da je ukoliko se tome usprotivi biti likvidirana komanda 3.K?
Odgovor: Da, ali su to nejeje zelje. Neje iji!

me: u vremenu:

- 08.06.1993.godine streljano je 35 Hrvata u selu Bikoči, a 4 svjedoka su ranjena i ostali su živi, a streljali su ih muhahedini.
- 10.06.1993.godine streljano je preko 30 Hrvata u selu Lučanj kod Ovnaka od strane "neke vojske".
- 22.06.1993.godine članovi Komisije za puštanje zarobljenika Alihuji i Negoveti od Salke Bebe iz OG "Zapad" saznaju da su muhahedini dan ranije u blizini sela Mehuriji pod Vlaci-jem streljali oko 50 civila. Jedinica Salke Bebe u tom selu ubila 247 civila od tzv. "brigade smrti" koji maltretiraju i lokalno muslimansko stanovništvo, pljačkaju i ubijaju. Istoga dana umalo ti muhahedini iz "brigade smrti" koji za novac pridobijaju naše borce, nisu sa goljama i osama pucali na vozila UNPROFOR-a koja su prevozila Komisiju.

Potenciram: Pljačka i kriminal čaruju. Borci sa "polozaja" kroz lenicu nose pune torbe, a dobio sam podatak da pojedini odbijaju ići na polozaje ukoliko nema šta da se pljačka (309. bbr). Polici- je nekih brigada i dalje hapse i u podrumima tuku civile. MUP tj. OSB i služba bezbjednosti 3.K uopće ne saraduju u šta se uvjerio gospodin Gani prilikom sastanka u 3.K 15.05.1993.godine.

Na osnovu iznesenog, ponovo molim da hitno reagujete, jer su neop- rodne kadrovske promjene u vrhu 3.K. Za to imam konkretne prijedloge. Od komandanta 3.K tražio sam smjenu pomoćnika za moral, bezbjednost i org.- mob. i kadrovske poslove, ali on ne reaguje.

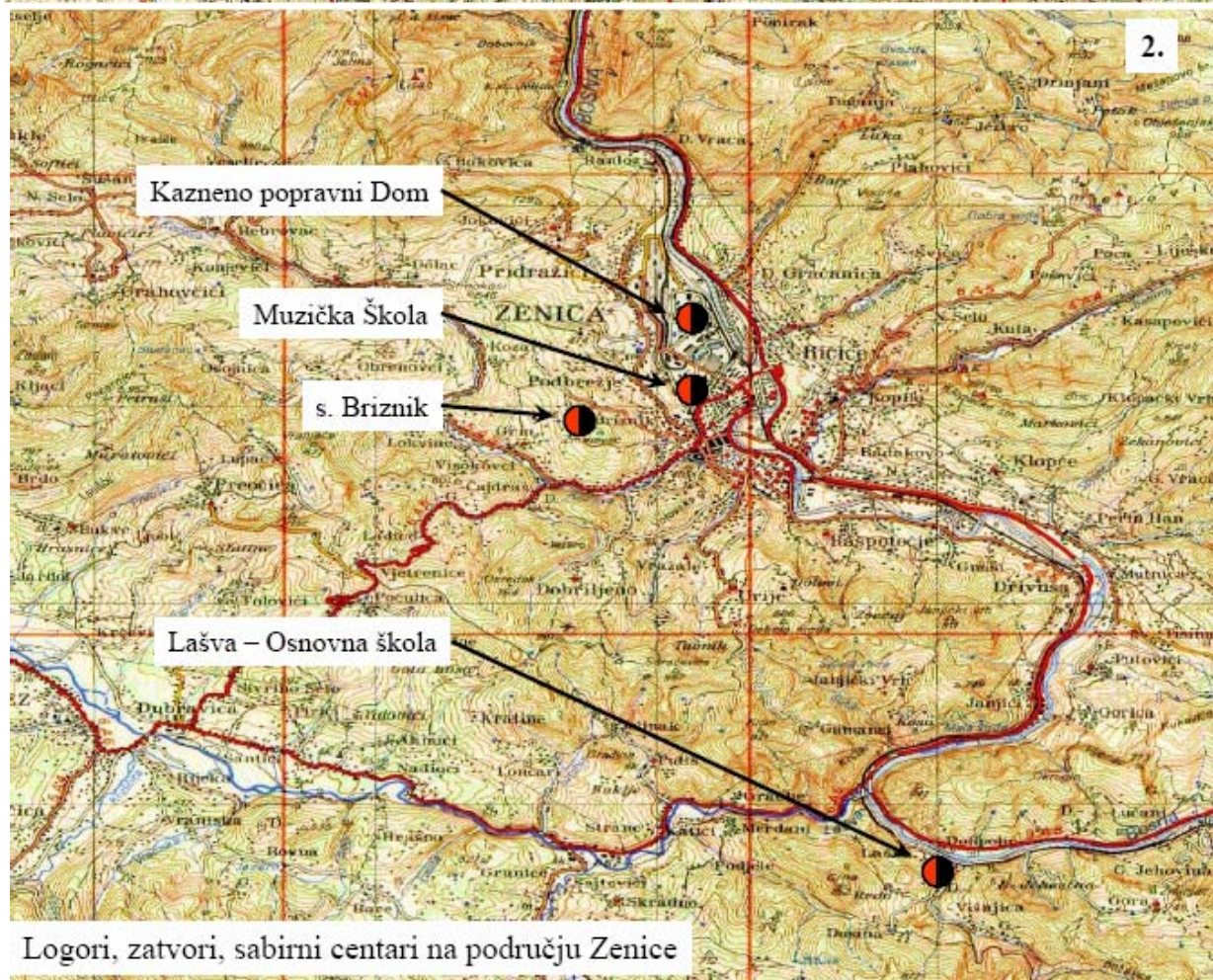
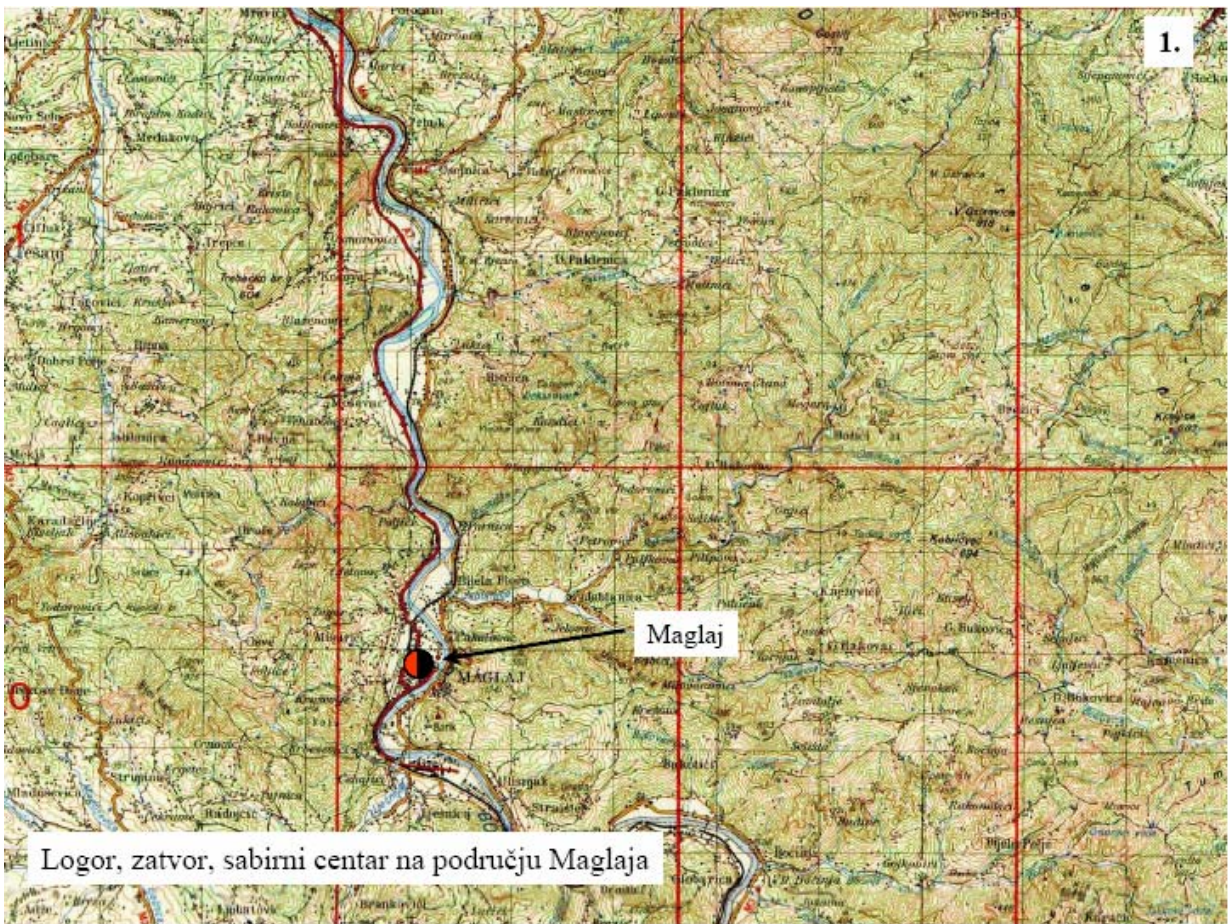
Molim Vas da u Zajedničku komandu sa Karijem i [iberom umjesto [e] postavite ovjeka profila Karićik, Vranj, Najetovi], toga (to je Merdan član 3.K, a i zbog naprijed navedenog [erdanu]).

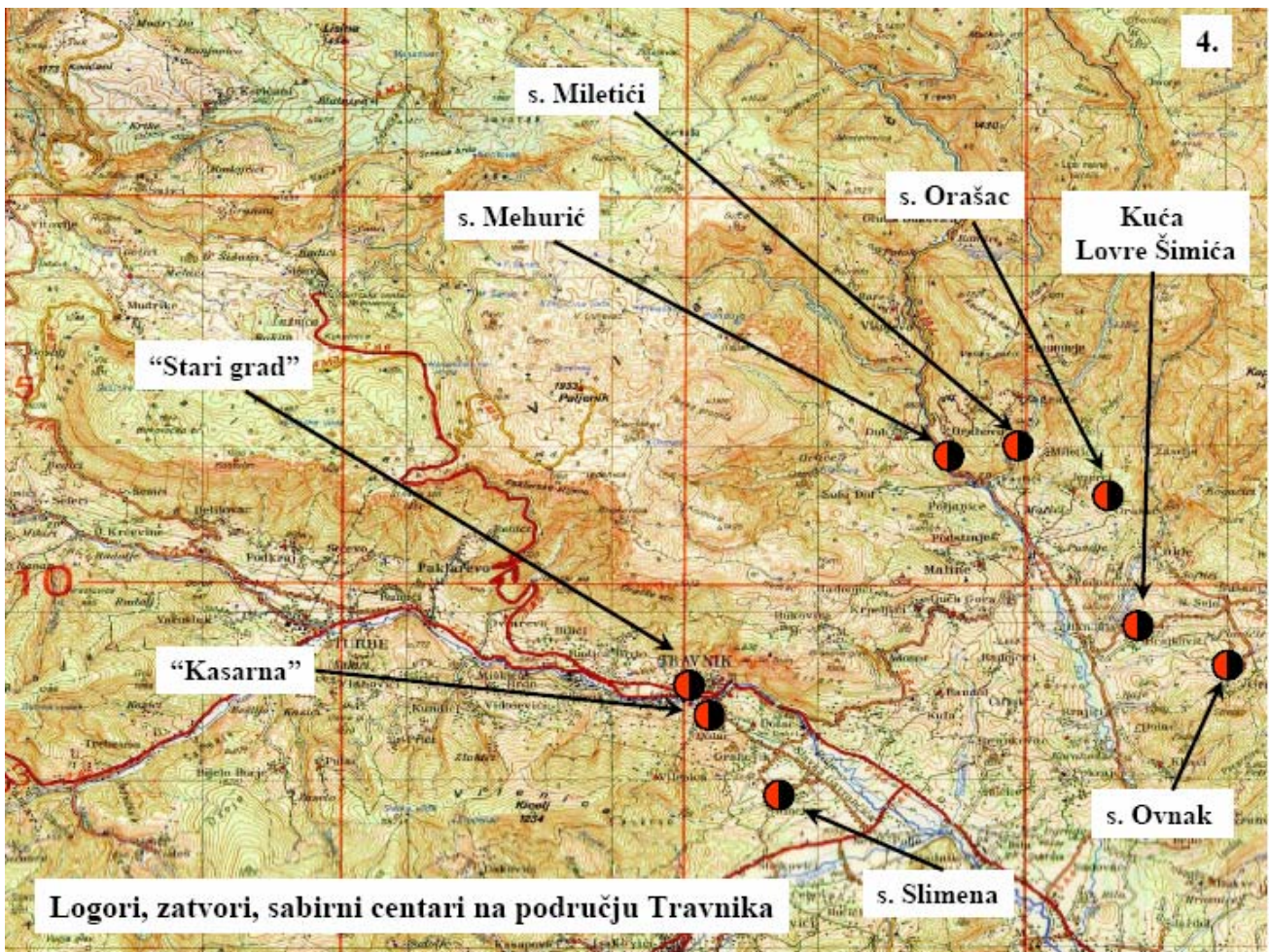
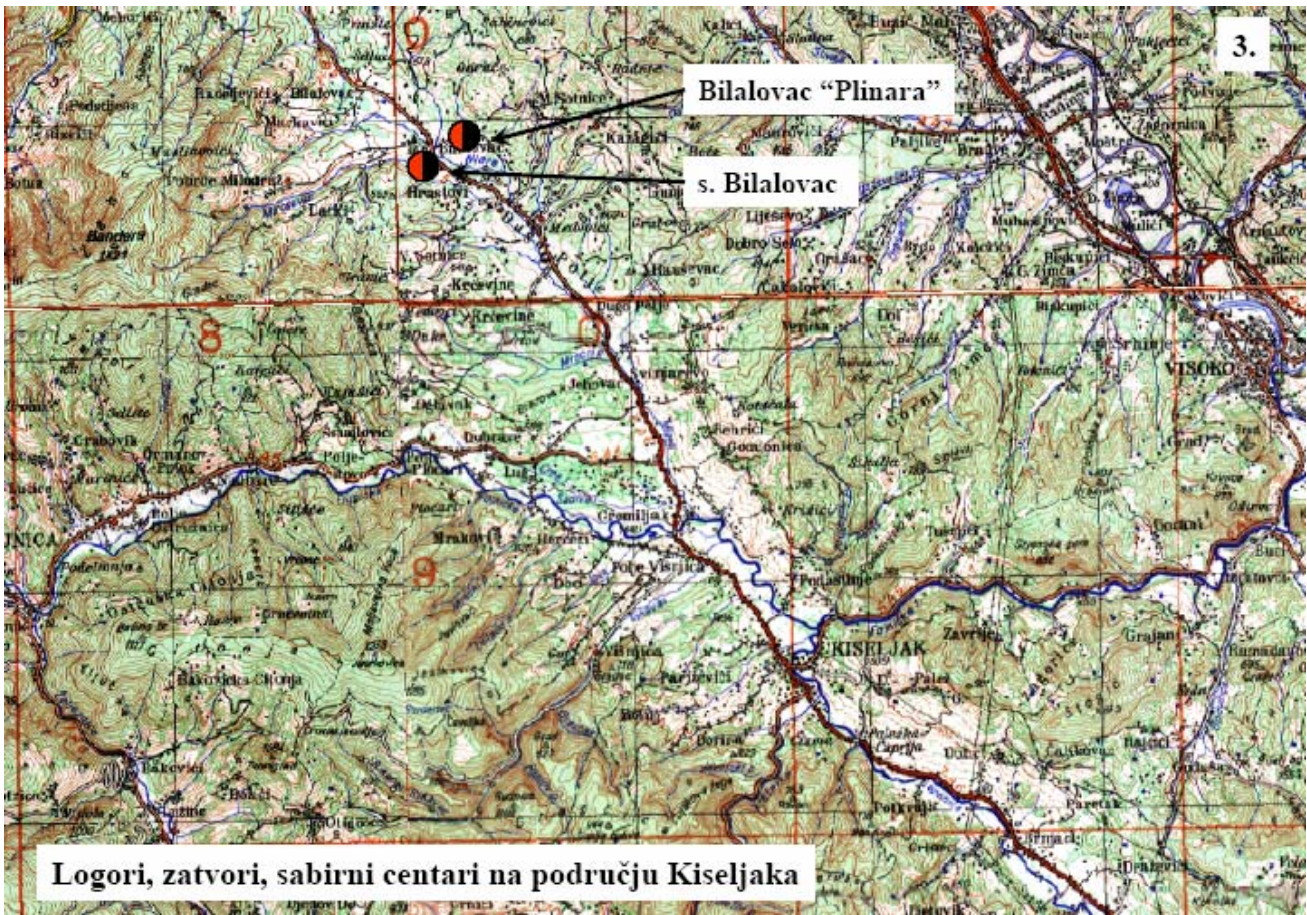
dravlja Vas,

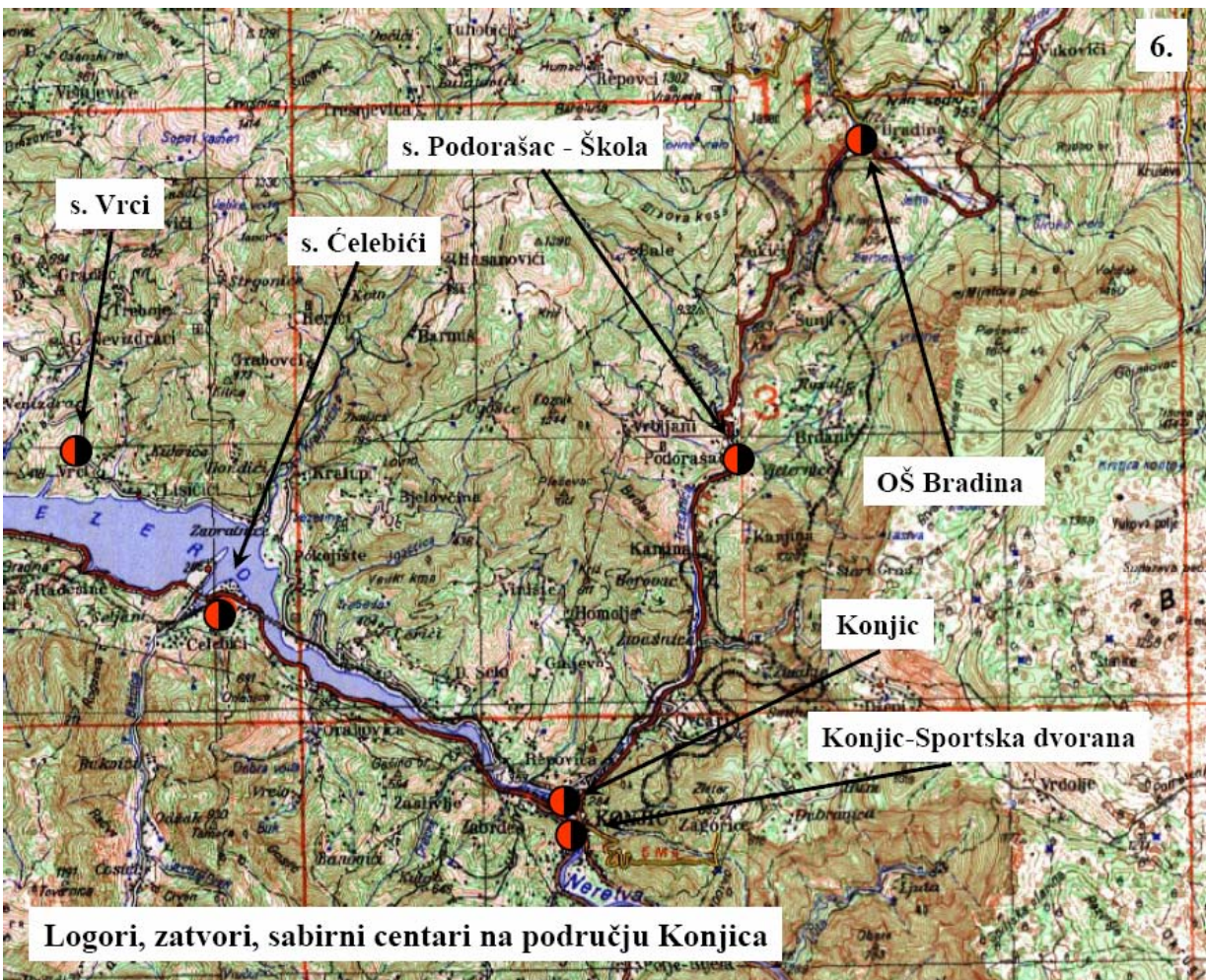
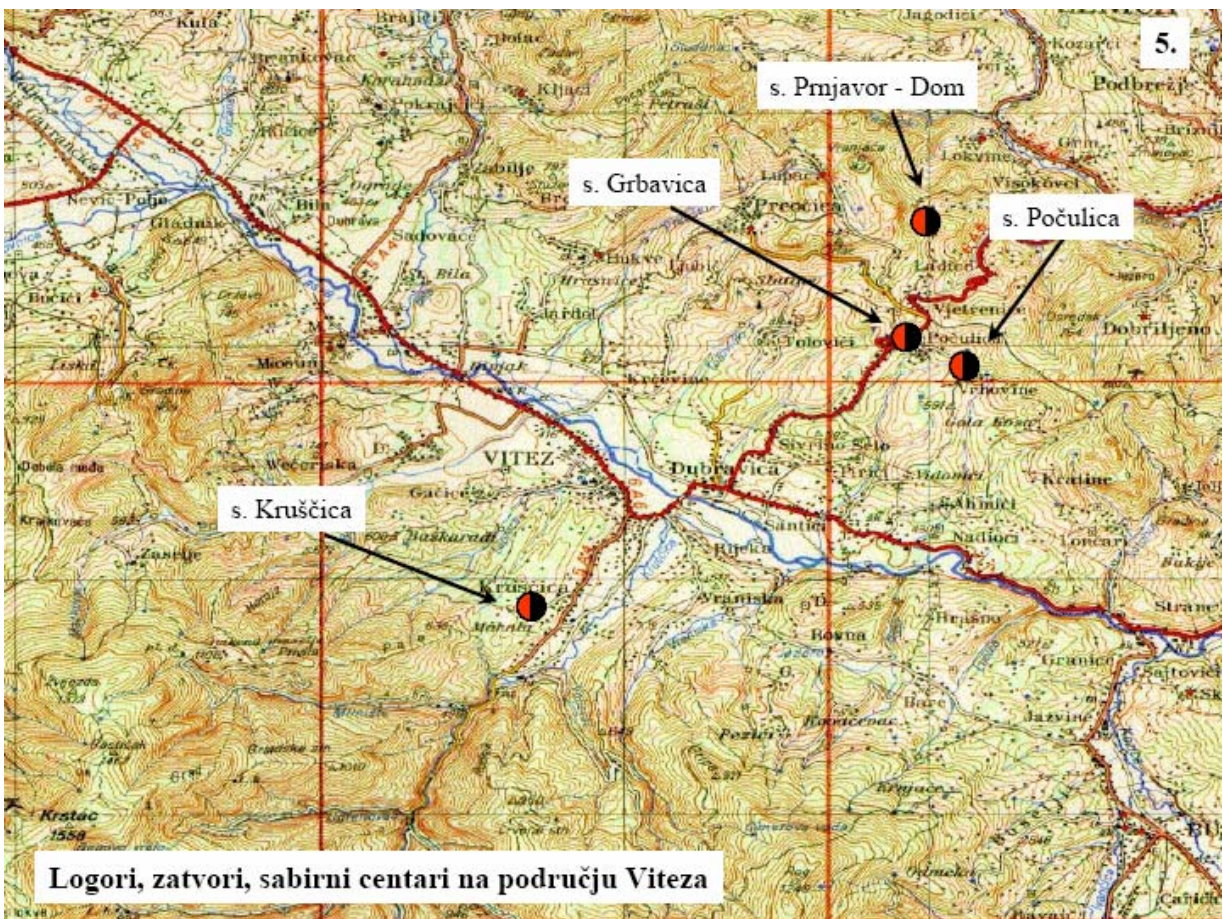
SC/A^

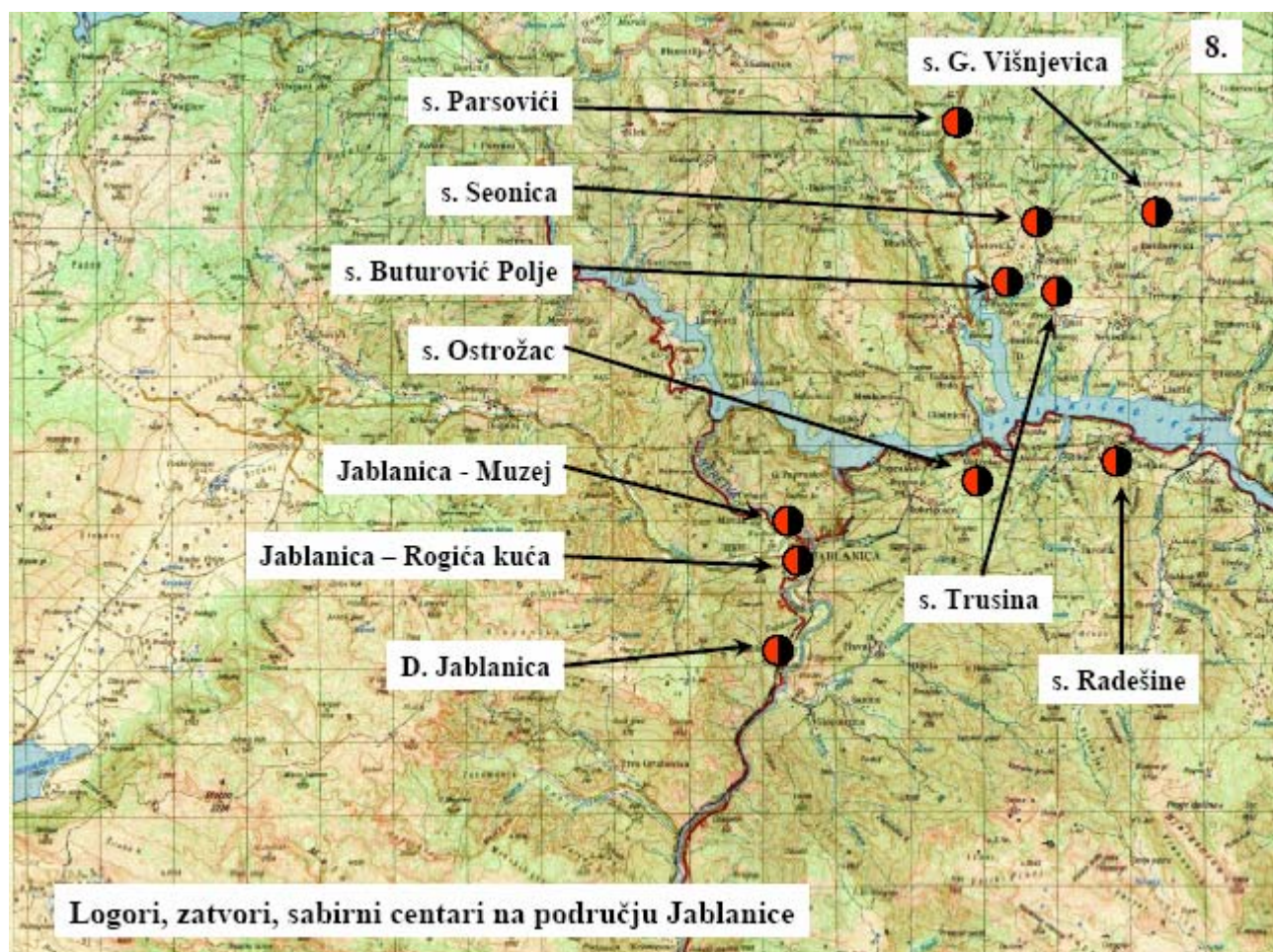
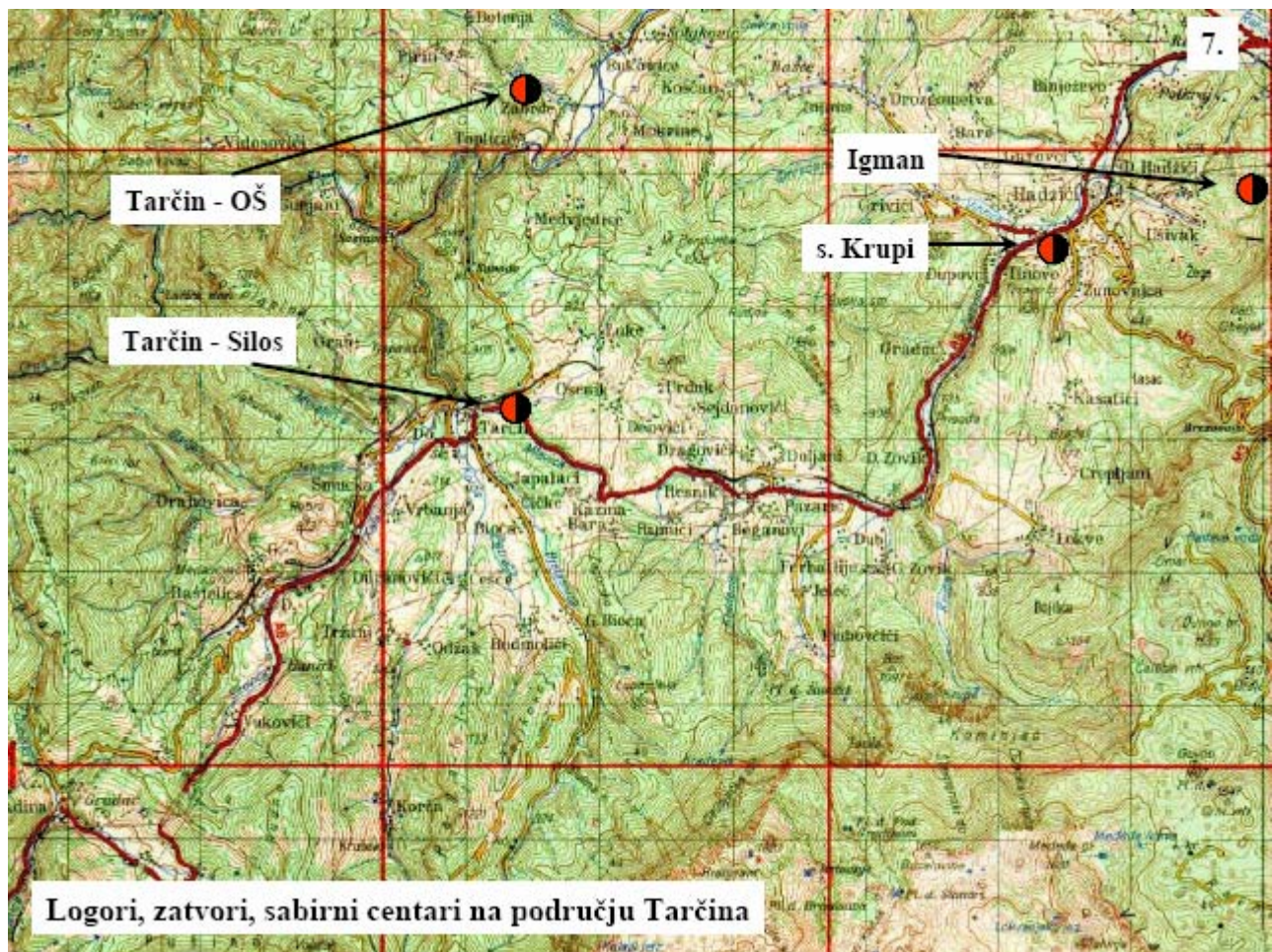
ZAMJENIK KOMANDANTA

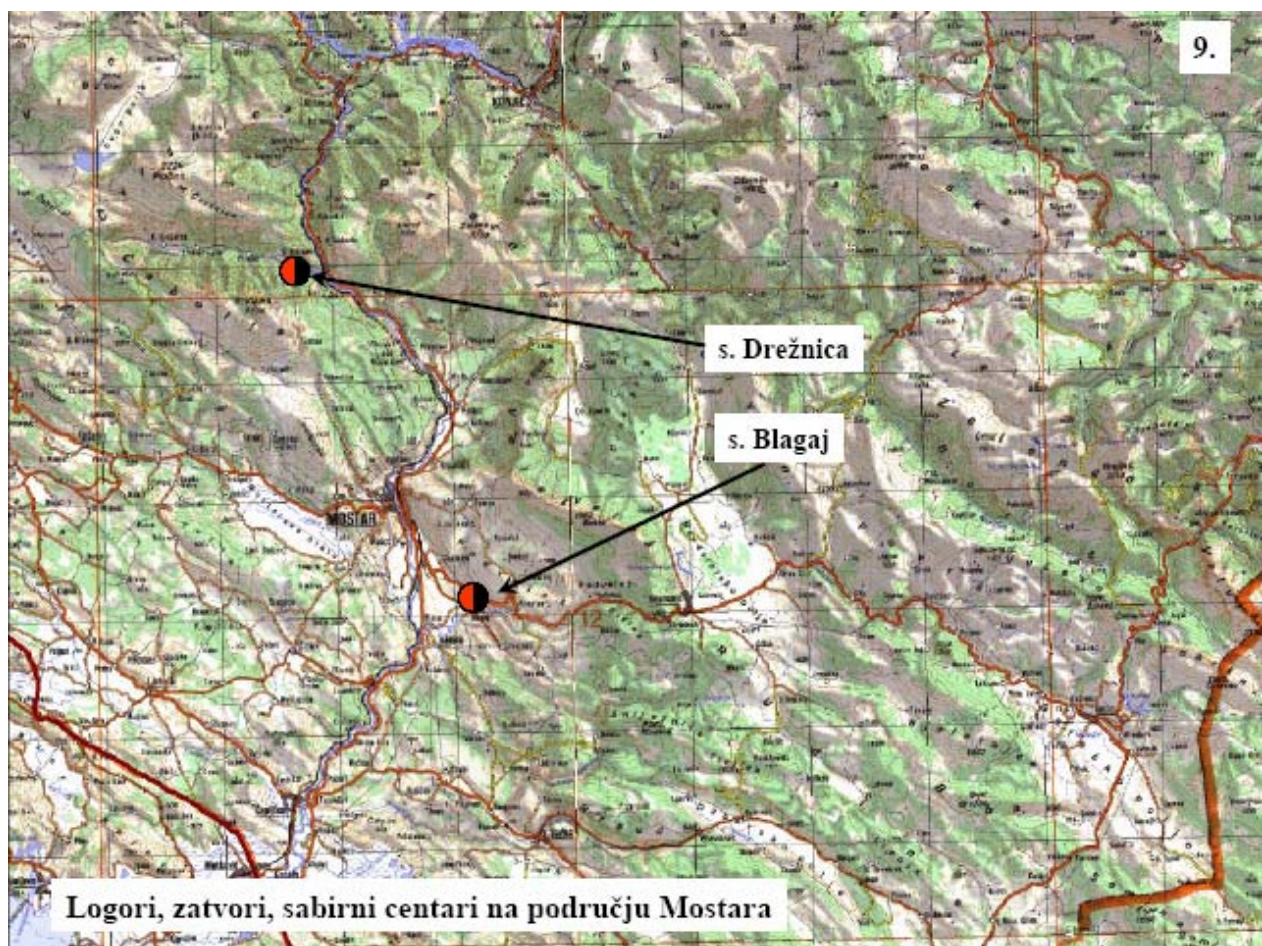
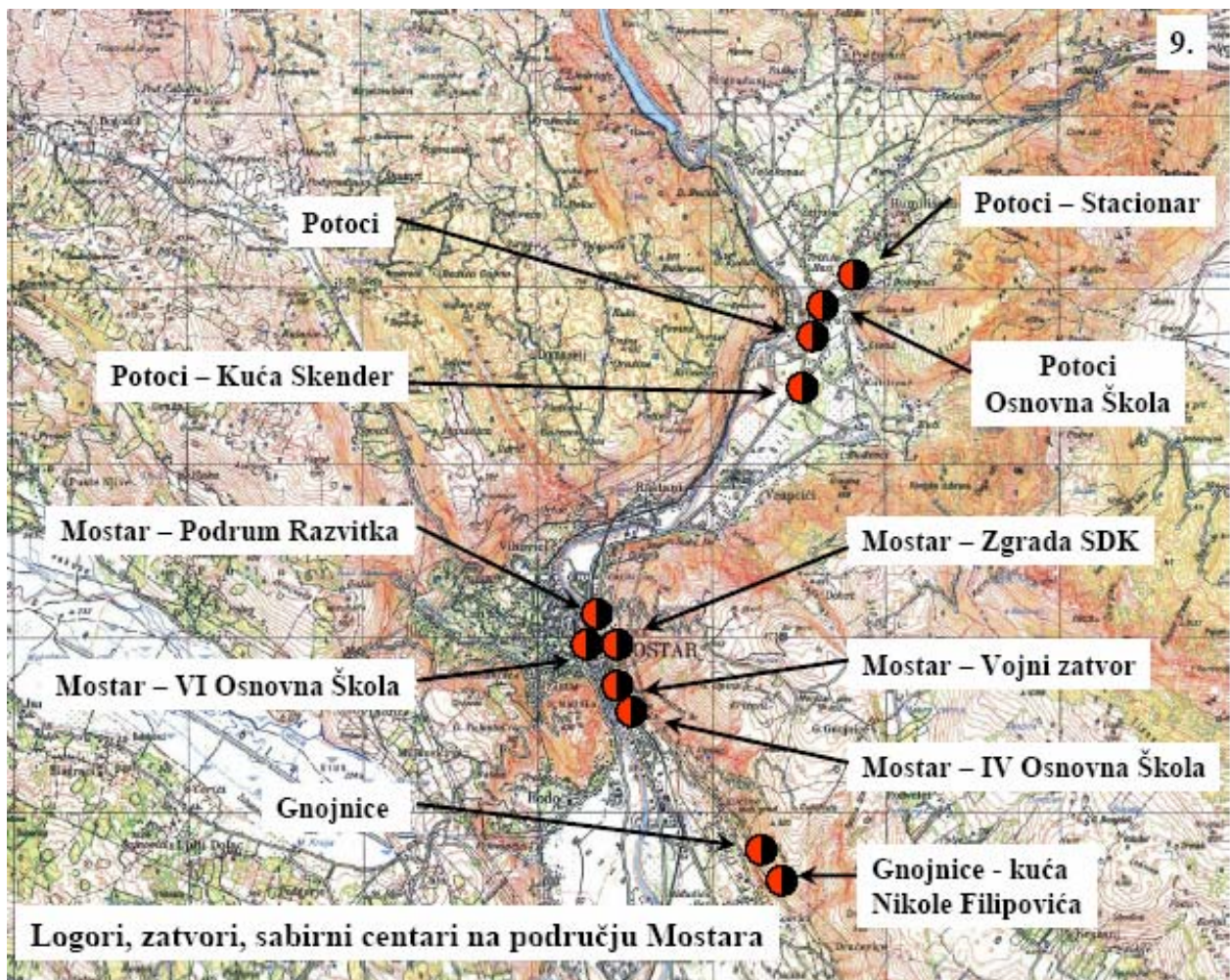
[iber mr. Stjepan, dipl.ing.

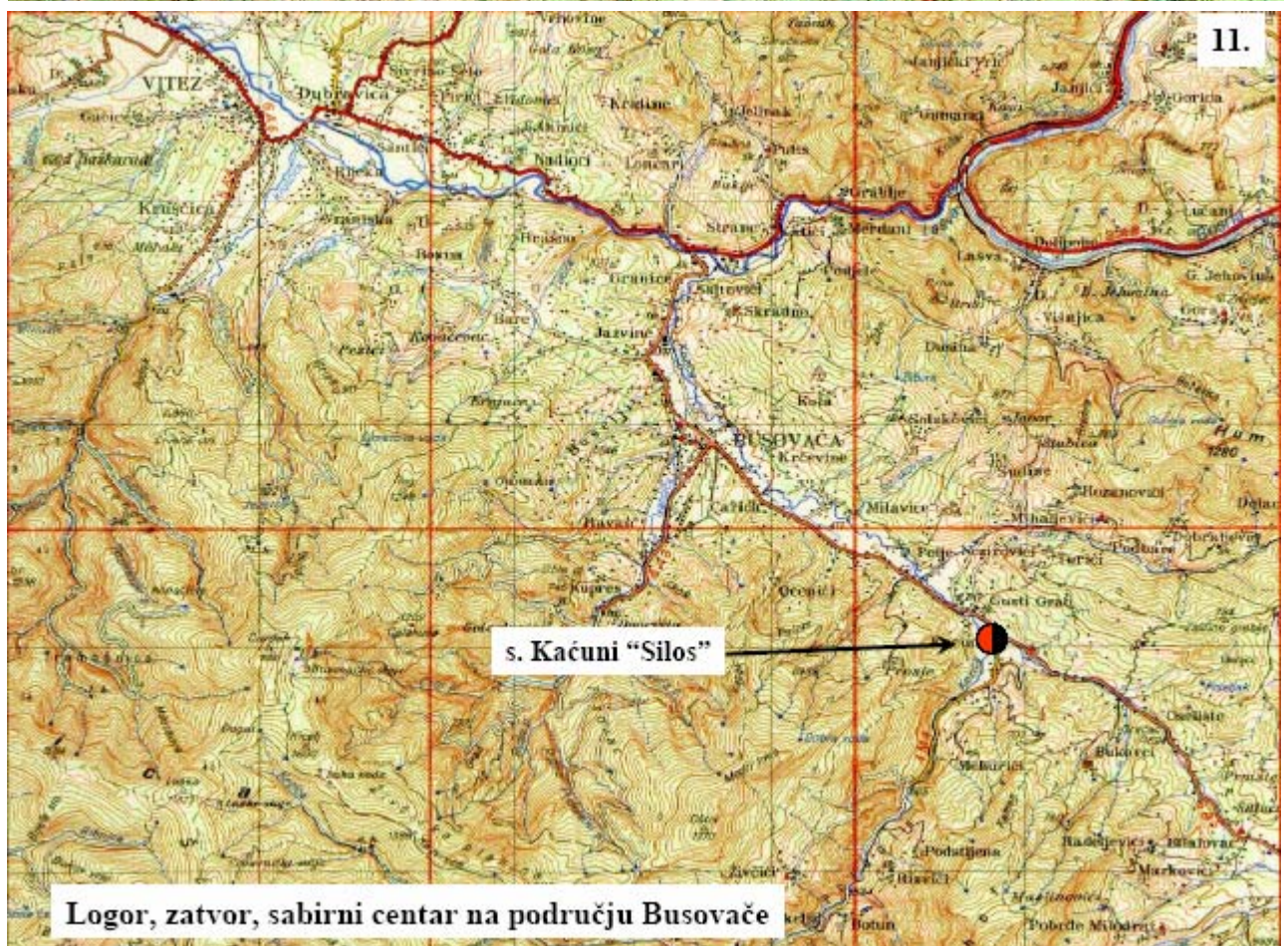
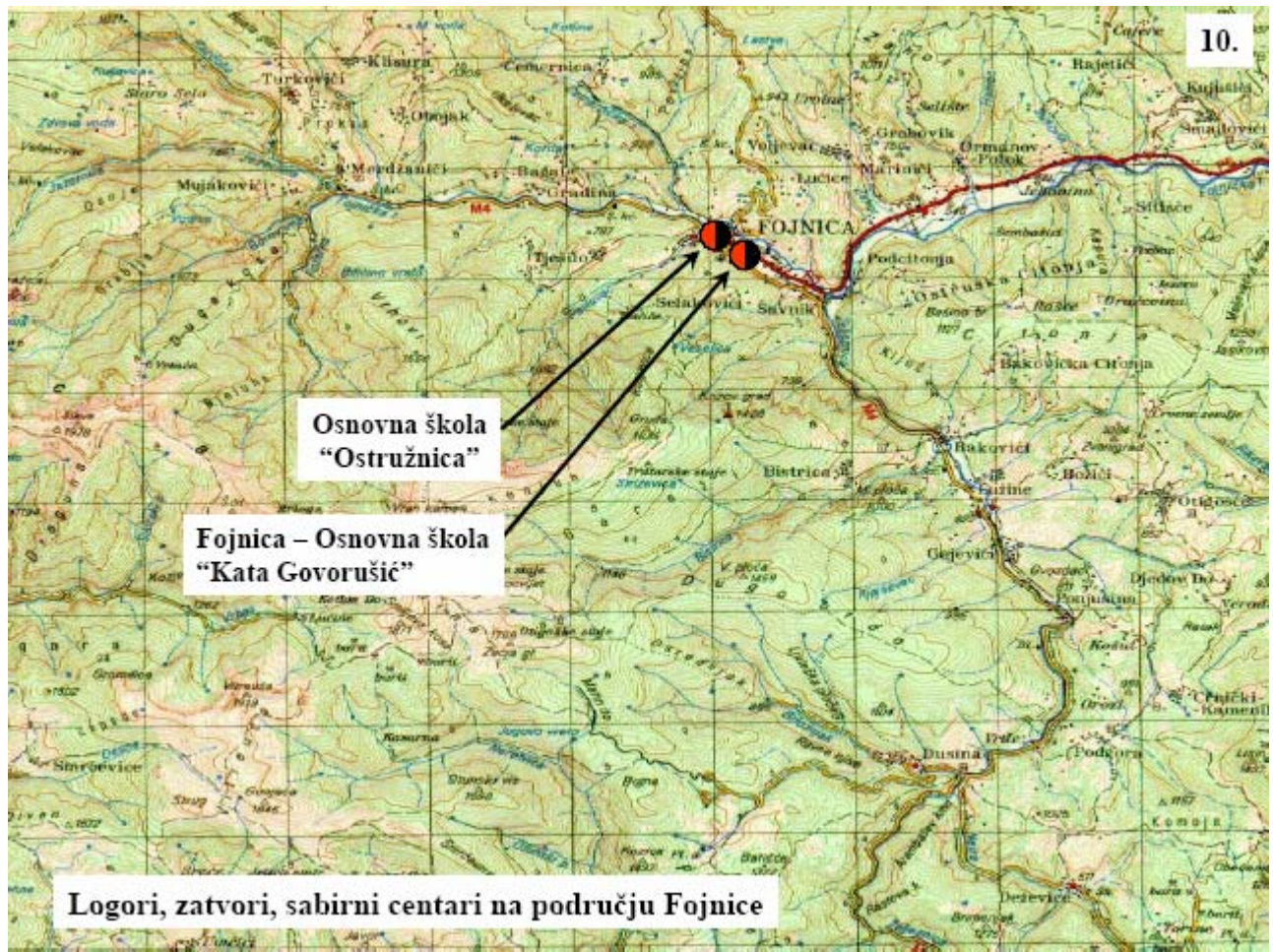

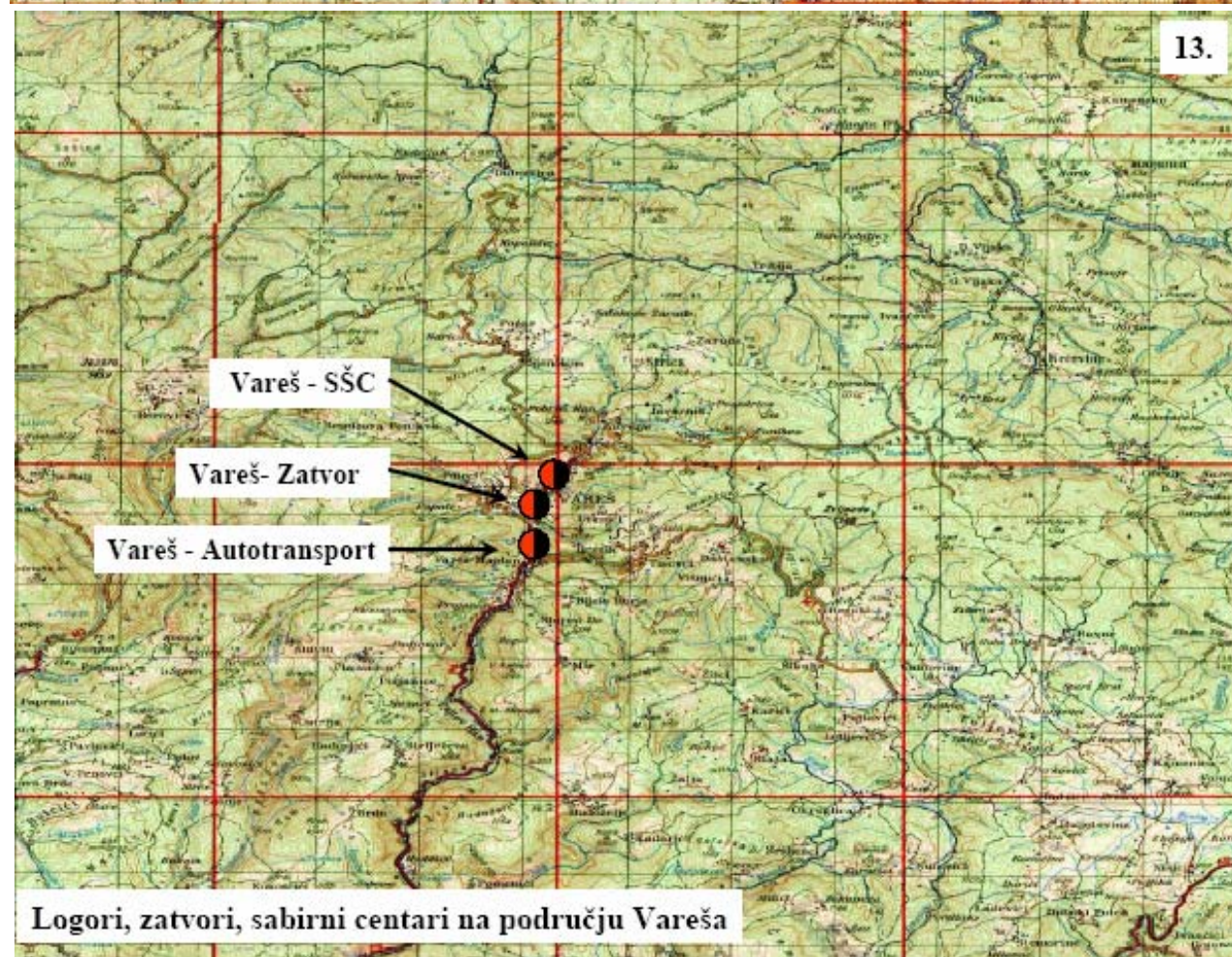
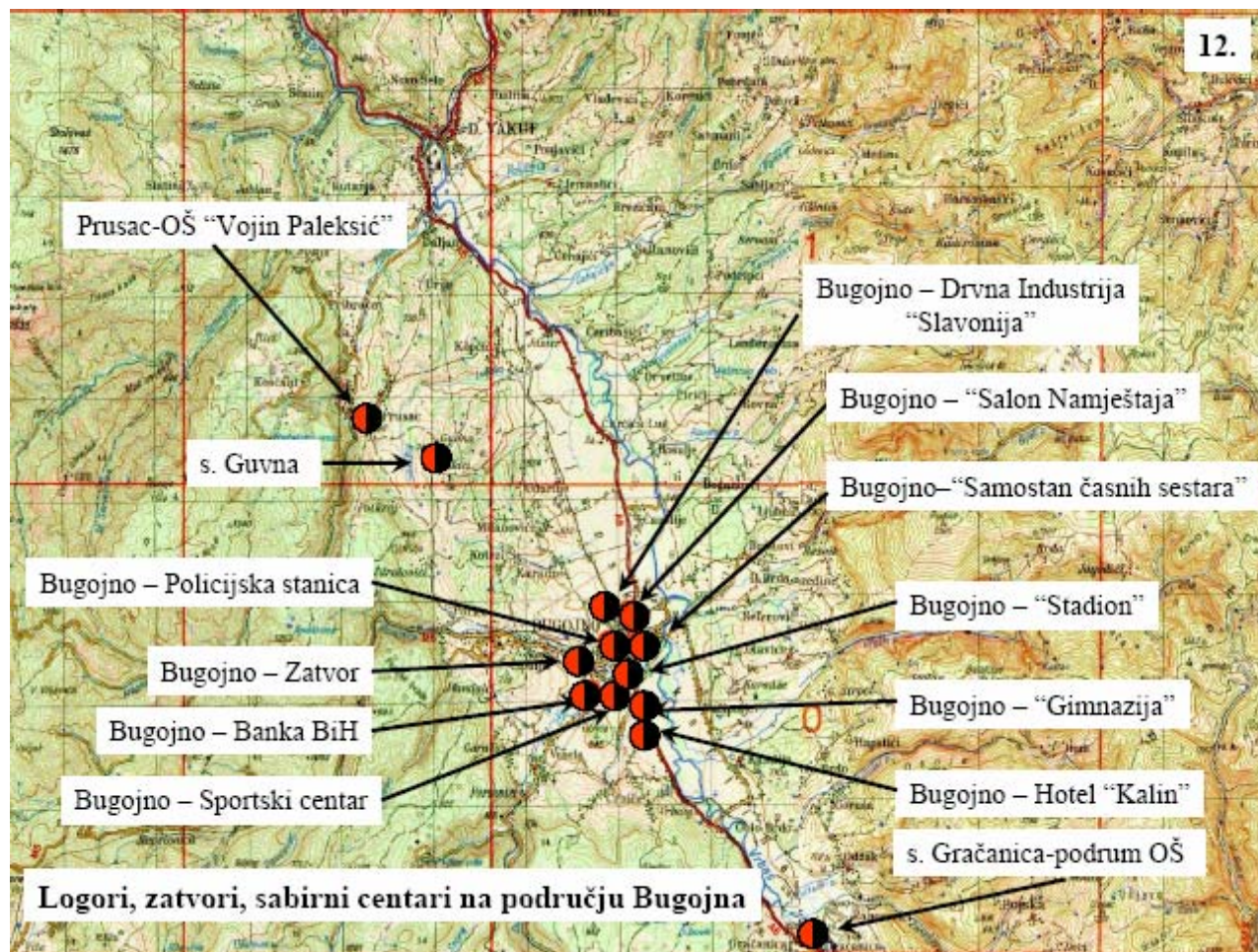

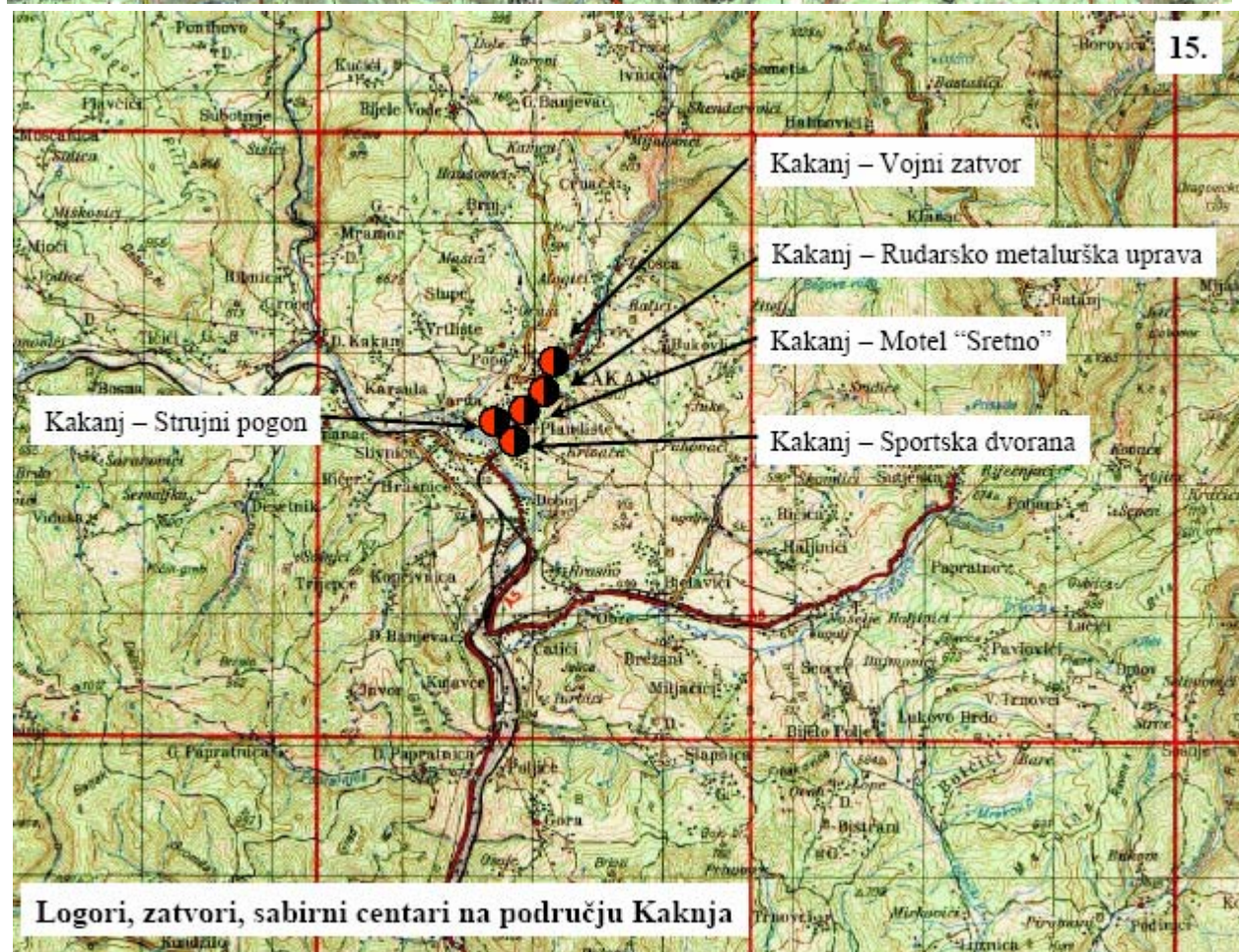
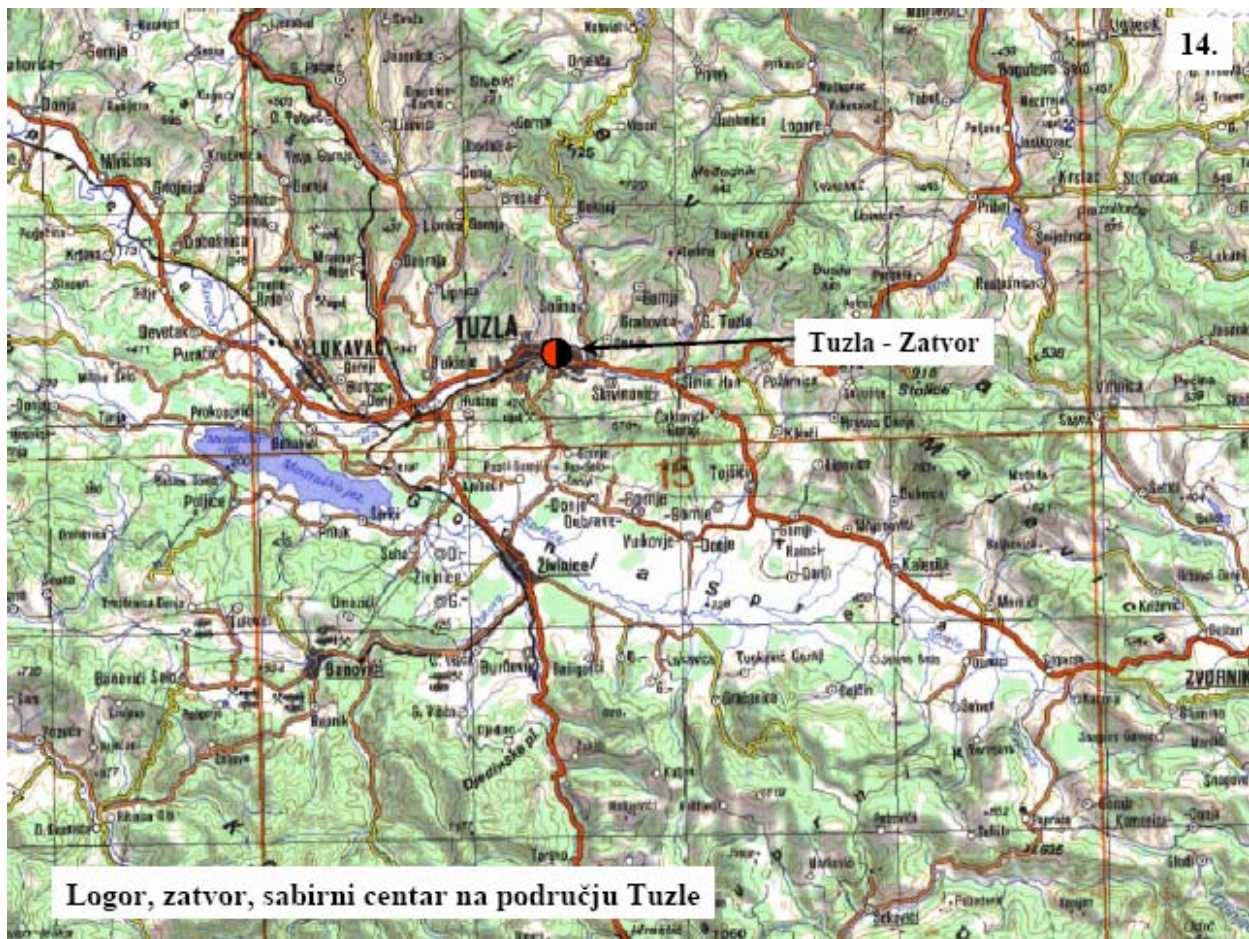

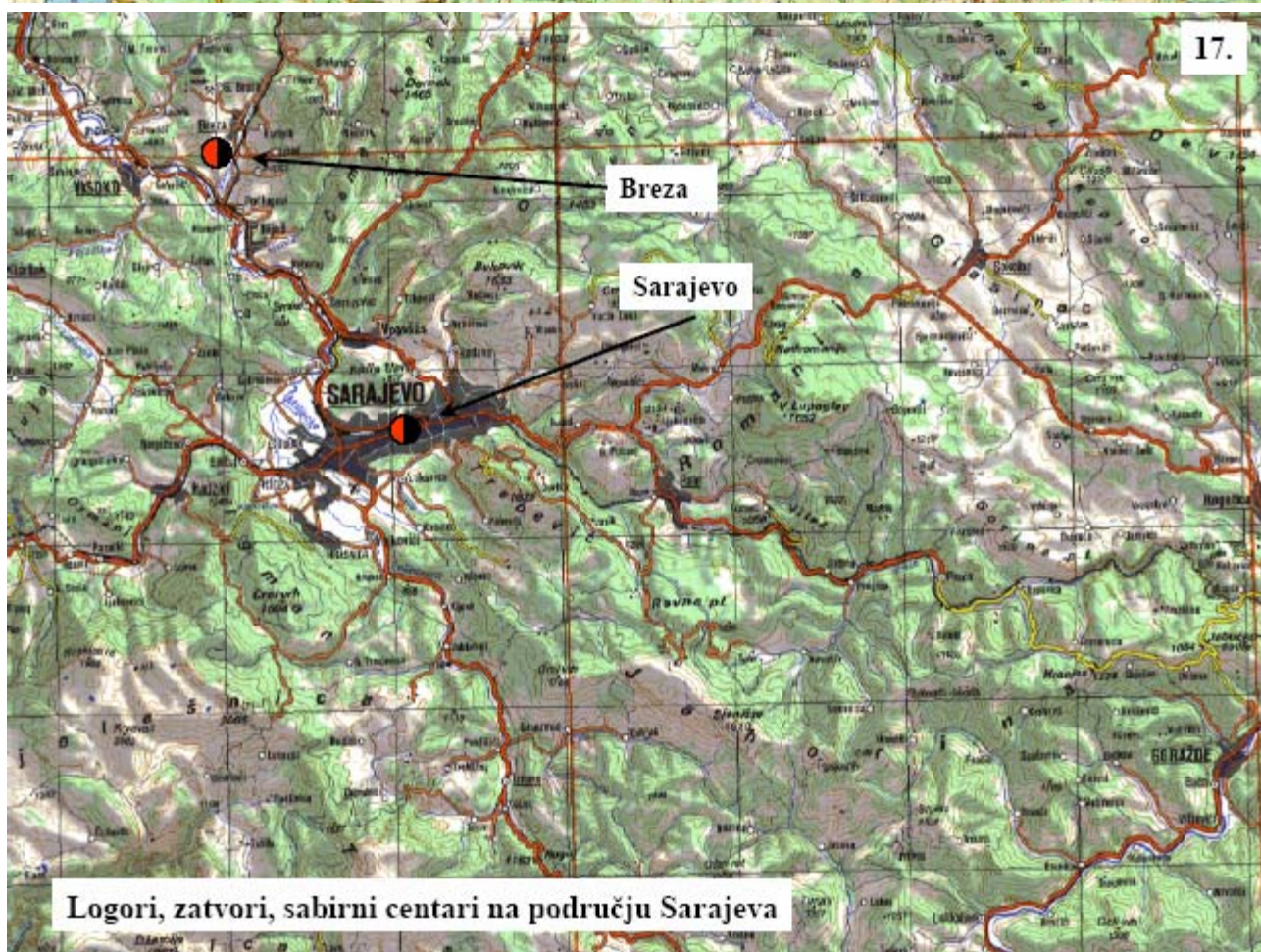
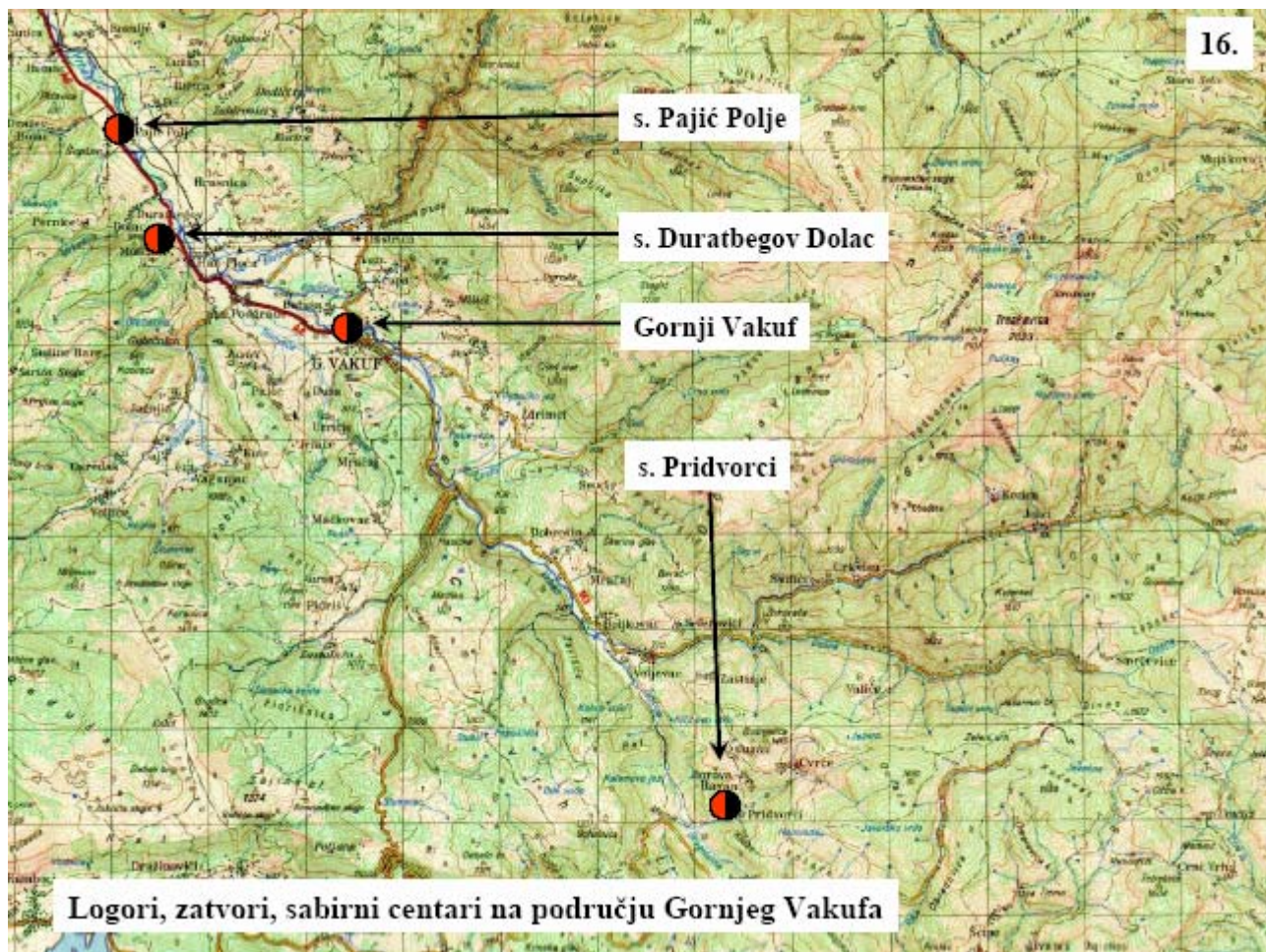

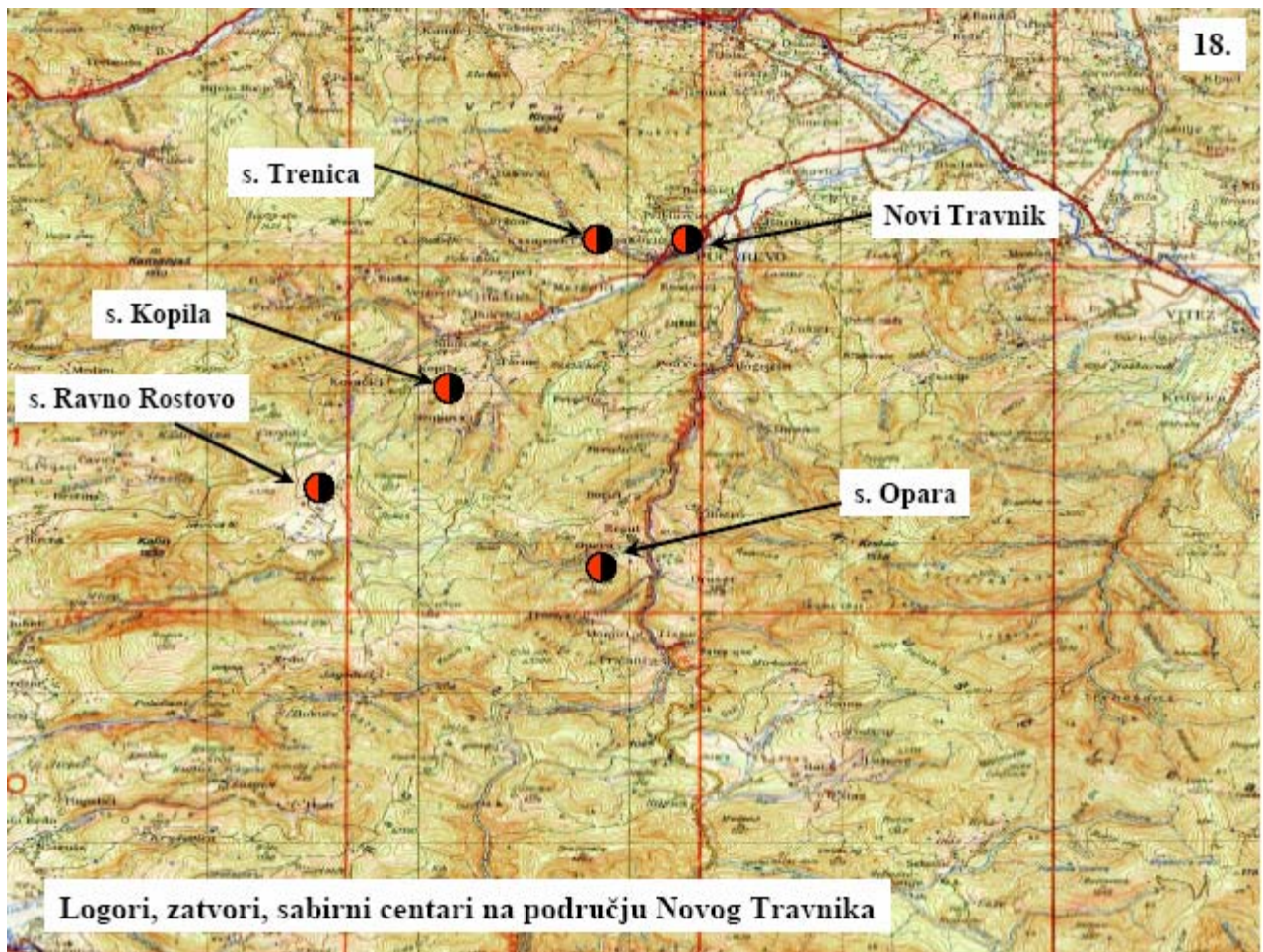

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U JENIČKO - DOBOVSKOJ ŽUPANIJ
(Naziv županije)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR - MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) MAGLJ (Zgrada MUP-9-10-0)
2. U ČJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? vojna policijska Armije BiH 201. Bbr. koja je djelovala u području
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? Ratno predjedinstvo općine Maglaj i 201. Bbr.
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? -
5. Logor je otvoren 24.06.1993.g., a zatvoren 05.03.1994.g.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? vojna policijska
7. Broj logoraša 37 ukupno, od toga muškaraca: sve, žena: -, djece: -, starih osoba: -
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. INTERVENTNI vod i Protodivizionarski vod 201. Bbr. g. Maglaj
2. _____
3. _____
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik - zapovjednik MAHMUT MEHIŠEVIĆ DELIĆ HASAN

Naveći što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

HRVANI izvršitelji mučenja i zatočenja u logoru
Mahmut MEHIŠEVIĆ upravnik, ISAK MEHIŠEVIĆ zatvorski čuvar
Željko VERIĆ top. zelene legije "12 ŽENICE" LADKO DELIĆ pripadnik
MUP-9 Maglaj

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? postojala je samica u kojoj su bili zatvarani zatočeni
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? Željko Verić,
Isak Memišević
12. Da li su zatočeni zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? _____
13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočenicima u logoru: _____
 - o ranjenim logorašima: prilikom ropova rodovs zdravco Šupucović,
PERO BANUJIC, ANTO NIKOLIĆ
 - o nestalim logorašima iz logora: _____
14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? _____
15. Da li su zatočeni vođeni na prisilni rad? SVAKODNEVNO
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? NE
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? DA OD SVAKE
 Koliko puta? predstavnik, OAHQ, jednomput
18. Da li su zatočeni skrivani od predstavnika MKCK? _____
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____
20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum: 21.06.2007. g.

Popisivač: [Signature]
 (Ime i prezime) BOENKO ŠUPUČIĆ

HRVATSKA REPUBLIKA HERCEGOVINA
HRVATSKI VIJEĆE OBRANE
111.XP BRIGADA
- Odjel za ustroj -

Broj: 02/3-460/93
Dana, 05.01.1993. godine

5

MAGLAI
Popis zarobljenih
pripadnika
HVO-a

ODRANA
VOJNA TAJNA
STROGO POV.

SS BRUDE
ZP VITCZ

Na vaše traženje dostavljamo vam spisak zarobljenih pripadnika
111.xp brigade od strane muslimanskih ekstremista.

1. Kremenjass Vladi Vjekoslav rođj. 5.3.1962 Dubravica, nestao u Dolini
2. SSimic Nikola Ivanko rođj. 1.1.1962 iz Maglaja, zarobljen u Maglaju
3. SSupukovic Ivo Zdenko rođj. 18.5.1968 iz Globarice Maglaj, zar. u Maglaj
4. Ivandic Jozo Ivan rođj. 10.10.1957 iz Radunice Maglaj, zar. u Maglaju
5. Vljic Nikola Marinko rođj. 4.2.1971 iz Maglaja zar. u Maglaju
6. Matijevic Antun Ambrozije rođj. 22.8.1962 iz Maglaja, zar. u Maglaju
7. Babac Ilija Matu rođj. 27.3.1965 iz Komessicca Maglaj, zar. u Maglaju
8. Matijevic Anto Bosiljko rođj. 1.1.1957 iz Maglaja zar. u Maglaju
9. SSupukovic Jozo Zdravko rođj. 4.12.1972 iz Podnice Maglaj, zar. u Maglaju
10. Tiric Ilija Josip rođj. 8.4.1973 iz Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
11. Markovic Marko Niko rođj. 21.2.1964 radunice Maglaj, zar. u Maglaju
12. Ivandic Ivo Anto rođj. 6.7.1960 iz Mladosevice Maglaj, zar. u Maglaju
13. Ivandic Vinko Josip rođj. 30.4.1960 iz Maglaja, zar. u Maglaju
14. Ivandic Marijan Marinko rođj. 21.3.1968 iz Radunice Maglaj, zar. u Maglaju
15. Banovic Ivo Drago iz Tomicca Maglaj, zar. u Maglaju
16. Banovic Ivo Pero rođj. 28.4.1955 iz tomicca Maglaj, zar. u Maglaju
17. Nikolice Anto Anto rođj. 21.4.1964 iz Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
18. Lukic Jelka Gasa rođj. 26.6.1970 Maglaj, zar. u Maglaju
19. Babic Nikola Ivica rođj. 24.5.1974 Komessici Maglaj, zar. u Maglaju
20. Lovric Mato Zoran rođj. 19.6.1967 Globarica Maglaj, zar. u Maglaju
21. Maric Luka Marijan rođj. 14.12.1966 Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
22. Maric Alojz Mladen rođj. 19.8.1972 Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
23. Antolovic Marko Marko rođj. 19.8.1966 Komessici Maglaj, zar. u Maglaju
24. Boric Ilija Jozo rođj. 13.10.1964 Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
25. Kramaric Stanko Srecko rođj. 22.4.1961 iz Maglaja, zar. u Maglaju
26. Karavovic Petar Predrag rođj. 15.5.1955 iz Globarice Maglaj, zar. u Maglaj
27. Sovic Luka Dalibor rođj. 30.5.1970 iz Maglaja, zar. u Maglaju
28. Sovic Marko Darko rođj. 11.10.1977 iz Maglaja, zar. u Maglaju
29. Pavlic Ilija Zoran rođj. 7.5.1966 iz Maglaja, zar. u Maglaju
30. Markovic Pero Ivica rođj. 28.4.1973 iz Maglaja, zar. u Maglaju
31. Nikolice Mato Anto rođj. 4.5.1965 iz Bradice Maglaj, zar. u Maglaju
32. Bakula Ilija Anto rođj. 30.4.1961 iz Vrbiće Zavidovici, zar. u Maglaju
33. Brlic Anto Tadija rođj. 27.8.1974 iz Golovca Maglaj, zar. na Zoviku
34. Bliskovic Tadija Antun rođj. 30.7.1952 Ponijevo Maglaj, zar. na Zoviku
35. Matic Franjo Ivica rođj. 16.6.1970 Matina Maglaj, zar. na Zoviku
36. Kelotic Jozo Tadija rođj. 2.3.1961 Strupina Maglaj, zar. na Crnom Vrhu
37. Maric Marko Marijan rođj. 26.7.1976 Lovnica Zavidovici, zar. na Zoviku
38. Katlic Andrija Ivo rođj. 1941 iz Bistrice Zepce, zar. na Zoviku
39. Kresic Jerko Niko rođj. 13.11.1964 iz Maglaja, zar. u Maglaju
40. Podnar Ivan Jozo rođj. 29.5.1957 iz Golubinje Zepce, zar. u Golubinji
41. Rondic Ivan Anto rođj. 2.7.1935 Viniste Zavidovici, zar. u Vinistu

NACELNIK ZA USTROJ

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
ODJEL UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA TRAVNIK
POLICIJSKA STANICA
BUSOVAČA

Broj: 03-9/4-235- SK /93.
Dana: 17.08.1993. godine

GOSPODIN: RUDOLF SUSNJA, sin Rudolfa i majke Ljubice rođene Vidović, rođen 24.10.1963. godine u Jelinku, općina Busovača, gdje je i stalno nastanjen, neoženjen, pripadnik HVO Brigade "Zrinski" Busovača, u svezi uhićenja od strane muslimanskih snaga dao je sljedeću

I Z J A V U

"Dana 07.06.1993. godine nalazio sam se na Komarima, na crti obrane Busovače. Tog dana u jutarnjim satima, počeo je jak napadaj muslimanskih snaga. Nakon 10 minuta ranjen sam u desnu nogu i to na samom ulazu u tranše.

Ušao sam u tranše puzeći i pogledao prema Muslimanima. U tom momentu s raznih strana prilazilo je oko 30 muslimanskih vojnika. Ubrzo potom pala je jedna granata u blizini i ja sam pao u nesvijest. Kada sam se probudio ležao sam pored rova, a oko mene su bili Muslimani govoreći "ubij ga, zakolji ga, ko će ga nositi u Zenicu" Tom prilikom nisam poznao nikoga od Muslimana, jedino među njima sam prepoznao Mulajima Alispahić, sin Mule iz Putiša. On je bio jedini od domaćih Muslimana među tom grupom.

Nakon toga su me odnijeli na Bakije gdje su me previli. Dok sam bio ranjen vidio sam kako nose tijelo mrtvog Marinka Alilović, sina Ive, i kako jedan od Muslimana govori "evo još jednog mrtvog ustaše". Dok sam bio na Bakijama, vidio sam Muhameda Jauzović, Abasa Imamović, sina Avdaše, pitali su me da li ih poznajem na što sam odgovorio da ih poznajem.

Pored njih kasnije sam primjetio Ahmeta Alispahić, sina Zaina iz Putiša, bio je u civilu.

Na Bakija su me stavili na tijelo Marinka Alilović i tako nas kolima odvezli u Gornju Zenicu preko Kubara i Luke.

Uz put su me provocirali, a također opljačkali su me uzevši mi prsluk i druge stvari.

Kada sam došao u Gornju Zenicu, prebacili su me u druga kola i odvezli u bolnicu.

Zaboravio sam reći dok sam ležao ranjen na Komarima prišao mi je jedan vojnik i nogom me udario po glavi, u lice, na što je reagirao jedan od njih i spriječio dalje da me tuku.

Kada sam došao u bolnicu osjećao sam se veoma loše jer sam naknadno saznao da sam tu preživio 2 kliničke smrti. Operiran sam i prebačen na ortopediju.

Smješten sam u sobu s ostalim ranjenicima. U sobi nas je bilo 4.

ranjenika. Odmah u početku doživio sam razna provociranja, psovanje i vrijedjanje od strane ranjenika i drugih koji su prolazili hodnikom i ulazili u sobu.

U prva tri dana imao sam jake bolove, noga me je bolila tako da nisam mogao izdržati pa sam cijelo vrijeme jaukao. Treći dan je došao neki doktor Zamboni, najvjerojatnije Hrvat, pogledao ranu i tom prilikom rekao "Ej, moj Muminagiću što radiš? dajući mi do znanja da mi noga nije dobro uradjena, to se moglo i vidjeti da je noga već bila sva crna.

Iste večeri odvezen sam na operaciju i noga mi je amputirana. Nakon toga bolovi su nestali i mnogo bolje sam se osjećao.

Cijelo vrijeme boravka u bolnici mnogi su dolazili da me gledaju, pogotovu kada su čuli da sam iz Busovače i pri tome me vrijedjajući i na druge načine provocirali.

Jedne prilike u sobu su ušli Besim Alispahić zvaní Zečak iz Putiša, Senso Osmančević, sin Šefika iz Jelinka, Misvet Jahić sin Izeta iz Busovače, Zakir Alispahić sin Ašima brat od Bakira Alispahić i Midhat Orhan iz Lašve, stanuje u kući od Zeljeznice ispod "Olimpika".

Što pomenuti došli su kao vojni policajci, pokazali neki papir čuvarima koji su me čuvali, koji su nakon toga napustili sobu. Tu su me ispitivali neko vrijeme, a najviše me je ispitivao Besim Alispahić ispitivali su me o minskim poljima, crti, naoružanju bro vojnika i drugim vojnim stvarima.

U jednom momentu kada mu nisam bio u mogućnosti dati traženi odgovor udario me je u rame u koje je bila uključena infuzija, te se boca zajedno sa stalikom i ostalim prevrнула na pod. To se sve desilo 3-4 dana poslije amputiranja noge.

Pored pomenutih pitanja pitali su me "ko je poginuo u Busovači, ko je ubio Izeta Jahića, ko vozi auto od Izeta, ko je ubio Muslimane na Kuberu, šta rade Mirko i Vlado Čosić, da li je Vinko Vidović ubio 5 Muslimana i silovao neke Muslimanke? Pitali su me i niz drugih pitanja kao i to da li sam bio u Ahmićima. Prilikom ispitivanja, glavnu riječ je vodio Besim, a Bemsudin Osmančević mi je rekao "kako Vinko (Vinko Vidović) nije ubio Muslimane kada se zna da jest?

Ja sam im odgovorio da ne znam ko je ubio 5 Muslimana.

Ispitivanje je trajalo oko 1 sat. Midhat Orhan je također ^{udario} prilikom ispitivanja u drugu nogu u koju sam bio ranjen. Zakir Alispahić je rekao da je boje da tu crknem nego da dodjem njemu u ruke.

Nakon 10 dana od ispitivanja u sobu su ušla 2 iz Viteza i to Midhat Dželilović i još jedan žut, visok, nosi žutu bradu. Taj žuti mi je prišao psujući i provocirajući, stavio mi nož pod grlo i pitao me da li sam bio u Ahmićima? Čuvari koji su me čuvali za to vrijeme bili su u hodniku i inače kad god se takav incident tj. napadaj ne mene desio oni su obično bili na hodniku ili negdje drugdje.

Tako jedne prilike došao je neki Mudžahedin koji je bio ranjen u nogu te je nosio štaku. Ušao je u sobu, sklanjao pokrivač, nakon što me je pogledao udario me je štakom po rani tj. po amputiranoj nozi, te nakon toga pokrio me i izašao iz sobe i tom prilikom čuvari su bili negdje u hodniku.

Ujutro kada je naišla vizita, doktor me je pitao što se desilo, što mi noga krvari na što sam odgovorio da ne znam, jer mu nisam smio reći što se dogodilo.

Dok sam boravio u zatvoru, došla mi je u posjetu Ivka Vučić, stara oko 60 godina. Kada je drugi put dolazila, jedan od čuvara je povukao za kosu i rekao "bako nemoj više da dolaziš". Tijekom boravka u bolnici bilo je raznih provokacija, psovanja i vrijeđanja od strane ranjenika i posjetilaca.

Nakon mjesec dana mog boravka u bolnici došao je Alem Osmančević, sin Zaima iz Jelinka, Džido Osmančević sin Alije iz Jelinka i Zikret Osmančević koji me je pitao za Camila Osmančević, a Alem mi je rekao "dok sam ja u Zenici ti i Vino nećete izaći iz Zenice" Oni su bili kod mene odmah nakon što su pušteni sa razmjene.

Što se tiče medicinskih sestara hrvatske nacionalnosti koje su radile u bolnici, rijetko su sa mnom razgovarale, jedino ponekad su dolazile krišom i davale cigarete.

Što se tiče ishrane 3 puta na dan dobijali smo obrok i to ječmeni kruh pola kriške, šolju čaja, za ručak kupus, riža ili leća i tako svaki dan.

Što se tiče higijene za 2,5 mjeseca nisam se nikada okupao. U početku sam bio gol, a kasnije su mi naše žene koje su dolazile u posjetu donijele odjeću.

Nakon 2 mjeseca i nešto boravka u bolnici, došao je neki vojnik iz MOS-a i pitao me hoću li u razmjenu? Nakon toga došla su dvojica iz MOS-a i Hli su u hodniku pored 2 čuvara koji su bili sa mnom u sobi.

To je trajalo par dana i jedan dan dvojica MOS-ovaca koji su me čuvali i još jednim su došli i odveli me iz sobe u Muzičku školu ne rekavši pri tome ništa čuvarima koji su me čuvali.

U Muzičkoj školi sam proveo ostatak vremena do razmjene. Tu u muzičkoj školi sam zatekao Krešu Gosić, sina Stipe i oko 12 zatvorenika iz Kaknja i to većinom novinari i direktori.

Tu su već 2,5 mjeseca, pričali su kako ih je ispitivao Jasmin Isić, a dasu ih tukli neki drugi dok ih je Isić ispitivao.

Jedne prilike došao je Vlado Sušnja u posjetu i rekao mi je da ću biti razmijenjen i da je sve u redu.

Tako sam i razmijenjen.

To je sve što imam izjaviti u svezi moga uhićenja i boravka u Zenici, izjavu sam slušao u diktatu smatram je svojom, te je kao takvu vlastoručno i potpisujem".

IZJAVU DAO:
Rudolf Sušnja

Rudolf Sušnja

IZJAVU UZEO:
Drago Ljubos

PREZIME: Janjić
IME, IME OCA: Dragan, Ilija
GODINA ROĐENJA: 16. veljače 1961.
MJESTO ROĐENJA: Zenica
PREBIVALIŠTE: Čajdraš 15,
PRIVREMENI BORAČAK: Busovača
STRUČNA SPREMA:
ZANIMANJE: soc. radnik u Domu penzionera
ZAPOSLENJE:
BRAČNO STANJE:
DRŽAVLJANSTVO:
NACIONALNOST: Hrvat

Napomena: materijal preuzet od Centra za ljudska prava Mađugorje

Dajem sljedeći

ISKAZ

U Zenici je počela opća hajka na pripadnike HVO 17.04.1993. Sišao sam u grad s majkom, bratom, suprugom i djecom. Njih sam smjestio kod rodice od bratove supruge. Ja sam se mislio vratiti u Čajdraš, ali je sve bilo blokirano tako da se nisam mogao vratiti. Pošto sam uvidio situaciju pronašao sam najbolje rješenje da odem kod majkine kume u Blatušu iza autobusne stanice, mislio sam i ubjeđen sam bio da me nitko nije vidio kad sam došao zorom. Vrlo su me srdačno prihvatile, poslije mog objašnjenja pristale su da me kriju.

Drugi dan upadaju 4 MOS-ovca i pod prijetnjom oružja ja sam ih zamolio da se obučem i u tom su me odveli, kao da idem na informativni razgovor. Oni su izveli mene i uveli me u kombi. ~~Zatim su me odvezli u Muzičku školu kod parča.~~

~~U muzičkoj školi sprovode me u podrum.~~ Tamo zatičem prof. Mašinskog fakulteta dopredsjednika HVO Zenica, Ivana Bošnjaka i pripadnika HVO Vlatka Ivanović. Taj dan nisam ispitivan tako da sam mogao kronicu i ostala lična dokumenta i sve što je ličilo na šahovnicu da uništim (to su osobni dokumenti). Kronicu sam sakrio.

Drugi dan (noć) izvode Vlatka Ivanović. Nakon 10, 20 minuta vraćaju ga, bio je sav krvav. Odmah smo ga pitali šta su mu radili, a on mi je rekao: "Samo su me izveli i udarali po glavi i cijelom tijelu drvenom palicom (drškom od lopate)."

Tu noć izvode ga ponovo zadržali su ga 2 - 3 sata, ali je bio mokar od znoja. Na naša pitanja od čega je mokar, rekao je da je kopao grob za sebe i nisu mu dali da odmori cijelo vrijeme. Ja sam pomislio da me želi preplašiti ako i mene izvedu da bi mogao pričati. Što se tiče Ivana Bošnjaka vrlo je bio preplašen šta će se desiti sa njegovom porodicom i sa njim. Iste noći su i njega izvodili i nisu ga tukli, bio je dan, dva i odveden je u nepoznatom pravcu i do dana danas ne znam gdje se nalazi.

Mene su izveli i uzeli mi lične podatke, kao i podatke moje familije (imena djece, žene..) komplet uže familije. Tu noć me više nisu ispitivali, ta tri dana ništa mi nisu dali da jedem, ono što smo dobivali kruha ostavljali smo u jednu vreću. Ispitivanja su već počela, sutradan navečer od 00:00 do 6:00 ujutro.

Izveli su me na treći kat gdje je kancelarija njihove policijske postaje. Svako postavljeno pitanje bila je i direktna optužba po mene, koliko sam dovezao oružja,

gdje si ga stavio? Ja sam rekao da nemam nikakve veze s nabavkom oružja. Nakon što su mi postavili još bezbroj pitanja, konstatacija na koje je bezpredmetno bilo što reći, jer su oni pitali i odgovarali optužbom o stvarima koje nisu imale nikakve veze sa mnom, te bi se neko vrijeme njihovo "ispitivanje" i završilo. Oslavljavali su me isključivo sa "ustašo".

Vratili su me ponovo u podrum, da bi me u toku noći ponovo izveli. Pri tom izvođenju počeli su me odmah tući, od samog izlaska iz podruma i tukli me do trećeg kata (nogama i policijskom palicom). Tukli su me muslimanski policajci:

1. Smajo Osmanović.

2. Sejdo Osmanović ✓

To su dvojica braće. Uveli su me u jednu prostoriju i natjerali me da sjednem na fotelju, tako da mi leđa budu nezaštićena. Policajci su me bili s lijeve i desne strane, a preda mnom je bio Jasmin Isić prosvjetni radnik iz Busovače.

Optužili su me da sam krivotvorio dokumente i lažno se predstavljao. Rekao sam da to nije istina jer imaju moju putovnicu, a moj identitet mogu provjeriti kod mojih roditelja i susjeda. Oni su bili nezadovoljni mojim odgovorom pa me Jasmin Isić počeo šamarati, a policajci su me po leđima tukli šakama i nogama. Potom si me optužili da sam sa Violetom Ilić koja je tehnolog za ispitivanje voda, a u čijem stanu su me uhapsili, zasigurno trebao i pripremao trovanje voda kako bi otrovao VII muslimanski na Bilmištu.

Kad sam to zanijekao usljedile su nove batine i nisu me više ispitivali. Ispitivanje i batinjanje je trajalo uobičajenih 30 minuta. Nakon toga su me poveli u podrum tukući me pri tom drvenom drškom od lopate. Tukli su me po cijelom tijelu, jer sam pokušao zaštititi glavu, a udarci su me svaki put obarali na stubištu gdje sam se dodatno izubijao. U podrumu su se već nalazili:

1. Franjo Štrbac

2. Anto Štrbac, pripadnici HVO-a i 5 policajaca HVO:

1. Dragan Jerković

2. Damir Gelić

3. Dragan Gelić

4. Mario Štrbac

5. Zoran Totić

Sa njihovim dolaskom povećale su se do tad uobičajene porcije batina. Nakon jednog vremena te iste noći ponovo su me izveli uz batine na treći kat. U sobi je bio Jasmin Isić koji me optuživao ponovo za pokušaj trovanja vode, za moje navodno obučavanje u Hrvatskoj, što sam ja sve nijekao jer nije bila istina. Također me je pitao tko su moji vanjski suradnici. Nakon što sam rekao da nisam imao nikakve suradnike on mi je zaprijetio da će me predati mudžahedinima, da ne može slušati moje laži i vratio me u podrum bez batina.

Hranu smo dobivali vrlo rijetko - jedan dan bi je dobili, drugi dan ne bi. Međutim, od silnog batinjanja nismo mogli ni to malo hrane da pojedemo, pa smo kruh odlagali u jednu vreću. Kasnije kad su bila batinjanja nešto manja jeli smo i taj ustajali kruh jer drugog nije bilo. Narocit problem svima bio je vršenje nužde.

U podrumu je bila samo jedna kanta od oko 3 - 5 litara u koju smo svi obavljali nuždu. Kako nas je ponekad u prostoriji bili i do 20 to ru se urin i fekalije preljevali preko te posude šireći nesnosan miris u prostoriji, u kojoj inače nije bilo niti svježeg zraka.

Podrum je bio do te mjere vlažan da bi zidovi bili mokri. Prozore smo morali držati zatvorene, jer bi Muslimanski vojnici pri povratku s ratišta jako često znali kroz taj prostor zapucati.

Nakon što je jedan od zatočenika Anto Vrvilo pokušao straži skrenuti pozornost os otvorenog prozora. Stražar Vahid Dizdarević iz Vrselja kod Poljska je obećao da će on to sredit. Međutim, za desetak minuta došli su po Antu Vvila i predali ga Muslimanima zatočenim u susjednoj prostoriji, zatočenim zbog obijanja odlaska na ratište, da ga isprebijaju što su oni izuzetno "savjesno" i napravili.

Kad su Vvila dovukli u našu prostoriju zadali su nam pred našim očima preko 100 udaraca drvenom palicom, dok je Vrvilo bespomoćno ležao na tlu. Jedan od onih koji su ga tukli fotografirao ga je.

Vršenje nužde je bio naočit problem po mene s obzirom da imam trajnu infekciju uretera, što podrazumjeva često i bolno mokrenje. Od posljedica batinjanja 5 dana za redom sam mokrio krv. Izbjegavao sam, koliko god sam mogao, piti vodu i jesti hranu kako bi što rijeđe morao vršiti nuždu. Do latni problem je bio što se za hranu i vodu i vršenje nužda uvijek moralo obratiti stražarima, što je njima bio dodatni povod za nova batinjanja.

Obzirom na prirodu moje bolesti tjelesna higijena je nešto što je čini snošljivom, no međutim 75 dana nisam se niti presvukao, niti okupao. Moji "isljednici" su znali to jer su imali uvid u moju medicinsku dokumentaciju. Trazio sam da me pregledaju liječnici, no tom mom zahtjevu nikad nije bilo udovoljeno.

Spavali smo na drvenim paletama. Obzirom na velikipritok Hrvata zatočenika kroz ovu prostoriju, vrlo često nije bilo dovoljno mjesta na tim paletama, pa su ljudi na paletama spavali na mješnu, jer je pod bio betonski i vrlo vlažan.

Ispitivanje se vršilo isključivo noću čime su nam razbili potpuno bioritam, pa je boravak u ovim prostorijama i ovim okolnostima bivao psihički sve neizdržljiviji. Kako bi zatamili krike ljudi koji su bivali mučeni, na razglasu su puštali nesnošljivo bučnu "Arapsku muziku". Naročit metod mučenja bilo je učenje arapskih pjesama i molitava.

Moje isljednike naročito je mučilo to što ja nisam poznavao velik broj ljudi, niti su ljudi previše poznavali mene jer sam u Zenicu poradi zaposlenja pristigao u srpnju 1991. pa je njih to navodilo na zaključak da sam ja neka misteriozna osoba s misterioznim zadacima, ili im je takvo izmišljanje bila zgodna prilika za sve torture koje su vršili nad mnom.

U jednom momentu Jasmin Isić nakon što me je oborio i nogama mi skočio na prsa rekao je da mu je dosta mojih laži i da za mene ima "domaći zadatak" o čijem rješenju će zavisiti moj život. Dao mi je papir na kojem je bilo ispisano 10 pitanja u kojima oni traže odgovore na ista već postavljena pitanja. Npr. Tko su mi moji prvi suradnici među Hrvatima, koje sam muslimani iz vojnih i policijskih struktura zavrbovao za svoje suradnike, da li poznajem ove ili one ljude, da li sam išao na obuku u Hrvatsku i gdje mi se nalazi brat.

Postavljena pitanja su kod mene izazvala brojne dileme, jer znao sam znao da će moji izmišljeni ili stvarni odgovorili prouzročiti određene posljedice po mene ili po druge Hrvate. Kako na većinu upita u istinu nisam znao odgovora, a po dosadašnjim ispitivanjima bilo mi je jadno da u to neću moći uvjeriti moje isljednike.

Bio sam prinuđen se konsultirati da ostalim zatočenicima Hrvatima. Uz njihovu pomoć složio sam odgovore gdje su se spominjala određena imena, ali uglavnom ljudi koji su bili ubijeni ili su već na teritoriju pod kontrolom HVO. Također sam im odgovorio da mi se brat nalazi ili u Vitezu ili u Busovači.

Nakon što sam im predao papir s odgovorima, više me nisu ispitivali ni odvodili. Tako je prošlo mojih prvih desetak dana. Naredna 2 dana nisu me više ispitivali ali su jedno dana ispraznili kompletnu prostoriju od hrvatskih zatočenika koje su odveli u meni nepoznatom pravcu. Ostali smo ja i Nedjeljko Šestić po nacionalnosti Srbin i punac od Zlatka Aleksovskog upravitelja zatvora u Busovači.

U vremenu mog boravka u Muzičkoj školi u prostoriji u kojoj sam se ja nalazio (bile su još tri prostorije u Muzičkoj školi gdje su naši ljudi bili zatvarani) preferiralo je što ja znam oko 47 Hrvata, s različitim vremenom boravka u toj prostoriji. Također je bilo i različit tretman ljudi - nikome nije bilo ni malo lako, ali nekima je bilo stravično teško.

Sjećam se jednog krhkog mladića kojem ne znam ime, uvukli smrvljena u prostoriju, nastavili su ga tući i pred nama do te mjere da se raspala "Zastavina" automatska puška od siline kojom su ga tukli. Naročito se po okrutnosti isticao jedan stražar koji je nosio naočale, imao je različno oko (vjerojatno je bio ranjen ili tako nešto). Nakon što su prosudili da taj mladić iz hrvatskog naselja Brist.

Naročito toliko bili su tučeni Anto Vrvilo, ugledni civil iz Vjetrenica, Slavko Mandić pripadnik HVO, Ivica Badrov sa svojim sinom. Kad su bila batinjanja pred nama mi smo nastojali da ničim ne izazovemo svoje mučitelje.

Jedne prilike su me izveli pred zgradu gdje je bila raka koju je iskopao Vlatko Ivanković i rekli su mi da je to moj grob, u koliko ne budem dovoljno kooperativan. Slavka Mandić kojeg su strašno puno tukli, jedne prilike je stražar pitao da li bi mu bilo zao da ga zakolje, na što je Mandić koji je već bio sav izgubljen od silnih batina rekao da ne bi. Stražar mu je potom velikim vojničkim nožim "Bowie" možem odsjekao okovratnik na košulji, koja je i onako sva krvava poderana, a potom ga zarezao tim istim nožem po vratu.

Dana, 5. lipnja 1993. godine svi zatočenici odvedeni su u meni nepoznatom pravcu, osim mene i Nedjeljka Šestić. Isti dan su mene i Šestića odveli u potkrovlje Muzičke škole u prostoriji dimenzije 2 puta 2 metra u kojoj je bila neka užasno prljava spužva i jedna deka za nas dvojicu, nismo imali posude za nuždu, niti bilo svjetlosti. Ponekad su nam znali donjeti i hranu. U susjednoj prostoriji oni su obavljali muslimanske vjerske obrede.

U tih tjedan dana koliko smo bili u potkrovlju zatočeni, ja sam u par navrata išao čistiti njihov WC i u tim prilikama sreo sam nekoliko "Arapskih državljana" koji su bili u civilu. Svi su od reda nosili brade i komunicirali na arapskom, a i sve radnje i kompletan dnevni ritam održavao se na arapskom. Na vratima sobe u kojoj su obavljali molitvu pisalo je flomasterom napisano latiničnim pismom "HEZBOLAH". Na tom istom papiru na vratima bilo je napisano još nešto arapskim pismom. U samoj molitvenoj prostoriji na zidovima se nalazilo dosta fotografija sa arapskim molitvenim molitvama. Moram napomenuti da su svi zatvorenici po dolasku u Muzičku školu bili temeljito opljačkani, a uzeli su nam čak i cipele pa i donji veš, tako da je većina hrvatskoj zatočenika bila bosa.

Htio bi svakako spomenuti neke momente vezane uz rad Međunarodnih humanitarnih organa.

Negdje po dvadesetom danu mog boravka u Muzičkoj školi u jednom trenutku stražari su ispraznili naše prostorije, što je do tada bila praksa samo što ja do tada nisam znao smisao. Radilo se o tome da su najavljeni Europski promatrači TIBO (Thibean) koji je Francuz i sa njim je bila prevoditeljica koja se meni predstavila kao

Slavica, što je mene navelo na zaključak da je riječ o Hrvatici, pa sam se odvažio odgovoriti o stravičnoj školi.

Kasnije sam zaključio da je moja procjena bila pogrešna, jer sam doznao da je prevoditeljica muslimanka po imenu Senada i donjela vijesti o mjestu na kojem sam zatočen. Moj navod o povali muslimanke prevoditeljice moguće je u Europskoj promatračkoj misiji s obzirom da se taj posjet dogodio točno dvadesetog dana po mom uhićenju.

Uhićen sam 19.04.1993. Nakon što sam gospodinu Tibou prezentirao sve jade hrvatskih zatočenika on mi je uzvratilo: "Nije to ništa šta vaši rade Muslimanima." Po toj njegovoj reakciji shvatio sam da nije došao kao netko ko će mi pomoći. Kad sam se vratio u našu prostoriju tamo su već bili i ostali zatočenici do tada sklonjeni od Eurospskih promatrača.

Kada su doznali da sam razgovarao sa gospodinom Tibom bili su vidno depremirani jer oni su bili sklonjeni i nisu imali prilike razgovarati, pa su dakle bili sigurni da oni kao zatočenici nisu registrirani ni od kakve međunarodne organizacije pa su im samim tim i šanse za preživljavanje znatno manje. Istog dana dobio sam ponajveće batine od kad sam bio zatočen u školi.

Napominjem da su to bile prve batine nakon možda, desetak dana ničim izazvane i bez ikakvog ispitivanja koje je uobičajeno predhodilo batinjanju. Također napominjem da nitko od drugih zatvorenika nije dobio batina, a mene su stražari neposredno prije razgovora sa gosp. Tibeom upozorili da će me ubiti ukoliko budem govorio išta o stvarnom stanju u školi. Sve to ukazuje da je prevoditeljica Senada Muslimanka, na tom razgovoru sa mnorn sve ove stvari protivno Međunarodnom humanitarnom pravu prenijela mojim muslimanskim mučiteljima. Nažalost, isto iskustvo s muslimanskim prevodiocima imali su kasnije i drugi brojni hrvatski zatočenici.

Ponovo se vraćam na kronologiju zatočeničkih događanja. 13. lipnja 1993. napokon su nas oslobodili zatočenici sva 7. potkrovlja i prebacili nas u jednu garažu u Tešovu. Ta garaža je bila prepuna smeća i ja sam predpostavljao da će nas ubiti. Nesvatljiva mi je količina mržnje koju su tom prilikom iskazivali. Navečer su nam pripremili da nas odvede u KP dom. Kad smo došli u KP dom opet su me u samici krevet je bio na zidu, a mogao sam se pokriti jednom dekom, danju sam mislio sjediti i hodati, a na krevetu sam mogao biti jedino noću zbog silnih bolova izazvanih ureterom.

Noću, najčešće spavao bih kad bi mi to bolovi dopuštali. U prvih 8 dana nisam dobio kruha. Dva puta dnevno donosili bi mi kažu u kojoj je plivalo neko zrno graha ili riže. Svi su se ponašali kao da ne postojim.

Obzirom da mi je brat Jakov Janjić o ovom istom KP domu radio kao stražar 15 godina i sa ljudima koji su ga između ostalog istraživali i pred mojom ćelijom, a neke od njih sam i sam poznavao pokušao sam nekako stupiti sa njim u kontakt ne bi li izmolio makar kupanje, brijanje ili da mi prenese informacije majci gdje sam. Rekao mi je da za mene ne može i ne smje ništa učiniti jer za mene nitko ne smje i ne znati. Sirda Ahmić poznanika iz Lovina molio sam da mi omogući da se makad u hladnoj vodi operem.

Odveo me do jednog korita i damo mi sapun i hladne vode. Na tjemenu glave mi se uhvatila tjemnjača pola centimetra i nikako hladnom vodom nisam uspjevao istrjati, a slično je bilo i po cijelom tijelu. Tom prilikom otpalo mi je užasno puno kose, što me je dodatno ojadilo i depremiralo. Nakon toga Sirda Ahmić se više nije

pojavljivao u mojoj blizini, a tako su micani i svi drugi koji su mi učinili i najbezazleniju uslugu. Ovo kupanje je inače moje prvo kupanje nakon 75 dana. Užasna depresija silila me je da od krevet naoštrim poklopac od konzerve i počeo sam pripremat samoubistvo rezanjem žila.

Po dolasku u KP dom Zenica i po ulasku u samicu upozoren sam da ne smijem koristiti prozor na ćeliji, jer ću u suprotnom biti kaženjin batinama. Kako sam cijelo vrijeme svog boravka čuo glasove kroz taj prozor i kako sam vidio da još duge neću moći podnijeti ovakvo stanje, to sam bez obzira na moguću cijenu odlučio potražiti slamku spasa na tom prozoru. Prilikom šetnje zatvorenika po krugu kroz taj prozor prepoznao sam Mladena Holmana jednog od zapovjednika HVO, te sam pokušao stupiti u kontakt s njim.

To je bilo vrlo teško jer sam ja bio zarastao u bradu i imao vrlo dugu kosu, osim na djelovima gdje mi u pramenovima gdje mi nije opala. Uz to mogao sam ga sa prozora vidjeti u vrlo kratkom dijelu zatvoreničkog kruga. Naša komunikacija usprkos prijetnjama stražara za koje mi je već bilo sasvim svajedno potrajala je nekoliko dana dok mu nisam objasnio tko sam i u kakvoj sam poziciji. Valja pomenuti da sam kao pripadnik HVO-a bio smješten u civilnom dijelu zatvora i to samo kao broj, tako da me u eventualnim posjetima vojničkom dijelu zatvora međunarodne organizacije nisu mogle registrirati.

Već spominjani susjed Mulsiman Edin Bilić je ipak otišao do moje majke, obavjestio je o mom stanju u ushodio meni nužne lijekove i sedative i majčinu posjetu. Kad mi je majka došla s obzirom na moje psihičko i fizičko stanje te na zapušten izgled nije me uopće mogla prepoznati. Koliko god mi je bilo drago vidjeti majku toliko je to istodobno bilo teško, jer sam vidio koliko je ona pri tom stradala, a uz to u meni se pobudila nada koje me je činila sve nestrpljivijim i svakim danom sve teže sam podnosio boravak u samici.

Mišići su mi već atrofirali, a prilikom jednog pokušaja da Mladenu Holmanu dadem do znanja da sam živ, u ćeliju je upao stražar Vehid Karamija iz Kaknja, oborio me za zid i nanio teške ozljede po glavi.

Istodobno zbog problema sa ureterom pogoršalo mi se opće zdravstveno stanje, otpočela je neizdržljiva bol u nogama, leđima, a odrazilo se to i na srce. Moja agonija dokinuta je 5. rujna 1993. kada sam bio razmjenjen. Pošto nisam mogao hodati, brat me je uz pomoć sumješтана u Busovaču donio na rukama.

Za kraj ovog iskaza pobrojat ću po sijećanju imena Hrvata koji su prošli muke slične mojima, ali i imena mučitelja Muslimana koje sam prepoznao i kojih se sjećam.

Popis Hrvata koje sam sretao u zatočeništvu:

1. prof. Ivan Bošnjak	16. Dragan Jerković
2. Vlatko Ivanković	17. Nedjeljko Šestić (Srbin)
3. Franjo Štrbac	18. Ivica Bradov
4. Anto Štrbac	19. Jasenko (Ivice) Bradov
5. Anto Vrvilo	20. Ivan Buhutinski
6. Kruno Rajić	21. Jasenko Petrović
7. Milenko Rajić	22. Sandro Hamer
8. otac Milenka Rajić	23. Krešimir Čosić
9. brat Milenka Rajić	24. Anto Visković
10. dvojica rođaka od ovih Rajića	25. Anto Marković
11. Zvonka Rajića pok. otac Marko	26. Pero Letić
12. Mario Štrbac	27. otac Pere Letić
13. Dragan Gelić	28. Jozo Juretić (mlađi)
14. Damir Gelić	29. Franjo Jandrić
15. Zoran Totić	30. Boško Gutić (Srbin)

Muslimani koji su odgovorni za smrt mnogih Hrvata u okrugu Zenice:

1. Jasmin Isić
2. Mensur Pijanić
3. Besim Perenda (Šukrija)
4. Nesib Talić
5. Vehid Dizdarević
6. Faruk Avdić
7. Hajdar Pašanović
8. Jusuf Karalić
9. Našid Delabić
10. Smajo Osmanović
11. Sahudin Sarajlić
12. Fuad Karalić
13. Nesib Dragilović
14. Hajrudin Dulan
15. Sejo Osmanović
16. Emir Efendija Mahmutefendija Karalić glavni za ove ekstreme.
17. Jusuf Šeta (upravnik doma ispred 7 muslimana)
18. Šerif Patković

Iskaz dajem dobrovoljno i potpisom svojim svjedočim autentičnost i provjerljivost na svakoj stranici.

U Busovači, listopada 1993.

Iskaz dao:

Dragan Janjić

Iskaz uzeo:

S. Slišković

HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA HRVATSKO VIJEĆE OBRANE

ODJEL UNUTARNJIH POSLOVA
POLICIJSKA UPRAVA TRAVNIK
POLICIJSKA STANICA KISELJAK

Broj: o3-9/9-4-220/94
Kiseljsk, 2. o2. 1994. god.

SLUŽBENA BILJEŠKA

zaučinjene u policijskoj stanici Kiseljak, dana 2. o2. 1994. godine povodom obavljenog, informativnog razgovora sa Komčo Šimom sin Ive i majke Milice, rođen 20. 12. 1947. godine u Keknju, bio neženjen u Kiselju Četići kod Keknje, po zanimanju saobraćajni tehničar, Hrvat, oženjen, u Keknju obavljao niz značajnih funkcije u stanici HNZ i u Skupštini općine Kekanj. U HVO-u Kekanj obavljao dužnost načelnika za informiranje, nakon uhićenje od strane MOJ-a sedam mjeseci proveo u konc. logoru u Zenici.

U razgovoru Šimo izjavljuje da je 14. lipnja 1993. godine na ulici u Četićima uhićen od strane trojice policajaca civilne policije MUP-a Kekanj, jedan od njih se preziva Kukić i istog dana priveden je u prostoriju MUP-a Kekanj gdje mu je uz potvrdu oduzet osobni pištolj, a sa njim je obavljen informativni razgovor od strane navedenog Kukića. Nakon obavljenog razgovora istog dana sproveden je u Vojni zatvor koji je smješten u zgradi bivše direkcije RMUKekanj, gdje je zatekao oko 60 zatočenih hrvata. U Vojnom zatvoru sa njim je obavio razgovor upravnik zatvora ŠEHAJČIĆ JASKINKO predretni kriminalac i lice problematično u ponašanju. U Vojnom zatvoru našao se dva dana i za to vrijeme prema Šimi kao i prema ostalim Hrvatima nisu primjenjivane represije,

Dana 10. 6. 1993. godine pripadnici MOJ-a iz Zenice sa kombijem iz Vojnog zatvora u Keknju prouzeli su Šimu skupa sa Ing. Ivicom Tvrtkovićem, Ing. Stjepenom Miječom, Ing. Pavom Pavlovićem i povezli ih u pravcu Zenice. U motelu "Sretno" u Keknju povezli su za Zenicu Ing. Iliju Brđerića, profesora Ivu Lunjića, Ivicu Andrijevića, Iliju Hrgotu, Marijans Pavlovića, Andriju Marčića i istog dana uz verbalno maltretiranje u toku prevoza odvozi u hazičku školu u Zenicu.

Prilikom ulaska u Hazičku školu prošli su kroz špalir mosovaca koji su ih dok su prolazili tukli palicama po glavama, raznim dijelovima tijela, psujući im "majku ustašku".

Smješteni su u jednu veću prostoriju u podrumu ove škole gdje su zatekli Kekenjce Francija Zupanića novinara iz Keknje, Marijans Lučića, srbe Novicu Cvijanovića, Duška Markovića, Predraga Čedića te hrvate Iliju Marjenovića novinara iz Keknje. U toku večeri mosovci odnosno čuvari ovog logora prisilili su ih da glavama udareju od zida i ove "scene" ponevjljale je se punih sedam mjeseci koliko je Šimo borovio u zatvoru.

Dana 18. 6. 1993. godine pripadnici MOJ-a iz općne bolnice u Zenici kidnapovali su ranjenog borovnika iz Keknje Marčetić Jozu rođen 19 8. godine u mjestu Podbjelavići općine Kekanj kojeg su u dva navrata krvnički tukli pripadnici MOJ-a od kojih povreda je Marčetić podlegao 19. 6. 1993. godine oko 3, na čuvstvu njihovoj sobi.

Smrt ovog bojovnika oni nisu smjeli prijaviti odmah te je leš bio kod njih duže od 12-est časova kada su ga čuvari zatvora pokupili u nejlonsku kesu i odnijeli. Šimo je naknadno ustanovio da leš nije isporučen obitelji i da je najvjerojatnije negdje zakopan na nepoznatom mjestu.

Od kako su dovedeni u Muzičku školu svakodnevno su prebijeni do besvijesti a neki od zatvorenika pokušao je izvršiti i ubistvo kao što je to slučaj sa Mijoč Stjepanom kojeg su isprebijali do besvijesti, te je 23. 6. 1993. godine pokušao sebi prekratiti život sjočenjem vene. Šimo i ostale hrvate i srbe tukli su šakama, nožima, kundecima, držecima zekranpu, vrećama nepunjenim pijeskom a povrede su uglavnom nepošene u predjelu grudnog koše.

Koliko je Šimo mogao zaključiti smrt kod pokojnog Marečić Joze nastupila je usljed povrede unutarnjih organa i izljevu krvi u trbušnu šupljinu.

Ze vrijeme boravka u Muzičkoj školi se njim je obavijen razgovor od strane izvjesnog Hadžića rođen u selu Blednice općina Kakanj - obnaše dužnost nekog zapovjednika u Zetvoru i u toku razgovora posebno su se interesirali za kontakte Šimo sa Bobenom, Kordićem, Blučkićem, te kada je posljednji puta kontaktirao sa pomenutim čelnicima iz MZ H-B, kakvi su njihovi odnosi, zanim su se interesirali kakov je odnos Šime sa mjesnim župnikom Lukić kerom i u kakvim su oni odnosima, da li suraduju na i oološko-političkom planu i slična pitanja.

Dana 18. 8. 1993. godine Šimo i još 11-est navedenih zatočenih hrvata i srba sprovedeni su u mjesto Bilinište u zapovjedništvo MOB-a s vezanim očima gdje su do besvijesti pretučeni i svi su tučeni vrećom pijeska u potilješki dio glave. Iste večeri kad su došli svijesti oko 21,00 časova kombijem su ponovo vraćeni u istu školu gdje su ponovo pretučeni.

Dana 26. 8. 1993. godine iz Muzičke škole prebačeni su u tzv. prihvatni center u krugu bivšeg KP Zenica gdje su od strane predstavnika Međunarodnog crvenog križa registrirani kao ratni zarobljenici. Dok su boravili u Muzičkoj školi Šimo je saznao da su se predstavnici Crvenog križa interesirali za uhićena lica u ovoj školi ali im MOB nije dao pristup u ovu školu.

Ispred Crvenog križa gospodje Beatris obavila je sa njime razgovor i između ostalog pitala ih je da li su fizički maltretirani ili na drugi način zlostavljeni, što oni nisu smjeli direktno govoriti šta se sa njime dešavalo da im se nebi pogoršao položaj odgovorili su da ne žele o tome komentarisati ali u toku daljnjeg razgovora Šimo je na francuskom jeziku gospodji Beatris priznao da su fizički mučeni i da je nad njime provodjena nevidjena tortura od strane MOB-a. Dok su boravili u prihvatnom centru njihov status se poboljšao u tom smislu što nisu kolektivno tučeni i mučeni, ne mogli su dobiti hranu od rodbine koja često put i plječkene, a tuče zatvorenika bile su pojedinačne.

Hrana u zatvoru je bila toliko loše da bi pomrli od gladi da nisu dobijali hranu od članove svojih obitelji.

Pripadnici MOB-a u ovo vrijeme uhitili su Šiminog sina Gorana i osudili ga na dvije godine zatvora zbog sudjelovanja "u neprijateljsko vojsci".

Obzirom da je i tamo obolio od dijabetesa i za liječenje bolesti potreban mu je inzulin zatrežilo je od upravnike zatvora da mu omogući ljekoviti pregled i prilikom obavljene, pregleda u civilnoj bolnici ljekar je zbog lošeg zdravstvenog stanja zahtijevao da tamo leži u bolnici, a konstatirao je i tragove mučenja po ledjima i drugim dijelovima tijela, međjutim, moćovci to nisu dozvolili pa su ga ponovo vratili u kazničku školu.

U kazničkoj školi posebno su se istakli u prebijanju hrvata i srba sljedeće lice:

- DRAGINOVIĆ NESIB, rodom iz Bugojna, pripadnik EO-a, visok oko 180 cm. star oko 30. godine, smeđj, na jače izraženom bledom, bez drugih osobnih znakova;

- DRAGINOVIĆ RAŠIN, star oko 23. godina, pripadnik EO-a, visok od 175 do 180. cm. izvjesni

- HAJRO, rodom iz sela Šerići kod Nemila - Zenice, visok oko 185. cm. star oko 35. godine, policajec EO-a, crne puti;

- izvjesni MUŠIJA iz Velikih Trnovaca - općina Kakanj, radio u rudniku RNU Kakanj- pogon Haljinići, star oko 30. godina, visok oko 175 - 180. cm. širok, korpulentan "specijalista za učenje kundacina";

- DŽERASOVIĆ KEKAL iz Zenice, bio zaposlen u RNU Zenice, pogon stara j-ma, VKV obraver, visok oko 175. cm. plav, star oko 38. godine, kao čovjek poslucao i licemjeren, obnaša dužnost upravnika zatvora;

- ISAKOVIĆ AHMED iz Zenice, ranije radio u željezari Zenice - brever, visok oko 173. cm. star oko 35. godine. Dok je tamo još boravio u zatvoru Isaković je prošao na dužnost osobnog pratioca s predajeđnika vlade EO-a Zenice DŽA BRVIĆA;

- JAHIĆ MUSEIN, star oko 36. godina, vjerski službenik, obavljao dužnost referenta za vjerska pitanja u VII muslimanskoj brigadi. Ovaj pripadnik EO-a po izjavi tamo bio je vrlo korektan i liberalan u odnosu na uhićene hrvate, teko da ih je u granicama svojih mogućnosti štatio, nije ih tukao a posebno im je ubacivao hrana i cigarete.

U prihvatnom centru, u krugu KP doma Zenice posebno su se istakli u fizičkom maltretiranju sljedeće lice:

- ALIĆ HASAN iz Zenice, ima završenu Višu upravnu školu, prije rata bio šef sudske pisarnice u Zenici, rođen 1943. godine, visok oko 190. cm. pročelav, elegantno obučen, izbijen, u kontaktu sa zatvorenicima nastoji se prikazati kao osjetite, a u suštini je veliki hrvato-mrzec i dosta je licemjeren, kao upravnik zatvora znao je za sve tače i fizičke zlostavljanje uhićenika ali ništa nije učinkovito proizveo na suzbijanju ovih pojava, iako se deklarativno izjeđnjevao da je protivnik mučenja.

- SKOLJAK FIKRET, rođen 1957. godine u mjestu Popčić Polje kod Nemila, obnašao dužnost komandira straže, visok oko 175. cm. pročelav, ima brkove. Posebno je uživao u promlešivanju hrvata i sadistički se iziđnjevao prilikom mučenja.

SAJLIĆ TAIB iz Zenice, rođen 1969. godine, pripadnik
visok oko 185. cm. bradu i brkove brije, ima karakterističan
"perik", osim fizičkog zlostavljanja zatvorenika, sklon je
piti cigarete, hrane i ostalog što donose članovi obitelji
uhijećenih.

KADRIĆ MURIS, rođen 1967. godine u mjestu Lukovo Polje kod
Zenice, prije rata bio vozač, visok oko 180 cm. pleć, bradu i
brkove brije, ispoljava visok stepen mržnje prema Hrvatima i sklon
je verbalnim torturama.

BEGANOVIĆ FERIZ - strožer, star oko 35. godine, ranije
radio u seljazi, prema izjavi time izbjegavao je maltretiranje
i istinski ozbiljno postupke svojih kolega i u zatvorima svojih
na dužnosti komandir uhićenika zbog čega je i sam bio maltretiran.

U mjesecu siječnju ove godine pripadnici vojne policije u Zenici
vrlo često su pratile vožnje u cilju uhićenja dezertera i lica koje
izbjegavaju vojnu obvezu, tako da su svako ime po ovim osnovama
privodili do 70. lica u jednom mjesecu bilo ih je 120. Uglavnom su
to mlađe lica od 17 do 40. godine koje sve češće bježe na ratište
Bosovoče i Viteza.

5.

Koliko su nepodvoljavale mogućnosti u zatvaru i kontakti sa
pripadnicima KGB-a imo proučjuje se ispod površinskih razina
puštanje i vojnih obveznika koji osudjuju politiku Alije Izetbegovića
govoreći da je ovo besmisleni rat, te veličajući Vikreta Abdića i
njegovu politiku. On imaju mogućnosti isti se se odsvili pod njegovu
komandu.

Osim što su pojedini pripadnici KGB-a nezadovoljni sa političkom
opcijom političkog vrha BiH kod istih je prisutno sve otvorenije
nezadovoljstvo zbog izuzetno teških materijalnih uvjeta, sve pri-
-putnije bolesti, zbog dužeg vremena pješićenja na crte obrane
usljed nestašice naftnih derivate. Svi ovi nepovoljni uvjeti utiču
na moral boraca na crtu pojavu dezertiranja, masovnog bježenja
i na drugi način izbjegavanja da idu na crtu obrane.

Komandir bježenja je 26. 1. 1994. godine preko komisije za
razmjenu u Sarajevu Avđagić Rogiba, Kitić Brečke i time da je tri
dana boravio u zatvoru u Visokom kod frajeve, te uz pomoć i
savjete Kitić Brečke uspio je sa sobom razmijeniti i spru u i oca
iako to nije bilo predviđeno.

Andrić
ivo Andrić

Skupina zatočenih bojovnika HVO Sarajevo:

Ernest Rukavina, Igor Pavlović, Igor Stanić, Siniša Petričević,
Zlatan Morić, Renato Čapelj, Željko Ivezić

Dana 06.09.1995. g. u stanu Renata Čapelja okupila se grupa od osam ljudi s ciljem da proslave rođendan.

U toj grupi su se nalazili: Ernest Rukavina, Igor Pavlović, Igor Stanić, Siniša Petričević, Zlatan Morić, Renato Čapelj, Željko i Mladen Ivezić. Proslava je počela se slušanjem i pjevanje glazbe, a između ostalog i domoljubnih pjesama koje su nastale tijekom domovinskog rata u RH.

Nakon dva do tri sata proslave točnije oko 23 h čuli smo glasove ispod prozora. Željko Ivezić je pogledao kroz prozor i vidjeo sedam do osam naruženih vojnika Armije BiH, koji su tražili da im otvori haustorska vrata, što je on i učinio.

Poslije nekoliko trenutaka isti vojnici su ušli u naš stan i tražili osobne dokumente. Do tog momenta pomenuti vojnici su se prema nama regularno ponašali.

U trenutku kada su vidjeli naše vojne iskeznice HVO-apočeli su psovati, nazivati nas ustečama i sličnim nadimcima, a zatim i tući.

Istjerali su nas iz stana i u svom tom bijesu nisu primjetili Mladena Ivezića koji je spavao u kutu sobe.

Kada smo izašli na ulicu jedan od spomenutih vojnika je bacio Ernesta Rukavinu na pločnik i prijetio: "Diži se ustašo, umirat ćeš lagano" i udario ga nogama u prijedjelu stomaka i glave.

Zatim su nas poredali u kolonu i povelili ka svojoj bazi. U putu su nas udarali, vrijeđjali i prijetili da će nas sve poklati.

Stigli smo u njihovu bazu u Romanijskoj ulici, zgrada "Bocnaploda", zapovjednik jurišnog vođa Malčo Rovčanin je uperio svoj srebreni magnum u predio čela Ernesta Rukavine, stavio prst na obarač, da bi nakon deset sekundi spustio pištolj. Tada su došli i ostali jurišnici iz spavajona, njih tridesetak.

Poredali su nas uz zid jedne prostorije i počeli su nas tući. Udarali su nas svim i svačim, aluminajskim štakama, koje su uzeli od jednog svog ranjenog vojnika, te štake su se lomile od naše glave kao i roletne kojim su nas također tukli. Za sat, dva, nekad bijeli zid je postao crven od naše krvi i tada je stigao njihov zapovjednik Ramiz Delalić zvani Čelo.

Istu večer došla su i trojica pripadnika njihove vojne policije i jedan njihov zatvorenik (Kijamet) koji su nam dali tekst poznate muslimanske pjesme "Da te nije Alija", a zatim uperivši pušku u nas tjerali nas da je pjevamo. Nakon te večeri sve naše nade za naše brzo izbavljenje su pale u vodu, jer smo znali da je Čelo otišao u Mostar i da bez njegovog odobrenja nas niko ne smije pustiti, pa ni sam zapovjednik Armije BiH.

Poslije toga, sljedeća dva dana smo išli na kopanje rovova od 08,00 ujutro do 19,00 uvečer. Ta dva dana jedina svijetla točka je bila posjeta pripadnika naše vojne policije HVO-a Pero Ivezić koji nam je donio par kutija cigara i objasnio nam cijelu situaciju oko nas. Rekao nam je da su za nas intervenirali monsijor Vinko Puljić, prof.dr. Franjo Topić, američki veleposlanik Viktor Jaković te da je bila vanredna sjednica muslimanskog predsjedništva na kojoj je odlučeno da se trebamo pustiti. No uprkos svemu tome, sutra dan smo preživjeli najteži dan kopanja rovova na Mrkovićima gdje nas je muslimanski lokalni zapovjednik odveo na 50 metara od srpskog bunkera i naredio da tu kopamo tranše. Za vrijeme tog kopanja pale su dvije granate u neposrednoj blizini od 10-ak metara, od kojih je stradao muslimanski vojnik koji nas je nasružan čuvao od mogućeg bijega. Nakon tih zbivanja vraćeni smo u vojnu policiju, odakle smo u 18,00 sati sprovedeni u zgradu vojne policije 1. Korpusa. Tu su nas tretirali kao kriminalce i maltretirali dosta grubo, uzeli nam izjave, da bi nas nakon dolaska generala Armije BiH Stjepana Šiber i njegovog pregleda našeg osobnog opisa pustili.

Pred ulazom zgrade su nas čekali naši prijatelji sa kojima smo zajedno, bez ikakvih dokumenata, otišli u vojarnu HVO-a na Mejtašu.

U sljedećem periodu od 11.09. kada smo pušteni, pa sve do razoružanja čele koncem 10-og mjeseca, nismo se smjeli kretati gradom niti spavati kućama jer je postojala mogućnost da Čelo i njegovi ljudi dodju po nas i taj put stvarno da ostvare svoje prijetnje izrečene prije odlaska u Mostar.

Nakon lječničkog pregleda u našoj brigadi utvrđene su sljedeće povrede:
Svi smo imali potres mozga;

Ernest Rukavina je imao dva slomljena rebra (sedmo i osmo) i jedno napuklo (deveto), pored rasjekotina na licu i tjemenu glave te masnica po cijelom tijelu, naročito leđjima;

Igor Pavlović je imao frakturu donje vilice, niz rasjekotina po tjemenu glave i masnice po leđjima;

Zlatan Korić je imao veliku rasjekotinu na tjemenu glave dužine 7 cm., te veliki broj masnica po cijelom tijelu;

Siniša Petričević je imao tri izbijena zuba, veliki broj rasjekotina po licu i tjemenu glave i modrica po predjelu leđja i bubrega;

Renato Čapelj je imao teži potres mozga i ostale povrede tipa masnica i modrica;

Igor Stanić je imao povrede u predjelu grudnog koša i ostale koje smo već naveli kod ostalih momaka.

Kao da su tad dobili još veću želju i snagu da nas unište. Pretresli su nas i uzeli sve što smo imali vrijedno kod sebe. Kada su vidjeli da mnogi od nas imaju članske karte HDZ-a, HKD Napredaki i sličnih hrvatskih institucija njihov bijes je postao još veći.

Pronalazili su razne razloge zbog kojih treba da nas mrcvare, Sinišu Petričevića su tukli zato što ima "hrvatsku facu", Ernesta Rukavinu zato što mu "faca" nije dovoljna deformisana, Igora Pavlovića što nosi krunicu i njemu su strgli krunicu stavili mu križ u usta i tjerali da je proguta, Igora Stanića zato što je visok i liči na ustašu.. Potom im se pridružio i njihov zapovjednik, Čelo i počeo nas tući psujući nam majku ustašku, križ i Boga i vjeru. Kad mu je dosadilo poveo je Željku Ivezića u svoju kancelariju i tjerao ga da mu pjeva hrvatske pjesme, pri čemu ga je čitavo vrijeme tukao. U jednom trenutku mu je prislonio pištolj u prijedjelu polnog organa i pucao, pištolj je bio prazan, ali to nitko nije mogao znati.

Za to vrijeme nas su tjerali da čistimo sopstvenu krv sa zidova už pretnju da nas poslije toga vode na Darivu, dio Sarajeva, gdje su po njihovim riječima mnoge Hrvate stavljali u automobilske gume i palili.

Pošto smo koliko, toliko, očistili zid, vodili su nas jednog po jednog u kupatilo da speremo krv sa lica. Čitavo vrijeme, dok smo se umivali dvojica čuvara koji su nas dovela na umivanje su nas i tukli.

Po završenom umivanju odveli su nas sve zajedno u jednu prostoriju i prijavim zavojima nam vezali oči s prijetnjama da nas vode na klanje.

Zatim su nas poredali u kolonu i povelili u mrak. Nakon pet minuta hodanja uveli su nas u neku prostoriju gdje smo čuli zvuk od otvaranja rešetki, i sjeli na neke krevete. Odmah potom čuli smo glas nekog momka koji nas je počeo psovati, a potom i udarati nekim tvrdim predmetom po glavi i leđima. Poslije toga uslijedilo je zatišje i skinuli su nam povez sa očiju.

Tada smo saznali da se nalazimo u zatvoru 9. motorizirane brigade, da nas čuvas njihova vojna policija i što je najvažnije da su se jurišnici vratili u svoje prostorije. Vojna policija nam je dozvolila da odemo do kupatila da se operemo ko je još bio u stanju da to učini. Pošto je bilo već oko 04,00 ujutro, legli smo u krevete i nastojali da se malo odmorimo. Ujutro kad su počele prve svjetlosti u prostoriji jedan drugog nismo mogli da prepoznamo.

Ernest Rukavinu je imao desetak rasjekotina po licu i glavi, osjećao je bolove u predjelu pluća tako da je pljuvao krv;

Igoru Staniću glava je bila natečena i također je imao dosta ožiljaka na licu i glavi dok su mu leđa bila plava;

Zlatan Morić je imao više posjekotina na glavi od kojih je bila jedna veća koja je stalno krvavila;

Igoru Pavloviću glava je bila natečena, a naročito u predjelu vilice, tako da nije mogao normalno otvarati usta i leđa su mu bila plava;

njihov zatvorenik(Kijamet) koji su nam dali tekst poznate muslimanske pjesme "Da te nije Alija",a zatim uperivši pušku u nas tjerali nas da je pjevamo.Nakon te večeri sve naše nade za naše brzo izbavljenje su pale u vodu, jer smo znali da je Čelo otišlo u Mostar i da bez njegovog odobrenja nas niko ne smije pustiti,pa ni sam zapovjednik Armije BiH.

Poslije toga, sljedeća dva dana smo išli na kopanje rovova od 08,00 ujutro do 19,00 uvečer.Ta dva dana jedina svijetla točka je bila posjeta pripadnika naše vojne policije HVO-a Pere Ivezića koji nam je donio par kutija cigare i objasnio nam cijelu situaciju oko nas.Rekao nam je da su za nas intervenirali monsijor Vinko Puljić,prof.dr. Franjo Topić,američki veleposlanik Viktor Jaković te da je bila vanredna sjednica muslimanskog predsjedništva na kojoj je odlučeno da se trebamo pustiti.No uprkos svemu tome, sutra dan smo preživjeli najteži dan kopanja rovova na Mrkovićima gdje nas je muslimanski lokalni zapovjednik odveo na 50 metara od srpskog bunkera i naredio da tu kopamo tranše.Za vrijeme tog kopanja pale su dvije granate u neposrednoj blizini od 10-ak metara,od kojih je stradao muslimanski vojnik koji nas je nasružan čuvao od mogućeg bijega.Nakon tih zbivanja vraćeni smo u vojnu policiju,odakle smo u 18,00 sati sprovedeni u zgradu vojne policije 1.Korpusa.Tu su nas tretirali kao kriminalce i maltretirali dosta grubo, uzeli nam izjave,da bi nas nakon dolaska generala Armije BiH Stjepana Šiber i njegovog pregleda našeg osobnog opisa pustili.

Pred ulazom zgrade su nas čekali naši prijatelji sa kojima smo zajedno, bez ikakvih dokumenata,otišli u vojarnu HVO-a na Mejtašu.

U sljedećem periodu od 11.09. kada smo pušteni,pa sve do razoružanja čele koncem 10-og mjeseca,nismo se smjeli kretati gradom niti spavati kućama jer je postojala mogućnost da Čelo i njegovi ljudi dodju po nas i taj put stvarno da ostvare svoje prijetnje izrečene prije odlaska u Mostar.

Nakon lječničkog pregleda u našoj brigadi utvrđjene su sljedeće povrede:

Svi smo imali potres mozga;

Ernest Rukavina je imao dva slomljena rebra(sedmo i osmo) i jedno napuklo (deveto),pored rasjekotina na licu i tjemenu glave te masnica po cijelom tijelu,naročito leđjima;

Igor Pavlović je imao frakturu donje vilice,niz rasjekotina po tjemenu glave i masnice po leđjima;

Zlatan Morić je imao veliku rasjekotinu na tjemenu glave dužine 7 cm.,te veliki broj masnica po cijelom tijelu;

Siniša Petričević je imao tri izbijena zuba,veliki broj rasjekotina po licu i tjemenu glave i modrica po predjelu leđja i bubrega;

Renato Čapelj je imao teži potres mozga i ostale povrede tipa masnica i modrica;

Igor Stanić je imao povrede u predjelu grudnog koša i ostale koje smo već naveli kod ostalih momaka.

Željko Ivezić je isto imao rasjekotine po glavi i masnice u predjelu leđja.

Izjavu sastavili:

Ernest Rukavina

Igor Pavlović

Datum i vrijeme :
24.06.1993, Cetrvtak

00:13

Akt primio i obradi

gosp. S. Žičko

Republika Bosna i Hercegovina
SSTAB VRHOVNE KOMANDE - I K M

22

Str.pov.106/39-1
Zenica, 23.06.1993. godi

VRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
ROGO POVJERLJIVO

Informacija o razmjeni civila
u rejonu Travnika, dostavlja-

SSTABU VRHOVNE KOMANDE - SARAJEVO
na znanje PREDsjedNIKU PREDsjedNISSTVA REPUBLIKE BIH

Komisija za oslobadjanje zatocnenih na bazi Sporazuma od 10.06.1993. je
posjetila selo Skradno (opccina Busovacca) i selo Mehuricci (opccina
Travnik). Tamo je utvrđeno sljedeće :

1. U selu Skradno nalazi se oko 45 domacih plus oko 90 izbjeglica iz sela
V. Bukovice - svi muslimanske nacionalnosti. Na prvi pogled imaju sve
uslove za normalan zivot, ali su svi odreda krajnje uplasceni za svoj
zivot. Prakticno zive u getu, ne mogu nabavljati potrebstine za
zivot, nemaju ljekarske pomoci i uvjereni su da ce skoro biti
likvidirani ako se odmah ne premjeste na neko sigurnije mjesto. Occajniccki
mole da im pomognemo.

2. U selu Mehuricci nalazi se 247 civila hrvatske nacionalnosti smjesste-
nih u fiskulturnoj sali jedne skole. Pod zashtitom su vojne policije 306.
brigade, ali su izlozeni smrtnoj opasnosti od strane tzv. "Brigade Smrti"
sastavljene pretežno od mudzzahedina - stranaca lociranih u neposrednoj
blizini. Od gospodina Salke Bebe iz OG ZAPAD, koji je bio u nassoj
pratnji, obavjessteni smo da su dan prije nasseg dolaska ovi mudzzahedini
ubili oko 50 civila u oblizznjem selu. Jedan civil je uspio
pobjeci ovi egzekuciji i sada se nalazi medju onih 247 civila u
Mehuriccima. Jedan pripadnik 306. brigade u Mehuriccima nam je u
povjerenju rekao da mudzzahedini maltretiraju i lokalno muslimansko
stanovnisstvo, placckaju i ubijaju. Grupa mudzzahedina je u toku nasseg
poravka tamo uperila protivoklopno i piessadijsko oruzje u snage
JNPROFOR-a i jedva je odvraccena od oruzzanog incidenta.

Uvijek smo da problem mudzzahedina u tolikoj mjeri uslozjnjava ionako
tezne odnose izmedju muslimanskog i hrvatskog naroda u zoni
odgovornosti 3. korpusa, da bi Predsjednik Predsjednisstva Republike BiH,
ajedno sa Komandantom Armije BiH trebao doći u Zenicu ili pozvati
komandanta 3. korpusa na hitne konsultacije u Sarajevo radi rjessavanja
ovog problema.

U zmedju g. Salke Bebe i g. Petra Skopljaka, predstavnika HVO dogovoreno je
da se sutra, 24.06.1993. izvrssi razmjena civila iz sela Skradno sa
civilima smjesstanim u selu Mehuricci. Iako svjesni da je ovde rijec o
klasickom etnicckom cciscenju, ali u nemogućnosti da na drugi nacin
postignemo zashtitu ovim civilima od neposrednog unisštenja, mi cclanovi
Komisije smo se slozili da se ova razmjena izvrssi, iako je to izvan mandata
Komisije nam je odredjen Sporazumom.
Ova razmjena treba biti nam je odredjen Sporazumom.
Ova razmjena treba biti nam je odredjen Sporazumom.
Ova razmjena treba biti nam je odredjen Sporazumom.
Ova razmjena treba biti nam je odredjen Sporazumom.

Clanovi Komisije za oslobadjanje zatocnenih

BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca IVO FIŠIĆ, oca Marka
rođen(dan, mjesec i godina) 06.11.1942.god. u Nević Polje
općina Travnik nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema VSS zanimanje _____
dipl.ecc _____ adresa stalnog prebivališta Travnik, PM Centar 2b
_____ adresa privremenog boravišta -/-
_____ bračno stanje _____ oženjen Ostali važni podaci
JMBG 0611942193032 pred predstavnikom
ove Komisije, Mijo Kvasina

izjavio je dana _____ sljedeće:

18.10.1993.godine u vremenu od 19,30 do 21,00 sat noću, ja sam bio u šetnji tog kritičnog dana došao sam u svoj stan da bi poslušao emisiju "Dnevnik". Po dolasku u stan na sijelo su mi došle komšije, Kulovak i njegova supruga, sa 8 sprata, da zajednički pogledamo Dnevnik. Samo što smo sjeli neko je zakucao na vrata moja je žena ustala da otvori i da vidi ko je. Osobe koje su kucale na vrata rekli su da se radi o Ivinim prijateljima da žele da s njim razgovaraju. Na upit supruge koji su to prijatelji nisu se željeli predstaviti, moja žena je rekla da takvim prijateljima nema mjesta u kući i nije im otvorila. Nakon toga oni su insistirali da uđu a žena je opet ponovila isti zahtjev da kažu ko su, a po boji glasa i načinu izgovora pretpostavila je da to nisu moji prijatelji, nisu govorili na tipičan naš način hrvatski ili bošnjački, kako hoćete. Nakon toga dijaloga koji je vodila moja supruga sa njima na vratima oni su otišli. Ja sam tog časa pozvao "92" i kazao da neko želi ući u moj stan, a ne želi se predstaviti. Za vrlo kratko vrijeme iz policijske stanice Travnik došla su tri pripadnika u moj stan, obišli stubište i utvrdili da nema nikoga u neposrednoj blizini, samnom popričali i otišli. Od tih osoba znam da se radi o rezervnom sastavu, osobi meni dobro poznatoj po liku, radniku "Borca", koji je bio u sastavu policije kojeg ja i danas vidam po Travniku, ne znam kako se zove ali mogu doći do tog imena. Kad su oni otišli ponovo došao neko na vrata sa istim zahtjevom i ja sam opet obavjestio policiju. Kad je policija to čula rekli su da dolaze za 10 minuta. U tom drugom pokušaju ja sam pitao ko je na vratima, rekli su policija po mom pozivu. Kada smo otvorili vidjeli smo da su to mudžahedini, uglavnom strani državljani, u odjeći tipičnoj za strane državljane, a među njima je bila i jedna nepoznata naša

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

domaća osoba. Na njima su bile kratke pantalone, kapa palestinka, sablja oko pasa, pištolj i njihovo vojničko. Poslije mi je žena kazala da ih je bilo 8-ca i među njima jedan civil.

U međuvremenu od njihova dva dolaska u stan mi je došao i Vladimir Pobrić on se vraćao iz grada pošto smo prijatelji mislio je da mu je žena kod mene na sijelu, tako se i on zatekao kod mene u kući. Ušli su oni već je bio mrkli mrak, gorila je smao svijeća, tako da ja u tom trenutku nisam mogao mnogo ni razaznati. Mene su odmah odvojili, a drugi su krenuli po stanu plječkati, razbacivati su stvari, razarali i tako dalje. Meni su dozvolili da obučem jednu vindjaknu i rekli mi da me hapse. To ja ne mogu ponoviti šta sam ja njima rekao šta su oni meni, vodio se nekakav dijalog, ja sam pitao radi čega, zbog čega, moja žena isto tako, međutim nije bilo odgovora. Ja sam za relativno kratko vrijeme izveden i pristupili su legitimiranju ostali osoba u kući. Utvrdili su da je Vladimir Pobrić nemusliman i njega su samnom povelili. Čim sam izašao na stubište tu su čekali vojnici sa strojnicama uperenim u glavu, u leđa, već kako je to išlo. Sišli smo do jednog terenskog vozila u koje su nas odmah stavili u ležeći stav, čim smo krenuli stavili su nam kape na glavu. U tom ležećem stavu, kapom na glavi i od straha nisam znao kud idemo. Znam da je vožnja bila dugačka, a osjetio sam da idemo uz brdo, da idemo makadama, asfalton, a vožnja je trajala dugo. Došli smo u neko mjesto noć je ne vidim ništa, ušli smo kroz jednu kapiju metalnu. Od te kapije do kuće u koju su nas smjestili ima jedno 20 m. Uveli su nas u jednu prostoriju gdje je gorila svijeća, tada sam primjetio Dragana Popovića iz Travnika, koji je prije doveden i Ivo Rajković i bila je treća osoba koju nisam poznavao, to je bio mladić sad znam da je to Adžaip iz Travnika, njega su uhapsili jer se i on zatekao u mom stubištu, silazio je bo je na sijelu kod Levanda, kad su vidjeli da nije Musliman odmah su ga uhapsili i doveli skupa sa nama gore, oni su bili vjerovatno u drugom vozilu dovedeni. Svi smo u toj prostoriji bili odvezani sa nas je sve poskidano naročito od odjevnih predmeta, obuća, ko je imao sat, prsten, bilo šta od nakite lančić, to nikad nije ni vraćeno. Tako su nas ostavili u prostoriji rukama vezanim na leđima, vezani smo bili konopcem. Tu smo dobili prve šamare, prve batine, bilo je tu verbalnog vrijeđanja ovakve i onakve vrste. Meni su rekli da sm velika svinja, Pobriću da je debela svinja, Rajkoviću su rekli da je mršava svinja, Popoviću da je mala svinja, Adžaipu ne znam, svašta. Tu noć je bilo batina najviše za Popovića. Tukli su nas nogama, šakama, tako ovi koji su nas uveli kao oni su nas branili, a ti vojnici su kao bilo ih je svakakvih, najviše domaćih, koji su koristili svaki pogodan trenutak da te udari nogom, rukom, to je bilo nemoguće. Tu smo proveli cijelu noć. Ujutro su došli i onda je krenulo to maltretiranje kao nešto propituju kao ko smo, šta smo, koga imamo, odakle smo, gdje nam je familija, u pravilu uvijek je neko imao priliku da te udari, da uleti, a kao istražitelj je branio, po dvojica, po trojica onako u talasima kako je ko stigao, a najgore je prošao Popović, čak ga je i ovaj ispitivač maltretirao i zlostavljao na sve moguće načine i bio je teško povrijeđen. Ispitivač je bio strani državljanin, mršav, on je

Iskaz dao:

DRIC PW - ISKAZ MIA
TRUCI

Iskaz uzeo:

bio samo taj put i nikad više, to jutro i nije se više pojavljivao dozvolio nam je da ode u WC, odvezao nas je. Nakon tih batina, udaraca dobili smo i doručak. Tu smo boravili od jutra do 15,00 do 17,00 sati u valovima su ulijećali i tukli nas, ne gloda kuda udara ni kad udara. Nastojali smo se zaštititi koliko smo mogli. Negdje predveče su nas prebacili u drugu prostoriju i u popodnevnom satima ja sam osobno osjetio da je tu boravio don. Vinko, prepoznao sam ga po boji glasa. Prostorija u kojoj smo boravili i u kojoj smo prebačeni bila je u potpunom mraku, tako da se gubi orijentacija kad je dan kad noć. Prebačeni smo u drugu prostoriju i saznali smo da je tu boravio don. Vinko i da je odveden tu noć, kuda to nam nije poznato. Mi smo utorak naveče pokupljeni, a mi smo u subotu naveče prebačeni negdje oko 12,00 sati. Mi smo ušli u tu zamračenu prostoriju i dosta kasno smo dobili večeru. Opet se tu nastavlja najzloglasnija tortura čitavu noć i sutra dan misimo praktično bili izvođeni. To je bilo lomljenje udaranje, na tom udaranju su bili uglavnom po dvojica, četvorica pripadnika, to su uglavnom bili domaći ti koji su radili na batinanju. Tako je srijeda naveče bila grozna od udaranja i u tom procesu Popović je najviše dobio batina, proganjali su ga najviše kao Srbina.

U četvrtak ujutro rano upali su u sobu i prozvali mene, Pabrića, Popovića i Adžaipa, postrojili nas i izveli vani. Kad sam izašao vani vidio sam tu kapiju i dalje s obadrije strane bio je špalir vojnika, povelili su nas tako povezane. Kad smo došli tamo do jedno objekta koji je srušen, mislio sam da će tu izvršiti strijeljanje, došli smo do nekog gospodarskog objekta, bil je kuća, a na tom prostoru su bile šljive. Kad je bio u pitanju špalir, to su bili domaći njihovi vojnici u uniformama, naoružani, nisam imao priliku da vidim te oznake bili smo povezani i gledali dole. Kad smo došli do mjesta gdje sam vidio da je iskopana jedna grobnica, tu su nas stavili, ne znam da li je na drugu stranu bila iskopana druga, ja sam bio prvi mene su odvezali a ispred mene su doveli Popovića, za cijelo to vrijeme oni su uzvikivali te svoje vjerske stvari to je bio strah, to je ječala sva dolina od toga ispitivanja. Ceremonijal je vodio strani državljani bar po mom viđenju, on je men i odvezao i tada mi je udario šamar. Tad su sproveli Srdana Popovića pozvao je Hasana, Hasan mu je prišao, uzeo Popovića i poveo ga naprijed, pristupila su još dvojica. A to čitavo vrijeme kontinuirano bez prekida su uzvikivali Alah uegber! Tegbir! U tom momentu sam primjetio da gore na nekom putiću stoji jedan Landrover, terensko vozilo, sa zatamljenim staklima, koji sam često po Travniku, on je čitavo vrijeme dok se odvijala gore egzikucija koja će se dogoditi nad Popovićem, ja sam ga u dva tri navrata kada sam imao priliku da glavu podignem vidio. Popović je likvidiran klanjem, to je Hasan koji je to počeo nije mogao izdržati pao je u nesvjest, skočio je drugi i nakon što su to uradili taj strani državljani je uzeo Popovićevu glavu i donio je do mene, ja sam bio prvi da je poljubim u čelo, ja sam to uradio ne znam da li su drugi i nama je naredeno da to tijelo položimo u tu jamu da ga pokopamo rukama i nogama zatrpamo, nismo imali lopate, a tada je taj Landrover otišao.

Iskaz dao:
MIRIC DW ISKAZ MAU
Tiveri

Iskaz uzeo:

Tada je neko rekao za mene : Ovoga čemo sutro, nećemo danas. Izdata je zapovjed da nas vrata. U povratku sam primjetio na desnoj strani školu u Gučkoj Gori, to je bilo u ravnini sa školom u Gučkoj Gori, mislio sam da su to Mehurići. Zapazio sam dok su nas vojnici, policija vraćala da se radi o hrvatskoj kući na ulasku u kuću na vratima je bila naljepnica "Mir i dobro" i poslije sam čuo da je to selo Orašac. Tu je mislim bio i logor mudžahedina i domaćih formacija, taj dio snaga zvao se "EL Mudžaher". Nakon toga kad smo došli tu, taj što je meni rekao da sam ja sutra na redu za likvidaciju, za nas je to bio strah i izazov, a i taj dan nastavljeno je batinanje, udaranje, ono što je bilo u srijedu to je bilo i u četvrtak. U neko doba noći imao sam fiziološku potrebu i lupao sam na vrata, tražio sam da idem u WC i nisam vidio da ima još stražara i rekao mi je tiho je šapnuo: Neće te likvidirati večeras! Prva moja spoznaja je bila da je taj stražar bio jedan od korektnih pozornika, da nije zloupotrebljavao to svoje mjesto da bi nas maltretirao. Od njega smo saznali jednom kad nam je donio večeru da je on negdje od Kaknja, tamo gdje se vrši površinaki kop, upantili smo ga kao dobrog čovjeka, ako je mogao pomoći pomogao je. Tako je prošao i taj četvrtak. U petak je bilo opet dobro batina. Neki čovjek je negdje u popodnevnom satima došao i pojedinačno razgovarao sa nama svima. Koliko smo se mogli konsultirati raspitivao se za ostale ugledne građane u Travniku. Propitivao je za neke odnose, za raspoloženje Hrvata prema Muslimanima. Međutim, ja ne znam koliko je tekao taj razgovor, jer sam snažno bio izudaran po glavi i nisam imao kontrolu i ja se baš ne sjećam šta se tog časa desilo. Dakle, tog se razgovora puno ne sjećam ali pošto sam bio posljednji u tom razgovoru vidio sam kad sam se vratio da nema Pobrića i Kažimira bili su odvedeni a mi nismo znali gdje su odvedeni. Poslije dolaska te osobe sutradan je nama bilo mnogo podnošljivije, a uglavnom smo bili dovoljno iscrpljeni, a službeno izvođenje u tu posebnu prostoriju i prebijanje nije prestalo. Od subote pa do 17-ga kada smo izišli udaranje nije prestajalo osim što je naša sudbina ovisila o raspoloženju tih policajaca, pozornika, a među njima je bilo i onih koji su se konkretno odnosili, a bila su dvojica koji su radili sve što nevalja za čovjeka, znali su što se konkretno na mene odnosilo, kao da su to krišom radili, je su li smjeli to raditi to ja ne znam, ali je to uvijek jedna te ista grupa ljudi. Negdje 04.11. pozvali su me u prostoriju gdje su oni dežurali, u toj prostoriji sam zatekao jednog domaćeg čovjeka tu civila, jednog vjerskog službenika, a nasuprot je bio strani državljani. Od osnovnih karakteristika što si, ko si, gdje radiš, koga imaš čim si se bavio, što mislim o sukobima, kako mi gledamo na to. Ja sam tada imao priliku da prvi put nekoga pitam: Zbog čega sam ja tu? Zašto se radi ovo što se radi? U tome sam dosta bio energičan da saznam, ovaj vjerski službenik je šutio, a ovaj strani državljani samo je promatrao i nije se uključivao u razgovor. Pitao sam ga za našu sudbinu rekao je da će sve riješiti za dan dva. Poslije me taj strani državljani pitao imam li djece, koliko i gdje su. Ja sam odgovorio, pitao je šta

Iskaz dao:

Iskaz dao: [Handwritten signature]

Iskaz uzeo:

Sam radio prije sukoba, rekao sam. Pitao me da li mislim da sam pravio greške za to šta sam radio, je sam li dobro radio, ja sam rekao da mislim da sam dobro radio, da mislim da tu nema grešaka. Uslijedio je nalog ovog civila, koji mi je rekao da sam častan čovjek, da ću dobiti veš, po prvi put da se prešvučemo, to će biti prvi put moći ćemo se umiti i okupati, dao je nalog da se pripremi topla voda. Dao mi je pamuk sve sterilizirano, pitao je je li mi hladno, mogu li izdržati, dao mi je garderobe vunene čarape i sutradan smo imali kupanje, naravno to je novo- rađanje bilo, jedan odnos bolji smo osjetili straže se nisu pojavljivale. Onda je došao u 6,00 ujutro, ušli su bez riječi, ali noć prije kod nas u sobu je došao, boravio strani državljanin najviše je htio da tu noć razgovaramo. Dakle, to bio petak naveče, nakon večere došao je taj strani državljanin i tu noć je dosta dugo razgovarao, ali čini mi se da bi se sva priča mogla sažeti na htijenje njegove spoznaje odnosa Islama i kršćana. Dugo je razgovarao, a ja osobno sam nastojao da izbjegnem taj razgovor, a bio sam i teškog zdravstvenog stanja i u tom razgovoru nisam učestvovao jer nisam bio sposoban da vodim takav razgovor. Ujutro, pošto je razgovor njemu nešto značio, ujutro rano je ušao i još sa njim neki sa crnim krpama, prepoznao sam ovog stranog državljanina koji je mene kažiprstom pozvao da ustanem. Čim sam ustao pristupila su dvojica jedan mi vezao ruke, drugi oči nekom crnom krpom i tako sam izveden. Izvjesno vrijeme sam negdje stajao, to je za mene bila vječnost, da bi onda me neko uzeo za ruku i poveo nekuda. Ja ne znam koliko sam išao, došao sam do vozila, stavili su me u to vozilo, neko malo morali smo se skupiti tako da su mi koljena i brada bili skupa. Još je neko ubačen i u transportu sam primjetio da je to profesor Rajković. Transportirani smo i negdje u toku tog transporta su negdje stali i u tom stajanjju negdje je neko izišao, ja sam osobno mislio da je to mjesto gdje će nas likvidirati. Stajali smo negdje, otvorila su se zadnja vrata bacili su deku preko nas, da se ne vidimo i nastavio je transport. Na jednom mjestu zaustavio ih je neko i pitao šta gone, oni su rekli vozimo ovu dubrad, nisam čuo gdje. Tako smo transportirani, negdje smo zastali, danas mislim da je to pred medresom u Travniku, da smo dosta dugo stajali i što se tiče mene osobno, ja mislim da sam se ja već tada izgubio, da mi je ponestalo snage i ne znam kad smo krenuli. Došli smo negdje vrata su se otvorila neko je dao nalog da izidemo, uzeo me za ruke tako vezana, tako da su to već bili bolovi i onda sam osjetio da sam nogom kročio na asfalt, za nekoliko osjetio sam da stepenicama, prošli smo preko jednog betoniranog prostora koji je bio vlažan, bili smo u garnizonu, poslije ću to saznati, opet smo išli stepenicama i ušli u jedan prostor. Odvezane su mi ruke, a naredili su da sam odvezem oči, bolile su me ruke tako da sam to teško uradio. Kad sam se odvezao primjetio sam rešetke i da su to neke podrumске prostorije i u tom prostoru su bili pripadnici Armije, bili su kreveti na sprat i pripadnici Armije koji su sjedili za stolom, školskom klupom. Ja sam kroz taj prostor vidio zelenilo, stabla i platane i mislio sam da smo dovedeni u Zenicu. Shvatio sam da smo u Zenici nisma se mogao orjentirati da bi to mogao biti Travnik. Tad mi je prišao jedan visok, ja nisam

Iskaz uzeo:

Iskaz dao
Ako ov 1. Mar 2014
buer:

znao ko je taj mladić, kasnije ću saznati ko je, da je to Eminović, on je vršnjak moje kćerke, bio je student na nekoj od vojnih akademija, Dževada Eminovića sin, ali je ga nisam prepoznao u tom trenutku. On je tu stajao, pristupio mi je jedan vojnik, kako se mi nismo brijali bio sam u lošem stanju ja sam imao natečenu glavu, modru, rekao je:Šta se sekiraš i ja sam bio u zatvoru. Nisam tu boravio dugo, došao je neki i kazao da ja pođem sa Eminovićem, onda sam izašao u neki hodnik, čuje se pjesma, ušli smo u treću prostoriju i tu nađem profesora Rajkovića, naslonjen na krevet dvospratni, a čovjek sjedi na stolici i bit će da je profesor Rajković plakao a ovaj ga tješi, ispituje:Neće vam se ništa desiti! Onda se taj obratio meni, pitao me da li znam gdje sam, s kim razgovaram, rekao sam da ne znam, onda mi je on rekao da sam u Travniku. Onda mi je rekao kako se sve to dogodilo na neke neobičan način, neke crne muslimanske snage da njemu inpuntiraju to hapšenje, a da on nije ni u čemu sudjelovao, a da to vjerojatno njega može koštati radnog mjesta. a on nije ništa kriv. Na izvjestan način on se pravdao mada nisam to očekivao a nisam ni trebao, pravdao se za to što se to dogodilo.Rekao nam je da nama nije mjesto ovdje, ovo je zatvor hrvatskih bojovnika, kriminalaca, kao koji trebaju odgovarati za zločine, da ćemo mi tu ostati samo nekoliko dana, dok nam se ne nađe odgovarajuće mjesto.Da smo mi tu što nas dobro moraju čuvati od muslimanskih snaga, da nas ne bi mudžahedini dole zlostavljali, i u tom smislu da smo sigurni. Pozvao je šefa zatvora Jugu i naredio mu da ne dao Bog da nam se nešto dogodi. Ja sam zamolio, kad sam već u Travnikuda mi se omogućiti kontakt sa ženom, sestrom i familijom u Travniku i ako mogu dobiti liječničku pomoć. I zbilja i jedno i drugo mi je odobreno.Mi smo tu bili dovedeni oko 11,00 sati , a u 1,00 sat sam imao posjetu žene i sestre.A u međuvremenu je izvršen zdravstveni pregled, izvjesni doktor Blažević, utvrdili su šta mi treba i moje zdravstveno stanje. Od tog trenutka nalazimo se u garnizonu Travnik, ja ne znam u kakvom sam statusu zarobljenika političkog, privrednog itd., jednostavno ne znam što sam tu. Za nekoliko dana došli su nama ti naši zatvorenici s njima smo bili nekoliko dana, prije toga smo se trebali dogovoriti šta dalje, u međuvremenu će doćiMCK,Evropski promatrači. Oni su i rekli: Vi ste tu što treba da vas zaštitimo od mudžahedina-Čuškić i komanda garnizona rekli su to. Nakon izvjesnog vremena osigurali su nam sobu u garnizonu i tamo smo ležali.Pošto je to bilo najteže vrijeme u Travniku ja drugog izlaza nisam vidio. Obećano mi je da mogu izići i u tom su vođeni svi dalji razgovori. Razgovarao sam sa CK i EU promatračima i dobio sam nalog u pismenoj formi što se tiče vojske da mogu izići. Kad je sve bilo spremno za izlazak, pošto su moja djeca bila na prostoru Mehića polja i Novog Travnika, tamo gdje sam ja radio, ja sam tražio da moj izlazak bude prema Hrvatskoj, jer mi je gore kćerka osigurala neke uvjete da mogu živjeti kao izbjeglica, tražio sam da mi djeca mogu izići i to mi je udovoljeno. Kad je sve bilo pripremljeno nešto se ispriječilo ja ne znam da li od civilnih ili od vojnih vlasti ili obadvojih meni nije dopušten izlazak. Neko se ispriječio i nije dozvolio izlazak, a u međuvremenu je Rajković izašao i ja sam za čitavo vrijeme imao omogućen kontakt sa familijom. Mogao sam ići kući na spavanje, ali uvijek su uz mene morali biti nekakvi policajci, radi moje osobne sigurnosti da je to to. Zbog čega mi nisu dali izlazak meni je nepoznato, šta su htijeli samnom i to mi je nepoznato.

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

Znam od supruge i od sestre da je u to vrijeme bila potpuna stagnacija između civilnih i vojnih vlasti, a na kraju se to prebacivalo da jedni daju drugi ne daju, samo meni nije dozvoljen izlaz i ja sam radi toga pretrpio ogromne materijalne štete. Kad sam došao kući u kontakt sa obitelji vidio sam da nisu samo hapsili već i pljačkali, to je jedan opći rusvaj i odnijeli su mi sve vrijednosti, sve što su pronašli, dokumente, vrijednosti, nešto uštedevine, to su uz moje hapšenje radili, imao sam nešto novca, posteljine, nakit i to je sve vrijednosti negdje oko 14 000 DM, bilo je pripremljeno sve ruho za moju kćerku u slučaju udaje. I danas ja otkrivam za po neke stvari da su odnešene. A sa dozvolom da mogu izići bio sam u situaciji da rasprodam sav kompletan namještaj, dobio sam saglasnost, ako je moja operama vrijedila 23 000 DM ja sam dobio.....

Ovi koji su pljačkali bio je samo jedan naš u stanu a ostali stranci, jedni su išli po sobama i pljačkali, a drugi su mene odvodili, a drugi su ostali pljačkali po stanu poslije mene, dok su sve rastavili i odnijeli i itd. Osobne dokumente, moje knjige neke, ne znam točnog nisam imao na popisu, imao sam 7 košulja novih, žena 10-12 kompleta veša novog, sav heklani rad za ruho što je bilo pripremljeno. To bi bilo ono najzanimljivije. Život u garnizonu to je duga priča, a o civilnim i vojnim vlastima, o kontaktima moje žene s civilnim vlastima, o pričama koje su u to vrijeme kružile to je opet posebna priča, ali to sada skoro sve skupa i nije tako važno.

Ja bih molio da ovaj moj iskaz bude u funkciji moje sigurnosti ja još živim u Travniku, ja nemam drugog izbora. Ostajem pri ovom iskazu ovo je totalna istina, ali bolje bi bilo da o ovim stvarima ne govorim, vjerujem da nekim ljudima, koje ne mogu još izričito spominjati, bilo kakvo pomirenje i bilo kakav život ne odgovara.

Ovakav iskaz je dat u garnizonu u Travniku, započeo je saslušanje Salko Beba, a završio ovaj Enver Hodžić. Ovakav iskaz je dat međunarodnim promatračima u prisustvu Tome Rajića, insistirali su da im pognem na indetifikaciji lokacije da bi se pokopale kosti od Popovića Dragana, za njega su rekli da je Srbin, da je petokolonaš, da je izdajnik. Da ništa gore ne rade s njim nego što Srbi rade s mulimanima, a to je sve skupa kratko trajalo, mi smo u utorak gore dovedeni, a u četvrtak su ga likvidirali. Ja sam samo pomogao da se indetificira.

-/-

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA VOJNE POLICIJE
ODJEL KRIMINALISTIČKE VP

Klasa: 730-01/96-01/02
Ur. br.: 02--11-05- 05 /96
Ljubuški, 10.11.1994.g.

VOJNO TUŽITELJSTVO
V I T E Z

Temeljem čl. 151. st. 6. preuzetog ZKP-a, podnosi se:

KRIVIČNA PRIJAVA

P R O T I V:

1. NUSRET DŽELILOVIĆ, iz Kruščice
2. MINET AKELJIĆ
3. NESO HUREM
4. EMSUD KADIRIĆ, rođen 02.06.1974.g. u selu Vrpolje o. Sanski Most sin ŠEPIKA i majke PAŠE r. BEHAR, po zanimanju keramičar, neoženjen, pripadnik Odreda "El-mudžahedum" (mudžahedini)
5. ABU HARIŠ, zapovjednik odreda "El-mudžahedum"
6. ABU MALI, zamjenik zapovjednika odreda "El-mudžahedum"
7. MESUD BEGOVIĆ, iz Komare
8. MUHAMED BEŠIĆ, iz D. Vakufa
9. BEKIR HRNJIĆ, iz Karaule
10. RAMO DURMIŠ
11. MUHAMED BEŠIĆ
12. MESUD BEGOVIĆ, iz D. Vakufa
13. HADŽIJA, iz Kljaka
14. ALIHODŽA NURUDIN, pripadnik "El-mudžahedum"
15. ELVIR PLANIČIĆ, iz Mehurića, pripadnik "El-mudžahedum"
16. ELVEDIN BILIĆ, iz Zenice, pripadnik "El-mudžahedum"
17. ŠEMSO BALTIĆ, iz Rudnika, pripadnik "El-mudžahedum"
18. MIRALEM BRKIĆ, iz Mehurića, pripadnik "El-mudžahedum"
19. VARIS ABDUL, iz sela Kljaci, pripadnik "El-mudžahedum"
20. ALMIR ALIĆ, iz Mehurića, pripadnik "El-mudžahedum"
21. HAFIZ, iz Mehurića, pripadnik "El-mudžahedum"
22. VEHBİJA, iz Poda
23. HUSEM, iz Egipta
24. EJMEN, iz Sirije
25. ABDU RAHMAN, iz Jemena
26. ABU HASAN, iz Saudijske Arabije
27. ABDEL, iz Egipta
28. ABU HIŠAN, iz Alžira
29. ABU EJUB
30. ABU OSMAN
31. ABDUL MELIK

- ✓ 32. ŠAHRAZ, iz Alžira
- ✓ 33. IBRAHIM, iz Alžira
- ✓ 34. Ostali NN pripadnici oreda "El-mudžaheum", te NN pripadnici 325. brdske brigade i 327. brdske brigade A BiH.

Z B O G:

Postojanja osnovane sumnje da su počinili krivično djelo "Ratni zločin protiv civilnog pučanstva", opisanog i kažnjivog u čl. 142. preuzetog KZ bivše SFRJ i krivično djelo "Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika", opisanog i kažnjivog u čl. 144. preuzetog KZ bivše SFRJ.

OPIS DJELA.

Dana 18.09.1993.g. oko 08,00 h otpočeo je oružano-diverzantski napad oružanih snaga A BiH, zajedno sa odredom "El-mudžahedum" čiji su pripadnici i prijavljenici, na selo Bobaši, Kruščica o. Vitez, kojom prilikom su pucali po kućama civilnog pučanstva, te na svirep način ubili civila Ljubana Bobaša, a veliki dio pučanstva zatvorili u "Crne kuće" u Kruščici, gdje su iste mučili zastrašivali, odvodili na prisilni rad, tukli i na druge načine fizički i psihički maltretirali.

Predlažemo da inicirate pokretanje krivičnog postupka.

ZATVOR

Prilog:

1. Iskaz Finke (Jako) Bobaš od 09.11.93.g.
2. Iskaz Miroslava Miroslava (Pere) Bobaš od 02.12.1993.g.
3. Izjava Emsuda (Šefika) Kadirića br. 03-9/4-235-238/93 od 20-10-1993.g.
4. Zapisnik o identifikaciji br. Kri. 72/94 od 09.03.1994.g.
5. Sl. zabilješka 4. bVP Vitez od 10.03.94.g. sa foto-dokumentacijom br. 21/94

N A Č E L N I K
ODJELA KRIMINALISTIČKE VP

Krešimir Tolj

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

MINISTARSTVO OBRANE

UPRAVA VOJNE POLICIJE
ODJEL KRIMINALISTIČKE VP

Klasa: 730-01/95-01/02
Ur. br.: 02-11-05- 15 /95
Ljubuški, 10.11.1994.g.

VOJNO TUŽITELJSTVO
V I T E Z

Temeljem čl. 151. st. 6. preuzetog ZKP-a, podnosi se:

KRIVIČNA PRIJAVA

P R O T I V:

1. KRELIĆ zvan "FREJZER"
2. SENAD TAHUMIĆ
3. ASIM BEKTAŠ , zvan "LEPINA"
4. ZEKRIĆ BEKTAŠ
5. MUHAMED KULBEGOVIĆ
6. JASMIN SIVRO
7. SAFET SIVRO, sin MEHE, iz Počulice, rođen 1958.g.
8. ZEJDIN TATAREVIĆ
9. ENKO BEKTAŠ
10. EDIN BEŠO
12. MUHAMED ALAGIĆ
13. NN pripadnici A BiH.

Z B O G:

Postojanja osnovane sumnje da su prijavljenici počinili krivično djelo "Ratni zločin protiv civilnog pučanstva", opisanog i kažnjivog u čl. 142. preuzetog KZ bivše SFRJ i krivično djelo "Ratni zločin protiv ratnih, zarobljenika", opisanog i kažnjivog u čl. 144. preuzetog KZ bivše SFRJ.

OPIS DJELA.

Dana 16.04.1993.g. u ranim jutarnjim satima MOS, čiji su pripadnici i prijavljenici, su izvršili oružani napad na selo Počulicu o. Vitez. Nakon zauzimanja sela sve mještane hrvatske nacionalnosti, njih oko 70 zatvorili su u dom u Prnjavoru. U tom domu počinjena su mnoga zlodjela prema civilnom pučanstvu, među kojima je bilo žena i djece.

Prema zatočenicima se nečovječno postupalo, prisiljavanjem istih na rad na bojišnici, kojom prilikom su morali izvlačiti tijela poginulih muslimanskih boraca i iste sahranjivati, zatočenike su vrijeđali, zastrašivali, tukli i na razne druge načine zastrašivali.

Dana 24.04.1993.g.g. ujutro oko 07,30 h od strane više pripadnika MOS-a pucano je u vrata iza kojih su se nalazili zatočenici civili i tom prilikom su ubijeni: Vidović Jozo rođen 1945.g., Vidović Ivo rođen 1935.g. i

Widović Pero rođen 1960.g., a deset osoba od čega pet žena teže ranjeno.
Predlažemo da inicirate pokretanje krivičnog postupka.

Prilog:

1. Iskaz Jurčević (Mate) Jozo od 12.10.1993.g.
2. Iskaz Papić (Milko) Željko od 22.10.1993.g.
3. Iskaz Papić (Jure) Anto od 13.10.1993.g.

NAČELNIK
ODJELA KRIMINALISTIČKE VP

KRIVIČNA PRILOGA

Krešimir Tolj

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJEOĆ OBRANE
ZAROVJEDNIŠTVO OZ SREDNJA BOSNA
I Z M V I T E Z

Broj: 01-5-154 / 93
Dana: 07.05.1993.g.
Vrijeme: 10,30 sati

FCU
Naziv organa HVO OZBRI
Broj: 01-5-154 / 93
Dana: 07.05.1993.g.
Vrijeme: 10,30 sati
TLP TGA PAKET RIV ZV RV TLP
OBRADIO:

- ODJEL OBRANE MOSTAR
- PROMATRAČKA MISIJA EZ
- MEDJUNARODNI CK
- BRITANSKI BATALJUN UN
- KOMANDA III KORPUSA A BiH

Muslimanski logori u kojima su se držali Hrvati, i u kojima su još smješteni:

- KISELJAK-BILALOVAC: "Plinara" - bilo zatočeno 70-80 Hrvata civila. Pušteni nakon razmjene.
- TRAVNIK - Stari grad - 16 Hrvata, civila. Pušteni nakon razmjene.
- ZENICA . KP dom - 350 Hrvata (civila i borovnici). Nisu pušteni.

Muzička škola - nemamo pristup i nemamo podataka o kolikom broju uhićenika se radi. Maltretiranja najizraženija. Ljudi koje dovode u KP dom iz muzičke škole su pretučeni i u jako lošem stanju. Od 08.05.1993.godine zabranjen je ulazak svećenika u KP dom.

- U selu Grbavica nalazi se 18 civila, kojima se nedozvoljava izlazak, ne znamo za njihovu sudbinu.

Uhićenje civila i maltretiranja, te ubojstva tijekom sukoba sa A BiH u Srednjoj Bosni:

- 24.04.1993.godine iz bolnice u Zenici izbačena porodilja gđja Elizabeta Štrbac, bolesna a dijete umrlo zbog liječničke nepažnje. (Samo zato što je muž u HVO-u).

- 24.04.1993. - 2 civila na punktu u Ostrožcu (Kiseljak) uhićena, bez razloga,

- 25.04.1993. godina - u Bistrici (G.Vakuf) uhićeno 7 civila Hrvata, opljačkani,

- 25.04.1993. - uhićeno i opljačkano 4 muškarca, civila iz župe, pretučeni i maltretirani, i časnica sestra Pava Marić, koja je također maltretirana i opljačkana,

- 25.04.1993.godine u selu ŠIRIČI muslimanske snage masakrirale 5 borovnika HVO (zaklani),

- 25.04.1993.godine u selo Miletiće upala grupa pripadnika A BiH i mudjahedina, blokirali selo, uhitili sve Hrvate (žene, djecu i muškarce - oko 70 osoba).

Na osnovu svjedočenja Zorana Pavlovića (starac 60 godina): pripadnici A BiH doveli su svu hrvatsko pučanstvo u jednu dvoranu i tražili naoružanje.

Pet muškaraca dali naoružanje, ostali nisu imali. Sve muškarce odvojili od žena i djece, koji su zatvorili u podrum. Pet muškaraca: Pavlović Stipu, Pavlović Tihomira, Pavlović Franju, Pavlović Vladu i Petrović Antu i Luciju Pavlović, svazali, odveli u jedan podrum, te ih masakrirali i uhljk.

Swjedočanstvo o masakru nad 6 muškaraca i Lucijom Pavlović dali su: supruga Franja Pavlović, Anđelja i Luca Pavlović (1919.g.), Ivka Pavlović (1921.g.) i Mara Pavlović (1919.g.).

U selu se nalazi još 7 muškaraca.

(Iskaz žena imamo na kazeti, a posjedujemo i slike.

Zadavljani su lancima. Rezani su im pojedini dijelovi tijela, skupljali su krv u posudu, te ih tjerali da piju tu istu krv.).

Zapovjednika A BiH koji se nalazio u selu oslovljavali imenom RAMADAN.

- 26.04.1993.godine od Pera (Ilije) Tomića iz Počulice saznali smo: 16.04.1993.godine muslimanske snage uhitile su svo pučanstvo hrvatske nacionalnosti iz Počulice (oko 80 osoba-žene, djece, starci).

Muškarce (20) odvojili od žena i zatvorili u društveni dom, 18 muškaraca muškaraca sadržali u ćelijama gdje su im uzimali sve što imaju i gubi svaki trag.

Ostalim muškarcima (10) priključili ost maltretiranih žena iz Petkovića.

Cijelo vrijeme zatočeništva maltretirali su ih.

On nije vidio žene zatočene na katu u kući pored doma, ali tijekom večeri čuo je njihove jauke i plač. Pretpostavlja da je bilo silovanja.

Ni jedna od njih još uvijek nije napustila selo a UNPROFORU nije dozvoljen ulazak.

25.04.1993.godine vrata pronačrtije u kojoj su bili smješteni (10 muškaraca+žene) otvorio je jedan pripadnik A BiH i rafalom sasjekao sve unutra. U toj prostoriji nalazio se i Pero Tomić. Tom prilikom ubijeni su: Jozo Vidović, Ivo Vidović i Perido Popović, svi iz Počulice. Tako ranjeni Milko Popović, Jozo Jurišić, Anto Anić, Pero Popić i ove pet žena (imena nepoznata). (Napomena: Njegov iskaz ima i na HINI).

- 27.04.1993.godine u selu BILIVOĐE, općina Zenica, u kući zapaljena tri starca (Mirko Letić, Luka Šestan i Jozo Krišto), starci oko 60 godina.

- 27.04.1993.godine u selu Ravrina kuća, u kući zapaljen nepokratan starac (općina Busovača).

- 29.04.1993.godine - uhićena dva civile (Drago Leko i Pero Madjar) u Fojnici.

- 29.04.1993. godine - iz konvoja koji se kretao na relaciji Tarčin-Konjoh, na punktu u Bradini, izvučeni svi Hrvati, uhićeni i odvedeni u "šilove" u Tarčinu (oko 40 osoba).

- 01.05.1993.godine - u Kazagičima (općina Kiseļjak) pronađeno 14. tijela ubijenih Hrvata.

- 03.05.1993.g. - u Pezićima pronađeno pet ubijenih tijela Hrvata (općina Busovača).

- 06.05.1993.g. - uhićeno 18 Hrvata civila, odvedeni iz svojih domova tijekom noći.

Zabranjen ulazak svećenika u KP dom.

Žene koje su bile zatočene, i koje su maltretirane (podači prema njihovim iskazima):

- MARICA RAJIĆ, uhićena u Grbavici. Odvedena u Preočicu, gdje je ispitivana i maltretirana. Sada se nalazi u župnom uredu u Kraljevoj Sutjesci.

- MARIJA LJON i DOMINIK, Albanci katolici, odvedeni i maltretirani. Ne znamo za njihovu daljnu sudbinu.

- MILOMIR, DUBRAVKO i DAVOR - obitelj, stanovali u kući starom Vitezu. Odvedeni i maltretirani.

- SOFIJA BRKOVIĆ, KATA ĆEKO, ANA BRKOVIĆ, KATA STOJAK, nalaze se u Preočici. Maltretiraju se.

- DRAGICA PRKAČIN, maltretirana i ubijena u Vitezu. Njeno tijelo nisu dali u razmjenu leževa, prema iskazima očevi. dca vjerovatno zato što je masakrirana.

- ŽAKLINA ANIĆ, ADELA GAZIBARIĆ, SANJA GRBAVAC, DRAGANA GRBAVAC, IVANA GRBAVAC - djevojke iz Počulice. Odvedene, za njihovu sudbinu se ne zna. Prema iskazima ošoviđaca, sve su prije odvođenja maltretirane.

- RATKA DEBELJAK, iz Viteza, odvedena, ne zna se gdje.

- ŠIMIĆ LJILJANA, sin Nino, ŠIMIĆ ANA, majka - odvedeni nepoznatom pravcu. Vjeruje se da su ubijeni..

- Iz Krušćice odvedeno 15 žena i djece. Nisu pušteni u razmjenu. Ne zna se za njihovu sudbinu.

MT/KB

Kucano u 3 (tri) primjerka i dostavljeno:

1x naslov
1x Ured za inf.
1x a/a

URED ZA INFORMIRANJE
OZ SREDNJA BOSNA

(Na obrascu se popisuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom Domovinskog rata u BiH 1991.-1996.

1. LOGOR-MJESTO ZATOČENJA (lokalitet, mjesto, općina) Športska dvorana na Musali, općina Konjic
2. U ČIJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policija) Armija RBiH
3. Tko je osnovao logor i po čijoj zapovijedi? Lokalna muslimanska vlast po dogovoru i sugestijama vojno političkih muslimanskih struktura iz Sarajeva.
4. Je li logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje NE
5. Logor je osnovan 10. svibnja 1992. a zatvoren 6. listopada 1994. a Hrvati su boravili od 15.04.1993 do 19.10.1993 godine.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? Armija RBiH
7. Broj logoraša bez zarobljenika Srba, 422
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor: Ime, prezime i nadimak
 1. Hamza Ajanović, Podorašac
 2. Ismet Novalić, Teški, Podorašac
 3. Midhat Sultanić, Hamidov, r. 21. veljače 1955. Podorašac
 4. Adil Sultanić, Selimov, r. 26. siječnja 1964, Podorašac
 5. Amir Masleša, Podorašac
 6. Midhat Pirkić, Konjic
 7. Hamdija Omerović, Konjic
 8. Mustafa Gagula, Konjic
 9. Kasim Šahinović, Orahovica
 10. Ibro Bubalo, Orahovica
 11. Vahid Mašić, Čelebići
 12. Donko Habibija, Konjic
 13. Mehmed Cero, Konjic
 14. Alija Marić, Kralupi
 15. Mustafa Delilović, Mujin, r. 3. svibnja 1949. Kralupi
 16. Haris Delilović, Kralupi
 17. Fadil Sivrija, Grabovci
 18. Zajko Čibo, Fazlin, Spiljani
 19. Senad Fišić, Ahmetov, r. 14. veljače 1964. Spiljani
 20. Ahmet Tucaković, Glavatičevo

21. Salko Ćibo, Avdin, Spiljani
22. Omer Lavić, Polje Bijela
23. Muharem Mravović, Dervišov, r. 2. veljače 1971. Parsovići
24. Mustafa Cero, Gornji Nevizdraci
25. Seid Padalović, Beganov, r. 24. rujna 1964. Gostovići
26. Hamza Ćosić, Sulejmanov, r. 6. ožujka 1962. Jasenik
27. Nijaz Hondo, Abazov, r. 7. svibnja 1963. Oteležani
28. Mehmed Barjaktarević, Mustafin, r. 15. svibnja 1971. Lokve
29. Asim Grlica, Tahirov, r. 3. siječnja 1973. Jasenik
30. Šerif Kozić, Osmanov, r. 3. siječnja 1964. Jasenik
31. Vejsil Hondo, Bajrin, r. 1. siječnja 1966. Oteležani
32. Senad Arnaut, Hamidov, r. 25. siječnja 1960. Gorani
33. Asim Alibegović, Avdin, r. 19. siječnja 1968. Lokve
34. Adis Macanović, Ćazimov, Seonica
35. Miralem Vrtić, Dervin, r. 2. svibnja 1965. Grabovci
36. Mirsad Memić, Šerifov, r. 16. kolovoza 1965. Grabovci
37. Zijad Lepara, Sabitov, r. 18. studeni 1963. Lisičići
38. Ramiz Borić, Mehin, r. 26. prosinca 1967. Lisičići
39. Zijo Mehić, Salkin, r. 29. studenoga 1962. Lisičići
40. Mustafa Cero, Ramin, r. 11. veljače 1961. Lisičići
41. Muhamed Veljković, Jusin, r. 26. lipnja 1957. Treboje
42. Asim Miljević, Salkin, r. 8. travnja 1959. Gornji Nevizdraci
43. Alija Bakalović, Gornji Nevizdraci
44. Salko Boloban, Jusin, r. 8. travnja 1957. Treboje

9. Upravnik – zapovjednik logora Ismet Hebibović-Broćeta i Edhem Žilić

10. Zamjenik upravnika logora _____

11. Navesti što više podataka o upravniku logora, stražarima i drugom osoblju:

Edhem Žilić, r. 5. kolovoza 1962. Tušila, općina Trnovo. Oženjen Šahom r. Kurtović. Čuvari koji su tukli logoraše: Ibrahim Macić Maca, Miralem Macić, Salko Kurtović, Osman Kurtović, Mustafa Bukvić, Nermin Mangić, Salkin, Halil Gakić, Hamidov, Nurko Duranović, Duranov, Sabit Ćibo, Fazlin, Safet Ćibo, Sejo Ćibo, Ramo Žilić, Ekrem Alić, Senad Balić, Amir Mešković, Vejsil Mešković, Hamdija Alić, Edin Hadrović

12. Je li u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? DA

13. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? DA Hasan Kašić, Ismet Mehić (sada odvjetnik u Sarajevu)

14. Jesu li zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima DA, Zlostavljali su ih već navedeni stražari te Mithad Pirkić, Habibija zvani Đonko, Hamza Nuhanović, Emir Kovačić zvani Škembo, Osman Kurtović, Salko Kurtović,

15. Navesti podatke o smrtno stradalim, ranjenim i nestalim zatočenicima u logoru: Nije bilo smrtno stradalih logoraša Hrvata. Ranjeni su bili Branislav Šimunović, Dražen Gašić, Jozo Krtić, , Miroslav Bebek ,teške posljedice od batinjanja su zadobili: Dario

Ljoljo, Miroslav Blažević koji je od posljedica mokrio krv, Danko Sušac-Andrijin (od posljedica udaraca ima trajne psihičke poremećaje)

16. Je li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? **DA –pod prijetnjom**

17. Jesu li su zatočnici vođeni na prisilni rad? **DA- prilikom odlaska na rad logoraši su dobivali batine od stražara a i od prolaznika, psihičko maltretiranje i nazivani su pogrđnim imenima.**

18. Jesu li mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? DA, dr. Haris Silajdžić

19. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali predstavnici MOCK i drugih međunarodnih institucija? DA

20. Jesu li zatočnici skrivani od predstavnika MOCK? DA

21. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) Sve od navedenoga

22. Za svaki logor treba pribaviti crtež-fotografiju.

23. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

24. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

25. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor **Športska dvorana na Musali u Konjicu bila je jedan od zloglasnih logora po metodama zlostavljanja, broju logoraša i vremenu postojanja. Status logora dobila je 10. svibnja 1992. kada je postrojba TO pod zapovjedništvom Mithada Pirkića u dvoranu zatvorila osam srpskih civila iz Idbra zarobljenih dan ranije. Slovi kao jedan od rijetkih logora u kojem su istodobno uzničke dane provodili i Hrvati i Srbi.**

Prva skupina zarobljenih hrvatskih branitelja i civila u taj logor zatvorena je 15. travnja 1993. godine. Dio zarobljenika prethodno su bili zatočeni u OŠ Treći mart a zatim u PS Konjic gdje su ispitivani te tjelesno i psihički zlostavljani. Dragan Šimunović Vejo i Željko Šimunović iz Turije razmijenjeni su 18. travnja 1993. za deset zarobljenih pripadnika muslimanske Armije RBiH iz Prevlja, premda je bilo dogovoreno jedan za jedan.

Logor su osnovali najviši muslimanski politički i vojni predstavnici predvođeni predsjednikom muslimanske SDA i nelegalnim predsjedavajućim Predsjedništva R BiH Alijom Izetbegovićem ministrom vanjskih poslova R BiH dr. Harisom Silajdžićem, načelnikom Glavnog stožera Armije R BiH generalom Seferom Halilovićem i generalom Rasimom Delićem.

Glavnu riječ vodio je nelegalni predsjednik Ratnog predsjedništva općina Konjic, Jablanica i Prozor dr. Safet Čibo koji je donosio odluke o zatvaranju i puštanju logoraša.

Iz logora je u prodavaonicu Borac kod Robne kuće zatočen dio logoraša dok su u potkrovlje zgrade SDK-a u Konjicu 20. svibnja 1993. godine prebačeni najistaknutiji članovi OO HDZ Konjic Dragutin Perić, Stjepan Rozić, Pero Barunčić, Ljubo Šimunović, Ilija Šagolj i Srećko Rebenstein i Boro Blažević. Odatle su svi oslobođeni 1.

lipnja 1993. godine osim Dragutina Perića koji je vraćen u logor Športsku dvoranu gdje je bio sve do oslobođenja 19. listopada 1993. godine.

U Športskoj dvorani na Musali bio je zatvoren i zapovjednik Policijske postaje Konjic Goran Blažević, Antin, dopredsjednik Ureda HVO Konjic za gospodarstvo dipl. oec i jedan od boljih nogometaša bivše SFRJ Mirko Gašić, mr. Anto Glibota, mr. Željko Pavlović, dr. Zvonko Jurić, arhitekta Srećko Rabenstein. Logorske dane zajedno su proživljavali djedovi, očevi i sinovi, braća, stričevi, ujaci i tetci.

Zapovjednik logora bio je Ismet Hebibović Broćeta. Njega je 3. svibnja 1993. zamijenio Edhem Žilić na prijedlog Brace Fazlića, načelnika 6. korpusa Armije R BiH uz odobrenje Alije Izetbegovića i pismeno imenovanje dr. Harisa Silajdžića na sastanku u Bradini. Žilić je upravnik logora bio do 28. studenoga 1993. godine. On je po preuzimanju logora zatekao 108 Srba i 350 Hrvata. Kasnije se taj broj povećavao «oslobađanjem» hrvatskih sela od Hrvata. Srbi su bili smješteni na katu dvorane a Hrvati u dvorani i svlačionicama.

Tijekom svibnja 1993. logoraše su prvi put posjetili predstavnici MO CK dok su ih jednom posjetili i predstavnici UN radi evidentiranja. Prigodom posjeta predstavnika međunarodnih organizacija logorske vlasti su pojedine logoraše sakrivali radi prikrivanja dokaza o zlostavljanju logoraša. Jedna skupina logoraša odvedena je u tvornički kompleks nakon mjesec dana i tamo je bila tri mjeseca radi zaštite od granatiranja, druga skupina išla je u Lukomir treća u Čelebiće i Idbar četvrta u Bradinu te druga mjesta. Dio zarobljenih hrvatskih civila i pripadnika HVO bio je zatočen u kućnim pritvorima sakriven od pogleda dužnosnika međunarodnih organizacija.

Svi logoraši su bili izloženi najtežim oblicima tjelesnog i psihičkog zlostavljanja. Po dolasku u logor opljačkane su im sve vrijednije stvari: novac, nakit, odjeća, obuća. Korištenje WC bilo im je dozvoljeno samo danju i to u određeno vrijeme. Mučenje gladu ogledalo se u dobivanju jedne kriške kruha i kaše od 3–4 žlice nedovoljno kuhane „neosoljene i crvljive riže dnevno i neredovito, zbog čega su logoraši padali u nesvijest. Nedovoljna ishrana kod logoraša svih logora uzrokovala je gubitak gotovo polovice tjelesne težine, tako što su neki logoraši smršavili i do 30 kg. Logorašima su dok nisu zabranjeni posjeti i donošenje hrane, hranu donosile hrvatske žene koju su im stražari oduzimali i dijelili prema svom nahodanju. Od većine logoraša bezuspješno je traženo da potpišu pristupnicu Armiji R BiH.

Logoraši su svakodnevno vođeni na prvu crtu bojišnice prema položajima HVO i Vojske Republike Srpske. Tu su izloženi smrtnoj opasnosti kopali rovove i druge vojne objekte te izvlačili poginule i ranjene pripadnike Armije R BiH. Prigodom granatiranja Konjica izvođeni su na novi i stari most te ispred Športske dvorane kao živi štit. U živi štit su vođeni na Zlatar, Turiju, Radešine, Vrce, Budišnju Ravan... Nekolicina logoraša bila je dvadesetak dana vezana policijskim lisicama za radijatore i svakodnevno premlaćivana. Posebno je nakon bijega Nedeljka Vice bio teško pretučen mesar Zdenko Ljoljo.

Nakon što je ranjenog Slavena Azinovića prevezao u Dom zdravlja u Konjic sa Donjeg Sela Bernarda Azinovića zarobili su policajci i odveli u PS Konjic gdje su ga teško pretukli. U tome je prednjačio Edin Hadrović, nakon rata zapovjednik Prometne policije Konjic.

Neke od logoraša tukli su šlaufom za vodu i prisiljavali da sjednu na vatru istodobno im paleći dijelove tijela i genitalije do gubitka svijesti. Tu vrstu mučenja 25 uzastopnih noći iskusili su Ivica Džalto, Zdravko Knežević, Radovan Stanić, Jure Sudar, Ivo Erendo, Šimo Gavran, Slavko Markija, Anto Knežević, Dominiko Barišić i Mijo Renjo koji su iz Dusine kod Fojnice dovedeni 7. srpnja 1993. godine. Tu okrutnu sudbinu u zloglasnoj

čeliji broj 6 dijelili su sa Ivom Grubešom, Zoranom Markovićem, Abrahamom Ivankom, Ilkom Borasom i Željkom Rajičem.

U logoru je Zoranu Muftiću zvonom kina, zapovjednik Akrapa Midhat Pirkić i Almir Habibija zvani Donko palio genitalije dok su ga zajedno s njima pretukli njegovi vojnici. Bio je sav plav od udaraca, bez dlake na tijelu i zdrave kože na sebi. Čuvari su dozvoljavali da se nad logorašima izivljavaju pripadnici MUP i Armije R BiH. Jednom prilikom dvoje uniformirane ženske osobe nakon besplodnog nagovaranja logoraša da ih siluju sadistički su pretukle Ivicu Džaltu. Njegovu krv sa poda morao je piti Radovan Stanić.

Posebno okrutan tretman imalo je 30 logoraša iz logora Športska dvorana nakon odlaska na rad u Bradinu 18. i 19. listopada 1993, gdje su bili pod nadzorom pripadnika postrojbe Handžar divizije. Zlostavljani su premlaćivanjem raznim predmetima, pijenjem vlastite mokraće, međusobnom tučom, skakanjem na glavu u vodu dubine 40 cm sa 2 metra visine i jedenjem križeva, krunica, molitvenika i drugih tvrdih predmeta. Sličan tretman imali su logoraši tijekom prisilnog rada na Bjelašnici. Svijetla točka bilo je ljudsko postupanje jednog pripadnika Handžar divizije, kojemu na žalost logoraši nisu saznali ime, koji je deset logoraša sakrio u školski podrum.

Zlostavljanje u logoru kod svih logoraša imalo je tjelesne i psihičke posljedice a kod nekih i trajni gubitak određenih organa. Najteže je prošao Danko Ljoljo kojem je od udaraca raznim predmetima po glavi ozlijeđen mozak, oduzeta desna strana tijela i govor tako da kao stopostotni invalid živi uz tuđu pomoć i njegu. Logoraši po brutalnosti i izivljavanju najviše ističu upravnika Edhema Žilića i stražare Ibrahima Macića Macu, Miralema Macića, Salku Kurtovića, Osmana Kurtovića, Mustafu Bukvića, Nermina Mangića, Salkinog, Halila Gakića, Hamidovog, Nurku Duranovića, Duranovog, Sabita Čibu, Fazlinog, Safeta Čibu, Seju Čibu, Osmanovog, Ramu Žilića, Ekrema Alića, Senada Balića, Amira Mešukića, Vejsila Mešukića, Hamdiju Alića Hamić. Svaka nova skupina zarobljenika po dolasku u logor od Ibrahima Macića je bila prvo pretučena za primjer drugim stražarima.

Preživjelim logorašima je u lijepom sjećanju ostalo ljudsko ponašanje stražara Mustafe Smajlovića Zumbula iz Homatlija i skretanje pozornosti šefa smjene Trešnje na teške uvjete življenja logoraša upravniku logora Edhemu Žiliću, zatim korektno ponašanje Rame Bebanića i Emira Duranovića. Kao i ponašanje muslimanskih civila i vojnika u Lukomiru u vidu lijepe ljudske riječi i pomoći u hrani i odjeći.

Zambul je logoraše vodio u Župni ured i stanove hrvatskih obitelji u Konjicu gdje bi dobili hranu. Za pohvalu je i postupak policajca Šefika Šunja koji je jednom prigodom logorašima donio pun lonac kuhanih mahuna. Pozitivan odnos prema logorašima bio je i Mehmeda Varišićića koji je vodio logoraše na rad u Šipad gdje je obiteljima dozvolio da im donose hranu.

O okrutnosti upravnika Edhema Žilića svjedočila je Nevenka Kaleb čijeg je sina Josipa kad mu je donijela hranu pred njezinim očima krvnički udario kundakom puške po glavi.

Najodgovorniji za zatvaranje i puštanje iz logora bio je odvjetnik Ismet Mehić te Hasan Kašić (zahvaljujući obiteljskoj tradiciji uspješno liječio prijelom kostiju, iščašenje zglobova i razne druge povrede), Omer Šljivo i Midhat Sultanić koji su u OŠ Podorašac «ispitali» zarobljenike.

Naredbe za vođenje logoraša u živi štit potpisivao je načelnik sigurnosti 6. korpusa Nermin Eminović. Zapovijed za postavljanje mina oko Konjica potpisao je Nurko Eminović po naredenju Rasima Delića. Ubojstva logoraša u logoru pripisivana su «samoubojstvima» Logoraši su posebno okrutan tretman imali kod djelatnika MUP R BiH pod zapovjedništvom Jasmina Guske. Od njih su teško pretučeni logoraši iz Dusine.

Pod optužbom za silovanje i ubijanje «ispitivani» su do padanja u nesvijest. Ta kao i druga mučenja logoraša, pretpostavlja se, snimio je video kamerom Dino Kasalo i snimatelji TV Sarajevo. Naredba Edhemu Žiliću za slanje logoraša na rad za vrijeme granatiranja Konjica dolazila je od Salke Gušića, zapovjednika 6. korpusa muslimanske Armije R BiH, Nerke Eminovića iz Sarajeva načelnika 6. korpusa i njegovog zamjenika Aziza Kadića te zapovjednika Vojne policije Armije R BiH Nusreta Šahića.

Logoraši su tri puta bili prisiljeni davati krv prema naredbi dr. Safeta Čibe i dr. Ahmeda Jusufbegovića. Prvi put logoraši su «dragovoljno» krv dali u svibnju 1993. prema narednji Emira Kovačića Škembe, kasnije od logoraša prozvanog Drakula. Drugi put krv je pod prisilom vadio Srbin Branko Mršić iz Hondića pod prismotrom Srbina dr. Vladimira Stojanovića. Tada je uzimana krv od logoraša 0 krvne skupine. Prvog da da krv Branko je odredio zubara Zvonku Jurića Mišu a zatim mjesec dana ranije teško ranjenog Branislava Šimunovića. Tada je umjesto Emira Kovačića logoraše za davanje krvi određivao zamjenik zapovjednika smjene logorskih stražara Sejo Čibo. Logoraše je na vađenje krvi odvodio Emir Kovačić, šef osiguranja Ratne bolnice Konjic i tjelohranitelj dr. Ahmeda Jusufbegovića.

Iz logora je 35 logoraša 25. svibnja 1993. prebačeno u logor Silos u Tarčinu. Među njima je bio i Marinko Pandža koji je nekoliko dana ranije pobjegao sa položaja HVO a koji je prilikom razmjene umjesto u Kreševo vlastitom željom vratio se u Konjic. U logor hotel Mravište na Igmanu odvedeni su Vladislav Anđelić, Miroslav Bebek, Darko Jurić i Jozo Krtić. Tu su teško ranjeni Miroslav Bebek i Jozo Krtić.

Prvih 65 starijih i maloljetnih logoraša oslobođeno je iz logora 13. kolovoza 1993. u zamjenu za oslobađanje 53 vojno sposobna Muslimana iz logora u Zabrdju.

Logor je više puta posjetio dr. Haris Silajdžić koji je potpisao i razmjenu logoraša 19. listopada 1993. te Andrej Kolomb iz MO CK uz čije posredovanje je i ostvarena razmjena. Upravnik logora Edhem Žilić veliku nehumanost iskazao je činom sakrivanja nekih logoraša u Bradini, Čelebićima i prostorijama Športske dvorane kako ne bi bili razmijenjeni. Logoraš Dragutin Perić zahtijevao je oslobađanje svih ili nikoga a što mu je i uspjelo nakon višesatnog mrcvarenja. Na putu ka slobodi u UNFROFOR – ovim kamionima tri sata su ih pripadnici muslimanske Armije R BiH držali u Donjoj Jablanici odakle su stigli u Vrde na prostor pod nadzorom HVO. Oslobođeni su svi osim Gorana Blaževića, Antina, i Stanka Andrića, Tadijinog, koje su 9. listopada 1993. odnosno 14. listopada 1993. s još pet Srba odveli na sudenje u Buturović Polje u logor u kući Jake Tomića. Goran Blažević je razmijenjen za muslimanskog časnika na Drecelju kod Konjica 7. veljače 1994. godine.

Svi preživjeli logoraši Srbi dovedeni na Musalu iz Čelebića su razmijenjeni ili direktno iz logora na Musali u Konjicu ili su pušteni kućama, pa privođeni i razmijenjeni. Posljednjih 81 srpski logoraš oslobođen je iz tog logora 6. listopada 1994. godine na mostu na Grhavici u Sarajevu.

Od posljedica zlostavljanja nakon oslobađanja iz logora u progonstvu su umrli Ivo Matić, Jure Raič, Ivica Stanić, Jozo Knežević, Mijo Renjo, Šimo Gavran...

Mostar, 23. listopada 2007 godine.

*Upitnik popunili
-Logoraši-bivši zatočnici*

Dragutin Perić

BOSNA I HERCEGOVINA,
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

15

S/13

KO-6-IV-02-AL

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca ANTO LIVAJA, sin Augustina
rođen(dan,mjesec i godina)21.01.1936.god. u Vrcima-Konjic
općina KONJIC nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema SSS zanimanje medi-
cinski tehničaradresa stalnog prebivališta Konjic
ul.M.Tita 46 adresa privremenog boravišta Čapljina
Čeljevo bračno stanje oženjen ostali važni podaci
JMBG 2101936151963 pred predstavnikom
ove Komisije Mirkom Zelenikom
izjavio je dana 21.11.1994.god. slijedeće:

Ja sam Ante Livaja rođen 1936 god., po zanimanju medicinski tehničar inače radio sam 35 godina u Hitnoj službi u Konjicu. Stanovao sam u Konjicu, ul. M.Tita 46, ispod katoličke crkve u Konjicu, oženjen imam dvoje djece, ženu i tu sam proveo najveći dio svog života u gradu Konjicu. Govoriću vam ja gdje sam prisustvovao između borbi muslimanskih ekstremnih snaga i postrojbi HVO-a. Tu je u stvari u Vrcima i u Turiju sam bio 92-e godine u 4 mjesecu do 92-e godine u 12 mjesecu. Odatele sam otišao u Seonicu, bio sam i u Buturović Polju jedno mjesec dana, odatle sam otišao u Vrce. Pošto niko nije bio od medicinara i ljekara nije niko bio ja sam otišao tamo. Tamo sam bio drugi i treći, početkom januara sam došao u Vrce, tu sam bio do 27.05.93.god. Uglavnom tu sam rat preživio između muslimanskog ekstremnog krila i HVO-a. U selu Vrce je čisto hrvatsko selo, s obzirom da okolo ima 15 muslimanskih sela oko cijelih Vrca to su: Miljane, Lipčići, Kralupi, Grabovci, Vrčići, Nevizdaci, Kolobari, Polobdani i Strugarci. Ja sam se našao u selu Vrcama, kod nas je počeo rat nešto prije Bajrama, ja mislim oko 20 ili 18.03. 93., prvi napad da je izvršen na postrojbe HVO-a u selu Vrcama. Međutim, to je bila samo jedna proba, jedna izvidnica koja je došla i koja je neutralisana. Ta izvidnica brzim djelovanjem hrvatske vojske koja je došla. Međutim, za Bajram su nas napadali sa jedno pet dana, to je muslimanska ABiH.

MZ: Kako znate da je to muslimanska armija?
AL: Znamo vidjeli smo ih jer su to bile komšije iz Nevizraka, Liščića, Erića, Vrčića, Globana iz svih tih sela sa svih strana.
MZ: Možete li navesti imena tih zločinaca?
AL: Ne mogu ja imena navesti počinioaca zločina s obzirom da

Iskaz dao: Ante Livaja

Iskaz uzelo: Mirkom Zelenikom

ja nisam vidio te ljude. Jasam njih vidio samo u daljini, u blizini ja nisam bio sanjima, ima vojnika koji nisu ovdje koji znaju djecu tu svu. Pa da bi se smatralo što je zločin pod broj jedan što su pobili stanovništvo-Ubijeni su pokojna Anuša Kožul, Stoja Kožul pokojna, Ivan Stanić pokojni 35 godišta, stariji od mene godinu dana. Onda su nam nešto kasnije ubili jednu Katu, ne znam kako se zove, to je poslije jednog napada, kad nisu mogli ući u jedno selo, kad su u povratku pobili civilno stanovništvo, tu su pobili jednu cijelu obitelj srpsku, Ristić Đoko i Ristić Petko, taj isti dan su ubili i tu Katru, ustvari neveče suh pobili kad nisu mogli ući u to naše selo. Kad su se vraćali onda su pobili te civile, Đoko je bio bolestan čovjek, stariji 70 i nešto godina, nije mogao ni hodati, od kuće ga odveli jedno 100m i ubili ga.

U tom napadu koji je pokušao s jedne strane da se izvrši, prije naših linija bile su hrvatske tri kuće, u te tri kuće bile su 3 žene i jedan muškarac. Od to četvoro što je stanovalo tu u te tri kuće, samo je jedno preživjelo to je Stanić, a ono su troje ubili i to na očigled naše vojske koja je djelovala po njimaovog su Ivana zaklali. To su uradile postrojbe Zukine, to su njegove jedinice, vjerovatno mudžahedsini.

MZ: Kome pripada taj Zuka, kojoj vojsci?

AL: Vjerovatno ABiH. Međutim na selo Vrce je napadala razna vojska, Zukine postrojbe, Muterizove, Čeline, Armija BiH, to je sve napadalo na Vrce da okrijepili te Muterizove koji su napadali jedno jutro.

MZ: Oprostite ko je to Muderiz?

LA: Neki valjda koji je vođa te muslimanske vojske, koji širi islam, islam na katoličkom području. Čelo pripada isto ABiH, vojsci koja ima samostalnu jedinicu isto kao i Zuka i svi ostali koji su napadali na Vrce. Interesantno je to da su na Vrce napadali mudžahedini, trojica su ostala na Vrcama, ni jedan nije iz iste zemlje.

MZ: Kako znate da nisu iz iste zemlje?

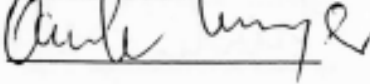
AL: Imamao mi, zato što su ubijeni u našem selu, poginuli su na Skukici kod zvona našega. Iz tri zemlje su, ja neznam iz koji, ima taj materijal ostavljen je u Vrcama. Vjerovatno to zna Ilija i pokojni Buba, ne znam znaš li ti onog Zorana što nam je ubijen u Jablanici.

Uglavnom paljenja u Vrcama su izvršena noću, miniranje i paljenje to su nam radili isto Zukine postrojbe, Čeline i Muterizove i koristili su najviše maglu, kad bude magla mogu se uvući u selo. U Vrcama su negdje minirali i zapalili oko 20 kuća, a najviše je paljenja bilo. Gdje su se god mogli domoći hrvatskih kuća u svaku su ušli i zapalili.

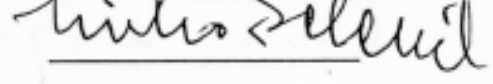
MZ: Zna li možda imena počinitelja?

AL: Pa to sam rekao na početku, to su bili: Zukini, Čelini i Mudrizovi i Armija. Međutim jedan dan dolazi Zela Stanić i donosi pismo od zapovjednika Armije BiH, Makalović Hase, iz Gornjih Višnjevica, traži da dodemo na dogovor. Dogovor smo napravili u selu Strugarcima, općina Konjic. I otišao je na dogovor kod Hase na Dolove, Livaja Goran, zvani Daba i

Iskaz dao:

Iskaz dao:

Raič Željko. Jedne noći dogovorili su se da se mi povučemo da će nam oni zaštititi selo, da ćemo se treći dan vratiti u selo. Mi smo pristali na taj dogovor da se povučemo u pravcu Gornjih Višnjevica, što smo i učinili 27 ili 28 ne znam tačno datuma tu je to negdje bilo. Kad smo došli u selo Voždaroviće tu su nas razoružali, tu smo predali oružje Armiji BiH, Haso taj zapovjednik i odatle smo se povukli u pravcu Gornjih Višnjevica cijelu noć tu je bilo djece od 5 dana i staraca od 80 godina. Uglavnom smo se iz sela povukli svi nije niko ostao, ni djete, ni žensko, ni muško, uglavnom svi sto-posto je sve povučeno iz sela Vrce u Gornju Višnjevicu. U Gornjoj Višnjevici smo proveli, govorim od prilike jedno 25, mjesec dana. U Gornjim Višnjevima smo smješteni bili u Tunića kuće.

Medutim kad smo se predali treći nam dan dolazi doktor Safet Čibo, s kojim se ja dobro poznajem, on je vršio dužnost predsjednika općine, valjda Konjic. S obzirom da smo mi zajedno radili, kad me pozvao tu smo počeli pričati, imao bi sa nama nešto razgovarati, pozvali smo svu vojsku i sva je vojska prisustvovala tom razgovoru. Medutim, tri putame opominjao da zovnem svu vojsku, a unas bilo tu 35 ljudi, nije nas više bilo i on nije mogao čudom da se načudi da je nas samo 35 branilo selo 3 mjeseca. Pa kaže: Gdje ti je još vojske? Kažem: Nema kod mene više vojske, to je što je tu. Uglavnom tu su nas posjetili svi rukovodioci općine Konjic i A BiH, neki zapovjednici, uglavnom ja sam sve manje više poznavao, npr. Hadžalić, zvani Homeini i on nam je dolazio dva, tri puta u posjetu, on je iz Jukića općina Konjic. Uglavnom dolazili su svi, tu su vršili neka ispitivanja i nudili su nas da pređemo u A BiH, svi, što smo mi jednoglasno odbili to. Naročito su zapovjednike nudili, neke druge rezervne oficire koji su bili među nama, nudili da pređu u ABiH. Medutim, to nismo prihvatili ni jedan od nas.

Medutim 25, 26. 06. 93. god. dešava se dolazi, saznali smo od da će nas odatle goniti u silos u Hadžiće, ne znam zašto, sam sam saznao, od žena i djece koje su poznavali, da je stigla depeša iz Konjica da će nas voditi u Hažiće.

Medutim dolaze naveče i odvajaju nas pet, to je: Ante Livaja, Goran Livaja, Zvonko Dragić, Ilija Kaleb, Zoran Milas. Nas pet tovaru u jedan kamion teretni, kad smo ušli u kamion tamo smo našli još pet zatovrenika, ustvari koje je zarobila ABiH, ja ih ne poznajem neki Šagolj, ne znam po imenima, ova djeca ih znaju, znam izvidenja ljude, mislim da se zovu Šagolj. Medutim tu smo u tom kamionu u Gornjim Višnjevima bili jedno pola sata, sat. Dolazi druga naredba da mi izađemo. Mi izašli, vidili smo da u stroju idu svi ovi naši, njih 30 ide u stroju, njih su potovarili i otjerali su ih, mi nismo znali taj dan gdje su ih otjerali. Kad se vratila policija pitali smo, one neke policajce koje znamo, gdje su iz otjerali, oni su rekli u Konjic. Mi ostajemo tu noć u Gornjim Višnjevima, nas pet. Medutim, sutra dan ja sam otišao u Vlatu da previjem jedno djete, jedno da pogledam, bilo je bolesno i jedno da previjem. Ja sam htio ući u ambulantu nisu mi dali ključa, u međuvremenu kako je ova Iskaz dao: Iskaz uzeo:

Ante Livaja

Milica Selančić

ova ženska otišla dolazi policajac jedan i traži me. Kaže: Jesi li ti Ante Livaja? Jesam. Kaže: Ti bi trebao ići samooom. Ja sam se vratio nazad kod te Turičke u njihovu kuću. Kad sam gore došao jedan policajac gore koji kaže: Vi morate sada ići. Gdje. Ne znam ni mi, vidjet ćemo gdje ćete. Opet u teretni isti taj kamion koji je prije na dan dolazio, sjeli smo i odatle smo se vozili, preko nekih brda, ja ne znam gdje je to. Izbili smo na Duboki Potok. Iz Dubokog Potoka smo došli u Pašoviće u školu negdje oko 11,12 sati koliko se ja sjećam. Tu je bilo jedno 100-200 ljudi u stvari Armije BiH, koji su se poredali na dvije strane, a mi između njih prošli. I prošli smo u Parasovićima u školu u podrum gdje smo bili zatvoreni uglavnom u nas niko nije dirao. Mi smo prošli mirno, znam tu je bio Hasan, sin ovog zapovjednika Sadama i stajao pored vrata dok mi nismo prošli. U Pašovićima smo ostali negdje mjesec dana. Odnos prema nama bio je odličan, dvali su nam tri puta da jedemo, tu nas je bilo samo 5 s Vrca, nije niko bio jedno 10 dana. Iz Pašovića, negdje oko prvog ili prije, polovinom 8 tu nešto, odatle su nas odveli u Buturović Polje. U Buturović polju smo bili u zatvoru, preko puta pošte, u podr-Tu nas je bilo ja mislim negdje oko 25, 27. Tu smo bili u tom podrumu negdje oko 7 dana. Odatle su nas premjestili. Hilmo Habibija sa Kruščice, što je bio upravnik zatvora, premjestio nas u Jake Tomića kuću, u stvari gdje je nekad prije privremeno držana misa u tu prostoriju. Imali su včeću jednu prostoriju gdje je bio dobar smještaj nije bila vlažna, bila je suha. U prostoriju su nam dali neke duške. Imali smo se sa čime pokriti. Imali smo zračnu prostoriju, tri, četiri prozora su bila. Međutim negdje oko 10.09. došao nam je u posjetu Hadžalić, on je prvi išao i tzv. Homeini, taj je poznat u općini Konjic nadimak mu je takav, za njim je išao Zuka, iza Zuke Sefer Halilović general, iza generala je išao novinar Hodžić, a iza Memić nekad aktivni oficir u JNA, koji je inače rodom iz sela Grabovaca. Tu su nas pitali uglavnom: Gdje su ti iz Vrca? Ko je iz Vrca? Tu su počeli postavljati pitanja Iliji, meni. Debi i ovim što su bili sa strane, ali njih su vrlo malo nešto pitali tu i znam da je pitao mene Sefer Halilović: Koliko vam je zapaljeno kuća? Zuka je rekao 4 kuće, ja sam rekao 24 kuće da su zapaljene. Kaže onaj Memić ga ispravi: Zuka nisu 4, nego 24, on računa i Čope i to spada u Vrce i spadaju u stvari. U Buturović Polju odnos upravnika zatvora, tu su dvojica ljudi bili, je bio vrlo korektan, vrlo korektan uglavnom mi nismo imali nekakvih problema do 14.09. ujutro oko 9h. Teški trenuci dolaze 14.09.93. god. ja sam se taman bio ustao i sjeo za sto pričao sam sa pokojnim Matom Drljom nešto i sa Hrvojem, kad sam čuo da jedan nam psuje ustašku majku, ja ću vam pokazati. Ja sam mislio da je to sve šala, dok nije okrenuo automat na zadnji prozor s lijeve strane u našoj prostoriji, počeo pucati po nama. Pri toj pucnjavai ranjena su nam bila tri čovjeka, to je pokojni Mato Drljo, Zdravko Šagolj i Ivica Kostić. Mato Drljo je teško ranjen u stomak, prostrelna rana, Zdravko Šagolj isto je teško ranjen od je dobio 5 metaka

Iskaz dao:

Ante Livaja

Iskaz vzeo:

Ante Livaja

iz automata, prebijene su mu obe ruke i jedna noga, a Kostić je bio lakše ranjen u debelo meso. Kako je ovaj pucao u tome je intervenisala policija ABiH, da ne puca dalje. On nije bio stražar, već vojni policajac, a znam da se zove Padalović iz Buturović Polja, općina Konjic. Medutim, teško ranjeni smo ja i Ilija prišli odmah imao sam zavojni materijal uza se i previli smo te ljude. Uglavnom pobjegli smo u WC, svi smo se nabili tamo i tu smo odmah počeli previjati ovog malog Zdravaka. Medutim kad sam izašao iz WC vidio sam već dignutog Matu na sto i njega sam previo i Ilija mi je pomogao. Medutim, došao je upravnik zatvora zajedno sa svojim, za jedno pola sata, sav se trese : Šta je bilo? Mi mu pričamo šta je bilo, imali doktora, medutim došle su dvije sestre iz ambulante, tu koje su radile za Armiju, došao nam je kasnije jedan doktor i što je trebalo uglavnom smo previli te ljude i pružili im prvu pomoć. Došla su kola i odvela su njih na helikopter i u Obre, tu je susjedno selo kod Buturović Polja. Helikopter ih je pokupio i kako saznajemo odveo ih u Jablanicu. Iz Jablanicu su ih isto helikopterom produžili za Zenicu. Konačna sudbina tih ljudi mi smo saznali, jedna je žena otišla, koja se zove isto Kaleb, ne znam kako joj ime, sa djetetom u Zenicu, ona kad se vratila kazala nam je da je Mato ubijen. Ustvari pokojni Mato i Zdravko otišli su zajedno i bili su do u Zenicu u Helikopteru zajedno. U Zenici ih rastavljaju, Matu u jednu sobu, a Šagolja Zdravka u drugu prostoriju. Uglavnom Zdravko nije vidio više nikada pokojnog Matu. Ali smo saznali od te žene koja je otišla sa njima ubrzo da je Mato ubijen treći dan u Zenici. Šagolja se nalazi, roditelji i on, u Splitu dolazi na Komisiju, obadvije su mu ruke oštećene pa je na bolovanju.

MZ: Vratimo se ponovo u zatvor u Buturović Polju? dešava vama kao zarobljenicima?

AL: Dolazi Hilmo za jedno dva sata i govori, Hilmo Habibija iz Krušice rodom, a živio je u Mostaru, dolazi i saopćava nam da ćemo mi biti prebačeni u neki drugi zatvor radi bezbjedonosnih razloga, medutim iste večeri dolazi autobus, mi ne znamo čiji je i jedan po jedan ulazimo u autobus, uveče negdje oko 5,6 sati. I u vožnji sam vidio da se krećemo negdje prema Ostrožcu, prošli smo kroz Kostajnicu, kroz Banovo Brdo, vidio sam da se krećemo kroz Ostrožac. U Ostrožcu sam vido da se krećemo u preavcu Jablanice. I sa nama kad smo došli u Jablanicu prvo smo došli u Muzej. Pred Muzejom su bili povici, vrijeđanja, psovanja. Ja nisam znao ko su ti, medutima, kasnije sam saznao da su to izbjeglice iz Čapljine, iz Stoca, svakle ih je bilo. Tu su nas držali u tom autobusu jedno pola sata dok su tražili prostorije, gdje će nas smjestiti i odatle smo izašli jedan, po jedan i svi smo bili degenečeni, u stvari tukli su nas svakog po redu. Kad smo počeli u Muzeju silaziti niz stepenice, to je policija A BiH, u tom Muzeju na gorenjem spratu su se nalazili civili, u donjem zatvorenicima, to sam kasnije saznao i vidio. Civili koji su bili dotjerani iz Doljana, od Prozora, od svakle ih je bilo uglavnom civila, pa sa lijeve strane su

Iskaz dao:

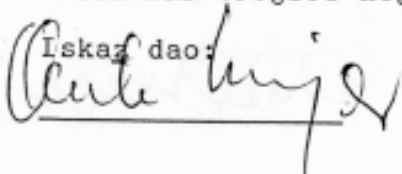
Ante Kujic

Iskaz uzelo:

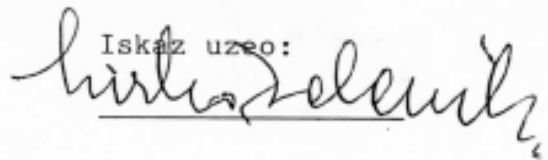
Ante Kujic

bili Hrvati, a sa desne Muslimani, zatvorenici su bili u podrumu smješteni svi. Prilikom ulaska sve su nas mlatili, jedan je stajao i imao zaduženje da nas mlati. Dole kad smo ulazili u sami podrum, u jednu veću prostoriju tu su nas pretresli svi i ulazili smo unutra. Uglavnom tu je bio upravnik zatvora neki ne znam kako se zove, samo znam da su ga zvali "Dedo", kasnije smo saznali da je bio upravnik zatvora. Međutim, kad smo ušli unutra odmah je mene pozvao na razgovor pitao me: Što su tebe doveli u zatvor? Ja sam kazao da su me doveli u zatvor da su formirali neku grupu za razmjenu, u stvari ja sam mu to i slagao, to nije tako bilo, uglavnom on nije znao što smo mi došli u zatvor. Ja sam njemu rekao šta je sa nama bilo, da su na nas pucali u Buturović Polju, da nas nisu mogli čuvati da su nas doveli u Muzej. Pitao je mene kakve sam oznake nosio na rukavu. Ja sam mu odgovorio da sam nosio hrvasku oznaku. Pa pita me jeli bilo oznake ljiljana, jeste rekao ali ne pripadaju meni. Onda je on galamio tu malo na mene, ali bio je korektan, nije dirao u nas. Kad smo dotjerani u taj Muzej i kad smo smješteni dole, uvjeti za život su bili nikakvi. U stvari, niti smo imali sa čime se pokriti, niti smo imali šta prostrijeti podase. Uglavnom spavali smo goli, onako šta je imao ko na sebi, tako smo ležali na betonu te večeri. Hrane nije bilo nikakve, taj nam dan nisu ni davali. Međutim nas grupa od 22, od 16 ili 15.09. ujutro, dolazi neka vojska po nas i izvodi nas iz zatvora. Međutim, iz Muzeja iz Jablanice 16 ili 15 ujutro odvedini smo uz Donju Jablanicu. Došao je po nas neki Redžo koji je bio u vojsci Zukinoj. Postrojili su nas pred komandom Zukinom, gdje je nekad bio kafić, uglavnom je nekad bila Zukina komanda. Međutim, izlazi jedan visok, crn čovjek koji nam prijeti da na m ustašku majku, nemoj da bi jedan ne bi pomagao kad ih budete nosili, međutim, mi nismo ništa znali šta ćemo nositi. Uglavnom tu su nas pokupili u jedan teretni kamion i znam da smo otišli u pravcu sela Glogova i otišli smo na Prenj gdje smo cijeli dan pješke išli, došli smo iza Prenja negdje oko 4-5 sati, tu sam ja ostao na jednom mjestu gdje je bio šator to je bila bolnica, ja i Ante Rozić, a oni su dalje produžili i znam da su se vratili, da su stigli do Neretve gotov iznad Drežnice i Grabovice da su došli. Mi smo ostali što smo bili stariji, nismo mogli dalje, međutim djeca su se vratila tek ujutro oko tri, četiri sata, čuo sam iz šatora gdje sam bio, da su došli. Donijeli su dva ranjenika, to su bili ranjenici Zukini koji su poginuli od svog bacača, ubacili su dvije granate za isto punjenje. Tu smo se zadržali negdje sve do 11-12 sati, oko 11-12 sati pitali su nas ti Zukini stražari ima li tko da ne može pješačiti, tu smo se prijavili nas trojica ja Ante Livaja, Ante Rozić i Goran Livaja. Iza ogranaka Prenja vraćamo se negdje 16-oga u podne u Zukinu bazu. U Zukinu smo se bazu vratili nas 22-24-ca, ja ne znam točno, svi oni koji su otišli gore svi smo se vratili. Međutim kad smo došli u Zukinu bazu svi su bili postrojeni osim nas trojice koji smo prije ovih stigli i izveli su i nas

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

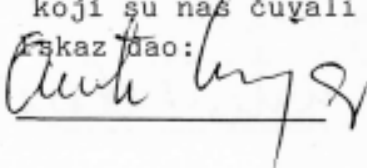

trojicu u taj stroj. Tu su počeli redom da djecu mlate, među kojima se naročito isticao neki Deko, a iz tog stroja su izdvojili mene i Antu Rozića i mi smo to posmatrali sve što se dešava. Pa nas su najvjerovatnije izdvojili zato što smo stariji ljudi bili, pa su valjda što smo mi stariji, da su mislili da nećemo moći preživjeti taj degenek. Međutim tu su tukli zatvorenike svim i svačim. Među tim zatvorenicima naročito su tukli Hrvoja, Gorana, Ivicu i još njih kojih ja ne mogu da se sjetim, pa ovog Dragana. Uglavnom za svojih pola sata, sat ja nisam mogao poznati tu djecu. Tu su najviše tukli Gorana, njega su potapali u neku kantu od 200 litara, do pasa gurali su ga, po njemu jednim kocem. Uglavnom tri, četiri njih su uglavnom tukli njega. Kad su se okanili njega našli su očenaše, ispali su Hrvoju, kad su ugledali očenaše natjerali su ga da ih proguta, taj Hrvoje je bio sav modar od pete do glave. Komplet je bio modar, kad smo se naveče vratili u taj Muzej i kad sam pogledao Hrvoja, Hrvoje je bio modar po cijelom tijelu. Kad su sve te ljude istukli, neko je upao među njih s oružjem u ruci, sa pištoljem je rastjerao te što su tukli te zatvorenike. Natjerao nas je u jedan kombi, u tom kombiju je sve bilo krvavo, samo ja i Ante Rozić nismo bili krvavi. Odatle su nas dotjerali u Muzej prjeteći nam. Kad su nas dotjerali u Muzej, ispred Muzeja ima bazen, u koji su nas natjerali, bilo je vode 5-10 cm, tu su nas natjerali da se peremo. Međutim neko je izašao iz Muzeja, iz zatvora i rekao da prekinemo sa time, on nas je uveo, to je bila strašno prljava voda, tu je bilo više blata nego vode. Utjerali su nas u Muzej u zatvor. Odmah iza toga je došao u posjetu upravnik zatvora zvani Deko. Kad je ušao u zatvor ja sam tražio da se odvedu doktoru, onda mi je obećao ali od tog obećanja nije bilo ništa. Imao sam nekih lijekova usvojoj torbi, što sam im dao da im malo olakšam bolove. Uglavnom su to djeca bila sva isječene, krvava. Tu smo se zadržali nekih 5-10 dana, ne znam tačno, međutim dolaze opet po nas isti ti iz Zukine baze i odvođe sa Vrca Iliju Kaleba, među odvedenim i Milas Zoran. Za dva, tri dana dolaze po drugu grupu, isti ti ljudi i vode u Zukinu bazu, u toj grupi sam bio i ja. Došao sam u Zukinu bazu, kad sam došao u štalu gdje smo bili zatvoreni ti što su prije nas otišli i odmah sam pitao za Zorana, pokojnog Milasa i za Iliju Kaleba. Među zatvorenicima mi je jedan šapnuo na uho da je Ilija ranjen, da je u bolnici, a da je Zoran ubijen. U stvari, to je bilo iznad Tokića kuća, kraj ceste gdje su imali zatvor tu prije, kasnije sam se uvjerio u to i drugi su mi rekli ti Zukini koji su mene poznavali, kazali su da ima nekakav mladić ubijen, ušto sam ja odmah kako su mi ga opisali, odmah sam se uvjerio da je to Milas Zoran.

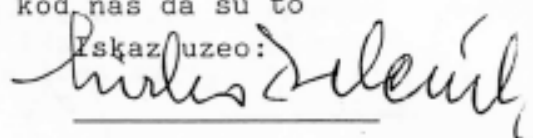
MZ: Da li znate te ljude koji su počinili zločin nad Ilijom Kalebom i Zoranom Milasom?

AL: Po saznanju kasnije u zatvoru sam čuo da su to bili takozvani neki Čelini, ja ne znam te ljude, ali sam čuo od tih mladića koji su nas čuvali i kasnije stražu držali kod nas da su to

Iskaz dao:

Iskaz uzео:

Čelini bili koji su napadali na selo Vrce, tražili su te momke iz Vrca- Inače su ih tražili u Muzeju, dolazili su nekoliko puta tražili koje iz Vrca.

MZ: Da li je bilo kakvog zlostavljanja za vrijeme boravka u Zuknoj bazi?

AL: Zlostavljanja je bilo i to mnogo je bilo zlostavljanja. Svaki dan vodena je po jedna grupa od dva, tri čovjeka koji su dolazili pretučeni iz njihovih prostorija gdje su spavali, gdje su ih oni vodili kao da čiste, a nisu ih vodili da čiste nego da ih tuku. Mogu se sjetiti na pr. Ljolje Marinka, Mate Rozića, zatovorenici su ovo, Solde Vinka, još niz drugih mladića koji su tučeni. Tu je radila uglavnom Zukina ta dobrovoljačka vojska koja je bila uglavnom ja ne znam imena i prezimena tih ljudi znam to su većinom radili samo Zukina vojska, koja je tu živila i koja je bila smještena u toj bazi. Međutim, dolaze najteži trenutci naši jedne večeri tog istog dana kad sam došao u tu Zukinu bazu odveli su nas na večeru, s večere su nas zaustavili na pola puta. I upada među nas jedan sa baterijom izvaja mene Antu Levaju, Matu Ančića koji je rodom iz Jablanice i nas dvojicu izvaja a ostale sve tovari u kamion. Mi uglavnom nismo znali gdje će sa tim ljudima. Uglavnom smo čuli da govore njima da će ih se pola vratiti, a pola neće. Nas su odveli opet nazad, mene i Matu u tu štalu i tad smo mi ostali sami. Tu je okrenulo strašno nevjerojatno. Međutim, kako smo sami nas dvojica ostali u zatvoru, svaki dan smo išli čistiti neke prostorije, uglavnom svaki dan su u nekom hodniku istukli Matu, izlazio je Krvav ili modar. Međutim jedan dan smo htjeli da se obrijemo, u zadnjoj zgradi od Tokića kuća i mene je Mato poslao da mu donesem sapun. Kad sam došao došao je jedan pijani Zukin vojnik koji je preko mene počeo Matu da tuče. Međutim, ja sam se izvukao i pobjegao preko polja u tu štalu, ali sam u štali čuo pucanj. U međuvremenu, za jedno sat, dva dovede Matu njih trojica, Mato ranjen, pitao sam ga šta ti je, onda je on rekao da su mu pucali u koljena. Ne znam Ne znam kako se zvali znam čovjek iz videnja koji je to učinio, jer je došao sa njim u štalu i govorio mu je da postupa onako kako su se dogovorili. Međutim kako smo ostali ja i Mato u Zukinoj bazi sami, jedne večeri se vraća, nakon 15-20 dana ona grupa što je bila otjerana u Grabovicu i Drežnicu kako su nam kasnije pričali da su dole bili uglavnom su bili odvedeni da budu tučeni i malteretirani. Tu su bili u nekoj crkvi, prozivali su ih po brojevima i tu ih tukli u toj crkvi, a uglavnom nismo mogao ni jednog prepoznati kad su se vratili oko 3,4 sata ujutro kod Rokića kuća. Kad sam pitao što su se vratili oni su rekli da idemo u razmjenu. Međutim mi smo odatle ili za dan, dva otišli u Muzej nazad gdje sam proveo još svoja 2,3 mjeseca tu. U Muzeju su uglavnom bili neneoramlni uslovi za život i hrane nisu imali ni oni a kamoli da su nama davali. U Muzeju ako je neko imao mogao je i preživjeti, ako nije imao loše je prošao. Ljekarskih pregleda nije bilo, jer ih nisu imali, uglavnom nisu htjeli ni voditi nas doktoru. Tu smo proveli u tom Muzeju negdje do 01.03.

01.03. izvještavaju nas prije na dan da ćemo ići na razmjenu.

To se i desilo da smo otišli mi u razmjenu. Došao je po nas

UMPROFOR, potovario nas u kamione i otišli smo u Mostar u

Iskaz bio: Studenski dom. Ja ne bih imao što Iskaz uzet:

više reći sada.

Ante Levaja

Marko Zelenič

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE KONJIC
Kostajnica, 10. lipanj 1993. godine

MOSTAR			
Priloga: 14. 06. 1993			
Org. jeđ.	Broj	Priloga	Vrijednost
	15	03	

PRIKAZ O KRŠENJU ŽENEVSKIH KONVENCIJA I GENOCIDA NAD
HRVATSKIM NARODOM OPĆINE KONJIC U VREMENU OD 23.03.
DO 01.06.1993. GODINE

Prema Ženevskoj konvenciji za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu zabranjeni su i zabranjuju se:

1. Povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubojstava, osakaćenja, svireposti i mučenja.
2. Uzimanje talaca,
3. Povreda osobnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci.

Posebno se ovom Konvencijom štiti svaki ranjenik i bolesnik a posebnu zaštitu ima liječničko osoblje i sanitetski transporti.

Prema Ženevskoj konvenciji o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata zabranjuje se svaka vrsta diskriminacije (čl. 13) ustanovljava se posebna zaštita ranjenih, nemoćnih i ugroženih osoba (čl. 16) nalaže se evakuacija takvih osoba iz zone ratnih dejstava uključujući i svećenike svih vjeroispovjesti i sanitetsko osoblje (čl. 17) nalaže se slobodan prolaz svakoj pošiljci lijekova kao i nužnim životnim namirnicama, djeci mlađoj od 15 godina, trudnicama i roditeljama (čl. 23) zahtjeva se poštovanje ličnosti, obiteljskih, vjerskih i svih drugih prava (čl. 27) direktno se zabranjuje da se civilne osobe koriste kao živi štit (čl. 28) zabranjuje se uzimanje talaca (čl. 34) zabranjuju se medicinski pokusi (čl. 32) i članom 53 ove Konvencije zabranjuje se uništavanje dobara osim u slučajevima direktnih ratnih dejstava.

Nažalost sve i jedna odredba ovih konvencija su prekršene od muslimanske vlasti i vojske na području općine Konjic.

Tako je krajem ožujka u selu Orlište strijeljano četvero civila starosti od 63 - 80 godina.

16. travnja u selu Trusina strijeljano je i zatim masakrirano 15 civila i to žena i staraca, a prilikom pogubljenja više civila je ranjeno uključujući i dvoje djece starosti 2 i 5 godina.

- Zapovjednik postrojbe koja je to učinila zove se Zulfikar Ali Špago - Zuka, a sve se desilo u zoni odgovornosti postrojbe kojom zapovjeda Hasan Hakalović. Neposredni izvršiocu ovog zločina su: Seid Padalović, Mravović Muharem, Seid Hakalović, Zajnil Gostevčić, Sanela Variščić.

Ubijeno je više civila i to: streljanjem, klanjem i spaljivanjem u samom gradu Konjicu. Zapovjednici postrojbi koje su ovo učinile su: Mithat Cerovac i Esad Ramić. U selu Vrci postrojbe pod zapovjedništvom Zulfikara Ali Špaga - Zuke zaklale su i strijeljale četiri starije civilne osobe, a jednu od njih su prethodno osakatili. Postrojbe pod zapovjedništvom Hasana Hakalovića i Seida Padalovića streljale su više civilnih osoba u selu Bušćak i selo Mrkosovice, a postrojbe pod zapovjedništvom Mitrata Cerovca i Esada Ramića streljale su više civilnih osoba u selu Dubravice i Podorašac.

Postrojbe pod zapovjedništvom navedenih zapovjednika su u više slučajeva i na više mjesta uzimale civile kao taoce i koristile ih kao živi štit za svoje napade, pljačku i paljenje pojedinih hrvatskih kuća (Blatar, Vrci, Trusina, Sultići, Pokojište, Turija i sam grad Konjic).

Preko 1200 Hrvata civila smješteno je u zatvorima u Čelebiću, Ostrošcu, Konjicu, Podorašcu, Tarčinu i Igmanu - iako Ženevske konvencije zabranjuju uzimanje civila kao zatočenika. Oni svi služe kao živi štit a prisilno se koriste za izvođenje vojnih radova (kopanje rovova, pravljenje putova i sl.) za muslimansku stranu. Istovremeno se svakodnevno izlažu tjelesnim i duševnim patnjama uz redovno ponižavanje i povredu ljudskog dostojanstva. Muslimanska strana nikad nije dozvolila ulazak sanitetskog konvoja u hrvatska sela niti izvlačenje ranjenika već se to čini planinskom stazom dugom i teškom 15 sati pješaćenja i nošenja ranjenika pod stalnom vatrom muslimanskog oružja. Nikada muslimanska strana nije dozvolila ni zbrinjavanje novorođenčadi i porodilja (jedna od porodilja u selu Vrci porodila se u podzemnoj zemunici). Četiri porodilje i njihove bebe kojima nikad nije dozvoljena niti evakuacija, niti dotur hrane i odjeće za novorođenčad još uvijek žive u Kostajnici. Muslimanska vojska nije nikad dozvolila ni dovoz lijekova.

U gradu Konjicu u više navrata su nanošene tjelesne i duševne patnje trojici katoličkih svećenika, a njihova imovina je opljačkana. Još uvijek nisu sahranjene 23 osobe koje su strijeljane i zaklane u selu Trusina (16.04. streljano je 15 civila i osam zatočenih vojnika), a selo je u potpunosti spaljeno.

U bolnici u Konjicu je po nalogu liječnika muslimana a pod direktnim izvršenjem Emira Kovačića prisilno uzimana krv od zatočenih Hrvata. Tom prilikom je prisilno uzeta i krv i od liječnika Zvonke Jurića koji je prethodno tako pretučen da je više dana bio u komi.

Poseban "tretman" imaju politički zatočnici - više Hrvata političkih čelnika ovog naroda su po zapovjedi doktora Safeta Čibe zatočeni i svakodnevno se izlažu fizičkim i duhovnim izmoravanjima (tuku ih, prisiljavaju da daju razne izjave, tjeraju se drugi Hrvati da ih pljuju, šamaraju, vrijeđaju i slično).

Neki od zatočenih civila su i streljani (u Konjicu tri, u Čelebićima jedan, Trusini 15, Mrkosovicama 3, Orlišću 4, Vrcima 4, Podorašću i Dubravicama više zatočenih civila).

Opljačkana je sva imovina Hrvata u selima koja je muslimanska vojska okupirala, neka sela su totalno, a neka djelomično spaljena. Riječ je o selima: Crni Vrh, Plavuzi, Jasenik, Bare, Slavkovići, Dobrićevići, Pošetva, Donja i Gornja Vratna Gora, Solakova Kula, Bušćak, Lukšije, Gornji i Donji Prijeslop, Mrkosovice, Orlišća, Gorani, Goransko Polje, Sultići, Trusina, Radešine, Čelebići, Orahovica, Pokojište, Repovica, Galjevo, Borovac, Kanjina, Podorašac, Ovčari, Polje Bijela, Dubravice, Bijela, uključujući i grad Konjic.

Većina civila iz ovih sela protivno je Ženevskoj konvenciji uzeta kao taoci i koristi se za prisilne radove i živi štit, a u selu Donje Višnjevce jedna žena je i silovana.

Prema Ženevskoj konvenciji o postupanju sa ratnim zatočenicima u člaru 18 se nalaže da se osobni predmeti zatočenika nesmiju oduzimati - sva pokretna i nepokretna imovina većine ovih osoba je oduzeta. Član 13 ove Konvencije nalaže čovječno postupanje i zabranu represavija i on je redovno kršen - zatočnici se tuku i zlostavljaju, a tako su vojnici pod zapovjedništvom Hase Hakalovića krajem ožujka strijeljali u selu Gostovići četiri zatočena vojnika, vojnici pod zapovjedništvom ovog istog zapovjednika te Seida Padalovića i Zulfikara Ali Špage - Zuke su 16. stavnja u selu Trusina streljali i zaklali 8 zatočenih vojnika, vojnici pod zapovjedništvom Mithata Cerovca i Esada Ramića su u gradu Konjicu streljali više zatočenih vojnika s tim što su četvoricu zatočenih vojnika (kota Babin Nos) prethodno osakotalili. Muslimanska strana nikada protivno Ženevskim konvencijama nije dostavila spisak zatočenih vojnika a sprečava njihovu razmjenu kao i evakuaciju svih osoba koje nalaže Ženevska konvencija van zone ratnih dejstava.

Prema Konvenciji Ujedinjenih naroda o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti, uključujući i genocid, genocidom se uznačava:

1. Ubijanje članova skupine
2. Prouzrokovanje ozbiljne tjelesne ili duhovne štete članovima skupine
3. Svjesno nametanje skupini životnih uvjeta koji su sračunati na to da dovedu do potpune ili djelomične destrukcije skupine

Imajući u vidu citirane odredbe kao i naprijed izložene činjenice možemo reći da je čitavo područje općine Konjic prostor na kome su muslimani učinili genocid nad Hrvatima koji nije zapamćen ni u II svjetskom ratu, a ta se tvrdnja temelji na ljedećem:

1. Preko 40 sela naseljenih hrvatskim pučanstvom u ovoj općini su u cjelosti ili djelomično spaljena i opljačkana sa namjerom da se Hrvati protjeraju i presele u druge krajeve van prostora ove općine.
2. U sedam sela (Dušćak, Orlište, Trusina, Mrkosovice, Vrci, Podorašac i Dubravice) kao i na užem lokalitetu grada Konjica izvršen je masakr nad civilnim pučanstvom.
3. Na čitavom prostoru općine pljačkana je imovina Hrvata, Hrvatima se nanose ozbiljne tjelesne i duhovne patnje sa isključivom namjerom da se podčine volji Muslimana ili da se presele na druge prostore van općine Konjic.
4. Civilni kao i zatočeni vojnici se ubijaju u prethodno saizidjenje a koriste se kao živi štit i za prisilne vojne radove.
5. Sprovodi se istraga protiv zatočenih "političkih zatočenika" kao i uničenih časnika i vojnika HVO-a pod optužbom da su organizovali i učestvovali u oružanoj pobuni.
6. Po popisu pučanstva u općini Konjic je živjelo 43.677 stanovnika, od toga 11.748 Hrvata. U samom gradu Konjicu živjelo je 11.545 stanovnika od toga 2.566 Hrvata i svi su oni izloženi stalnoj torturi muslimanskih vojnika. Svi Hrvati iz sela Solakova Kula (112), Goransko Polje (67), Slavkovići (83), Jasenik (83), Bare (138), Prijeslop (100), Bušćak (103), Trusina (166), Orlište (64), Sultići (84), Vrci (149), Radešine (120), Dubravice (48), Kanjina (109), Galjevo (226), Bijela (123), Podorašac (112), Čelebići (241), Orahovica (390) su uglavnom protjerani i nalaze se u egzodusu, a jedan dio njih se nalazi i u muslimanskim zatvorima.

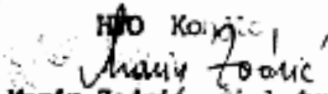
Osobe odgovorne za ova zlodjela su:

- ✓ 1. Doktor Safet Čibo - nasilnim putem preuzeo vlast u općini Konjic i od tada po njegovom nalogu počinje rat Muslimana i Hrvata.
- ✓ 2. Zulfikar Ali Špago - Zuka - zapovjednik postrojbi koje su učinile više masakara diljem općine Konjic,
3. Mithat Cerovac , Esad Ramić i Haso Hakalović - zapovjednici postrojbi čiji su vojnici učinili navedene zločine.
4. Jusuf Hadžajlija - poznatiji kao Homeini - ideolog i nalogodavac ovih zlodjela u Dolini Neretvice.
5. Jasmin Guska - načelnik Stanice Javne sigurnosti u Konjici i jedan od organizatora i podstrekača genocida nad Hrvatima u općini Konjic.
6. Mithat Pirković - Mitke - nalogodavac i zapovjednik postrojbi koje su izvršile mnoge zločine diljem općine Konjic.
7. Ethem Badžak - novinar lokalne radio postaje koji širi konstruirane laži o Hrvatskom narodu i koji poput Gebelsa vodi propagandni rat sa ciljem da duhovno a zatim i fizički pokori Hrvate.
8. Duračić Miralem - Dura - izvršilac i nalogodavac mnogih zločina u gradu Konjicu.
9. Emir Kovačić - prisilno uzimao krv od Hrvata.
10. Seid Padalović - izvršilac i nalogodavac mnogih zločina u Dolini Neretvice, posebice masakra u selu Trusina.
11. Mravović Muharem - Mrav, Seid Hakalović, Zejnil Gostević i Sanela Varišić izvršioc i zločina u selu Trusina, a ovaj prvi i nalogodavac mnogih drugih zlodjela.

Temeljem dužnosti koju obnašam i temeljem prikupljenih izvjava svjedoka upoznajem Vas sa svim ovim činjenicama o čemu ćete kada se govore uvjeti za to dobiti i neoborive dokaze.

Ujedno prenosim zahtjev hrvatskog naroda općine Konjic da se protiv svih navedenih osoba kao i ostalih osoba odgovornih za zločine a koje u ovom trenutku nisu poznate pokrene krivični postupak, te da se pokrene postupak za proglašavanje ovih osoba ratnim zločincima.

Predstojnik Ureda za informiranje

HVO Konjic

 Marin Zadrčić, dipl. jurista

Branko (Mladen) Rajić, rođen 7.9.1957. u Konjicu, Hrvat, zanimanje mašinstvo, bravar, neoženjen, pripadnik postrojbi HVO-a, brigade "Herceg-Stjepan" II bojna, zatočen 19.4.93. prilikom povlačenja sa Zlatara od strane ABiH u Konjicu, razmijenjen 19.10.93. u Jablanici, 20.10.93. došao u Mostar, posredstvom UNPROFOR-a. O događajima kojima sam bio svjedokom dajem slijedeći

ISKAZ

13.4.93. bio sam na položaju HVO-a na Orlovcu, bilo nas je 8 bojovnika koji smo držali stražu i 6 bojovnika koji su bili na topništvu HVO-a. Držali smo liniju obrane prema srpskom agresoru. 15.4. čuli smo pucnjavu prema Zlataru gdje je bio centar veze HVO-a, iz pravca sela Dubravice. Povukli smo se sa Orlovca, ponijevši sa sobom svo oružje, manobacače smo ponijeli u noći, kao i pješadijsku municiju Ladom-nivom, prolazeći kroz muslimanske položaje, jer su oni taj dan zauzeli selo Zagorice i Dubravice. Zauzeli smo položaje na liniji obrane na Zlataru gdje je bilo zajedno sa nama, koji smo došli sa Orlovca, oko 60 bojovnika HVO-a. Napad je trajao 4 dana, a napali su nas pripadnici „Crnih Labudova“, ABiH, Policijska ABiH i MUP iz Konjica. U napadu je učestvovalo 500-600 muslimanskih vojnika. Tukli su nas granatama, sijačem smrti, tromblonima, zoljama, žrocjevcom. Pješadijski napadi su se smjenjivali jedan za drugim, a tri puta su vodili žene, djecu i starce Hrvate iz sela Dubravice, kao živi štit ispred sebe. Imali smo 7 ranjenih (dvojica teže) bojovnika kojima je bolničar pružio prvu pomoć i daljnju njegu. Ta 4 dana i noći nismo spavali, vode je već nestajalo, a nestalo nam je pješadijskog streljiva. 18.4.93. u 16 sati odlučili smo da se povučemo sa Zlatara. 17.4. ja i još 5 bojovnika išli smo u pravcu Dubravica, gdje su muslimanski položaji, da bi saznali što je sa civilima koje su Muslimani držali kao živi štit ispred sebe. Muslimani su nas primjetili i pucali su po nama, tada je teže ranjen Pavić Jozo, i mi smo se vratili ne saznajući šta je sa civilima sa Dubravica. Odlučili smo da se pokušamo prema Suhom Dolu, šumom smo se kretali dan i noć, a 19.4. u 19 sati bili smo zarobljeni od strane ABiH i MUP-a. Razoružani smo i oduzete su nam sve osobne stvari i odvedeni smo u stanicu MUP-a (bilo nas je 12 bojovnika u toj grupi). I ostali bojovnici HVO-a su zarobljeni i odvedeni u zatvor u Sportsku dvoranu. Nas 12 koje su odveli u stanicu MUP-a ispitivali su i tukli oko sat vremena. Nakon maltretiranja odvedeni smo u Sportsku dvoranu, gdje smo zatvoreni u jednu salu (oko 40m kvadratnih) a bilo nas je 60 pripadnika HVO-a.

Proveo sam tu ukupno 6 mjeseci, zajedno sa ostalim bojovnicima HVO-a i civilima Hrvatima koji su u međuvremenu zarobljeni. Bili smo gladni, hranu smo dobivali jednom dnevno (kuhana riža bez soli), a nas 60 bojovnika sa Zlatarajeli smo iz samo 4 porcije sa 6 kašika. Dobivali smo 1 kruh na 6 zatvorenika, a poslije na 10. Spavali smo na golom podu, bilo nam je hladno, jer je bilo nedovoljno deka za pokrivanje. Prvih nekoliko dana svakodnevno su tukli po nekoga, u zatvor je mogao ući ko je htio od muslimanskih vojnika i tući sve po redu. Vojni policajci ABiH koji su nam bili stražari, također su tukli zatvorenike. U noći bi izvodili zarobljenike na hodnik, pretukli bi ih i onda vratili u salu. Zarobljenike, Pandža Josip i Ivanko Abram, koji su dovedeni iz zatvora u Parsovići ma, 15 dana zaredom su tukli, a najviše ih je tukao Macić Ibro (oko 25 god., iz sela Dubočani, pripadnik Policije ABiH) i Čibo Sabit (oko 25 god., iz sela Spiljani, također pripadnik Policije ABiH). Četri puta nasilno je vadjena krv zatvorenicima. Emir Kovačić, pripadnik ABiH iz Konjic došao bi, odveo grupu od 20-30 zatvorenika u Dom zdravlja i tu nam je vadjeno po 350 gr krvi. Jedanput su nam krv vadili i u sali. Edo Žilić, upravnik zatvora (oko 30 god. iz sela Žilići kraj Trnova, pripadnik Policije VI korpusa), Eko Ačič (pripadnik Policije VI korpusa) i Alić (nadimak Homić, pripadnik VI korpusa) su zabranili primanje hrane od strane obitelji iz Konjica. Članovi naših obitelji svakodnevno su dolazili pred zatvor sa hranom, čekajući po čitav dan da nam predaju hranu, ali bi muslimanski vojnici pucali iznad njih i ne bi dozvolili predaju hrane, ili bi tu hranu uzimali sebi, a nekad i bacali u kontejner. Muslimanski vojnici bi nas izvodili vani, pred salu i držali bi nas satima u stojećem stavu sa podignutim rukama iznad glave, bili smo tako kao živi štit, jer je postojala velika vjerojatnoća da budemo pogodjeni. Svakodnevno smo bili vodjeni na prisilni rad i kopanje rovova na muslimanskim linijama, zemunića, nošenje hrane njihovoj vojsci na linije, čistili smo grad, sadili krompir, pravili smo put preko Bjelašnice (Crveni Klanac). Išli smo u grupama (30-40 ljudi) po 10 danapraveći put preko Bjelašnice (oko 4-5 km puta je napravljeno). Hrana je bila loša, radilo se po čitav dan i bili smo iscrpljeni, bilo je slučajeva da su nas tukli. Balić Senad (r. 1968. pripadnik ABiH iz Konjica) pretukao je u 8. mjesecu Milas Zvonka i Livaja Antu, kad su se vraćali sa prisilnog rada iz centra grada.

18.10.93. oko 10 pripadnika Handžar -divizije došlo je po zatvorenike u Sportskoj dvorani, i odveli su ih 30 u Bradinu na rad. Kada smo došli u Bradinu, odmah su nas počeli maltretirati, oduzimati osobne stvari, skidali su prstenje, lančiće, jakne, patike, tražili su novac od nas (nismo ga imali) i prijetili da će nas ubiti ako ne damo novac.

Mene su tukli prijetkom, udarali su me i u glavu i psovali mi „ustašku majku“. U Bradinismo trebali očištititi prostorije dvije kavane „Željezničar“, gdje su bile zatvorene ovce i kavanu „Tuzlak“, gdje treba Handžar-divizija da smjesti svibje vojnike. Čuli smo da će to biti vojarna u kojoj će biti 3000 pripadnika Handžar -divizije. Komandir grupe koja je nas dovela na rad predstavio se kao Albanac (zvali su ga Džeki). Imali su uglavnom crne uniforme, sa oznakama Handžar-divizija, a govore uglavnom albanskim jezikom. Među njima je bila i Sandžaklija. Trebali smo raditi 20 dana u Bradini. Kada smo počeli raditi, odmah su jednog po jednog počeli tući, udarali su nas šakama, nogama, kundakom puške po cijelom tijelu. Taj dan dok smo radili bili smo izloženi užasnom maltretiranju. Natjerali su nas da trčeći obavljamo teže radove, da nosimo trčećim korakom (4 zatvorenika) 250-300 kg zemlje u škafu. Zečić Dario i još jedan zatvorenik natjerani su da jedu pjesak. Krno Trlin je morao krpom u ustima brisati prljavi pod, gdje su ovce bile zatvorene. Morali smo šamarati jedan drugoga, udarati nogama u leđa, stomak i ukoliko su smatrali da ne udarimo dovoljno jako jedan drugoga, onda bi oni nastavili da nas udaraju jače. Morali smo oponašati životinjske krikove. Tražili su od nas da izvodimo salto na stolu, a ti skokovi bi se završavali u lokvi životinjske izmetine. Dario Kovač je natjeran da 3 puta skoči sa garaže (visoke 2 m), izvede salto u zraku i padne na zemlju. Svaki taj skok završavao se jaucima i bolovima. Davali su nam muslimanska imena na koja smo se morali odazivati, morali smo pjevati muslimanske pjesme, klanjati i uzvikivati: „Teh bir“ i Allah-Uegber“. Matković Zoran i Trlin Krni držali su glave zaronjene u vodi i onda ih prijetkom tukli po glavi. Na silu su natjerali zatvorenika Dragić Željka da čini felacio jednom pripadniku Handžar -divizije, po nadimku Cigo (oko 23 god.) Prijetili su nam da ćemo svi to raditi jedan drugome. Natjerali su jednog zatvorenika da skine donji dio trenerke i gaće i da sjedne u lokvu životinjske izmetine, a zatim drugoga zatvorenika da to jezikom liže. Ovo maltretiranje trajalo je čitav dan, od 9 do 18 sati, noć smo proveli u nespavanju i u strahu, sutri dan smo radili do 13 sati, kada su stigla 4 vozila UNPROFOR-a, tad smo saznali da ćemo biti razmjenjeni. Sjeli smo u vozila UNPROFOR-a i vraćeni smo u Konjic pred Sportsku dvoranu. U 16 sati svi zatvorenici iz sportske dvorane (306) vozilima UNPROFOR-a prevezeni su do Donje Jablanice gdje je izvršena razmjena. U 2 sata, 20.10.93. stigli smo u Mostar i trenutno smo smješteni u Studentski dom. Goran Blažević, zarobljenik, 7 dana prije razmjene, odveden je u Buturović Polje kod Konjica, na sudjenje pod optužbom „da nije predao službeno oružje (radio u MUP-u u HZHB u Konjicu) i zbog „samovoljnog napuštanja MUP-a.“

Ovaj iskaz dajem dragovoljno i bez prisile, a potpisom na svakoj stranici potvrđujem njegovu autentičnost.

U Medjugorju, 21.10.93.

Iskaz dao:

Branko Rajić

Iskaz zapisala:

Prilikom davanja iskaza bio je prisutan Petrović (Marinko) Vinko, rođen 21.6.1965., pripadnik postrojbi HVO-a, brigade "Herceg-Stjepan" II bojne, zarobljen 19.4.93., razmjenjen 19.10.93. koji svojim potpisom potvrđuje istinitost iskaza koji je dao Branko Rajić.

Potvrđuje iskaz:

Petrović Vinko

Iskaz zapisala:

K O N J I C

Ljubuški, kolovoz 1993.god.

Prikaz genocida nad Hrvatima općine Konjic
koji su učinili Muslimani u periodu ožujak-srpanj 1993.god.

Dana 20.ožujka 19931 godine održan je sastanak muslimanskih vojnih čelnika sa područja općina Jablanica, Konjic i Hadžići koji su po zapovjedi zapovjednika VI Korpusa Armije BiH Arifa Pašalića napravili globalni plan napada na Hrvate u općini Konjic i Jablanice. Sa ovim planom (izdata Zapovjed koja je i ranije bila dostupna javnosti a i ovom prilikom je stavljam na uvid) upoznato je vojno i politička rukovodstvo Muslimana uključujući i Aliju Izetbegovića koji je u to vrijeme bio u Njujorku.

Narednog 21. ožujka tadašnji predsjednik Ratnog predsjedništva općine Konjic (organ isključivo muslimanskog sastava sa namjerom da bude organ vlasti svih naroda koji žive u ovoj općini) zabranio je bilo kakav nastup ili pismeno obraćanje predstavnika hrvatskog naroda putem lokalne radio postaje o čemu je izdao i pismeni dekret glavnom i odgovornom uredniku ove radio postaje Vesni Bektašević (prema našim saznanjima ona je smjenjena sa ove funkcije jer nije Muslimanka). O ovome postoji pismeni dokaz a i živ svjedok - Vesna Bektašević.

Dan prijetoga u hrvatskom selu Kostajnica Muslimani Gabela Ismet i Boloban Sakib bacili iz vozila u pokretu ručnu bombu na tri djevojčice - Hrvatice i tom prilikom je ranjena Katica Jagolj. Isti dan je u Konjicu dignuto u zrak vozilo Gorana Blaževića.

Dana 23. ožujka muslimanski zapovjednik Hasan Hakašević (izvor - prislušna služba Brigade " Herceg Stjepan"- Konjic) izdao je zapovjed koja je glasila: " Sve Hrvate razoružati, a ako ne predaju oružje ubiti!" Tog dana izvršen je napad na hrvatsko selo Orlište (područje doline Neretvice), selo je spaljeno iako u njemu nitko nije pružao oružani otpor a zvjerski su ubijeni:

- 1/ Ivan Kostić rođ. 1907.god. - ubijen u svojoj kući
2. Anđa Kostić rođ. 1923.god. - ubijena u svojoj kući i to kroz usta inače posljednih 8 (Osma) godina života bila je nepokretna
3. Branko Kostić rođ. 1937.god. ubijen rafalom u glavu i rafalom s leđa
4. Janja Kostić rođ. 1913. god. ubijena ispod štale. štala i stoka u njoj zapaljeni.

Snimci ovog sela kao i snimci ubijenih bili su objavljeni na HTV a ponovno ih stavljamo na uvid javnosti.

Istog dana je muslimanska vojska, prema svjedočenju Jele Raić koja je objavljeno i u listu HVO Konjic " Znaci i koraci" hladnokrvno rafalom ubila ztočenog i nenaoružanog vojnika HVO-a Zvonku Đopu a nju ranila. Ovo ubojstvo i ranjavanje je učinio njen susjed Sejdo Hakašević. U popodnevnom satimatoga dana hicem s leđa je ubijen vozač sanitetskog vozila Dragan Vujićević dok je ubjeđivao svoje susjede Muslimane da oslobode zatvorenog liječnika Mladena Krezića, Svjedoci ovog ubojstva su spremni dati izjavu.

U uspostavljanju primirja održavani su sastanci no muslimanski vojni predstavnici Hasan Hakašević i Esad Ramić uz dr Safeta Cibučići učinili su sve da od primirja ne bude ništa. U jednom momentu je čak

Hasan Hakalović pred Zdravkom Bagoljem, Zvonkom Barunom i Marinom Zadrčićem rekao da će nastaviti započetu operaciju i da će oni potući ustaše (Hrvate), da će sravniti Kiseljak i ostala ustaška gnjijezda i da ih u tome nitko neće zaustaviti.

Dana 14. travnja muslimanskavojska je u rano zoru napala selo Bušćak i tom prilikom je ubila tri Hrvata. Prema svjedočenju koje se nalazi u organizaciji Centra za ljudska prava jedan od ubijenih Miroslav Majić je na prevaru predhodno veče pozvan kod svoji susjeda Muslimana na kavu gdje je i umoren. Mladiću je smrskana lubanja, prosut mozak, nožem na čelu urezano slovo U a po tijelu su bili vidljivi tragovi udaraca, u predjelu stomaka je bilo više prostrelnih rana. Jedan od svjedoka ubojstva duga dva Hrvata kao i maltretiranja Hrvata u ovom selu dao je svoju izjavu i predstavnicima State Departmenta pa je moguće putem ovog organa provjeriti navode ove tvrdnje.

Dana 16. travnja postrojbe pod zapovjedništvom Zulfikara Ali Spage - Zuke, Hasana Hakalovića i Seida Fadalovića izvršile su masakr nad 15 civila i 7 zatočnih vojnika HVO-a. Neposredni izvršiooci ovog zločina su: Mravović Muharem zvani Mrav, Sejdo Hakalović, Zejnil Gostevčić, Sanela Varišić te Sabić (ženska osoba ime nepoznato).

Tom prilikom su ubijeni slijedeći civili:

Tomo (Andrije) Drljo rođ. 1926, Andrija (Ilije) Drljo rođ 1947, Franjo (Ilije) Drljo rođ. 1942, Kata (Ivan) Drljo rođ. 1937, Kata (Miće) Drljo rođ. 1918, Ivan (Pere) Drljo rođ. 1939, Branko (Andrije) Mlikota -rođ. 1925, Čmiljo (Mirka) Krešo rođ. 1940, Velimir (Andrija) Krešo rođ. 1934, Ivica (Jure) Krešo rođ. 1935, Ilija (Ante) Ivanković rođ. 1926, Anđa (Jure) Ivanković rođ. 1936, Jure (Ante) Anđelić rođ. 1926 i Stipo Mandić star oko 70. godina, Ante Drljo rođ. 1936 g.

Ubijeni us strijeljanjem ili klanjem vojnici:

Nedo (Marka) Krešo rođ. 1953, Pero (Čmiljka) Krešo 1961, Stipo (Per) Ljubić 1961, Mile (Stipe) Mandić 1961, Zdravko (Ivana) Drlje 1963, Željke (Slavka) Blažević 1965, i Ivo (Andrije) Drljo 1971.

Svjedočanstva preživjelih su i ranije bila odstupna javnosti i ponovo ih stavljam na uvid. Tom prilikom je pućano čak i na majke koje su držale djecu u narućju i tada su ranjeni:

Mario (Rade) Bagolj 1990, Arijana (Pere) Krešo 1983, i Anđelka (Vinka) Bagolj 1969.

Tjekom svibnja muslimanske postrojbe pod zapovjedništvom Zulfikara Ali Spage - Zuke u čijem sastavu je bilo, prema tvrdnjama svjedoka koje su dostupne javnosti i od ranije, dosta mudžahedina, Arapa, ubile su tri civila predhodno ih koristeći kao živi štit za spaljivanje hrvatskih kuća.

Prema izjavama više svjedoka koje se nalaze u Centru za ljudska prava ubijeni su:

Ivan (Pere) Stanić 1935, odsječene obje ruke, zaklan pa tek onda rafalom pućano u njega, Stoja (Marka) Kožul 1935, i Ana (Vinka) Kožul 1929.

U selu Mrkosovice postrojbe Hasana Hakalovića streljale su Cvitana Kneževića (star oko 60 god.) i Iliju Ilića (star oko 75 god.)

Tjekom svibnja iznad grada Konjica - selo Zaslavlje postrojbe pod zapovjedništvom Fikreta Prevljaka izmasakrirala su (odsječene uši i nos) tijela Zlatka Trlina, Joze Brvenika i Ante Banovića. I ova svjedočanstva se nalaze u Centru za ljudska prava.

U gradu Konjicu pre-a izjava a svjedoka, koje je moguće putem Centra za ljudska prava staviti na uvid činjen je teror kao u doba fašizma nad Hrvatima. Pljačkana je hrvatska imovina, paljene hrvatske kuće a Hrvati su tjerani u zatvore. U muslimanskim zatvorima nalazi se oko 500 vojnika i 400 civila a preko 3000 Hrvata se u gradu i selima nalaze u kućnim pritvorih. Od zatvorenika je u više navrata uzimana krv a što je potvrdio i Međunarodni crvni križ.

Ekzekutor je bio Emir Kovačić po nalogu lijećnika Ahmeda Jusufbegovića.

O pojedinačnim ubojstvima, fizičkom i duhovnom iznuravanju postoji više svjedočenja i dostupna su javnosti. Posebno ističem one koja se odnose na trojicu katoličkih svećenika iz Konjica, te na kategorije zatočenika sa statusom "političkih zatočenika". Ovdje je riječ o političkim čelnicima stranke hrvatskog naroda HDZ kao i časnicima HVO-a. Naravno posebno apostrofiram ona svjedočanstva koja govore o korištenju Hrvata za izvođenje vojnih radova i njihovo prisiljavanje da budu živi štit prilikom izvođenja vojnih operacija (Vrci, Radešine, Zlatar, Budišnja Ravan)

Ovom prilikom navodim i tekst zahtjeva HVO Konjic i Brigade "Herceg Stjepan" upućen 19. lipnja svim međunarodnim organizacijama a koji je neposredno u selu Kostajnica uručen promatračima ICZ-a (mr Klaus) UNHCR (mis Rita Reddi) vojnim promatračima (major Couppe) i iz kojeg se vide konkretni naponi HVO-a zarjevanje svih problema naročito glede štovanja ženevske konvencije, Inače, pojedini predstavnici pobrojanih organizacija živi su svjedoci odbijanja muslimanske strane da pristupi svom djelu obveze o razmjeni zatočenika, konstruktivnih napora predstavnika Brigade "Herceg Stjepan", kao i napada muslimanske vojske na civilne ciljeve (major Couppe je bio nazočan u selu Kostajnica kada je napadnuta bolnica i ista je spaljena kao i kada je isto selo više od četiri sata napadano i to isključivo po civilnim ciljevima).

Uloga španskog bataljona UMPROFOR-a se mora staviti u negativan kontekst. Naime, ove snage nikada nisu učinile ništa da se sahrane mrtvi u Trusini, nisu čak ni pokušali ući u hrvatska sela koja su bila napuštena i spriječiti njihova spaljivanja. Istovremeno su vozili muslimanske ranjenike dok su ranjeni bojovnici HVO-a nošeni planinskim stazama dugim i teškim petnaest sati pješaćenja jer UMPROFOR nikada nije htio izvršiti evakuaciju ranjenih. Međunarodni crveni križ nikada nije ni pokušao ući u hrvatska sela - jedino je dolazio u zatvor u Konjicu - po našoj prosudbi tek toliko da može reći da je nešto činio.

Prema konvenciji Ujedinjenih naroda o ratnim zločincima i zločincima prema čovječnosti, uključuje i genocid, genocidom se i označava:

1. Ubijanje članova skupine
2. Promrzrokovanje ozbiljne tjelesne ili duhovne štete članovima skupine
3. Svjesno nametanje skupini životnih uvjeta koji su sračunati na to da dovedu do potpune ili djelimične destrukcije skupine.

Imajući u vidu citirane odredbe kao i naprijed iznesene činjenice može se reći da je čitavo područje općine Konjic prostor na kome je učinjen genocid nad Hrvatima koji nije upamćen ni u II svjetskom ratu. Ove tvrdnje se temelje na slijedećem:

1. Oko 50 sela naseljenim hrvatskim pučanstvom su u cjelosti ili djelimično spaljena i opljačkana sa namjerom da se Hrvati protjeraju i presele u druge krajeve van prostora ove općine (prilog mapa).
2. U osam sela (Bušćak, Vrlište, Trusina, Mrkosovice, Žaslavlje, Vrci, Podorašac i Dubravice) kao i na užem lokalitetu grada Konjica izvršen je masakr nad Hrvatima (prilog mape).
3. Civilni kao i zatočeni vojnici se ubijaju uz predhodno sakaćenje, koriste se kao živi štit i odvođe se na prisilne vojne radove, prisilno im se uzima krv. Čine im se razna druga druga fizička i duhovna iznuravanja. Protiv njih se vodi krivilni postupak pod optužbom da su organizovali ili učestvovali u oružanoj pobuni protiv R BiH.
4. U Brigadi " Herceg Stjepan" sa zonom odgovornosti u općini Konjic i Jablanica bilo je oko 2000 bojovnika HVO-a. Istovremeno su na ovom području postojale tri muslimanske brigade sa oko 7000 vojnika. Tjekom rata na ovo područje su pristigle postrojbe jačine oko 5-6000 muslimanskih vojnika a pobrojaču samo one najekstremnije:

Zukine postrojbe, Crni labudovi, Handžar divizija sa Kosova, Hrasnička brigada, nekoliko stotina mudžehedina iz arapskih zemalja, postrojbe upućene iz Kazarića, Travnika, Zenice i G. Vakufa.

Iluzorno je i pomisliti da se ovako male snage HVO-a (a dokazi postoje kod vojnih promatrača UN-a da na ovom prostoru nije bilo nikakvih drugih snaga osim pripadnika Brigade " Herceg Stjepan") mogle izvršiti napad. Istina je bitno drugačija.

5. Etnički su očišćena slijedeća hrvatska sela:

Gostovići (430- H 205), Vratan gora (276-H 271), Plavuzi (112- H112) Pokojište (200- H151), Obrenovac (110- H110), Krkosovice (76- H76) Lukšije (155- H130), Zaselak selo Jasenik (549- H76), Trjeslop (166- H100), Bare (232- H133), Slavkovići (177- H33), Gorani i goransko polje (580- H284), Dobričevići (154- H84), Višnjevica (303- H127) Štarkova kula (228- H 112), Bušćak (164- H103), Trusina (277- H166), Vrlište (64- H64), Sultići (197- H34), Vrći (245- H149), Ljesovina (101- H101), Budišnja Kavan (188- H188) Radešine (124- H120), Kostajnica (422- H420), Obri (274- H240), Alanovo brdo (74- H58), Šecnica (258- H128), Dubravice (38- H48), Manjina (230- H109), Ovčari (634- H 264), Galjevo (310- H226), Repovica (195- H162), Spiljani (602- H133) Bijela (570- H 123), Podorašac (621- H112), Glavatičevo (541- H75), Celebići (1177- H261), Orahovica (370- 390), Požetva (121- H105), Trešnjevica (139- H138), Bukovice (134- H184), Crni vrh (181- H181) te dobrim dijelom i grad Konjic (11545 - H2566)).

6. Ustanovljavaju se zatvori za Hrvate i to: gradu Konjicu, Šešnici, Parsovićima, G. Višnjevica, Ostrošcu, Celebićima, Podorošću, Trčinu i Krupi (ova dva posljednja na teritoriji "adžići") gdje se nalazi oko 500 vojnika i 400 civila Hrvata. Preostali dio pučanstva nalazi se u kućnom pritvoru. Od 11748 Hrvata koji su živjeli na ovim prostorima oko 8000 je prisilno iseljeno.

7. Skrnave se katoličke bogomolje (uništene i opljačkane crkve u Radešini, Celebiću, Žitačama i gradu Konjicu a nepoznata je sudbina crkve Kostajnici i Obrima. Katolički svećenici se uhićuju i maltretiraju. Pljačka se imovina crkve kao i humanitarne katoličke organizacije Caritas.

8. Glede odredbe ženevske konvencije koje se tiče poboljšanja položaja ranjenika i bolesnika, ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata te ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zatočenicima veliki je broj pramjena njihovog kršenja a neki od njih su i ovdje pobrojani. Sve se to čini sa namjerom da se Hrvati protjeraju iz općine Konjic.

Osobe odgovorne za ovo su:

1. Alija Izetbegović - upoznat sa planom napada na Hrvate od strane muslimanske vojske i isti je odobrio.
2. Arif Pašalić - zapovjednik VI Korpusa A BiH - izdao zapovjed o napadu na Hrvate.
3. Dr Hafet Cibo - nasilnim putem preuzeo v at po nalogu Alije Izetbegovića u općini Konjic i Jablanici i uz pomoć trojke iz MUP-a BiH (Nijaz Skenderagić, Avdo Hebib, Avdo Grebo) i zvanično promovisan u općinskog čelnika. Citavo vrijeme je sprečavao razjenu zatočenih, čak je i osobno hapsio pojedince kao recimo Katicu Livaja i njenog 11-mjesečnog sina Augustina koje je predao Zuki koji ih je koristio kao živi štit u napadu na Hrvate - selo Vrce. Glavni je ideolog i organizator genocida nad Hrvatima.

4. Zulfić ali zvane Zuka i Mehmedović - zapovjednici postrojbi koje su učestvovali u masakru u mjestima: Blisće, Dušćak, i usina, Arkosovice, Vrci i Podoračev.
5. Midhat Čerovaci Esad Ramić zapovjednici postrojbi koje su činile masakr u gradu Konjicu, Podorašću Dubravicama. Postoje svjedočanstva Ramićeve zapovijedi koja glasi: " Sve ubiti i civile i vojnike"
6. Jusuf Hadžajlija - poznatiji kao Homeini ideolog i nalogodavac etničkog čišćenja u dolini Neretvice.
7. Jasmin Guska načelnik stanice javne sigurnosti u Konjicu učesnik etničkog čišćenja općine prvo od Srba, organizator kriminalnih radnji na imovinu Srba te jedan od organizatora i podstrekača genocida nad Hrvatima.
8. Midhat Pirkić - Mitke bivši narkoman nalogodavac izvršitelj zapovjednik postrojbi koja je ubijala Hrvate u širem području grada Konjic
9. Duračić Miralem - Dura nalogodavac i zapovjednik pljačkaške skupine koja je pljačkala hrvatsku imovinu u gradu Konjicu, te koja je protjerivala i fizički maltretirala Hrvate i palila pojedine hrvatske kuće.
10. Dr Ahmed Jusufbegović jedan ideologa muslimanskog fundamentalizma u općini Konjic i čovjek koji je iz sjene vukao sve konce te nalogodavac prisilnog uzimanja krvi od Hrvata.
Emir Kovšić ekzekutor prisilnog uzimanja krvi od zatočenih Hrvata.
11. Fikret Prevljak zapovjednik Hrasničke postrojbe koja je izvršila masakr u Zaslavlju, koja je oskrnavila crkvu u Čelebićima i Redašinama i koja je pljačkala kuće i maltretirala Hrvate u ova dva sela.
12. Ismet Mehčić sudija Vojnog suda, Hasan Kašić istražni sudija i Edo Žilić upravnik zatvora, po principu objektivne odgovornosti odgovorni za zatočavanje osoba u zatvoru suprotno ženevskim konvencijama fizičko i duhovno iznuranje zatočenih, prisilno uzimanje krvi od zatočenih a Edo Žilić i za osobno učestvovanje u mučenju zatočenika.
13. Seid Padalović, Seid Hakalović, Kravović Muharem-Krav, Zejnil Gostevčić, Sanela Varišćić i Babić (ženska osoba nepoznatog imena sa nadimkom Lola) - neposredni izvršioци zločina u Trusini.

Sve tvrdnje su utemeljene na autentičnim izjava preživjelih svjedoka čiji je jedan dio već stavljen na uvid javnosti, međunarodnim čimbenicima i pravosudnim organima. U tom smislu sam, temeljem dužnosti koju obnašam, ovlašten da Vas u svemu informiram i da u suradnji sa nadležnim dužnosnicima omogućim Vam dalji uvid prikupljeni dokazni materijal.

PREDSJEDNIK UREDA DRUSTVENIH
DJELATNOSTI
HVOJ KONJIC

MARIN ZADRIĆ dipl. pravnik

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEGO-BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE KONJIC
BRIGADA "HERCEG STJEPAN" KONJIC
Kostajnica, 19.06.1995. godina

POPIS ZAHTEJEVA HVO KONJIC I
BRIGADE "HERCEG STJEPAN" KONJIC
MEĐUNARODNIM ORGANIZACIJAMA

1. Tražimo poštovanje Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika i Ženevske konvencije da štiti građanskih osoba u ratu i u tom smislu omogućiti evakuaciju ranjenih i bolesnih bez ikakvih uvjeta i to u one medicinske centre gdje oni to žele, odnosno gradove gdje oni to žele (shodno čl. 16. Konvencije). HVO jamči da će u cjelosti ispoštovati ovo sopstveno traženje i neće ničim onemogućiti ovakve transporte koje pod okriljem Međunarodnog crvenog križa ili bilo koje druge organizacije pod okriljem Ujedinjenih naroda bude provodila muslimanska strana.
2. Zastjevamo provedbu čl. 17. i 23. ove Konvencije koji nalažu evakuaciju ovakvih osoba uključujući i svećenike svih vjeroispovijesti a posebno majke sa djecom mlađom od 15 godina, trudnicama i roditeljama. U tom smislu sve pripadnike hrvatskog naroda putem odgovarajuće organizacije Ujedinjenih naroda evakuirati u Mostar a ako se i ničim nećemo spriječiti evakuaciju pripadnika muslimanskog naroda tako gdje oni žele.
3. Tražimo da se odmah sačine svi spiskovi zatočenih osoba onako kako to nalaže Ženevska konvencija o postupanju sa ratnim zatočenicima. Sve osobe koje se po ovoj Konvenciji ne smatraju ratnim zatočenicima moraju se odmah osloboditi i omogućiti im odlazak putem odgovarajuće organizacije Ujedinjenih naroda u mjesta gdje to oni žele. Posebice zahtjevamo da se svi politički zatočnici iz reda hrvatskog naroda prena spisku koji će biti posebno dostavljen odmah evakuirati u Mostar. Tražimo da se svi ovi zatvori (Parsovići, Seonica, Gornje Višnjevce, Castrožac, Čelebići, Konjic, Podorašac, Jablanica, Tarnčin i područje Igman) običu, utvrde uvjeti života zatočenih kao i sve ono što su ovi zatočnici proživjeli prilikom uništenja i boravka u zatvoru. Takođe tražimo da se odmah izvrši razmjena ove vrste zatočenika po principu svi za sve s tim da se Hrvati po sopstvenom izboru upute u Mostar, Turiju i Kostajnicu.

Ničia nećemo sprječivati naš dio obveza glade zatočenih Muslimana i sve ćemo u cjelosti ispoštovati.

4. Zahtjevamo da muslimanska strana kao gest dobre volje ali i kao dokaz da će ispuniti sve svoje obveze odmah pusti sve zatočene Hrvate iz sela Vrca koje drže u selu Goraje Višnjevice a što je prema ranije potpisanom sporazumu trebala davno učiniti. Isto se odnosi i na Hrvate iz Čelebića i Radešina koji su zatočeni i nalaze se u Ostrošcu, Čelebićima i Konjicu.

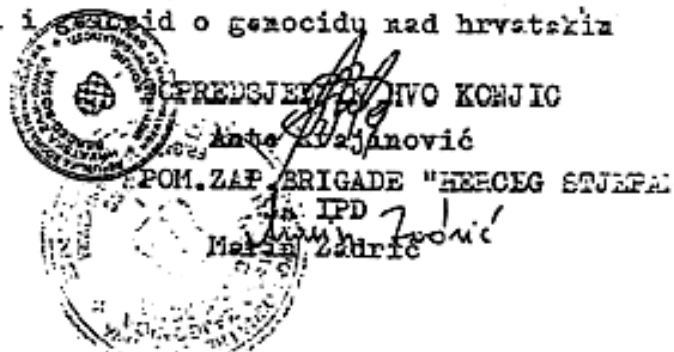
5. Zahtjevamo da pripadnici Međunarodnog crvenog križa ali i drugih međunarodnih organizacija obišu hrvatska sela: Turiju, Zabrdi i Zaslavlje na području Konjica te sela Kostajnicu, Buturović Polje, Palanovo Brdo, Seonicu, Ljesovinju, Budišaju Ravan, Donje Višnjevice, i Obre na području Klisa i osobno se uvjere u uvjete života tog naroda te na kon povratka poduzmu potrebno da se tom narodu osigura hrana, lijekovi i slično.

Nećemo sprečavati odlazak iste ekipe u muslimanska sela po istom zadatku.

6. Zahtjevamo da slična ekipa obiđe hrvatska sela: Crni Vrh, Flavuge, Jasenik, Bare, Slavkoviće, Dobričevići, Donja i Goraja Vratna Gora, Sola-ková Kula, Bušćak, Mrkosovice, Lukšije, Donji i Goraji Prijesloj, Orlišće, Gorsko Polje, Sultići, Trusina, Vrci, Radešine, Podorašac, Čelebiće, Orahovicu, Pokojište, Spiljane, Galjevo, Prepovicu, Cvčare, Dubravice, Bijelu, Polje Bijela, Borovac i Glavatičevo te da utvrdi točno stanje stvari a posebno stupanj srušenih kuća, uvjete u kojima žive Hrvati u tim selima, eventualne zločine učinjene od Muslimana nad Hrvatima te da o svemu tome podnese izvješće Međunarodnoj javnosti.

Ničia nećemo sprječivati izvršenje istog zadatka u muslimanskim selima.

7. Zahtjevamo da gosp. Tadeuš Mazovjecki dođe i provede istragu skladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o ratnim zločinima i zločinima protiv čovječnosti uključujući i genocid o genocidu nad hrvatskim narodom općine Konjic.

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA ZAJEDNICA HERCEG BOSNA
HRVATSKO VIJEĆE OBRANE
POLICIJSKA STANICA KISELJAK
Broj: 034/14-210-67/93
Kiseljak, 7. 12. 1993. god.

SLUŽBENA ZABILJEŠKA

Sačinjena dana 07. 12. 1993. godine u Policijskoj stanici Kiseljak povodom obavljenog informativnog razgovora sa: Radmilom Lučić rođena Milić, rođena 19. 06. 1962. godine u Valjevu, nacionalnost Srпкиnja, po zanimanju domaćica, udata, ne kažnjavana, stalno nastanjena u Hadžićima Ul. bb, privremeno boravi u Mehovcu bb Kiseljak.

Tokom razgovora Radmila nas je upozнала da su 13. 6. 1993. godine u obiteljsku kuću njenog muža Pere Lučića došla trojica do zuba naoružanih pripadnika Armije BiH i to: Rizvo Ahmet, Gosto Osman, Bužo Osman.

Odmah po ulasku u kuću počeli su prijetiti i maltretirati Radmilu i ukućane. Tom prilikom kod Radmile su se interesovali za njenog muža Peru. Kada je rekla da se nalazi u Kiseljaku jedan od pomenute trojice rekao je što će dolje nazivajući muža četnikom a Bužo Osman udario je više puzta otvorenom pesnicom u predjelu lica.

Nakon dužeg maltretiranja Radmile i njenih ukućana pomenuta trojica odveli su Radmilu i ukućane u Mokrine i stavili u kućni pritvor.

Dalje, izvor je naveo da su: Rizvo Ahmet, Gosto Osman i Bužo Osman prilikom gore navedene posjete obitelji Lučić ubili jednog njihovog konja i otjerali njihovih šest ovaca.

Za vrijeme boravka u Mokrinama Radmilu je isljedjivao pripadnik muslimanske policije Šehić Nihad (prije rat bio aktivni milicionar u PS Hadžići). Šehić se interesovao što je išla u Hadžiće, ko joj je dao potvrde za putovanje i ko iste izdaje u Kiseljaku.

Nakon 15-est dana boravka u Mokrinama Radmila je odvedena u Tarčin i zatvorena u Silos, gdje su je maltretirali, tukli i htjeli silovati pripadnici "Rekićeve jedinice".

Izvjesni "Juka" u više navrata ulazi o je u njenu ćeliju izvodio je vani iz Silosa, ukazao, prijetio da će je silovati, kao i to da će joj odrezati uši, nos.

Isto tako za vrijeme muslimanske agresije sa Zabrdje, Gojakovac i Lepenicu pored pripadnika "Handžar divizije" napadna dejstva izvodili su i muslimani mještani iz sela Zabrdje, Bukovica, Čeželovo a njima je komandovao Sajnica Izet iz Mokrina.

Po navodima Radmile Sajnica Izet sa svojim ljudima palio je hrvatske kuće na lokalitetu Zabrdja i Gojakovca izgonio hrvate iz istih da bi ih zatim pripadnici tzv. "Handžar divizije" ubijali. Kako Radmila navodi tom prilikom poginulo je oko 10 hrvata i srba mahom civila a medju njima i dječak od 12-est godina Lučić Spomenko.

Po kazivanju Radmile cjelokupnim ovim muslimanskim napadajem komandovala je izvjesna osoba po nadimku "Dedo", dok je "Handžar divizijom" komandovao izvjesni "Džeki" albanc visak, plav, mršav, duge kose, navodno bio na ratistu u Hrvatskoj, a ztv. "Rekićeve jedinicom" komandovali su izvjesni "Dedić" i "Ramadani".

Sve ovo Radmila je doznala od Bajnića i Izeta koji je to pričao u kući Idijašević Ivanke u Mokrinama ne posredno poslije akcije a u prisustvu Radmile, Lučić Lučije i Ivanku Lučić. Pri tome dodajući da su zarobili tom pribikom i priveli Džendo Mirka kojeg je isljedjivao pomenuti Ramadan.

Za Ramadanija navodi da je star oko 25. godina, srbednje rasti i da je navodno apsolutent na Filozofskom fakultetu odsjeck knjige i znanost.

Po riječima Radmile u napadu na Gojakovac i Zabrdje kao pripadnici tzv. "Rekićeve jedinice" učestvovali su: Sadiković Samir iz Kasetića (prije izbijanja sukoba između armije BiH i HVO-a boravio u Duhovima - Kibeljak kao izbjeglica), Čordalija Zijad rodom iz Hadžića nosi naočale, zatim dvojica Buža poznati po nadimcima "Gangi" i "Prco" rodom iz Osenika Hadžići stari između 25 i 30. godina. Pomenuta dvojica Buža su braća, "Gangi" je crn, širok, prave kose, a "Prco" također crn, mal, širok, kovrdjave kose.

Isto tako u napadu na Zabrdje i Gojakovac učestvovali su izvjesni osobe poznate samo po nadimcima: "Tiki", "Zike", "Arkan" i "Miki" (identifikovan kao Mirhet Bužo). Svi su rodom iz Osenika - Hadžići.

Po kazivanju Radmile "Tiki" je star oko 27. godina, visok, crn, "Zike" je star oko 26. godina, mal, mršav i smeđ, a "Arkan" star oko 26. godina, visok, mršav, ima dugu crnu kosu.

OVLASTENA SLUŽBENA OSOBA:

Rajić Nenad
Nenad Rajić

BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca GORAN BLAŽEVIĆ, sin Antin
rođen(dan, mjesec i godina) 06.02.1958.god. u Banovići
općina Banovići nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema SSS zanimanje _____
građevin. tehn. adresa stalnog prebivališta Ljubuški
M. Divkovića br. 18 adresa privremenog boravišta _____
_____ bračno stanje oženjen ostali važni podaci
JMBG 0602958151969 pred predstavnikom
ove Komisije, Mirkom Zelenikom i Slavkom Šimićem

izjavio je dana 16.03.1995.god. slijedeće:

Ja sam Goran Blažević, sin Antin i majke Nade, rod. Zovko, rođen sam 06.02.1958.god. u Banovićim, stalno nastanjen u Konjicu, ul.3.Mart br. 53. Oženjen sam, otac dvoje djece.

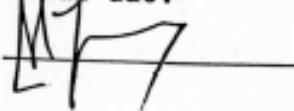
U doba rata obnašao sam dužnost zapovjednika Policijske stanice u Konjicu do trenutka uhićenja. U svezi sa mojim uhićenjem želim da izjavim slijedeće:

15.04.1993.god. Nalazio sam se u svojoj obiteljskoj kući u Konjicu sa svojom majkom, jer bio sam malo bolestan imao sam upalu vilice. Igrom slučaja okrenuo sam glavni stožer HVO-a u Konjicu da vidim šta se dešava, jer sam znao da je stanje napeto. Dobio sam informaciju od Zovke načelnika brigade "Herceg Stjepan" da Muslimani napadaju ~~Guščak~~ i da se povlače iz grada. Ja sam odmah obukao uniformu, pokupio svoje oružje i prebacio se do glavnog stožera gdje sam skupa sa Zvonkom Zovkom i još nekoliko vojnika HVO-a otišao u Podorošac, točnije u mjesto Vrbiće.

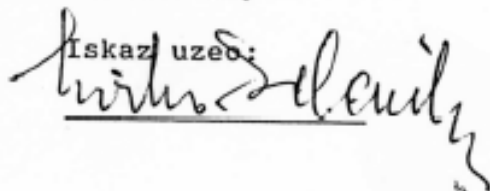
Tu smo se sastali nas 20-ak, kada smo došli u mjesto Vrbiće, ja sam zajedno sa gospodinom Ivicom Marinovićem, tadašnjim predsjednikom HVO-a Konjic, da bi osmotrili situaciju, vidili šta se dešava, izašli koji par 100m iznad objekta u kojem smo bili i vidili smo da Muslimani su već zauzeli linije, ukopali se i konjima nose MTS- sredstva. Iz daljine sam primjetio da komšije iz sela Borovac, koji su bili susjedi tom selu Homolju, na jednom vrlo važnom strateškom mjestu Križ, dogovaraju se nešto između sebe. Kasnije sam saznao kad su se ti dečki vratili odozgo da su ih oni pitali: Kakav je problem, zašto se ukopavate?

Njih je već bilo gore oko 30 ukopanih Muslimana. Nisu dali pristupa nikome nego tom jednom čovjeku. Osjetili smo da nas okružuju, da spremaju napad na nas. Mi smo razgovarajući šta, kako da se organizujemo, da odbranimo. U momentu napada

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

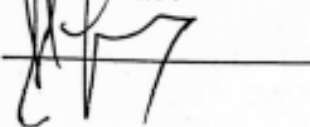
na Stari Grad, tako se zove jedna kosa iznad Podorašca, gdje je bila tvrđava Heroeg-Stjepana, dobili smo informaciju preko radio veze da Muslimani napadaju svim raspoloživim sredstvima, orudima i oružima. Stari Grad je bio pod kontrolom HVO-a. Naša je jedna mala jedinica bila gore od jedno 15 ljudi, da su ljudi počeli odozgo malte ne plačljivim glasom moliti za pomoć: Ubiše nas, napadaju sa svih strana.

Da bi im pritekao u pomoć, ja sam skupa sa još trojicom vojnika HVO-a izašao na taj Stari Grad, nikada u životu nisam bio prije gore i kad sam izašao gore, uz put su nas Muslimani s položaja, s područja Brdana, gadali snajperima, sijačem smrti i probili smo se do tog Starog Grada. Gore smo proveli četiri dana pod strahovitom vatrom. Gadali su nas iz pravca: Brdana, Podorašca, Vrbljana, Čepa i Križa. Poslije ta četiri provedena dana gore, odsječeni od komunikacijskih, logističkih, bez hrane i vode, bili smo prinudeni da se predamo muslimanskoj vojsci. Nismo imali ni hrane, ni vode i to smo odlučili 18.04. u popodnevnim satima. Sišli smo sa Starog Grada gdje su u mjestu Kaljinama nas sačekali pripadnici muslimanske vojske, položili smo oružje, nije bilo nikakvih zvjerskih maltretiranja, je bilo malo provokacija, međutim od mejsta odakle su nas povelili, do mjesta gdje su nas zatočili, to je bila OŠ Podorašcu, bilo je strahovitih provokacija mještana: Postreljajte ustaše! Pobite ih, šta ih vodite! Dovedli su nas u tu školu u mjesto Podorašac nakon jedno 3,4 sata, kada se smračilo u prostoriji u kojoj smo mi bili zatočeni, to je bila jedna učionica, ulazi Rale Mušinović s još jednim čovjekom, koji je izuzetno krupan, a kasnije sam saznao da se zove Ismet Novalić zv. Teški.

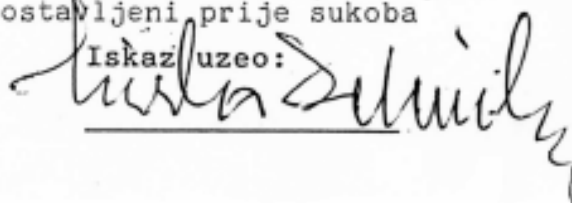
Bez ijedne riječi je počeo tući Mladena Zovku, puškom ga je udario tako da mu je odmah lice prokrvarilo i zatvorilo mu se oko. Poslije njega je prešao na jednog vojnika koji se zove Zelić imena mu se ne sjećam. Nakon toga je mene udario šakom u lice, gdje mi je rasjekao donju usnu totalno. I kako nisam očekivao taj udarac, bio je mrak udario sam glavom u zid. Onako u polusvjesnom stanju sam pao na patos, tada me udarao nogama i kundakom, od puške Papovke me udario dva puta preko leđa. Tako da dva minuta od prilike nisam mogao doći sebi. Osjetio sam totalnu paralizu tijela i nisam mogao micati ničim. Znam da sam dosta krvario.

Dok nije ušao neko od stražara, tih Muslimana, koji su nas čuvali on je još prebio Dragana Petrovića zv. Kiflu. Kad je ušao taj stražar te batine su prestale. Poslije toga nakon jedno par sati niko mi nije ukazao pomoć, niti meni, niti jednom od pretučenih, mada smo sva četvorica dobro bili iskrvarili, imali smo dosta teških tjelesnih provreda. Oko 2 sata su nas potrpali u jedan autobus, poslali za Tarčin. U mjestu Bradina su zaustavili autobus i tu samo čekali jedno 20 minuta. Nismo znali mi zarobljenici o čemu se radi. Prvi sam ja saznao preko M'roslava Stenka, inače inspektora u PS Konjic, koji je imao jedan razgovor sa Seadom Omerovićem, inače je bio šef očih i pravnih poslova u PS u kojoj sam ja bio zapovjednik, koji mu je ispričao da je tada gradonačelnik novo postavljeni prije sukoba

Iskaz dao:

Iskaz uzео:

sa Muslimanima u Konjicu dr. Ćibo Safet izdao naredbu, zbog mene vjerovatno što sam imao visok rejting kao zapovjednik Policijske stanice Konjic, da se streljam ja i svih 26 nas koji smo bili zarobljeni. Da nas kao leševe ponovo vrata na mjesto gdje su nas zarobili. i prikažu to kao da smo se mi htijeli probijati. To sam kasnije saznao nakon razgovora sa Miroslavom Stenekom koji je bio sugovornik Seada Omerovića.

Međutim, igrom slučaja nisu to učinili zato što je jedan od stražara na punktu, a to je od Seada Omerovića od sestre sin, nas već prijavio po njegovom nagovoru u komandu muslimanske vojske u Konjicu, tako da smo već ušli u eter, znalo se za nas i nisu mogli izvršiti taj zločin. Odatle su nas odvezli u Tarčin i u silos za žito. Kad smo ušli unutra vidili smo da je to jedna prostorija u kojoj je dole bila vlaga, da je mokro, moker je bio patos. Meni prvo što je upalo u oči bila je jedna kanta za vršenje nužde, koja je bila, odprilike zapremine jedno 10l, do pola je bila mokrača crvene boje, što sam ja vidio po kanti da je to krv. Dali su nam po jednu deku na dvojicu.

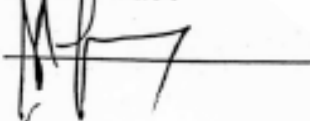
Legli smo na tako mokro i pokrili se, onda su u tom momentu izveli vani Gorana Jurića iz te prostorije na hodnik, njega su tu prebili misleći da sam ja, jer smo bili imenjaci, oni su mislili da je on zapovjednik te stanice i on je dobio batine za mene. U Tarčinu smo proveli jednu noć. Niko nije mogao spavati zato što su to bili nenormalni uvjeti za ljude. Sutradan su nas odatle ponovo prebacili za Podorašac, gdje smo proveli jedno deset dana. Tu nije bilo fizičkog maltretiranja, nešto smo radili, cijepali drva. Samo da napomenem, kada smo se bili predali, kad smo došli u Podorašac, prvi dan moj prijatelj Branislav Šimunović zv. "Pero mornar" je bio teško ranjen imao je sedam gelera u sebi, tada mu je prišao jedan od Zukinih vojnika i ono u principu: Šta je ustaša, šta je to tebi? Na nosilima mu je opalio šamar.

Nakon 10 dana provedenih u Podorašcu prebacili su nas u Sportsku dvoranu "Musala". U dvorani je bilo već odprilike 80 ljudi, po mojoj procjeni, zatočenih koje sam ja osobno poznavao što vojnika, što civila. Nakon možda jedno 10 dana počela su psiho-fizička maltretiranja. Od svih tih zlostavljanja želio bih da navedem slijedeće primjere:

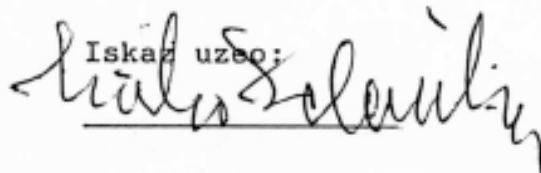
Kao prvo želim da napomenem jedan momenat kad je nasilno uzimana krv od zatočenika u logoru Musala. Jedan dan ne mogu se sjetiti koji je to bio datum, mislim da je to bio 5 mjesec, došao je Emir Kovačić zv. "Škemba", ko ga smo mi kasnije prozvali "Drakula" i pitao: Ima li tko dragovoljno da da krv za ranjenike u bolnici u Konjicu?

Bilo je nekoliko momaka koji su se, vjerovatno iz straha, dragovoljno javili da dadnu tu krv. I otišli su u Dom zdravlja u Konjic gdje su dali tu krv. Drugi put kad je došao, već je doveo stručnu ekipu za uzimanje krvi među kojima sam ja prepoznao medicinskog tehničara Branka, znam da je Srbin, ne mogu se sjetiti prezimena. I prvo je upro prstom

Iskaz dao:

Iskaz uzao:

na Zvonku Jurića zv. "Mišo". inače zubara po profesiji, koji je radio u tom Domu zdravlja i rekao: Hajde Mišo daj mi krv, koju imaš krvnu grupu? Kaže Mišo: Nultnu, neću dati, sve ste u životu mi uzeli, uzmite mi i život. Kaže: Daj mi krv, inače ću ti ja uzeti i glavu! dobro se sjećam toga. Sasvim normalno s puškom u ruci prema miši. Mišo je legao i dao krv. Pitao je tko još ima krvnu grupu "0"? Idući onako, mog prijatelja kojeg sam već spomenuo Branislava Šimunovića koji je bio teško ranjen mjesec dana prije toga, a imao je "0" grupu, uzeli su mu 300g krvi. I većinu zatočenika ko je imao "0" grupu su uzeli krv nasilno.

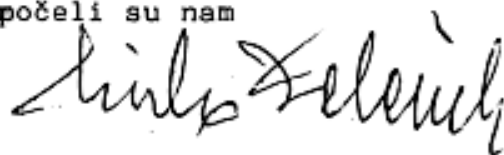
Jednostavno kad je pitao ko ima "0" grupu, ko je spomenu "0" grupu, upro je prstom :Izlazi napolje! Moraš dati. To se ponovilo par puta. Drugi put kad je došao kovačić, on nije određivao ko će davati krv već Sejo Čibo, inače jedan od zamjenika šefa smene u logoru. To je što se tiče davanja krvi.

Slijedeće što bih želio da izjavim je to, bio sam očevidac događaja, kad je prilikom odvođenja na prisilan rad, na prvu crtu bojišnice, pobjegao Vice, znam da je taksista bio po zanimanju, ne mogu se sjetiti prezimena, i tada je upravnik zatvora Edo Žilić vršio ispitni neki kao postupak, mada pojma nema kako se vrši postupak, obrada kriminalni ili bilo kojih radnji. Pošto je moja ćelija, da tako kažem, toje bila svlačiona od sportske dvorane, bila susjedna do njegove kancelarije, ja sam svojim ušima čuo kad su ispitivali Ljolu, mesar je po zanimanju, ne mogu se sjetiti imena, zašto je taj pobjegao i kako, koje je dobio batine ja sam to slušao svojim ušima. -Priznaj nećemo te više tući! Tukli su ga jedno dva sata, to su bili urlici, to više čovjek pod pritiskom je morao priznati te stvari.

Kako je to moja ćelija bila susjedna do upravnikove, ja sam često slušao razgovore koji su se jako dobro čuli, oni nisu bili svjesni toga, tek kasnije kad su to primjetili nakon mjesec dana mene su prebacili tri ćelije dalje. Vjerovatno znajući da sam ja policajac, da bih mogao čuti razne stvari, vjerovatno su zato to i učinili. Ja kad sam vidio Ljolu prvo jutro, znači sutradan poslije tih batina, jer oni su to ispitivanje vršili noću, negdje otprilike oko 02 sata, poslije po noći. Ja ujutro kad sam ga vidio njemu je bila natečena glava, izrazito natečena, imao je modrica, bio je jako blijed, ono koliko smo se ja i on susreli u WC možda 1 minut. Vidio sam da uopće nije psihički stabilan. I samo mi je pokazao leđa koja su bila modra kao indigo papir.

Dalje što bih želio da izjavim, svakodnevno su zatvorenici vođeni na prvu crtu bojišnice da kopaju rovove i ne mogu da se sjetim imena zatvorenika koji je bio ranjen od bombe, prilikom kopanja na prvoj crti bojišnice. Znam iz izjave svojih prijatelja, pošto meni nisu dali da izlazim iz zatvora, a znam oni su mi pričali i bio sam očevidac kako su iznurivani. Prilikom kopanja po 12 sati dnevno na prvoj crti bojišnice bez grama hrane, kad bi dolazili u zatvor i postrojili ih, padali bi u nesvjest.

Medu njima Vladimir Vranjić je pred vratima moje ćelije peo u nesvjest od iscrpljenosti. Nas su negdje u 5 mjesecu prvi put posjetili MCK, od tada su od prilike svaki mjesec, mjesec i pol dana dolazili bi, nakon nekog vremena počeli su nam pružati pomoć u hrani.

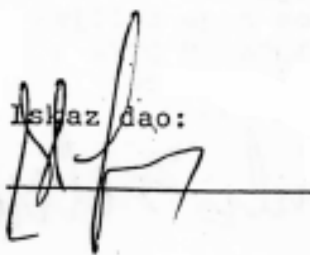
Koja je bila predata upravniku zatvora Ethemu Žiliću koji je nama povremeno davao po jednu konzervu, mi znamo koliko je tih konzervu bilo, da su završavale na crnom tržištu, kao i djevni predmeti i predmeti za osobnu higijenu.

Od strane UPROFO-a jenom su dolazili i to kad su utvrđene liste zarobljenika, to je bilo pred samu razmjenu negdje u 9 mjesecu. Želio bih još malo da se vratim na postupak zatvorskih vlasti gdje želim posebno da istaknem jedan razgovor između Ethema Žilića i šefa smene Trešnje, ne znam mu ime Trešnjo se prezivao, koji je ušao njemu u kancelariju i njemu rekao: Upravniče ja ovo više ne mogu gledati, zatvorenici vam padaju u nesvjest od gladi, sutra ćemo biti ratni zločinci, a meni moj moral ne dozvoljava da se oako nešto dešava. Na što mu je ovaj Žilić odgovorio, upravnik: Šta ih žališ, ko im j... mater, u principu, na kraju krajeva, to je naredio major da im se ne da hrana i posjete. A znamo da se major zove taj koji je bio šef te policije korpusne, Vojne policije muslimanske Nusret Šahić. On je rekao da je on to naredio i da ima pismenu nalog da se zatvorenicima zabrane posjete i bilo kakva dostava hrane iz obitelji.

Želio bih da prikažem ono što sam slušao svojim ušima, kad su Zoran Muftić zv. Kenu pripadnika naše vojske koga su zbog toga što mu je supruga Srpkinja, zatvorili u ćeliju sa Srbima. Jednu noć su ga izveli, negdje između 1 i 3 sata noći i kad su ga izveli vani u to predvorje sportske dvorane, gdje je došao Habibija zv. Đonko i Mitke Pirkić zapovjednik brigade "Suad Alić", tukli su ga jedno sat vremena, to je nešto najgroznije u životu što sam ja čuo, koji su to bili krici. Sutradan kad sam ga vidio kako taj čovjek izgleda, vjerovatno da nije imao 5cm² zdrave kože na sebi.

Tu noć su iz Trusine ove momke, što su ih optužili za silovanje jedne muslimanke izveli vani i ugorkom iz peći su im spalili testise. Ovom vojniku HVO-a iz Trusine, ne mogu sad da se sjetim prezimena, a ime mu je Božo. Ja sam imao priliku da vidim kako to izgleda nakon dva tri dana. Sve komunikacije smo mi između sebe održavali u WC, ja sam to tada vidio kako to grozno izgleda. Kapali su mu upaljenom svijećom, otopljenim voskom na tu ranu. Želio bih da spomenem da 20 dana uzastopno neke momke iz Trusine, koje su oni optužili za to silovanje, svaku noć 20 dana za redom su vezali lisicama za radiator, što se dobro čulo u mojoj ćeliji, zato što je to povezano cijevima i pošto sam policajac dobro znam kakav je zvuk lisica kad se svežu. Tukli su ih do iznemogućnosti. Kad su ih ispitivali da priznaju da su to učinili, što jemeni ovaj Božoi rekao; Morao sam Gorane pod batinama priznati, a inače više bih volio da sam mrtav od tolikih batina, da sam to učinio a nisam kunem ti se svim na svijetu. Ja sam tu noć slušao kad su oni njima iznudili to priznanje. To je jedno tri sata trajalo to ispitivanje, zidovi su se tresli koliko su ga tukli.

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

Želio bih da istaknem stražara muslimanske policije u zatvoru na Musali, Macić Ibrahima zv. Maca mislim da je to daleko najveći zločinac od svih stražara koji su gore osiguravali taj logor i želim da navedm primjer da je on bio desna ruka Edi Žiliću svaki put kad je dolazila nova grupa, ratnih zarobljenika uvijek bi ih postrojili u hodnik i on je bio taj koji je tukao.

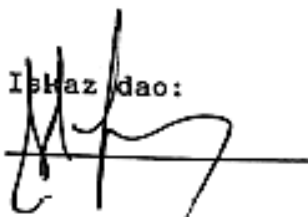
Dobro se sjećam jedne noći kad su izveli par zatvo-
renika iz sobe na hodnik između sale i svlačionice i tukli su ih do besvjesti i nikako neću zaboraviti, navodno kao da se ništa ne dešava izlazi upravnik zatvora, a to se dešava pred njegovim vratima gdje su tukli. Taj Macić Ibrahim je tukao i momci su bili svi iskvvarili dole po patosu, pitao je jednog od zatočenika: Šta ovo radiš? Kaže: Ližem svoju krv? -Pa ko ti je to naredio? -Naredio mi je taj Maca, taj Macić Ibrahim. I svaki put kad bi bilo koja grupa došla obavezno bi zvali Macu. Par puta sam svojim očima vidio, jer sam malo kroz otškrinuta vrata vidio kako ih udara u bubrege.

A prilikom prolaza u WC vidio sam jednog Srbina Konjičaina koji je bio uhićen zato što je želio da prebjegne na slobodnu teritoriju, kako ga je tukao u hodniku u zatvoru. Pet dana prije razmjene kad su zatočenici iz logora Musala razmjenjeni, mene su odveli u Buturović Polje na sudski proces, zajedno sa 5 Srba.

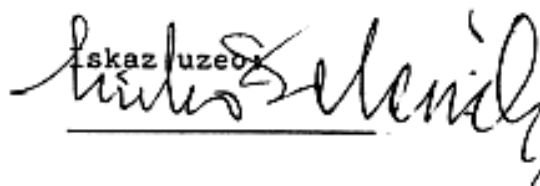
Ja sam ostao 4 mjeseca poslije te razmjene i razmjenjen sam 7. veljače 1994. godine posredstvom vojnih promatrača, u mjestu Drecelj na ulazu u Konjic. Mjenjan sam za jednog časnika muslimanske vojske. To bi bilo sve.

-/-

Iskaz dao:

Iskaz uzelo:

P O D A C I

o svjedoku ratnog zločina

IDENTITET SVJEDOKA

Ime i prezime: Goran Blažević

Nadimak: Kočica

Podaci o roditeljima: otac Anto, majka Nada
r. Korko

Dan, mjesec i godina rođenja: 06-02-1958.g.

Mjesto rođenja: Branovici

Spol: muški

Nacionalnost: Hrvat

Vjeroispovjest: rimokatolik

Državljanstvo: BiH → KONIC, ul. 3. marta 5.

Stalno prebivalište: Gubuski, Fra Matije Divko-

Privremeno boravište: ulica br. 18

Privremeno boravište: _____

Bračno stanje: oženj: Dragica r. Radeljić

Podaci o obitelji: otac dvoje djece

Školska stručna sprema: srednja školska sprema

Zanimanje: strojarstvo

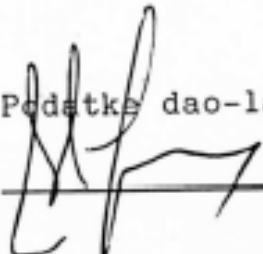
JMBG 0602958151969

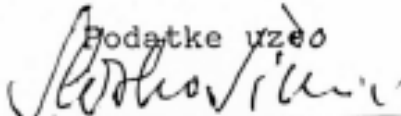
Svojestvo svjedoka u vrijeme događaja (pripadnik oružanih formacija, civil i sl.): pripadnik policijske

stanice Konjic

Ostali podaci: _____

NAPOMENA: _____

Podatke dao-la

Podatke uzeo

Broj:03-8/
Dana, 18.08.1993.godine.

SLUŽBENA BILJEŠKA

Dana, 18.08.1993.godine, u mjestu Polog, općina Mostar, na okolnosti masakra počinjenog u Doljanima, 28.07.1993.godine, od strane pripadnika MOS-a, obavili smo informativni razgovor sa Ivicom Žarić, kći Andrije i Slave, rođena 25.11.1957.godine u Doljanima, stalno nastanjena u Krkači, općina Jablanica, trenutno izbjeglica u Pologu, općina Mostar.

Tom prilikom Ivica nam je prenijela da je 28.07.1993.godine, kad je počeo napad MOS-a bila u kuhinji HVO u Doljanima i pripremala ručak, te da je iz straha od velike pucnjave, pobjegla na brdo zvano Baćina, koje se nalazi iznad Komande HVO. Pored toga, čula kako pripadnici MOS-a pjevaju pjesmu : "Evo zore, evo dana, evo mladih muslimana".

Prilikom bježanja iz kuhinje Komande, ka brdu, Ivicu su zvali pripadnici MOS-a: "Stani, ne bježi, nećemo te". Ivica smatra da je među pripadnicima MOS-a bilo vjerojatno radnika UNIS-a iz Jablanice, gdje je Ivica prije radila i da ju je netko prepoznao i nije je ubio, odnosno nije pucao za njom. Nakon što se Ivica uspjela izvući na brdo Baćina, vidjela je kako oko 50 pripadnika MOS-a, ispred sebe vode zarobljene civile, žene i djecu, koji im služe kao živi štit. Tada je čula da ispred Komande HVO u Doljanima, pripadnici MOS-a megafonom zovu: "Stipe Polo, predaj se", a Stipe je zapovjednik HVO u Doljanima. Dalje je Ivica istakla da su pripadnici MOS-a napali Doljane iz pravca sa Muharnice i Stupara, a da zbog veće udaljenosti, ona nije mogla prepoznati nikoga. Sa brda Baćina Ivica je gledala kako pripadnici MOS-a iz mjesta Šarančevići, vode oko 20 zatočenih civila, među kojima je bilo najviše malodobne djece i žena.

Prema Ivičinim saznanjima, u mjestu Krkača, ubijeni su : Lebo Igor, sin Nedjeljka, Ante Žarić i Slavko Milićević, a na Stipića livadama da je prilikom povlačenja iz Doljana, iz zasjede ubijeno oko 15 pripadnika HVO.

Pored toga, Ivica nam je prenijela da su u kuću vlasništvo Stipe Stipića, uhapšeni i zatvoreni Kata, Jela i Ilija Soldo, a da su navedene zatvorili Bećir Behram, zv. Beća, nastavnik tjelesnog odgoja, zaposlen kao direktor OŠ u Jablanici, Sejo Džapo, medicinski tehničar, zaposlen u Domu zdravlja u Jablanici i Ibrahim Zahilić, lovočuvar iz Jablanice.

Također izvor nam je prenio da su pripadnici MOS-a iz njene obitelji perma Jablanici, odveli 9 članova i to: Žarić Andriju, Žarić Slava, Žarić Anđa, Žarić Mira, i njeno troje malodobne djece, Žarić Ivan i Ankicu Žarić, za čiju se sudbinu ne zna ništa.

Ivica nam je zatim prenijela da se nakon tri dana lutanja po šumi, uspjela izvući prema Risovcu. Izvoru nisu poznati drugi detalji, kao ni počinitelja masakra, odnosno učesnici izvršene agresije na području Doljana.

BILJEŠKU SAČINILI
Bosiljko Lović
Džurđević

drugi izvori / {ifra iskaza: jb005

*Jablanica
Zagor Lucej*

Napomena: materijal preuzet od Predstojnika Ureda Predsjednika HR HB, Broj: 0191/94.

DJECA U MUSLIMANSKOM ZATO^ENI{TVU

Od 28.07.1993., u muslimanskom zato~eni{tvu u Jablanici nalazi se 58 djece:

1. Adrijana (Matana) @ari} r. 1983.
 2. Davor (Matana) @ari} r. 1984.
 3. Zoran (Matana) @ari} r. 1988.
- sa njima se nalazi majka Mira r. 1961.
 4. Vladimir (Ivana) Zelenika r. 1984.
 5. Miro (Ivana) Zelenika r. 1988.
 6. Mario (Ivana) Zelenika r. 1991.
- sa njima se nalazi majka Ana r. 1959.
 7. Tomislav (Vinka) Zelenika r. 1979.
 8. Stipo (Vinka) Zelenika r. 1982.
 9. Dragan (Vinka) Zelenika r. 1977.
- sa njima se nalazi majka Ana r. 1956.
 10. Dijana (Nediljka) Zelenika r. 1978.
- sa majkom Katom
 11. Ivana (Mate) Lebo r. 1989.
- sa maikom Maricom r. 1965.
 12. Ivan (Drage) [itum r. 1989.
 13. Dragana (Drage) [itum r. 1987.
- sa maikom Danicom r. 1987.
 14. Antonija (Ante) [itum r. 1981.
 15. Zorica (Ante) [itum r. 1987.
 16. Matej (Ante) [itum r. 1983.
- sa majkom Maricom r. 1959.
 17. Darko (Andrije) [itum r. 1980.
- sa majkom Marom r. 1947.
 18. Danko (Zvonke) Kova~evi} r. 1982.
- sa majkom Nadom r. 1956.
 19. Silvana (Slavka) Mili~evi} r. 1989.
 20. Katarina (Slavka) Mili~evi} r. 1993.
- sa majkom Vesnom r. 1962.
- otac ubijen Doljanima od strane muslimanske vojske 28.07.1993.
 21. Ivan (Mate) Mili~evi} r. 1982.
- sa majkom Katom r. 1942.
 22. Marko (Jure) Mili~evi} r. 1992.
- sa majkom Anom r. 1969.
 23. @eljka (Ivana) Mili~evi} r. 1975.
 24. Veronika (Ivana) Mili~evi} r. 1981.
- sa majkom Marom r. 1946.
- u slu~aju djevoj~ice @eljke Mili~evi} muslimanska strana je prekr{ila odrednice @enevske konvencije o postupanju s ratnim zato~enicima od 12.08.1949., dio I. Op}e odredbe ~lanak 3. to~ka 1a, odnosno Dopunski protokol uz @enevske konvencije od 12.08.1949., o za{titi 'rtava neme|unarodnih oru'anih sukoba, Dio II. Humani postupak, ~lanak 4. to~ka 2e;
25. Anto (Andrije) Mili~evi} r. 1984.
 26. Marinka (Andrije) Mili~evi} r. 1982.
 27. Pero (Andrije) Mili~evi} r. 1982.
 28. Ivan (Andrije) Mili~evi} r. 1981.
 29. Damir (Andrije) Mili~evi} r. 1977.
 30. Dijana (Andrije) Mili~evi} r. 1978.
- sa maikom Ru'om r. 1949.
- otac Andrija ubijen od strane muslimanskih vojnika u zaseoku Stupari - Doljanima 28.07.1993., i jo{ nije sahranjen;
- iz ove obitelji 3 djece se nalazi u Zagrebu, oni su punoljetni;
 31. Mario (Mate) Rotim r. 1977.
 32. Ivona (Mate) Rotim r. 1972.
- sa majkom Danicom r. 1952.
 33. Gordana (Ante) Klepica r. 1977.
 34. Antonija (Ante) Klepica r. 1984.
 35. Zdravka (Ante) Klepica r. 1981.
- sa majkom Katom r. 1950.
 36. Ivan (Pere) Tuti{ r. 1988.
- sa majkom Zdravkom r. 1966.
 37. Vedrana (Stipe) Tuti{ r. 1986.
 38. Igor (Stipe) Tuti{ r. 1976.
- sa majkom Nevenkom r. 1952.
 - u slu~aju g|e. Nevenke Tuti{ muslimanska strana je prekr{ila odrednice @enevske konvencije o postupanju sa ratnim zato~enicima od 12.08.1949., dio I. Op}e odredbe ~lanak 3., to~ka 1a, odnosno Dopunski protokol uz @enevske konvencije od 12.08.1949., o za{titi 'rtava neme|unarodnih oru'anih sukoba, Dio II. Humani postupak, ~lanak 4., to~ka 2e;
 39. Ivan (Mare) Marijanovi} r. 1989.
- sa majkom Marom r. 1960.
 40. Martina (Nikole) Marijanovi} r. 1980.
- sa majkom Lucijom r. 1947.
 41. David (Joze) Marijanovi} r. 1989.
 42. Ana (Joze) Marijanovi} r. 1990.
 43. Marijana (Joze) Marijanovi} r. 1992.
 44. novorođen~e (Joze) Marijanovi} r. 1993.
- sa majkom Lucom r. 1959.
 45. Magdalena (Ilijane) Juri} r. 1991.
 46. Gabrijela (Ilijane) Juri} r. 1993.
- sa majkom Ilijanom r. 1971.
 47. @eljka (Drage) Juri} r. 1978.
 48. Mirjana (Drage) Juri} r. 1982.

49. Danijela (Drage) Juri} r. 1986.
50. Ivan (Drage) Juri} r. 1991.
 - djeca su u zato~eni{tvu sa bakom i djedom;
 - roditelji se nalaze u [irokom Brijegu (dan kada je uslijedio muslimanski napad na Doljane 28.07.1993., oni su se nalazili u Splitu sa djetetom koje je slomilo ruku);
51. Milan (Franje) Nikoli} r. 1982.
52. Danijel (Franje) Nikoli} r. 1978.
53. Leo (Franje) Nikoli} r. 1986.
 - djeca su u zato~eni{tvu sa bakom;
 - roditelji se nalaze u Zagrebu;
54. Marija (Joze) Stipanovi} r. 1977.
55. Mirjana (Joze) Stipanovi} r. 1979.
 - sa majkom Katom r. 1948.
56. Marija (Nenada) Rotim r. 1992.
 - sa majkom Katom r. 1965.
57. Danijela (Veselka) Mili~evi} r. 1988.
58. Mario (Veselka) Mili~evi} r. 1989.
 - sa majkom Danicom r. 1955.

Ovo je spisak djece i roditelja koji su sa njima a koje su pripadnici muslimanske vojske 28.07.1993., prilikom napada na Doljane, uhitili i odveli u zato~eni{tvo u Jablanicu. Taj dan sa Doljana u Jablanicu je odveden sa bakom i Darko (Mate) Glavan r.1990. Trenuta~no se Darko nalazi u ku}i kod majke Ljilje r.1961., koju je muslimanska ofenziva zadesila kod sestre u Jablanici.

Iz zato~eni{tva u Jablanici 05.12.1993., su uspjeli pobje}i ~amcem preko jezera:

- Goran (Andrije) [itum r. 1977.
- @eljana (@eljka) Rotim r. 1992., sa majkom Oliverom;

Objekt u kome se nalazi zato~enih 58 djece i 165 civila, zove se "Muzej Revolucije". Prije rata u toj zgradi sa ogromnim salama postavljane su izlo'be slika i odr'avala se predavanja o doga|ajima iz Drugog svjetskog rata.

Sada se hrvatski zato~enici nalaze u holu na granitnim plo~ama i na stubi{tu, bez grijanja, sa po dvije ili tri deke i stalno izlo'eni neposrednim ratnim djelovanjima, uslijed kojih su sva stakla na objektu polupana. U podrumu iste zgrade nalaze se zato~ena i 62 pripadnika HVO-a. Muslimanski prognanici iz Stoca su smje{teni u Muzeju u prostorijske sa grijanjem. [efu zatvora je nadimak "Dedo".

Prema porukama pristiglim iz Jablanice u zatvoru su se pojavile u{i, hepatitis, scabies i brojna kroni~na i akutna oboljenja. Zbog iscrpljenosti i iznemoglosti u zadnja dva mjeseca u zatvoru su umrli:

- Anica [itum r. 1913.
- Pero Antunovi} r.1912.

Usprkos opetovanim zahtjevima da evidentiraju ovu djecu predstavnici MKCK nisu do sada

nikada u cijelosti izvr{ili svoju obvezu. Prema iskazima prebjeglih Hrvata, sa podru~ja Jablanice, Muslimani ovu djecu koriste kao taoce manipuliraju}i njihovom tragi~nom sudbinom. Naime, muslimanski predstavnici djecu tretiraju, sukladno svojim potrebama, kao slobodne gra|ane, a na pregovorima o zamjeni, ista djeca se tretiraju kao vojni obveznici.

U Mostaru, 14. velja~e 1994.

Vladislav Pogar~i}

Broj:
Dana: 22.03.1994.

I Z V J E Š Ć E

Na temelju saznanja i kontakata sa prognanim, zarobljenim, i svim drugim informacijama u svezi sa stanjem u Jablanici od početka muslimanske agresije na hrvatski puk ukratko će biti opisano to stanje.

Dolaskom dr. Safeta Čibe u Jablanici kao predsjednika ratnog predsjedništva i sklanjanje svih ljudi u Jablanici koju su do tada bili na funkcijama počinje sprovođenje politike satiranja hrvatskog naroda. Da bi se to ostvarilo prvo se formira novo ratno predsjedništvo (Marić Muhamed - dopredsjednik dr Čibe, a predsjednik za Jablanicu, Umerika Mirsad predsjednik IO, Himzo Corić član predsjedništva, Omer Karić NO, Eso Žahirović direktor SSC, Smajo Ivković sekretar za privredu, Čedo Tipurić predstavnik Hrvata, Milan Manigoda), a koje je bilo pripremljeno pomoću ubacivanja raznih jedinica u grad, (kao što su "Zuka" i sl.), a završeno Čibinim nastupom na lokalnoj televiziji u trajanju od jedan i pol sat gdje iznosi svoje vidjenje situacije, nespominjući srbe i agresiju, a napadajući Hrvate i hrvatsku politiku, te kaže da će sve učiniti da bude mir (po njegovom receptu), a svi oni koji ne budu to slušali bit će zaslužno kažnjeni. Nakon toga, svega nekoliko dana, 15. travnja 1993. godine nastaje blokada grada u svim pravcima. Počinje hapšenje pripadnika HVO, pretresanje svih hrvatskih stanova, maltretiranje svih Hrvata koji su se zatekli u blokiranom gradu. Marić Muhamed nastupa na lokalnoj televiziji, te kaže i objašnjava kako su građani suočeni sa ustaško - fašističkom agresijom na grad i građane i potrebno je oduprijeti se tom svim raspoloživim sredstvima. Istovremeno 17. travnja 1993. godine počinje muslimanska agresija na prostore MZ Doljani gdje je hrvatski narod u većini. Borbe su trajale dva dana i većina MZ Doljani stavljeno je pod kontrolu HVO, te stvorena jedna jaka crta razdvajanja u mjestu Kosne Luke povezana sa Slatinom, Lizopercima, te prema Klisu u dolini Neretvice. U samom gradu odmah se zatvaraju pripadnici HVO i te u poznati "Muzej". Svi se saslušavaju po nalogu Emina Zebića, načelnika SJS te od njegovih suradnika Zenaida Djelme vz. "Čake", Salihamidžić Ahmet sv. "Čicko", Elvedina Here, Seje Marića, Vahida Čosića i Alije Tipure.

Naročito fizičko udaranje i maltretiranje u Muzeju doživjeli su Bosiljko Kožul, Karlo Marić, Mirko Zelenika, Jure Jurić, Vlado Čurić, Marinko Ljoljo, Soldo Miro, Vili Kuraja, Zvonko Kukić, Mario Zelenika, Miroslav Stipanović, Mirko Pranjić od strane "Zukinih" vojnika uz svesrdnu pomoć domaćih vojnika i vojnih policajaca na čelu sa Sejom Kurtom iz Glogošnice njihovim zapovjednikom.

Inače, Enes Kovačević iz Jablanice bio je komadant brigade "Neretva", a za Jablanicu komadant je Safet Idrizović sa svojim pomoćnicima Hasan Hindić, Zajko Sihirić, Mustafa Škampe, Mirsad Babić, Sejo Ramić, Rešid Šubara, Salih Jusić, Hamdo Sefer, Sejo Džino i Emir Sinanović.

Strašan pritisak vršio se putem sredstava javnog priopćavanja (lokalnog i radio Sarajeva) gdje se naročito ističe Fazlo Dervišbegović i Majo Tahirović gdje biranim riječima i lažima optužuju i vrijeđaju Hrvate. Naročito je bilo popularno čitanje pisama sa prozivanjem ljudi iz vodstva Hrvata te prisilno dovođenje Hrvata gdje bi čitali napisani tekst (Marko Brekalo i dr.) u kome optužuju politiku Hrvata.

U Jablanici su čitavo vrijeme boravili političko i vojno rukovodstvo sa područja općine Prozor (Omer Hundur, Ibro Daguda, Salih Hadrić, Emir Dželilović, Salih Ruvić, Mustafa Hero, Salih Mulahasanović) gdje su se preselili i formirali svoju općinu u izbjeglištvu, a cilj im je bio u početku što prije zavladati Hrvate i muslimane u Jablanici kako bi se mogli dalje i bolje organizirati i kako on kaže vratiti u Prozor.

Odmah po početku sukoba gase se sve hrvatske institucije pa čak i Caritas te HKDD, iako su svi ljudi bili u gradu, a sva hrana i ostalo faktički se oduzima, gdje naročito ulogu odigrava Nedžad Mušić kao predsjednik u Crvenom križu i njegova radnica zv. "Čička", koja je inače sve moguće informacije od hrvatskog puka prikupljala i prosljedjivala u komandu, a mnoge poruke bi uništavala ili precrtavala.

Zbog nametnutog straha i pritiska čak i bilo kakvi crkveni obredi su bili nemogući iako je u Jablanici bio frat-ar. "Zukini" ljudi su ispalili granatu na crkvu i oštetili je pod izgovorom da to granatiraju Hrvati. Dana 12.05.1993. godine zbog maltretiranja i pritiska koje su organizirali Tufek Denis, Maslo Aid i Ibrahim Jusupović invalid Andrija Rogić je skočio u jezero.

"Zuka" se sa svojom jedinicom smiješta u Donju Jablanicu u "Rogića kuće". Tu se nalazi njegova komanda, tu se dovode zatvorenici Hrvati na rad, tu je glavni magazin oružja. Na polje pored kuća spuštaju se helikopteri koji dolaze iz unutrašnjosti, a oružje i municiju bi vozili na Glogovo (Pr-enj). Tu je ubijen zamjenik Ilije Kaleba Milas Zoran zv. "Buba" zapovjednik sa Vrca iz Konjica koga je ubio "Zukin" vojnik Baftija. Zadavljen je. Najveća maltretiranja i fizička tortura bila je kod "Zukinih" ljudi kao što su Nihad, Popara,

koji je na Cabulji ubio Marić Peru i Jocu, Džeko iz Gacka, Nedžad iz Sarajeva, Beli, Zečo, Deba, Švabo i Tiki.

Dana 28.7.1993. godine izveden je napad na Doljane od strane muslimana. Najveći zločini i ubijanja desila su se na mjestu Štrop, Stipića Livade, iznad Krkače i Stupari.

Naredjeno je bilo ubiti sve što je Hrvatsko. Išli su u grupama. Vodiči su bili lovci i planinari. Naročito su se isticali Behrem Bećir iz Jelačića, Enes Omeragić iz Šljunkare, Hilmija Palić iz Jablanice, Ale Malović i Miralem Krnić iz Jelačića, Berba Zebić iz Jablanice, Skampo Mustafa iz Jablanice, Zajko Sihirlić iz Jablanice, Hasan Rizvić iz Doljana, Spahić zv. "Prpa" iz Jelačića, Salihamidžić Nono iz Jablanice, Jusuf Kevrić iz Dragan Sela. Na Stipića Livadi su osim vojnika ubijeni i civili i to: Pero, Jure i Ivan Soldo, Đavor Marić, Nedjeljko Soldo, Anica Ripić. Na ovom mjestu masakr su izvršili Behrem Bećir, Jusuf Kerić, Nono Salihamidžić, Ale Malović, Miralem Krnić, Senad Munikoza, Spahić zv. "Prpa". Tu su željku Miškiću parali stomak u obliku slova "U", a Nedjeljku Soldi vadili oči, žive minirali (Marinko Božić, a crijevima od žrtava vezali bi ruke na ledja. Iznad Krkače ubijeni su Igor Lebo, Iva Pavlović, Marinko Marušić, Anto Žarić i Slavko Miličević u zasjedi, ali ne znamo od koga. Svi su bili civili. Marko Miljko stradao je od mine na putu, a bio je šef gradilišta za izgradnju puta Doljani-Gračac. Ivan Žarić pogodjen je tromblonom u svojoj kući u Krkači i to od strane Šefika Škampe te nakon toga preminuo u Jablanici. Pava Stipanović, Martin Ripić, Ruža Colić, Andrija Stipanović i Andrija Miličević ubijeni su u Stuparima kao civili. Grupe u Stuparima su vodili muslimani iz Doljana a vidjeni su: Sefer Osman, Sefer Omer, Hasan Rizvić, Zajko Sihirlić bili su organizatori i učesnici akcije.

U napadu na Doljane naročito su se još istakli pripadnici SJS Jablanica zašto je njihov načelnik Emin Zebić (jedan od organizatora akcije) dobio zlatni ljiljan kako su oni sami objavili na lokalnoj televiziji. Tu je i Munikoza Senad te Makumić Hidajet koji su u Doljanima naročito tukli muškarce (Miru Stipanovića i dr.) te ih tjerali da uzvikuju "Allah egber" i sl.

Na Slatini su dana 4.7.1993. godine ubijeni Jela Stipanović i Andrija Perković od strane Alije Muratovića sa Slatine.

Inače, svi uhvaćeni civili (njih 245 od toga 58 djece do 12. god.) u Doljanima prisilno su odvedeni za Jablanicu u "Muzej". Najprije su bili iskrčani na vrh grada u Jelačićima i morali su proći kroz čitav grad do muzeja, a za to vrijeme bili su maltretirani, pljuvani i vrijeđani od strane muslimana koji su bili raspoređeni po gradu. Kada su ušli u "Muzej" Nihad iz "Zukinih" je izveo Nevenku Tutiš - ženu i željku Miličević - djevojku, koje su silovane. Inače, upravni zatvor bio je Dedo iz Stoca, a kasnije je postavljen Šaćir Mehić iz Gacka. Uvjeti u zatvoru bili su vrlo loši. Spavalo se na granitnim pločicama, hrana je bila vrlo loša. Svim međ-

unarodnim institucijama ovi civili su prikazivani kao prognanici iz Doljana koje su protjerali Hrvati. Čak su im davali i prognaničke kartone. Ovi civili su razmjenjeni tek 21.2.1994.godine. Muške sobe u zatvoru bile su posebno loše. Bez svjetla, bez prozora, mala i velika nužda vršila bi se u sobi. Samo bi se dva puta na dan izlazilo vani radi osobnih potreba i to po dva minuta. Privilegija bi bila čistiti WC. Svaka međusobna komunikacija je bila zabranjena.

Prije dva mjesec poslije poznatih događaja (Vrda, Grabovice, Uzdola, hapšenje odredjenih ljudi na muslimanskoj strani) dolazi do "popuštanja" u čvrstoj muslimanskoj politici koju su provodili prije navedeni te u tom smjeru ponovo se na mjesto predsjednika za općinu Jablanica vraća Nijaz Ivković koji je bio predsjednik prije izbijanja sukoba sa Hrvatima. Tako su, kako oni kažu, otjerani i svi oni koji su ovaj sukob i izazvali. Sa ovim predsjednikom moglo se dogovarati. Došta je mlad i neiskusn.

Za čitavo vrijeme u Jablanici su se održavali susreti intelektualaca muslimana. Cilj je kako oni sami kažu izlaz iz ove situacije i okupljanje svih intelektualnih snaga. Napisana je i deklaracija čiji su autori: Bajro Čilić, Elvedin Hero, Fatima Zečo.

Na lokalnoj razini tiskan je i list "Jazan" čiji je urednik Omer Karić. Totalno prohrvatski orijentiran, a štampa se u Zenici. Izlazio i za vrijeme rata.

Može se još napomenuti da svi oni muslimani koji su suradjivali sa Hrvatima bili odmah šikanirani i izbacivani sa posla i funkcija (Mirsad Šiko, Omer Macić).

Hirdić Safet zv. "Božo" Miralem i Halil Keskim te Jusuf Jamaković od Hrvata u Glagošnici pokupili su novac (po 250 DM po osobi ukupno 12.000 DM) radi izvlačenje prema hrvatskom teritorija i nisu ga nikada vratio, a nisu ništa mi učinili.

Avdo Kovačević lovac iz Mrakova (zajedno sa Sejom Džinan) jedan je od organizatora bitke na Rokčevici (operativac) koji se sam falio o svom snalaženju i ubijanju na terenu.

PREZIME:	Marić
IME, IME OCA:	Karlo, Franjo
GODINA ROĐENJA:	1. prosinca 1946.
MJESTO ROĐENJA:	Grabovica
PREBIVALIŠTE:	Pere Bilića 52, Jablanica, BiH
PRIVREMENI BORAVAK:	Kolodvorska 46, Mostar, BiH
STRUČNA SPREMA:	VŠS
ZANIMANJE:	prosvjetni radnik
ZAPOSLENJE:	
BRAČNO STANJE:	oženjen
DRŽAVLJANSTVO:	Republika BiH
NACIONALNOST:	Hrvat

Dajem sljedeći

I S K A Z

Dana, 10.05.1993. bio sam u Grabovici, kao zapovjednik sa svojim vojnicima. Bili smo u tunelu na samoj brani hidroelektrane u Grabovici. Tada su snage MOS-a, koje su nas napadale iz Jablanice, prišle našim već osvojenim transporterima. Tom prilikom smo se nas četvorica predali. Prvi vojnici koji su išli magistralnim putem prilazili su im i pitali ih kako se zovu. Dok su ih to pitali pojedine su i udarali nogom ili šakom. Ja sam bio zadnji u grupi koja se predala. Na pitanje njihovog zapovjednika kako se zovem, mislio sam... Prethodno sam doznao da su to vojnici "sa strane", ne iz Jablanice. Tako sam sklonio iz džepa svoje vojne iskaznice na kojima je pisalo da sam zapovjednik. Znao sam da bi možda taj trenutak donekle ublažio nekakav odnos prema meni.

Među tim vojnicima koji su bili "sa strane" prepoznao sam jednog Jablaničanina. Taj vojnik me prepoznao i pozvao me imenom. Kad me pozvao opsovao mi je ustašku majku i upitao: "Šta radite dolje!?" Kako su znali moje ime, na njihovo pitanje kako se zovem, rekao sam: "Karlo Marić." Taj Jablaničanin se zove Salko Keske. U tom trenutku sa mnom su bili: Željko Rozić, Radenko Golemac i Mato Raić.

Kad sam rekao kako se zovem njihov zapovjednik se zagledao u mene i rekao: "A, ti si Karlo Marić!" Prošao mi je rukom kroz kosu, uhvatio i naglo povukao, oborio me na cestu i počeo tući. U tom trenutku je prišla cijela njegova grupa. Tukli su me nogama, rukama, kundacima, uperili pušku u mene i potezali zatvarače. Strahoviti su bili ti udarci!

Kad sam kasnije došao u bolnicu vidio sam da su mi polomili obje jabučne kosti, nosnu kost, lijevi vilični zglobovi mi je bio teško povrijeđen, a po cijelom tijelu bile su otekline, krvario sam iz nosa i usana.

Pošto su prolazili dalje, njihov zapovjednik je naredio da me privedu gore na punkt. Tu sam se našao sa još trojicom koji su se skupa sa mnom predali. Došao je jedan bolničar koji je liječio njihove ranjenike i ukazao mi prvu pomoć. Pokušao mi je staviti tampone u nos da mi zaustavi krvarenje. Već tada su stigla kola hitne pomoći koja su prevozila njihove ranjenike. Obzirom da sam bio u tako teškom stanju, ovaj bolničar je rekao da bi i mene trebalo povesti.

Mislim da je to bio presudan trenutak za mene. Da tada nisam odvežen u Jablanicu, najvjerojatnije bi me tu likvidirali. To su mi kasnije neki od njih i rekli.

U kolima hitne pomoći sam prebačen u Jablanicu u ratnu bolnicu. Na ulazu u tu bolnicu već se okupilo vojnika, civila i bolničara. Čuli su da je bio napad na Grabovicu, tako da su se okupili. Kad sam izašao iz auta napadali su me, psovali ustašku majku. Govorili su: "Zašto ste ga doveli? Što ga odmah niste ubili?" Liječnici su mi izvršili pregled, slikali su mi glavu, grudni koš. Tada sam ostao oko dva mjeseca u bolnici na liječenju. Bio sam smješten sa još ranjenika HVO-a sa Konjičkog područja. Odnos liječnika prema nama je bio jako korektan. Mislim, da su napravili ono što su mogli u uvjetima u kojima su radili. Ostao sam u bolnici do 04.07.1993.

Prvi dan kad sam došao u bolnicu ležao sam polusvjestan svega. U popodnevним satima došla je jedna grupa vojnika, čuo sam kako su galamili i maltretirali naše vojnike u susjednoj sobi. Odjednom su se pojavili na vratima u našoj sobi. Odmah je jedan s vrata rekao: "Gdje je onaj ustaša iz Grabovice!?" Dok je to govorio psovao mi je majku. Došli su do mog kreveta i pitali: "Gdje su ti magacini? Imaš li išta u onim grobnicama u groblju?" Rekao sam da magacina nemamo, a niti smo išta sklonili u grobnice. Tada je jedan prišao mom uzglavlju i rekao: "Sad ću te ubiti! Zašto te dolje nisu ubili? Tko te doveo?" Stalno je pitao: "Tko te doveo? Zašto te nisu ubili u Grabovici?" Izvadio je pištolj, stavio mi na čelo i nategao. Međutim, nije pucao, nakon toga su izišli. Oni se nisu tu večer vraćali.

Kasnije su tuda prolazili vojnici iz Jablanice. Oni su znali ulaziti i maltretirati. Jedan mi je govorio: "Kad iziđeš, ubit ću te!" Kad sam ga pitao: "Zašto?" Rekao je: "Dolje mi je poginuo jedan rođak, kojeg sam volio kao brata." Govorio je da će se, kad izidem, osvetiti. Što se tiče medicinskog osoblja bilo je korektno prema nama.

Dana, 10.07.1993. policija me sa još dvojicom prebacila u zatvor. Nisam dobio nikakve otpusnice. Jedan od te dvojice je pitao: "Zbog čega nam liječnici nisu ništa rekli?" Ljudima su liječnici pretežno davali otpusnice i puštali. Međutim, nama to nije dato i mislim da je to policija uradila na svoju ruku. Tada nam je policajac rekao: "Dobit ćete to naknadno." Odatle smo prebačeni u "Muzej revolucije".

Mi smo smješteni u podrumskim prostorijama, a u prizemlju su smješteni civili. Šest dana nakon toga, došla su dvojica "Zukinih" vojnika. Došao je Nihad Abadžić - "Zukin" zamjenik i Tahirović - zvali su ga Deba. Ja sam bio smješten sa Ivicom Azinovićem sa Radešina i jednim starijim Ivanom iz Javorika, koji su dovezeni sa mnom iz bolnice. Dan ili dva nas trojica smo bili u toj prostoriji, a nakon toga je prebačen i Mirko Pranjčić. Mirko je bolovao od astme, a kako nije bilo u toj prostoriji prozora prebacili su ga u našu.

Nihad je visok, krupan, ima oko 30 godina, jak, plav. Deba je rodnom iz Bradine ili iz Sarajeva. To je bilo oko 15:00 kad su oni pitali za Franju Ramljaka. Čuo sam taj razgovor jer te prostorije nisu bile sa plafonima, nego sa nekim letvama. Na toj prostoriji imali smo jedan prozor prema hodniku. Nakon nekog vremena vidio sam Nihada kroz taj prozor. On je pogledao u nas i otišao. Tek što je Nihad otišao ušao je Deba i rekao: "Karlo i ti izidi!" Mislio sam da će me pitati o Grabovici. Tek što sam izišao iz prostorija na hodnik Deba mi je rekao: "Lezi tu!" Legao sam na te pločice. Nakon toga je rekao da

dignem ruke iznad glave. Čim sam to napravio snažno me petom udario u bubrege govoreći: "Hoćeš li ubijati Muslimane?" Rekao sam da nisam. Tad je počela tučnjava. Udarao me je u predjelu kralježnice i bubrega. Kad sam pokušao spustiti ruke da se zaštitim, udario me u slabinu. Najčešće je skakao i udarao petama.

Ne znam koliko je to trajalo, samo sam u jednom trenutku osjetio da ću izgubiti svijest. Počelo mi se povraćati, u glavi i bubrezima sam osjećao užasne bolove. Kasnije se sagnuo i pogledao mi u oči. Pogledao je u moje oči i rekao: "Diži se!" Pokušao sam se dići, kako nisam mogao rekao sam: "Ne mogu." Na to je on izvadio pištolj, stavio na potiljak i rekao: "Ubit ću te, kurana mi! Diži se!" Nekako sam se ustao i pridržavao se za vrata da ne padnem. Na vratima me još udario šakom u potiljak i pao sam na pod u podnožje naših ležaja. Bolovi su bili užasni! Ova trojica, koja su bila sa mnom, nisu se smjela maknuti. Odozgora sam čuo jauke Franje Ramljaka, a nakon nekoliko minuta čuli smo kako su otišli.

Kad smo čuli da su oni otišli, ovi moji su mi prišli kao da mi pomognu. Najviše me boljelo ispod lijevih rebara i rame lijeve ruke. Lijeva ruka mi se nekontrolirano trzala. Moji prijatelji su me pokušali prebaciti do ležaja ali svaki njihov dodir je bio bolan za mene.

To je trajalo do 19:00 ili 20:00. Ivica je pozvao stražara i zamolio ga da pozove liječnika. Oko 23:00 došao je liječnik da me pregleda. Kad me pregledao rekao je da nema loma kostiju, nego da bi trebao sutra doći u bolnicu na snimanje.

Sutradan, nekoliko puta smo pozivali stražare da me prebace i tamo se jave, međutim, oni su govorili da im telefoni ne rade i nisu dolazili po mene. Navečer je došao liječnik, dao mi injekciju za smirenje. Zagruo mi je majicu, vidio mi je leđa i rekao da ostavim urin za analizu. To sam i napravio, vidio sam u plastičnoj boci da je dosta krvav. To sam čuvao i kako nije nitko dolazio zatvorenici su to bacili.

Preksutra, među civilima je jedna žena jako krvarila. Kola hitne pomoći su došla po nju, tada su i mene prebacili u bolnicu. Tamo su izvršili snimanje, nisam imao lomova. Međutim, povrijeđena je bila hrskavica na prsnoj kosti i zadnja rebra. Vezivno tkivo je bilo povrijeđeno. Liječnik mi je rekao da, ovo s lijeve strane što me boli, je povrijeđena slezena, a živac lijeve ruke je oštećen pa mi se ruka nekontrolirano trzala. Taj liječnik mi je rekao da nemaju aparat da mi to snime, nego bi trebao davati krv za analizu. Kasnije su me vratili u zatvor.

Stražarima smo 4 ili 5 dana govorili za to. Oni su uvijek govorili da nema auta, a da ne mogu oni nazvati jer nemaju telefona. Poslije toga do liječnika nisam išao.

Od večeri kad su me pretukli, pa do dana kad su vodili onu ženu ležao sam na desnoj strani. Ta strana mi je bila cijela plava. Oko sedam dana nisam mogao uzimati hranu. Ivica je imao u jednoj tegli meda. To bi razmutili s vodom, tako da sam to pio. Tek nakon tih sedam dana sam se prebacio na ležaj. Sa tog ležaja mogao sam se dignuti samo uz njihovu pomoć. Kasnije sam se počeo i sam dizati.

Dolazili su zatvorenici iz Kostajnice i Doljana. Kako su oni vršili nekakav premještaj, prebacili su nas iz te prostorije u jednu drugu, gdje nas je bilo 13. Tu su bili: Mato Pole

iz Doljana - nije bio vojnik. Mato je udavao kćerku i taj dan je došao u Jablanicu da kupi piće tako da je zarobljen. Bio je Mario Jozić iz Obara preko jezera, zarobljen na području Kostajnice. Hrvoje Kolobara liječnik iz Posušja koji je radio u sanitetu, zarobljen je na tom području. Mirko Pranić civil iz Grabovice, ali kako nije imao 55 godina tretiran je kao vojnik. Srećko Raić civil iz Drežnice, došao je da obradi zemlju. Ante iz Drežnice, Ivica Azinović bio je i prije sa mnom, Zvonko zvani Šimun iz Konjica, Goran iz Vrca, major bivše JNA Jozić pošao je kući na područje Konjica, skinut je s autobusa i zarobljen. Kasnije je ranjen na liniji i ostao je u bolnici, a u tom periodu je ležao sa Maksom Kujundžićem. Tu je bio i Franjo Ramljak iz Drežnice.

Dana 24.12.1993. došao je zamjenik upravnika zatvora Šaćir, za vrijeme ručka i rekao: "Karlo spremi se prelaziš u neku drugu prostoriju!" Uzeo sam stvari koje sam imao i izaišao na hodnik. On me prebacio samo u prostoriju preko puta. Pitao sam ga: "Zašto?" Rekao je: "Još ćemo izvršiti neki premještaj, doći će još netko." Dani su prolazili, a nikoga nije dovodio do razmjene 01.03.1994.

Možda, 10 dana prije razmjene mi je dosadilo jer sam 24 sata u toku dana bio sam. Prozora nije bilo, svjetlosti nikakve, bila je jedna sijalica. Tako da sam izgubio orijentaciju kad je dan, a kad noć. Izgubio sam kompletan bioritam.

Već ranije je bio pretres tako da je sve oduzeto. Međutim, u našoj prostoriji je ostala jedna knjiga i Šaćir mi je dozvolio da je poneseš. Tako sam vrijeme provodio čitajući tu knjigu. Čitao sam dvije ili tri stranice dnevno. Štedio sam, jer ako bi to pročitao za dan ili dva, ne bih imao šta kasnije raditi. Kasnije mi je dao još jednu, ali samica je samica.

Bilo je priča da su svi trebali otići osim mene i Marija Šuška.

Dana, 01.03.1994. razmijenjeni smo svi za sve. Prostorije u kojima smo bili su bile radionice za potrebe muzeja i podrum. Dvije prostorije su imale dnevnu svjetlost, a ostale nisu.

Nas oko 56 ili 57 je bilo u zatvoru, a ostali su bili u bolnici. U prizemlju je bilo oko 250 civila. Mislim da su svi, kad su privedeni, na nekakav način maltretirani.

Dnevno smo dobivali dva obroka. Ujutro je bio čaj ili šnita kruha, oko 14:00 smo dobivali šnitu kruha i nekò jelo. Oko 95% je bila sočivica ili leća. Ponekad tog ručka ne bi ni dobivali tako da smo bili i po 36 sati bez ičega.

Neki od zatvorenika su imali tu rodbine koja im je dolazila u posjete. Jedno vrijeme bi zabranili posjete. Kasnije su kao napravili nekakav red da kao svaki vojnik ima pravo na posjet svakih 15 dana.

Osiguranje zgrade i zatvorenika vršile su dvije grupe, VP i ljudi koji su radili direktno na osiguranju zgrade. Od VP znam sljedeće: Fikret Kurić - "Fika", Omer Zebić, Keskin - Ljubiša, Emir Buljina i brat mu, Ismet Ivković. Od druge grupe znam: Hindić... Maltretiranja drugih zatvorenika je bilo ali ne od domaćih, nego od ovih sa strane. To su bili "Zukini" ljudi, "čedini vukovi",... Čuo sam da su "čedini vukovi" učestovali kad je bio

napad na Grabovicu. Ovi strani su i išli prema Grabovici. Prigadnici Jablaničke brigade su išli sa strana.

"Zuku" sam vidio jednom u bolnici, a jednom u zatvoru kad je dolazio sa gospodinom Šefkom Omerbašićom. To je bilo 28.07.1993. sjedio je s nama i razgovarao. Tada je Šefko rekao "Zuki": "Daj pusti ove starije ljude. Ja mogu biti svjedok, pred bogom i pred ljudima, da ovaj čovjek ne može biti vojnik." Zaista, kasnije su pustili sve ljude starije od 55 godina.

U Mostaru, 9. svibnja 1994.

Iskaz dao:

Karlo Marić

Iskaz zapisao:

Miljenko Buljan

Broj: 03-8/
Dana, 16.08.1993.godine.

SLUŽBENA BILJEŠKA

U cilju rasvjetljavanja počinjenog masakra nad hrvatskim pučanstvom u mjestu Doljani - Jablanica, 28.07.1993.godine, od strane pripadnika MOS-a, dana 12.08.1993.godine u mjestu Vitina, općina Ljubuški, obavili smo informativne razgovore sa: Mirjanom Lebo, rođena Biloš, kći Marka i Dragice, rođena 24.5.1962.godine u Hudutskom - Prozor, nastanjena u Doljanima - Jablanica, Željkom Biloš, kći Ante i Jele, r. 23.5.1959.godine u Sarajevu, nastanjena u Jablanici i Jurom Lebo, sin Ivana i Kate, r. 24.5.1956.godine u Doljanima - Jablanica, gdje je stalno nastanjen.

U razgovoru Mirjana Lebo nam je prenijela da se nalazila u kući u mjestu Krkača, Doljani, kad je otpočela pucnjava odnosno napad MOS-a, sa njom u kući bili su još Ruža Lebo, sa dvoje djece / Igor, ubijen i Helena, koja se uspjela izvući, dok je Ruža ranjena / zatim Kata Lebo, Mato Lebo i žena Marica sa djetetom Ivanom. S obzirom da u prvim trenucima nisu znali o čemu se radi, jedan kraći period su se sakrivali u podrumu, dok im Mato Lebo nije rekao da bježe jer su ih napali Muslimani. Poslije toga, svi zajedno su počeli bježati prema šumi, i čuli su glasove pripadnika MOS-a koji su govorili: "Alahu egber", bježeći došli su do mjesta zv. Val, te su se jedan period skrivali, dok rafalom iz blizine nije pogoden po nogama Igor Lebo, kome je njegova majka odmah pritrčala i počela mu pružati prvu pomoć. Odmah zatim, došao je jedan nepoznati uniformirani pripadnik MOS-a i počeo vikati i psovati govoreći: "j... vam Boga, j... vam Bog majku, vraćajte se kući". Mirjana se prema njenom kazivanju zajedno sa trogodišnjim djetetom sakrila u šumu, gdje se zadržala oko pola sata i poslije se izvukla prema Sovičkim vratima i dalje prema Risovcu. Izvor je također rekao da je prilikom bježanja čula pucnjavu na mjestu gdje su ostali Igor Lebo i majka mu, te da pretpostavlja da je tada ubijen ranjeni Igor, a da mu je majka tad ranjena.

Prilikom povlačenja Mirjana je primjetila da su u Krkači zapaljene neke kuće, odnosno obiteljski objekti Andrije Žarić i Šimuna Lucević.

Pored navedenog izvori su nam prenijeli da su u razgovoru sa mještanima, došli do saznanja da se u agresiji, odnosno masakru nad hrvatskim pučanstvom učestvovali slijedeći pripadnici MOS-a:

Hasan Rizvić, r. oko 1950.g. iz Doljana - Jablanica, Bećir Kubić, r. oko 1935.g. iz Doljana - Jablanica / za vrijeme napada MOS-a Hasan i Bećir su boravili u kući Ruže Bradarić, za čiju se sudbinu do sada ne zna / Sefer Suljo, r. 1950.g. Omer r. 1950.godine, i Idriz rođen 1966.g. sinovi Muje Sefera iz Doljana, Sefer Mustafa zv. Mučo, sin Asima, r. 1958.g. iz Doljana, Vajko Siharlić, sin Hasana, r. 1954.g. iz Doljana, Jablanica, koji je prema riječima izvora, bio jedan od organizatora akcije MOS-a, kao i Bećir Behram, r. oko 1955.g. iz Jeličića - Jablanica,

bio direktor škole u Jablanici.

Izvori su nam zatim prenijeli da je prema njihovim saznanjima, sa šireg područja Doljana, uhićeno i odvedeno u zatočeništvo oko 200 civila, žena i djece, te da je ubijeno preko 30 mještana.

Izvor Jure Lebo, nam je rekao da je nakon oslobođenja u svojoj kući, pronašao razbacane fotografije iz albuma koji se nalazio u kući, te da je na jednoj fotografiji, na kojoj se nalazi ubijeni Igor Lebo, na poleđini pisaćim strojem otkucan tekst, koji su pisali pripadnici MOS-a, / fotokopija slike i teksta su prilog ove bilješke/.

Izvoru nisu poznati drugi detalji, kao ni drugi počinitelji, odnosno učesnici agresije i počinjenog masakra MOS-a u Doljanima.

BILJEŠKU SAČINILI

Zdenko Marić
Bosiljko Čović
Bosiljko Čović

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI, PODRUŽNICA HERCEGOVAČKO NERETVANSKA - Jablanica

(Naziv županije)

(Na obrascu se popisuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom Domovinskog rata u BiH 1991.-1996.

U skladu s Pravilnikom o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72) sata u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svaki zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja i genocida.

1. LOGOR-MJESTO ZATOČENJA (lokalitet, mjesto, općina) Muzej Bitka za ranjenika, Jablanica

2. U ČJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policija) Armija R BiH i

3. Tko je osnovao logor i po čijoj zapovijedi? Ratno predsjedništvo općine Jablanica u koordinaciji sa Predsjedništvom RBiH

4. Je li logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje Sanitarije bile ali nedostatne u odnosu na veliki broj zatočenika. Jedan ili dva lavaboa na više stotina zatočenika, nitko se nije okupao koliko je trajao logor.

5. Logor je osnovan 15. travnja 1993. a zatvoren 22. ožujka 1994.

6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJNA POLICIJA A R BiH-JABLANICA (zapovjednici Dlakić nadimak „Kulje“ Sead Kurt i Džino Senad

7. Broj logoraša 348 ukupno; muškaraca 176 žena 172 djece 96 starih osoba 94

Kroz logor je prešao jedan broj zatočenika koji nisu registrirani nigdje, Hrvati iz Konjica, Hrvati iz prigradski naselja i iz grada koji su istjerani iz svojih stanova.

8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor: Ime, prezime i nadimak. Hasan Hindić, ispred Zapovjedništva Armije RBiH Jablanica

Salem Dlakić «Kulje», Sead Kurt, i Senad Đino, zapovjednici VP Jasmin Džeko, Enis Popara i Nedžad Hodžić-Nečko, Rusmir Trako-Žuti zapovjednici u postrojbi za specijalne namjene pri Štabu Vrhovne komande Armije RBiH (postrojba Zulfikar Ališpago-Zuka) i brojni drugi pripadnici ARBiH

9. Upravnik / zapovjednik logora Ismet Dedajić Dedo i Šaćir Mehić

10. Zamjenik upravnika logora Šaćir Mehić -- Ismet Dedajić od osnivanja logora do studenog 1993 god. nakon toga Šaćir Mehić

11. Navesti što više podataka o upravniku logora, stražarima i drugom osoblju:

Ismet Dedajić Dedo predratni policajac u Mostaru a Šaćir Mehić učitelj iz Gacka, Stražari su bili: Nail Keyrić, Ramin, r. 1947. u Dragan Selu, općina Jablanica; Adem Halebić, Ademov, r. 1947. u Lugu, općina Jablanica, Almir Krečinić, Omerov, r. 1973. u Jablanici, Omer Zebić, Fadilov, r. 1975. u Jablanici, Amil Babić, Ethemov, r. 1973. u Jablanici, izvjesni «Arka», Delmo, Zahirov, star oko 25 godina, izvjesni «Leptir», rodom iz Foče, star oko 30 godina, Fuad Begović Fuko, star oko 40 godina iz Jablanice, Ahmet Jež iz Hrasnice, star oko 32 godine, izvjesni Bečir zvani «Aga» iz Podbrežja, općina Jablanica, Esad Dlakić Lačko, Ahmetov iz Luga, općina Jablanica, Džemal Nezirić iz Krstaca, općina Jablanica, izvjesni Šubara, Ahmetov, star oko 30 godina, iz Gornjeg Papraska, općina Jablanica, Zijo Zebić iz Luga, općina Jablanica, Omer Zebić iz Luga, općina Jablanica, Kurić iz Slatine, Edo Balavac, Hajdarov, iz Jablanice, Muharem Krečinić Futa, Lug, Jablanica, strojarški tehničar, Edin Halilhodžić, Hasanov, Jelačići Jablanica i drugi.

12. Je li u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? U podrumu Muzeja nalazilo se 7 odvojenih prostorija-ćelija u kojima je bilo smješteno 88 hrvatski mbranitelja-zatočenika. Pojedinama su kao posebna mjera određivala boravak u samicu i preko dva mjeseca. Prostorije za zlostavljanje bili su hodnici i prostor prema We-u.

13. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? Zenaid Delmo, Senad Gusić,, Sead Delalić, Elvedin Hero i primjenjivali su silu na logorašima

14. Jesu li zatočenici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima

DA-U pravilu su zlostavljani u hodnicima bez prisustva ostalih i ponekad na očigled svih.

15. Navesti podatke o smrtno stradanim, ranjenim i nestalim zatočenicima u logoru: Zdravko Nižić, poginuo na prisilnom radu prve crte bojišnice, umrli od posljedica mučenja gladu; Pero Antunović Perkan iz Ustirame, općina Prozor, Anica Šitum iz Doljana, Jozo Miličević iz Doljana, Pero Šarić iz Grabovice a Ivan Žarić Maran- od posljedica ranjavanja, ranjeni su: Ivan Jozić, Bosiljko Kožul, Antonio Dujmović, Nedo Zelenika, Danica Šitum i nestao Grgo Turić, na način da je odveden od pripadnika ARBiH i danas se vodi kao nestao.

16. Je li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? NE

17. Jesu li su zatočenici vođeni na prisilni rad? DA- Vođeni su svakodnevno na prisilni rad na svim linijama razdvajanja HVO-a i ARBiH, gdje su redovito zlostavljani.

18. Jesu li mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? DA, general Sefer Halilović, dr. Safet Čibo, predsjednik ratnog predsjedništva općine Jablanica, Zulfikar Ališpago-zuka, Nihad Bojadžić, Safet Idrizović, Emin Zebić, te muftija Šefko Omerbašić,

19. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali predstavnici MOCK i drugih međunarodnih institucija? DA, kada bi

dopustile vojne vlasti i uprava logora .Budući da je u Jablanici bio smješten UNPROFOR (Španjolski bataljon) ,MCK, Europski promatrači,te UNCHR,njihovi predstavnici više puta posjećivali logor.

20. Jesu li zatočnici skrivani od predstavnika MCK? **DA-Preko 30-ak Hrvata-civila koji su istjerani iz svojih stanova u Jablanici i bili u logoru Muzej,nikad nisi registrirani od MCK.**

21. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) – **Budući da je prostor Muzeja u cijelosti bio neprimjeren za smještaj i duži boravak ljudi,potpuno je sigurnoad nisu postojali ni minimalni uvjeti, a usto su se lokalne vlasti Jablanice jako trudile da boravak zatočenika učine što težim, može se reći da su uvjeti bili stravično teški. Zatočnici su ležali na betonskom podu,na granitnim ili keramičkim pločicama,bez ikakve prostirke i pokrivača,namjerno paćeni gladu,svakodnevno zlostavljani i maltretirani,bez ikakve medicinske pomoći i bilo je nekoliko slučajeva silovanja i seksualnog zlostavljanja zatočeni civila.**

22. Za svaki logor treba pribaviti crtež-fotografiju.

23. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

24. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

25. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor Iz logora Muzej –Jablanica logoraši su odvođeni u Donju Jablanicu u bazu „Zulfikar“ gdje su teško zlostavljani.Bio je jedan slučaj umorstva,smrtnog stradanja zatočenika Zorana Milas-Buba koji je u D.Jablanici zadavljen, a dvijica su namjerno iz neposredne blizine ranjeni,dok su ostali teško zlostavljani. Iz d.Jablanice odvođeni su u župnu crkvu u Drežnicu gdje su boravili preko 20 dana.Vođeni na prvu crtu bojišnice gdje su vođeni za živi štiti i svi bili žrtve surovi i nečovječni postupaka pripadnika ARBiH u Drežnici.Iz Donje Jablanice su vođeni na položaje ARBiH u Jasenjanima gdje su obavljali teške fizičke poslove i bili zlostavljani.

Kada je logor Muzej-Jablanica uz posredstvo MCK raspušten u istom je ostala skupina Hrvata njih 30 koji su cijelo vrijeme skrivani MCK.

Mostar,06.10.2007 god.

Upitnik popunili logoraši-
bivši zatočnici:

Mirko Zelenika

Karlo Marić

Miroslav Stipanović

Mostar, 04.09.1994.g.

MEHMED BREKALO, sin Mehe, rođen 01.01.1946.g. u Kutiliveš, Bijelo polje gdje je bio stalno nastanjen i uposlen u P.I.D.Selaj, otac troje djece, svi pripadnici HVO, supruga ZLATA rođena je 1941. u Dračevicama, općina Mostar. Zatočenik je muslimanskih logora u Bijelo Polju i Mostaru gdje je proveo 9 mjeseci, 30.05.1993. do 19.05.1994.g. i o svemu što je doživio i bio svjedokom, bez prište i drugovoljno daje

I S K A Z

Kad su pripadnici MOS napali na sveltinije HVO u Bijelom Polju, napale su i na moju kuću jer sam ja i moji sinovi bio pripadnik HVO. Svi muslimani koji su bili sa Hrvatima u HVO su napravili izdaju i mušci nas napali i sve porobili. Moga mladog sina muslimani su zeniili, a mene su držali u kućnom pritvoru. Sve su mi to bili rođaci i prijatelji, a ja sam tada za njih bio ustaša kao i moja tri sina. Odmah su me počeli maltretirati, a iz kuće su mi prvo pokupili svu hranu, a orda i stvari. ABAZA i KIRO su me tukli. Sin mi je bio ranjen i spremali smo se za bježanje jer više nismo mogli trpiti. Kad se moj sin MUSTAFA malo oporavio odlučili smo bježati iz naše kuće. Muslimanski vojnici su nas u bještvu uhvatili i odveli u mjesto Ljeskovac, u ABAZINU kuću. Tu su nas i tukli: ELVEJIN ČANOVIĆ posebno se u tome isticao. On mi je iz zaleta nogom, sa čizmom alomio nos čim sam sjeo na stolicu. Kasnije su me izveli iz kuće i svezali za kapiju i uzeli PIT kabl i ubrali me, dok je ELVEJIN ČANOVIĆ tražio da se poepe staklo, a da ja bos po njemu hodam. Opat su me uveli u hodnik i počeli udarati i kada je došao bliznac ULJAZ PINJIĆ, uzeo je nož i stavljao mi ga pod grlo prijeteci da će me zaklati.

ĐAVED HALILOVIĆ sa još tri Ošćerina odveli su me u Mekei tu smo bili do jutra. Dolazili su tu HREBIB ČOPELJ i HREČIN - IBRAHIM DEMIROVIĆ koji me tukao kablom PIT i u usta mi stavio repetirani pištolj prijeteci mi da će me ubiti, šam On me tukao svaki dan, a tukao me i čekićem po glavi. Kada me izveo vani. igralo mi je rafal po nogama i zario me u lijevom nogu igpod lista od čega i sada imam tragove ranjavanja. Zatim je HREBIB ČOPELJ uzeo svorništo se stavlja na stolu i cikaio mi ga o vrat. Odveli su me u Ljeveš i tu ostavili na ladini. On je uzeo stolicu i z tukao me njome dok je o mene nije alomio. Bio sam sav krvav i na oči nisam mogao gledati jer su se zatvarale od podljeva krvi. I pored toga netjerao me da idem kroz selo i višem: "Ja, Mehmud Brekalo, izdajica sam muslimanskog naroda."

Poslije su me odveli u krmč Kute do MEHINE kuće i tek tada su mi skinuli svono. Kad sam pitao samo za kasp vode nisu mi dali jer su rekli da ću sveikako za jedan sat indestrui- biti svetov. (Nisu oni znali da sam ja jak i da sam mogao teretnjak podići). Vodili su me pred moju kuću i prebili pred ženom koja je bila u kući, u pritvoru. Sve su nas pokupili iz kuće i žena ZLATA nije imala što jesti pa je čupala travu i neke biljke jela da bi preživjela, a i ona je muslimanka. Iz kuće me krvavog vode do komande MOS-a, a onda u Šanderove kuće gdje više nas vežu žicom i naglavačke bacaju u auto LADA-NIVA, u gpekt. Svo vrijeme vožnje pričali su o svojim noževima i čiji je oštiji, kako će nas poklati usput i baciti u Hercevu.

Dovezli su nas u Mostar, u SIX, a onda u IV.osnovnu školu, OKRUŽNI ZATVOR - IZPOSTAVA MOSTAR. UPRAVNIK zatvora je bio MIRSAĐ ČUPINA i on me ispitivao. Poslije podne su me odmah prebili i tako se nastavilo svaki dan. Polomili su mi rebra i dva praljera kičme. Prvih 15 dana su me toliko tukli da su me obarali s nogu. I takav sam morao ići na prisilni rad na prvaj crti bojišnice. 42 dana sam proveo u Šantićevoj ul, a tu je bilo najteže raditi.

Mene i mog sina MUSTAFA, sada se zove DARIO, odveli su u Okružni sud bez parote i osudili nas na smrtu kaznu. Kasnije je opet došlo do sudenja i pomilovanja , 15 godina zatvora. Na kraju su mene osudili na 3 godine zatvora a mog sina na 2.godine. Tako su nas svakodneвно fizički i psihički maltretirali. Crveni križ nas je registrirao tako da od tog sudenja i presude nije bilo ništa do sada.

Mene su najviše tukli u Mostaru KEZIR "Boerac", ZILJO REĐOVIĆ, PAJKA katar, DADO ČUŠIĆ, MILI ČUŠIĆ i MILMO TOPOVAN. U Zatvor sam ušao sa 102 kg a nakon izlaska sam imao 56 kg. Obolio sam , izgubio težinet i bio na kraju života.

Sviim očim sam vidio kako su muslimanski vojnici ubili DAVORA MERDŽU, Hrvata iz Zalika u Mostaru. Prvo su ga prebili u kući AJENA KAJANA a onda odveli na nasrečće Kutiliveš pod treš-njama gdje je ubijen narednikom IBRAHIMA DEMIROVIĆA-HEČIMA.

Moju majku sam našao u Ubocku u jami u kojoj su bili pokoljeni Hrvati i muslimani od strane četnika u Bijelom Polju.

Uzeli su mi sve, moje pokudstvo, svu stoku, a bio sam jedan od bogatijih ljudi. Sada nemam ništa jer su sve to uradili moji rođaci muslimani koji su me istjerali i protjerali, pucali u mene. **ADIS BREKALO** je pucao u nog stina i ranio ga, a sada stanuje u mojoj kući u Bijelom Polju.

Ja sam sa Hrvatima ostao i Elvira na desnoj strani, obali Neretve, pod kontrolom HVO.

Stanujem na adresi u Mostaru, Asenija 7 A, I.niz, IV.kat.

* Iskaz u rukopisu, potpisan.

ISKAZ DNO

*Dodatak iskazu:

Metmed Brekalo

MUSLIHA-DARID BREKALO, rođen 27.09.1971. u Bijelom Polju
radio u P.I.B.Salaj do četničke agresije, uključen od prvog dana
u I.boju 2.brigade HVO, 81.dom.puk.do danas. Zastojnik sam
bio muslimanskih logora od 30.06.93. do 19.03.94.

* u rukopisu, nepotpisano.

BIJELO POLJE

1.

Mjesto izvršenja :šire područje Bijelog polja , Vrapčice , Raštane

Vrijeme izvršenja : 30.06.1993. oko 03,30 sati

NACIN IZVRSENJA

Početakom 6. mjeseca 1993. godine kao pripadnici HVO , organizirali se u skupine , prebjegli na stranu armije BiH , sobom odnijeli osobno naoružanje u namjeri lišavanja života hrvatskog pučanstva , tako kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba , iz stacionara odvodili u nepoznatom pravcu ranjenike HVO-a, vršili protuzakonito odvođenje civilnog stanovništva u logore, prisilno raseljavali hrvatsko pučanstvo , vršili likvidacije civilnog stanovništva ,te pljačkali i uništavali njihovu imovinu.

Kao organizator u ovoj skupini za izvršavanje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva istakao se doktor Samir Kreso .

IDENTITET OPTUZENIH

1. SAMIR KRESO ,sin Ismeta , rođ. 26.06.1964., JMBG 2606964150012 ,
2. ADIS BREAKLO , sin Salke ,rođ. 11.11.1973. , JMBG 1111973150014 ,
3. EMIR NAZDRAJIĆ , sin Osmana , rođ. 01.01.1970. ,
4. EDIN ZUKIĆ , sin Zuke , rođ . 26.03.1967. ,
5. SALKO PERVAN , sin Adema , rođ. 21.02.1950. ,
6. LUTVIJE DURAKOVIĆ ,sin Salke , rođ. 10.08.1928. ,
7. SIRKO HUSE , sin Salke , rođ. 01.07.1937. ,
8. EDIN OMANOVIĆ , sin Smaje , rođ. 26.11.1966. ,
9. SEAD MACIĆ , sin Bećira , rođ. 08.03.1966. , JMBG 0803966150012 ,
10. ESAD MACIĆ , sin Šabana , rođ. 01.01.1970. , JMBG 0101970150030 ,
11. RIFAT SKORUPAN , sin Nazifa , rođ. 18.09.1962. , JMBG 1809962150007 ,
12. MIRSAD VRCE , sin Rame , rođ. 03.06.1966. , JMBG 0306966150019 ,
13. MUMIN NAZDRAJIĆ ,sin Osmana , rođ . 08.01.1950. , JMBG 0801950150001 ,
14. GALIB PERVAN ,sin Adema , rođ. 04.01.1944. ,

2.

Mjesto izvršenja : Bijelo polje
Vrijeme izvršenja : 30.06.1993.

NACIN IZVRSENJA

Dana 30.06.1993. god. pripadnici postrojbe Armije BiH na podmukao način zauzeli su Bijelo polje , te tom prilikom zarobili veći broj bojovnika HVO . Zarobljenici su vezani i izvedeni ispred kuća na streljanje .Pri ovakvom postupku , prijavljeni Adem Pajević ubio je Boška Golemaca , sa više metaka pred ostalim zarobljenicima koji su to posmatrali , dakle prema istima je kršeno načelo međunarodnog prava o postupanju prema ratnim zarobljenicima , nečovječnim postupanjem , nanošenjem velikih patnji , mučenjem i ubojstvom .

IDENTITET PRIJAVLJENOG

:
ADEM PAJEVIĆ , zvani Moca ,sin Rame , rođ. 17.05.1960. ,

ZRTVE I OSTECENI CIVILI

- *Golemac Boško - lišen života*
- *Darko Knežević i ostali zarobljenici*

IDENTITET OCEVIDACA KRIVICNOG DJELA

- *Darko Knežević*
- *Dino Vlaho*
- *Pero Rajić*
- *Dario Rajić*

PODUZETE MJERE I RADNJE

Krivična prijava podnijeta dana 23.05.1994. Okružnom vojnom tužiteljstvu Mostar

3.

Mjesto izvršenja : šire područje Bijelog polja , Raštana , Vrapčića
Vrijeme izvršenja :30.06.1993.

NACIN IZVRSENJA

Dana 30.06.1993. god. prilikom okupacije šireg područja sjeverno od Mostara i to Bijelog polja , Raštana I Vrapčića , pripadnici MOS-a hapsili su svo civilno pučanstvo , zatočili žene I djecu u osnovnu školu , a muškarce odvojeno . Svi mještani hrvatske nacionalnosti morali su raditi u radnim vodovima na izradi bunkera , kanala I drugih vojnih utvrda neprijateljske vojske , dakle izvršili su zločin prema civilnim stanovništvu nečovječnim postupanjem , mučenjem , povredom tjelesnog integriteta i zdravlja , prisiljavajući ih na rad u oružanim snagama neprijateljske vojske , na prinudni rad uz izgladnjivanje , te ubojstvom . Tako su Šćepo Bilić , Tomislav Brajković I Žarko Drinovac , koji su bili prisiljeni da nose top koji nisu mogli iznijeti , bili ubijeni rafalnom paljbom od strane prijavljenog Omanović Miralema . Ostalim zatočenicima naređeno je da leževe svežu za noge I odvuku na obližnje brdo gdje su ih morali pokopati bacajući na njih kamenje .

IDENTITET PRIJAVLJENIKA:

OMANOVIĆ MIRALEMA ,sin Arifa , rođ. 14.11.1967. u Potocima ,

IDENTITET ZRTAVA

- Šćepo Bilić , sin Ivana , rođ. 02.05.1932.
- Tomislav Brajković , sin Luke , rođ. 06.04.1936.
- Žarko Drinovac , sin Stojana , rođ. 18.09.1935.

IDENTITET OCEVIDACA KRIVICNOG DJELA

- Drinovac Stanko
- Karlušić Milo
- Krezić Stanislav

PODUZETE MJERE I RADNJE

Krivična prijava podnijeta dana 11.12.1993. broj : 03-8/20-1-3-KU-32 Okružnom vojnom tužiteljstvu Mostar.

ŽUPANIJSKI SUD U MOSTARU

Poslovni broj K : 20/99

TUŽITELJU MEĐUNARODNOG SUDA ZA RATNE ZLOČINE U HAGU

DEN HAAG

PUTEM MINISTARSTVA PRAVDE FEDERACIJE BiH

SARAJEVO

PREDMET : Dostava na razmatranje i ocjenu u smislu Rimskog sporazuma
“Pravila puta” od 18.2.1996.godine rezimea kaznenog predmeta
ovog suda broj K: 20/99.

Vojno tužiteljstvo Mostar je pod brojem Kt:598/94 od 18.7.1994.godine podiglo
optužnicu protiv Ljevo Zikrije i drugih osoba zbog kaznenog djela ratni zločin protiv ratnih
zarobljenika iz članka 144.preuzetog KZ bivše SFRJ (sada se radi o istoimenom kaznenom djelu iz
članka 156.Kaznenog zakona Federacije BiH),a istu optužnicu sada zastupa Županijsko tužiteljstvo
Mostar.

Ovom optužnicom su optužene slijedeće osobe :

1. LJEVO ZIKRIJA , sin Mumina i majke Emine,rođene Marić,rođen 25.10.1969.godine u Podgoranima,nastanjen u Podgoranima broj 50,pripadnik Armije BiH,
2. ZAHIROVIĆ VERNES , sin Izeta i majke Fife,rođene Kukić,rođen 24.5.1957.godine u Doljanima,općina Jablanica,nastanjen u Potocima 100 d,općina Mostar,pripadnik Armije BiH,
3. OMANOVIĆ BEĆIR , sin Omera i majke Bege,rođene Daguda,rođen 24.5.1957.godine u Doljanima ,općina Jablanica,nastanjen u Potocima 124,općina Mostar, pripadnik Armije BiH,
4. KAMINIĆ MEHO , sin Alije i majke Saje,rođene Gaštan,rođen 25.11.1935.godine u mjestu Žulji,općina Nevesinje,nastanjen u Blagaju b.b.,općina Mostar, Pripadnik Armije BiH,
5. ČOPELJ HEBIB , pripadnik Armije BiH,drugi osobni podaci za sada nepoznati,
6. ORUČEVIĆ HUSO , sin Arifa i majke Fatime,rođen 4.3.1955.godine u Mostaru,gdje je i nastanjen,Ulica Čelebića 12,pripadnik Armije BiH,
7. PAJKIĆ PREDRAG , sin Muhameda i majke Džemile,rođen 14.10.1949.godine u Mostaru, gdje je i nastanjen,Ulica Omladinska 5,pripadnik Armije BiH.

Nitko od navedenih osoba nije bio u pritvoru povodom ovog kaznenog postupka, a njihove tjelesne opise i više osobnih podataka ne možemo dati jer su isti za vrijeme rata, a i danas, sa mjestom boravka na istočnoj strani Mostara pod kontrolom bošnjačke strane, pa su nedostupni pravosudnim organima na zapadnoj obali Mostara gdje je vođen istražni postupak i gdje je podignuta ova optužnica.

U ovom kaznenom postupku provedena je istraga u kojoj su saslušana tri svjedoka, a tužiteljstvo je podiglo optužnicu 18.7.1994.godine. Od tada do danas bivši Vojni sud u Mostaru i Viši sud u Mostaru-Zapad nisu ništa radili po ovoj optužnici, jer optuženi nisu bili dostupni istom sudu jer su imali prebivalište na istočnoj strani Mostara koja je bila pod kontrolom bošnjačkih vlasti. Protiv optuženih je bivši Vojni sud u Mostaru odredio pritvor rješenjem broj Ki:40/94 od 21.6.1994.godine, a izdao je i naredbu za izdavanje tjeralice broj Ki:40/94 od 21.6.1994.godine. Pošto je sada osnovan Županijski sud u Mostaru koji pokriva cijeli grad Mostar, te pošto se normaliziralo sigurnosno stanje u gradu Mostaru, to su se stekli uvjeti da optuženi mogu biti dostupni ovom sudu, te da se zakaže glavna rasprava u ovom predmetu.

Istražni postupak je vođen na temelju odredbi bivšeg Zakona o kaznenom postupku bivše SFRJ Jugoslavije koji je bio preuzet od strane BiH, a na temelju istog Zakona je podignuta i optužnica, što je u skladu sa sada važećim zakonskim propisima. Optuženima je od strane bivšeg Vojnog suda u Mostaru postavljen branitelj po službenoj dužnosti Dragan Bošnjak, odvjetnik iz Mostara. Istražni postupak je u ovom predmetu okončan prije potpisivanja Rimskog sporazuma, a i optužnica je podignuta prije istog sporazuma.

Optuženima je ovom optužnicom stavljeno na teret izvršenje kaznenog djela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ, a isto djelo postoji i u novom Kaznenom zakonu Federacije BiH pod istim nazivom kao članak 156. istog Zakona.

Predmetnom optužnicom se svima optuženima stavlja na teret da su dana 19.9.1993.godine, za vrijeme trajanja oruženog sukoba između Armije BiH I, Hrvatskog vijeća obrane na području općine Mostar, nakon što su u mjestu Jedrinje na Salakovcu, Općina Mostar, zarobili grupu vojaka II bojne HVO Široki Brijeg, optuženi Ljevo Zikrija, Zahirović Vernes i Omanović Bećir su povezli kamionom zarobljenike prema Bijelom Polju pokraj Mostara, a kada je zarobljenik Jozo Primorac skočio sa kamiona i uspio pobjeći, optuženi Ljevo Zikrija, Zahirović Vernes i Omanović Bećir su izveli ostale zarobljenike sa kamiona i iste tukli puškama, šakama i kolčevima, a netko od njih je nožem odrezao uho zarobljenom Juri Kosiru, nakon čega su zarobljenike odveli i zatvorili u jednu kuću u Bijelom Polju, gdje su im ruke zavezali i stegnuli žicom, pa su ih optuženi Ljevo Zikrija, Zahirović Vernes, Omanović Bećir, Kaminić Meho i Čopelj Hebib tukli drvenim palicama, stolicama i biciklom, od kojih udaraca je umro zarobljenik Kosir. Pero, a sutradan su zarobljenike prebacili u drugu kuću u Bijelom Polju gdje su ih tukli ponovno isti optuženi, a optuženi Ljevo Zikrija je sa još jednim nepoznatim pripadnikom Armije BiH izveo iz kuće zarobljenika Dragana Lasića i streljao ga ispred kuće, a ostale zarobljenike su potom odveli u prostorije Osnovne škole u Bijelom polju, zavezali ih žicom i izveli vani, gdje ih je tukao optuženi Oručević Huso zajedno sa drugim nepoznatim pripadnicima muslimanske vojske, da bi zatim zarobljenike odveli u zatvor u Mostaru gdje su ih tukli optuženi Oručević Huso i Pajkić Predrag, od čega je umro zarobljenik Mario Lasić.

Navedenim radnjama svi optuženi su, suprotno odredbama članka 3. stavak 1. alineja 1. i članka 13. Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima, prema ratnim zarobljenicima vršili ubojstva, mučenja, nanošenja velikih patnji i povrede tjelesnog integriteta, čime su počinili kazneno djelo iz članka 144. preuzetog Kaznenog zakona bivše SFRJ, odnosno članka 156. Kaznenog zakona Federacije BiH.

Činjenični opis radnji optuženih u optužnici je utvrđen na temelju izjava svjedoka koji su saslušani u istražnom postupku i to Stanislava Ljubića, Dragana Zovke i Jure Kosira.

Svjedok Stanislav Ljubić je izjavio da je kao pripadnik HVO-a bio zarobljen u mjestu Salakovac, a zatim su ih muslimanski vojnici odvezli u jednu kuću u Bijelo Polje. Na putu do te kuće uspio je pobjeći zarobljenik Jozo Primorac, pa su ih optuženi Ljevo Zikrija, Zahirović Vernes, Kaminić Meho, Čopelj Hebib, te neki Mujo Karabeg skinuli sa kamiona i tukli ih raznim predmetima, a netko od njih je zarobljeniku Juri Kosiru nožem otkinuo uho. Kad su ih dovezli u jednu kuću u Bijelom Polju, zavezali su ih i počeli udarati, a od tih udaraca je sutradan umro zarobljenik Pero Kosir. Kada su prebacili zarobljenike u drugu kuću u Bijelom Polju, optuženi su nastavili tući zarobljenike, a dovodili su djecu i civile da tuku zarobljenike. Izvjesna osoba pod nadimkom "Maks" je nožem urezao svoj nadimak na čelo zarobljenom Draganu Lasiću. Navečer je došao optuženi Ljevo Zikrija i izvjesna osoba pod nadimkom "Kordić", pa su izveli vani zarobljenika Dragana Lasića i ubili ga iz vatrenog oružja. Kada su zarobljenici prebačeni u zatvor u Mostaru, u zatvoru su ih tukli optuženi Oručević Huso i Pajkić Predrag, kao i neke osobe pod nadimcima "Lešo" i "Nezir", a od dobijenih batina je umro zarobljenik Mario Lasić.

Svjedok Dragan Zovko je izjavio da je kao pripadnik HVO-a zarobljen u Salakovcu, te da su ih muslimanski vojnici svezali žicom i povezli kamionom prema Bijelom Polju. Na tom putu je uspio da pobjegne zarobljenik Jozo Primorac, pa su ih optuženi Ljevo Zikrija, Omanović Bećir, Zahirović Vernes, Kaminić Meho i Čopelj Hebib skinuli sa kamiona i udarali puškama i kočevima. Netko od optuženih je nožem odrezao uho zarobljeniku Juri Kosiru. Kada su ih dovezli u neku kuću u Bijelom Polju, optuženi su tukli zarobljenike raznim predmetima, a od tih batina je umro zarobljenik Pero Kosir. Tu su dolazili i razni civili i tukli zarobljenika, a jedan civil je ovog svjedoka tukao čekićem po koljenima. Izvjesna osoba pod nadimkom "Maks" je urezao nožem na čelu zarobljenom Draganu Lasiću svoj nadimak "Maks". Navečer je došao optuženi Ljevo Zikrija sa nekom nepoznatom osobom, postrojio zarobljenika, a zatim izveo vani zarobljenog Dragana Lasića i ubio ga. Nakon što su zarobljenici prebačeni u zatvor u Mostaru, u tom zatvoru su ih tukli optuženi Oručević Huso i Pajkić Predrag, kao i izvjesni Mili Čišić, a najviše ih je tukao optuženi Pajkić Predrag, od kojih batina je umro zarobljenik Mario Lasić.

Svjedok Jure Kosir je izjavio da je bio zarobljen zajedno sa ostalim pripadnicima HVO-a na lokaciji Jedrinje u napadu od strane Armije BiH, nakon čega su ih odvezli u Bijelo Polje kraj Mostara. Na putu prema Bijelom Polju, zarobljenik Jozo Primorac je uspio pobjeći, pa su optuženi skinuli sa kamiona zarobljenike i tukli ih puškama i šakama, a njemu je neki nepoznati pripadnik Armije BiH nožem odrezao desno uho. Nakon što su ih doveli u jednu kuću u Bijelom Polju, svezali su ih žicom, a zatim su ih tukli drvenim palicama, stolicama i biciklom, a od tih udaraca je umro Pero Kosir. U tome su učestvovali optuženi Ljevo Zikrija, Zahirović Vernes, Omanović Bećir, Kaminić Meho, Čopelj Hebib i izvjesni Karabeg Mujo. Kada su zarobljenike prebacili u drugu kuću u Bijelom Polju, u tu kuću je dolazio jedan pripadnik Armije BiH pod nadimkom "Maks" koji je nožem na čelo urezao riječ Maks zarobljeniku Draganu Lasiću. Navečer je došao optuženi Ljevo Zikrija sa osobom pod nadimkom "Kordić", izveli su zarobljenika Dragana Lasića i vani ga ubili iz vatrenog oružja. Nakon što su zarobljenici prebačeni u zatvor u Mostaru, zarobljenike su tukli optuženi Oručević Huso i Pajkić Predrag, kao i osobe pod nadimcima "Ziko", "Lešo", "Dado", "Arman", te Mili Čišić, a tukli su ih palicama i kuglom oko sat vremena, a kada bi pali u nesvijest, poljevali su ih vodom, te tukli ponovno. Od tih batina je umro zarobljenik Mario Lasić.

Na temelju naprijed citiranih dokaza nadležni tužitelj je podigao predmetnu optužnicu, jer je u istrazi prikupljeno dovoljno dokaza da su svi optuženi počinili kazneno djelo za koje su optuženi, a pošto se radi o teškom kršenju pravila međunarodnog humanitarnog prava, to molimo da nam odgovorite da li ćete preuzeti gonjenje u ovom slučaju pred Međunarodnim sudom za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije u Hagu ili ćete vratiti predmet ovom sudu u smislu dodatka B "Pravila puta".

Pošto se u konkretnom slučaju radi o kazneno djelu za koje je predviđen obigatoran pritvor, imajući u vidu odredbu članka 1. stavak 2. "Pravila puta" prema kojoj optuženi ne bi mogli biti uhićeni bez pregleda optužnice od strane Međunarodnog suda, molim da se u Vašem

mišljenju izjasnite, nakon kontakta sa Međunarodnim sudom, da li je ova optužnica u skladu s međunarodnim pravnim normama, te o opravdanosti pritvora u konkretnom slučaju.

Potrebne kontakte u svezi sa ovim predmatom možete uspostaviti sa sućem ovoga suda Nadom Dalipagić. Adresa suda je : Ulica dr Ante Starčevića 20, Mostar-Zapad, a telefon suda je 0038788/323381 i 323382.

U Mostaru , 7.2.2000.godine

S u d a c

Nada Dalipagić

P R I L O Ž I :

- rezime spisa broj K:20/99 na hrvatskom i engleskom jeziku,
- preslik optužnice broj Kt:598/94 od 18.7.1994.godine, sa prijevodom na engleski jezik,
- preslik zapisnika o izjavama svjedoka Stanislava Ljubića, Dragana Zovke i Jure Kosira, sa prijevodom na engleski jezik,
- preslik rješenja o određivanju pritvora Vojnog suda u Mostaru broj Ki:40/94 od 21.6.1994. godine, sa prijevodom na engleski jezik,
- preslik naredbe za izdavanje tjeralice Vojnog suda Mostar broj Ki:40/94 od 21.6.1994. godine, sa prijevodom na engleski jezik,
- preslik rješenja o postavljanju branitelja po službenoj dužnosti Vojnog suda u Mostaru broj Ki:40/94 od 21.6.1994.godine, sa prijevodom na engleski jezik,
- izvodi iz Kaznenog zakona I Zakona o kazneom postupku iz kojih se vidi kazneno djelo za koje su optuene osobe iz optužnice, te odredbe o obveznom pritvoru.

VIŠI SUD U MOSTARU
- Istražni sudac -
Broj: Ki-4/96.
Mostar, 3.7.1996.

Viši sud u Mostaru, po istražnom sucu Nadi Delipagić uz učešće zapisničara Radice Cigić, u istražnom predmetu protiv okrivljenih Zlatka Alikafić zv. "Fana" i dr., zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo iz čl.144.preuzetog KZ bivše SFRJ, donio je danas a na osnovu čl.159.st.2. preuzetog ZKP-a sljedeće

RJEŠENJE O SPROVODJENJU ISTRAGE

Protiv okrivljenih:

1. ✓ ZLATKO ALIKAFIĆ zv. "Fana" sin Mehmeda, rođen 16.7. 1963.godine u Mostaru, pripadnik ABiH u Mostaru, nastanjen u ulici Alikafića broj 5, nedostupan,
2. ✓ STJEPAN ANDRAŠIĆ zv. "Šok" sin Tome, rođen 26.3.1958. godine u Zagrebu, pripadnik Kom.voda ABiH u Mostaru, nedostupan,
3. ✓ ETHEM AJANIĆ sin Muje, rođen 29.8.1963.godine u Mostaru nastanjen u Tekija 3, pripadnik I.bet. ABiH, nedostupan,
4. ✓ TAHIR BIJEDIĆ sin Sabahudina, rođen 7.8.1962.godine u Mostaru, nastanjen u 36.ulici broj 14, nedostupan,
5. ✓ EMIR BIJEDIĆ sin Sabahudina, rođen 16.11.1952. godine u Mostaru, pripadnik komande Most.brig. ABiH, nedostupan,
6. ✓ EMIR BEŠALIĆ zv. "Žučo" ostali podaci nepoznati, nedostupan,
7. ✓ SEJO BEŠLIĆ sin Sune rođen 29.5.1965.godine u Mostaru, nastanjen u ul. G.Vukovića 33, nedostupan,
8. ✓ ADIM BRAJOVIĆ, ostali podaci nepoznati, pripadnik MUP-a ABiH, nedostupan,
9. ✓ MIRSAD BAJROVIĆ, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
10. ✓ SEMIR ĆEMALOVIĆ zv. "Pika" sin Ahmeta, rođen u Mostaru, pripadnik ABiH u Mostaru, nedostupan,
11. ✓ DENIS ĆEMALOVIĆ sin Ahmeta, rođen 16.2.1969. godine u Mostaru, pripadnik ABiH u Mostaru, nedostupan,
12. ✓ BEĆIR ĆUSTOVIĆ, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
13. ✓ SEMIR DRLJEVIĆ zv. "Lovac" sin Halila, rođen 15.5.1963. u Mostaru, nastanjen u ul.G.Vukovića 36, zapovjednik 2.bataljona ABiH u Mostaru, nedostupan,
14. ✓ SENAD DRLJEVIĆ zv. "Žučo" sin Halila, rođen 21.6.1959. u Mostaru, pripadnik čete VP ABiH u Mostaru, nedostupan,

15. ✓ EDO DILBEROVIĆ sin Aziza, rođjen 10.9.1962.godine u Mostaru, nastanjen u ul. H.Kolukčije broj 6, nedostupan,
16. ✓ MEHO DEDIĆ sin Murata, rođjen 15.1.1968.godine u mjestu Kružanj, općina Nevesinje, nastanjen u kasarni "Konak" pripadnik 3. bataljona A BiH, nedostupan,
17. ✓ HINZO DEDIĆ sin Murata, rođjen 3.9.1970.godine u mjestu Kružanj, općina Nevesinje, nastanjen u kasarni "Konak" pripadnik 3. bataljona A BiH u Mostaru, nedostupan,
18. ✓ MUNIB DŽANKOVIĆ zv."Lola" sin Hamdije, rođjen 18.3.1962.godine u Gacku, pripadnik zapovjedništva VP ABiH u Mostaru, nedostupan,
19. ✓ ESAD EMINOVIĆ zv."Fola" rođjen 10.2.1961.godine u Mostaru, nastanjen u Šehovini broj 4-E, zapovjednik 1.bataljona A BiH, nedostupan,
20. ✓ ALIJA GUŠIĆ zv."Ale" sin Halila, rođjen 17.1. u Neumu, nastanjen u ul. R.Bitange broj 12, nedostupan,
21. ✓ IBRO HUSNIĆ sin Cmera, rođjen 2.4.1962. godine u Mostaru, nastanjen u kasarni "Konak" pripadnik 3. bataljona A BiH, u Mostaru, nedostupan,
22. ✓ SENAD HUSNIĆ, ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, u Mostaru, nedostupan,
23. ✓ ENES HUSNIĆ, ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH u Mostaru, nedostupan,
24. ✓ MUMIN HUSNIĆ sin Mehe rođjen 29.8.1970.godine u Mostaru, nastanjen u kasarni "Konak", pripadnik 3. bataljona A BiH u Mostaru, nedostupan,
25. ✓ ADIS IDRIZ sin Osmane rođjen u Mostaru, nastanjen u ul. 29. HZD 239, pripadnik 2. bataljona A BiH u Mostaru, nedostupan
26. ✓ SELIM ISIĆ zv."Svila", rođjen 27.4.1958.godine u Mostaru, pripadnik 3. bataljona A BiH, poručnik, nedostupan,
27. ✓ IBRO ISIĆ sin Mehe, rođjen 1.1.1950.godine u Podveležju, nastanjen u Podveležju broj 23, nedostupan,
28. ✓ ALMIR JUGO ostali podaci nepoznati, pripadnik MUP-a BiH, nedostupan,
29. ✓ izvjesni LOLA KUDIN, ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, nedostupan,
30. ✓ MEDŽID KEROVIĆ sin Smaje rođjen 13.4.1955. u naselju Tuza, općina Titograd, nastanjen u Mostaru, ul. G.Vukovića 37, nedostupan,
31. ✓ TAHIR KEROVIĆ sin Smaje, rođjen 23.3.1960.godine u Mostaru, nastanjen u ul. G.Vukovića broj 37, nedostupan
32. ✓ NEZIR KOVAČEVIĆ zv."Bosanc", ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, nedostupan,
33. ✓ MUJO KARMDŽA sin Tahira rođjen 6.8.1966.godine u mjestu D.Bijenja, općina Nevesinje, nastanjen u Mostaru, Put 29. HUD broj 13, Mostar, nedostupan,
34. ✓ NERMIN KUKO sin Nezire, rođjen 2.4.1972.godine u Mostaru, nastanjen u Frigradjenima broj 50, pripadnik MUP-a BiH, nedostupan,

35. ✓ HARIŠ KARAMEHMEĐOVIĆ sin Hasana, rođjen 22.4.1962.godine Dubrovniku, pripadnik A BiH, nedostupan,

36. ✓ KEMAL KEBO, pripadnik Armije BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

37. ✓ ZIJO LERIĆ sin Mehe, rođjen 8.10.1961.godine u mjestu Bijenja općina Nevesinje, nastanjen u Mostaru, ul. B.Knežića 21, nedostupan,

38. ✓ SAFET MEMIĆ sin Selke, rođjen 20.5.1947.godine u Nahori, općina Gečko, nastanjen u Mostaru, pripadnik MUF-a BiH, nedostupan,

39. ✓ KASIM MUŠINOVIĆ, pripadnik MUF-a BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

40. ✓ SUAD MUTAPČIĆ sin Alije rođjen 4.8.1966.godine u Mostaru, pripadnik MUF-a BiH, nedostupan,

41. ✓ SENAD MARIĆ zv.Seno, sin Ibre, rođjen 21.2.1969.godine u Mostaru, nastanjen u kasarni "Konak" pripadnik 3.bataljona u Mostaru ABiH, nedostupan,

42. ✓ OSMAN MACIĆ sin Selke, rođjen 3.2.1953. u Mostaru, nastanjen u kasarni "Konak" pripadnik 3. bataljona, nedostupan,

43. ✓ ZIJO ORUČEVIĆ sin Mustafe, rođjen 2.4.1967.godine u Mostaru, pripadnik ABiH, nedostupan,

44. ✓ ŠEFIK OBAD zv. "Maca" sin Mehmeda, rođjen 12.7.1959. godine u Mostaru, nastanjen u ul. M.Gupca 30-a, nedostupan,

45. ✓ MIRSAD OMANOVIĆ zv. "Mačak" sin Alije, ostali podaci nepoznati, pripadnik ABiH, nedostupan,

46. ✓ NUSRET PINTUL zv. "Bilda" sin Selima, rođjen 11.11.1961.godine u Mostaru, nastanjen u Zaliku broj 24, pripadnik ABiH, u Mostaru, nedostupan,

47. ✓ SEAD PINTUL sin Bešira, rođjen 21.3.1944. u Fojnici nastanjen u Mostaru, pripadnik ABiH u Mostaru, kapetan I.kl., nedost.

48. ✓ AHMET PEČO sin Selke, rođjen 11.10.1954.godine u Mostaru, nastanjen u Mostaru, pripadnik specijalnog vođe ABiH u Mostaru, nedostupan,

49. ✓ SALKO PIRUŠIĆ iz Nevesinje, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

50. ✓ OSMAN PIRUŠIĆ iz Nevesinje, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

51. ✓ MIRALEM SALČIN, pripadnik ABiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

52. ✓ MILI SEFIĆ, pripadnik ABiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

53. ✓ ZLATKO SKIKIĆ, rođjen 1948.godine u Mostaru, liječnik - kirurg u Ratnoj bolnici, nedostupan,

54. ✓ SEJO SARIĆ, sin Muhameda, rođjen 26.3.1961.godine u Mostaru, nastanjen u ul. G.Vukovića 50

55. ✓ HANAN STUPAC, sin Muste, rođjen 6.11.1954. u Mostaru, nastanjen u Mostaru, pripadnik čete VP A BiH kuvar u zatvoru, nedostupan,

56. ✓ GORNA STOŠIĆ zvan "Stoš", sin Slobodana, rođjen 14.3.1969. godine u Mostaru, nastanjen u ul. Splitska 5, pripadnik 2. bataljona A BiH, nedostupan,

57. ✓ EMIR SALČIN zv. "Gar", sin Beće, rođjen 9.10.1950. godine u Mostaru, nastanjen u ul. G. Vukovića 118-B, nedostupan,

58. ✓ SUAD ŠARIĆ sin Asima, rođjen 26.5.1950. godine u Mostaru, nastanjen u ul. B. Brkića 7, nedostupan,

59. ✓ ABAZ ŠKORO, sin Bajre, rođjen 19.9.1957. godine u Mostaru, nastanjen u naselju Kutilivač broj 89, nedostupan,

60. ✓ HANO ŠUNJE, pripadnik ABiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

61. ✓ IBRO ŠUNJE, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

62. ✓ ZIJO TOJAGA sin Hasana, rođjen 6.3.1962. godine u Mostaru, nastanjen u 16. ulici - nedostupan,

63. ✓ SEMIR TOJAGA zv. "Čelo", ostali podaci nepoznati, pripadnik ABiH, nedostupan,

64. ✓ ENO TOJAGA sin Adema, rođjen 18.5.1969. godine u Mostaru, nastanjen u ul. M. Pašića 75 - nedostupan,

65. ✓ ADO TOJAGA sin Adema, rođjen 18.5.1969. godine u Mostaru, nastanjen u ul. M. Pašića 75, nedostupan,

66. ✓ ESO TINJAK, sin Muje, ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, nedostupan,

67. ✓ MUHAMED TASLIDŽA, sin Selke, rođjen 6.12.1956. godine u Mostaru, nastanjen u ul. Haćamović br. 10, nedostupan,

68. ✓ TARIK VILA sin Alije, rođjen 29.7.1944. u Mostaru, nastanjen u ul. BNR 43 - nedostupan,

69. ✓ ADIL VELEDAR pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati - nedostupan,

70. ✓ MIRZET VRAŽALIĆ sin Safeta, rođjen 4.3.1959. godine u Priboju, nastanjen u Mostaru, ul. Braće Fejića 65, upravnik zatvora - nedostupan,

71. ✓ MIRSAD ZEKIĆ sin Smaje, rođjen 9.10.1961. godine u Mostaru, nastanjen u ul. M. Gupca 16-a - nedostupan,

72. ✓ ENVER BUBALO, sin Smaje, rođjen 17.2.1965. iz Bijelog Polja, bio pripadnik II. brigade 1 I. bojne HVO-a, od 12.7.1992. do 30.6.1993. godine, nedostupan,

73. ✓ IZET DURAKOVIĆ sin Lutvije, rođjen 31.1.1960. godine iz Bijelog Polja, bio pripadnik II. brig. I. bojne HVO-e od 8.4.1992. do 30.6.1993. - nedostupan,

74. ✓ SULEJMAN HERO sin Sulje, rođjen 3.1.1966. u B. Polju, bio pripadnik II. brigade I. bojne od 8.4.1992. godine do 30.6.1993. godine, nedostupan,

75. AZER KUKO sin Selke, rođjen 7.11.1967. godine iz B. Polja, bio pripadnik II. brig. I. bojne HVO-e od 8.4.1992. do 30.6.1993. godine - nedostupan,

76. ✓ MIRALEM KUKO sin Selke, rođen 16.1.1962. u B.Polju, bio pripadnik II.brigade I.bojne od 8.4.1992. do 30.6.1993.godine - nedostupan,

77. ✓ NERMIN KUKO sin Adema, rođen 21.4.1969.godine iz Bijelog Polja, pripadnik II.brigade I.bojne od 12.7.1992. do 30.6.1993.godine, nedostupan,

78. ✓ SALKO NAZDRAJIĆ sin Osmana, rođen 8.6.1953.godine iz B.Polja, pripadnik II brig. I.bojne od 23.6.1992. do 30.6.1993.godine - nedostupan,

79. ✓ VIBRO OMANOVIĆ sin Omera rođen 15.6.1960.godine iz B.Polja, bio pripadnik II.brig. I.bojne od 23.6.1992. godine do 30.6.1993.godine, nedostupan,

80. ✓ JUSUF PAJIĆ sin Alije, rođen 21.1.1939.godine iz B.Polja, pripadnik II.brig. I.bojne od 22.6.1992.godine do 30.6.1993.godine - nedostupan,

81. ✓ HUSO POLČIĆ sin Hasana, rođen 17.5.1963. iz B.Polja, pripadnik II.brig. I.bojne od 8.4.1992.godine do 30.6.1993.godine - nedostupan,

82. ✓ OSMAN TIFURA sin Rame rođen 4.1.1966. iz B.Polja, bio pripadnik II.brigade I.bojne od 22.6.1992. do 30.6.1993. - nedostupan,

83. ✓ REDŽO BAJIĆ sin Durana, rođen 8.5.1954.godine iz Vrapčića, pripadnik II.brig. II.bojne od 28.8.1992.godine do 30.6.1993.godine, nedostupan,

84. ✓ AMIR MARIĆ sin Ibrahima rođen 7.3.1969.godine iz Vrapčića, bio pripadnik II.brig. II.bojne od 25.6.1992.godine do 30.6.1993.godine - nedostupan,

85. ✓ SAMIR MARIĆ sin Mehe, rođen 28.3.1968.godine iz Vrapčića, bio pripadnik II.brig. II.bojne od 8.8.1992.godine do 30.6.1993.godine - nedostupan,

86. ✓ ZLATKO KRESO, djelatnik u zapovjedništvu 4.korpusa A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

87. ✓ HASAN KARADŽA, nastanjen u Mostaru, put 29. HUD bb, načelnik zrt. u A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

88. ✓ MUJO KARADŽA, sin Tehira, rođen 6.8.1966.godine u Nevesinju, nastanjen u ul. 29. HUD 130 Mostar, pripadnik VF A BiH Mostar, nedostupan,

89. ✓ MUMIN NAZDRAJIĆ nastanjen u Potocima, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

90. ✓ VEMIR NAZDRAJIĆ sin Osmana, rođen 1.1.1970.godine u mjestu Ravni općine Mostar, nastanjen u Bijelom Polju, Kutilivč, pripadnik MOS-a, nedostupan,

91. ✓ DURKO NAZDRAJIĆ iz B.Polja, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

92. ✓ ADIS BREKALO sin Selke, rođen 11.11.1973.godine u B.Polju, bio pripadnik II.brigade I.bojne HVO od 20.6.1992. do 30.6.1993.godine od kada se nalazi u postrojbi MOS-a, nedostupan,

93. ✓ SALKO PERVAN sin Adema rođjen 21.2.1950.godine iz Bijelog Polja, bio pripadnik II.brigade I.bojna HVO-e od 8.4.1992. do 30.6.1993.godine, a sada pripadnik MUP-a BiH, nedostupan,
94. ✓ ZUKIĆ EDIN sin Zuke i Zlate rođjen 26.3.1967.godine u Donjoj Drežnici, nastanjen u Drežnici broj 103, pripadnik MOS-a IV.bataljona I.Četa, nedostupan,
95. ✓ EMIR NOVALIĆ sin Salke, rođjen 8.10.1962.godine u mjestu Vrdolje općina Konjic, nastanjen u Mostaru, Vrapčići 187,
96. ✓ IBRAHIM DEMIROVIĆ zv."Hećim" i "Crna Ruka" ostali podaci nepoznati, nedostupan,
97. ✓ ESAD TIPURA, nastavnik iz Bijelog Polja, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
98. ✓ SALKO TIPURA, sin Osmana, rođjen 24.4.1950.godine u Potocima, nastanjen u Mostaru, 36.ulica broj 29,
99. ✓ ESMAN TIPURA sin Reme rođjen 4.1.1966.godine u naselju Podgorani bb, gdje je i nastanjen, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
100. ✓ ELVEDIN OMANOVIĆ sin Smajla rođjen 26.11.1966. u Potocima, broj 120, gdje je i nastanjen, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
101. ✓ OMANOVIĆ SENAD sin Mehmeda rođjen 13.10.1968.godine u Kutilivču, bb, gdje je i nastanjen, ostali podaci nepoznati,
102. ✓ ALIJA OMANOVIĆ, pripadnik ABiH, ostali podaci nepoznati,
103. ✓ EKREM OMANOVIĆ, pripadnik postrojbi ABiH, ostali podaci nepoznati,
104. ✓ MIRSO OMANOVIĆ zvan "Mačak" sin Alije rođjen 1.11.1962.godine u naselju Kutilivač broj 51, gdje je i nastanjen,
105. ✓ DŽEVAD HALILOVIĆ, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati,
106. ✓ ENES ĆURIĆ -Eno zvan "Beka" sin Hamdije rođjen 21.11.1965.godine u Bijelom Polju - Humilišani broj 16, pripadnik ABiH, nedostupan,
107. ✓ RASIM ABAZA sin Osmana rođjen 1.3.1958.godine u Zijeplju, nastanjen u naselju Kutilivač bb, nedostupan,
108. ✓ ZIJO CRUČEVIĆ zv."Zike" ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, nedostupan,
109. ✓ SAFET ORUČEVIĆ bio pripadnik II.brigade HVO kao miner, ostali podaci nepoznati, nedostupan,
110. ✓ SEMIR MARIĆ zv."Sema" iz Vrapčića, pripadnik MOS-a sin Alije rođjen 26.2.1957.godine u Mostaru, nastanjen u Vrapčićima, nedostupan,
111. ✓ SUAD ZALIHIĆ sin Osmana iz Potoka, rođjen 9.12.1960. godine u Mostaru - Vrapčići, broj 158-A, pripadnik BiH nedostupan,
112. ✓ CMER ZALIHIĆ sin Smaje rođjen 2.1.1937.godine u Mostaru, nastanjen u Vrapčićima k.br.159C, nedostupan,

113. ✓ ESO OMANOVIĆ sin Hasana, rođen 27.9.1952. u Potocima, pripadnik A BiH, nedostupan,

114. ✓ MIRZO OMANOVIĆ sin Hasana, iz Potoka, ostali podaci nepoznati, pripadnik A BiH, nedostupan,

115. ✓ POČIĆ ENES sin Hasana, rođen 16.5.1960. godine u naselju Jesenjani, nastanjen u naselju Kutilivač bb, pripadnik A BiH, nedostupan,

116. ✓ MIRZO DURAKOVIĆ sin Lutve, iz Potoka, rođen 14.2.1963. u Mostaru, nastanjen u Potocima, broj 2, nedostupan,

117. ✓ ZIJO ĆORIĆ iz Nevesinja, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

118. ✓ MIRAN BIJEDIĆ sin Fadila, pripadnik A BiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

119. ✓ ESO TIPURA sin Hasana rođen 1950. godine u Potocima, pripadnik ABiH, ostali podaci nepoznati, nedostupan,

zbog osnovane sumnje da su:

Nakon što je muslimanska vojska dana 30.5.1993. godine oružano napala na postrojbe HVO-e i hrvatski narod na širem području Bijelog Polja, Vrapčića, Raštana i vojarnu "Tihomir Mišić" na području općine Mostar, a za vrijeme ratnog stanja, okrivljeni su kao pripadnici muslimanske vojske suprotno odredbama čl.3.st.1.tč. 1. alineja 1-a čl.33.st.2. i čl.32. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata uzeli učešće u oružanom napadu, ubijanju, mučenju, nečovječnom postupanju, nanošenju povreda tjelesnog integriteta, primjenjivanju mjera zastrašivanja i terora, protivpravnom zatvaranju i pljačkanju imovine civila hrvatske nacionalnosti, te suprotno odredbama članka 3. st.1. točka 1. alineja 1. i čl. 13. Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima uzeli učešće u ubojstvima, mučenjima i nečovječnom postupanju prema zarobljenim pripadnicima HVO-e, tako što su:

1. Dana 30.3.1993. godine 1-okrivljeni Zlatko Alikalfić, 2-okrivljeni Stjepan Andrešić, 52-okrivljeni Mili Sefić, 55-okr. Hasan Stupac, 12-okrivljeni Boćir Ćustović, 59-okrivljeni Abaz Škoro, 66-okr. Eso Tinjak, 15-okr. Edo Dilberović, 34-okr. Nermin Kuko, 18-okr. Munib Dženković, 84-okr. Amir Marić, 83-okr. Redžo Bajić, 109-okr. Safet Cručević, 81-okr. Huso Polčić, 96-okr. Ibrahim Demirović, 100-okr. Elvedin Omanović, 76-okr. Miralem Kuko, 112-okr. Omer Zalihić, 111-okr. Suad Zalihić, 75-okr. Azer Kuko, 113-okr. Eso Omanović, 104-okr. Mirso Omanović, 73-okr. Izet Duraković, 116-okr. Mirzo Duraković, 117-okr. Zijo Ćorić, 119-okr. Eso Tipura, 118-okr. Miran Bijedić, 114-okr. Mirza Omanović, 115-okr. Enes Polčić, 89-okr. Mumin Nazdrajić, 78-okr. Salko Nazdrajić, 80-okr. Jusuf Pajić, 105-okr. Dževad Halilović, 106-okr. Enes Ćurić, 98-okr. Salko Tipura, 110-okr. Semir Marić, zv. "Sema", 92-okr. Adis Brekalo, 90-okr. Emir Nazdrajić, 93-okr. Salko Pervan, 94-okr. Edin Zukić, 82-okr. Ead Tipura i 99-okr. Osman Tipura oružano su napali na hrvatski narod na području Bijelog Polja, Vrapčića, Raštana i Zelika, te zarobili i zatvorili veći broj civila hrvatske nacionalnosti među kojima i Mirka Vučić, Matu Šaravenja, Jozu Tipurić, Zdenka Jovanović, Franju i

Jaku Kordić, Meriju i Andriju Kočul, Ivanu Bošnjak, Lucu Kordić, Jozu Goluže, Branka Zovko, Iliju Zovko, Iliju Leko, Zdravka Zovko, Stanka Krezić, Joziku Ivenković, Maru Sesar, Stanka Azinović, Maru Azinović, Antu i Dragicu Crnjac, Stanka Bilić, Andju Bilić, Antu i Dragicu Bakić, Stanka i Ivu Puljić, Stanka i Katu Peponje, Boška Perić, Franju i Davora Šilić, 1.okr. Zlatko Alikeljić i 52-okr. Mili Sefić nasilno su oduzeli Mirku Vučić vozilo "Fiat 750", a Zdenku Jovanović vozilo "Renault 4", 107.okr. Rasim Abeza 92-okr. Durko Nazdrajić, 74-okr. Sulejman Hero i 77-okr. Nermin Kuko krali su stvari iz hrvatskih kuća u Bijelom Polju, 89-okr. Mumin Azdrajić i još tri nepoznata pripadnika MOS-a zapalili su kuću Fere Golemac u Potoku, 87-okr. Hasan Karadža i 88-okr. Mujo Karadža tukli su Franju i Davora Šilić, 72-okr. Enver Bubalo u školi u Bijelom Polju ispitivao i tukao zatvorene civile, a jedne prilike dovedeno je pet Uzerčana od kojih su dvojica preminula od batina, 107-okr. Enes Ćurić i 96-okr. Ibrahim Demirović "Hećim" dana 21.8.1993.godine uvođili su 37 zarobljenih civila Hrvata na branu u Vrapčiče kao štit prema jedinicama HVO-e, među kojima se nalazila i Janja Kordić.

2. Nakon zarobljavanja većeg broja pripadnika HVO-e i njihovog sakupljanja u Bijelom Polju 92-okr. Adis Brekalo i 95-okr. Emir Novalić ranili Mustafu Brekala u rame, 34-okr. Nermin Kuko udarao i prijetio da će ubiti Mustafu Brekala i Mehmeda Brekala, 33-okr. Mujo Karadža i 100-okr. Elvedin Omanović na Ljeskovcu tukli zatvorenike među kojima i Mustafu i Mehmeda Brekala, koji je u Skender Mlinici kablom PPT tukao i 96-okr. Ibrahim Demirović i stavljao im pištolj u usta prijeteci da će ih ubiti, 100-okr. Elvedin Omanović i drugi pripadnici MOS-a skinuli su Brenka Kožul u donji veš, razapeli ga uza zid i od istog oduzeli 1350 DEM, 2-okr. Stjepan Andrašić -"Šok" i drugi pripadnici VPA-BiH svezali Željka Hištuk bodljikavom žicom te ga udarali u predjelu glave, 6-okr. Emir Bešlić -"Zučo" u Sjevernom logoru ubio pet zatočenih pripadnika HVO-e, 25-okr. Idriz Adis 64-okr. Eno Tojaga i 65-okr. Avdo Tojaga ubili su u Salakovcu zarobljenog pripadnika vojne policije HVO-e, 79-okr. Ibro Omanović i 101-okr. Sedad Omanović, 102.okr. Alija Omanović i 103.okr. Ekrem Omanović, 102-okr. Alija Omanović i 103.okr. Ekrem Omanović tukli su Tomu Kordić i ostale zarobljene pripadnike HVO-e u Bijelom Polju.

3. Nakon zatvaranja zarobljenih pripadnika HVO-e u zatvor u IV.Osnovnoj školi na lijevoj obali Mostara 55-okr. Hasan Stupac tukao zatvorenike i od svih zatvorenika oduzimao prstenje, lančice i novac, pa i naočale za vid, 32-okr. Nezir Kovačević -"Bosansac" tukao Mihom Benu, Lovrić Marinka, Nikicu Pehar, Franju Barbarić, Slavka Golemac, Marinka Lovrić i Stanislava Ljubić, koji je od dobijenih batina preminuo, Mehmeda Brekala i Darka Tomić, 70-okr. Mirsad Vraželica, kao upravnik zatvora naredjivao i provodio maltretiranje zatvorenika, 5-okr. Emir Bijedić dolezio u zatvor ispitivao i maltretirao zatvorenike, 37-okr. Zijo Lerić, kao zapovjednik VP-a BiH naredjivao i odobravao maltretiranje zarobljenika, 60-okr. Hamo Šunje dana 25.7.1993.godine pretukao grupu zarobljenih pripadnika HVO-e iz Čapljinice, 71-okr. Mirsad Zekić tukao navedene zatvorenike i tjerao ih da pjevaju "Aleš u egber", 20-okr. Ale Gušić posebno je tukao pritvorene Čitlučane, Čapljinice i Uzerčane, 10-okr. Semir Čemalović tukao je redom sve zatvorenike među kojima

i Ivicu Jergović i Željka Hištuk, 50-okr. Emir Bijedić ispitivao i tukao zatvorenike, 19-okr. Esad Eminović prijetio pištoljem Darku Topić, te ga tukao nogama po glavi i tijelu, 86-okr. Zletko Kreso ispitivao i tukao Darka Topić, 53-okr. dr. Zletko Skikić odbio da pomogne Stanku Golemcu kada je isti prebačen iz zatvora u bolnicu, govoreći da neće da liječi ustaše, 108-okr. Zijo Oručević dolazio u zatvor i premlaćivao Željka Hištuk i ostale zatvorenike.

4. Prilikom prisilnog rada zarobljenih pripadnika HVO-e 3-okr. Ethem Ajenić tukao Mustafu Brekala na radu na Bišće Polju, 60-okr. Hamo Šunje dana 16.7.1993.godine na radu u Mahali udarao Mirka Vučić i Tomu Kordić, 45-okr. Mirsad Omanović - "Mačak" ubio u Cernici jednog zarobljenika, 18-okr. Munib Džanković - "Lola" u VII.mj.1993.godine iz pištolja ranio Josipa Kordić u desno rame, 63-okr. Semir Tojaga u Blagaju prijetio pištoljem Franji Kordić i ostalim zatvorenicima da će ih sve pobiti, 29-okr. Lola Kudin pretukao 10 zatvorenika u parku kod kazališta, 4-okr. Tarik Bijedić prijetio Mirku Beni da će ga ubiti, 36-okr. Kemal Kebo dana 29.9.1993.godine naredio Željku Vladić da iz "Ruže" odnese komad eksploziva do franjevačkog samostana, 10-okr. Semir Čemalović tjerao Željka Vladić u studenom 1993.godine da radi teške fizičke radove i radove na čišćenju njegove kuće, 61-okr. Ibro Šunje u Mahali napao Tomu Kordić krampom i prijetio da će ga ubiti, 47-okrivljeni Sead Pintul i 57-okr. Emir Salčin tjerali Ivicu Jergović i još trojicu pripadnika HVO-e u studenom 1993.godine da vade eksploziv iz avio-bombi, 13-okr. Semir Grljević - "Lovac" u 8.mj.1993.godine u ul.Ričina šakama je udarao Tomu Kordić i prijetio mu, 56-okr. Goran Stošić zapovjednik sektora Ričina vezao konopcem Igora Kapora oko vrata i naredio mu da 25 kg dinamita odnese i baci u zgradu do dječjeg vrtića.

5. Nakon početka muslimansko hrvatskih sukoba u Mosteru 10-okr. Semir Čemalović, 11-okr. Denis Čemalović, 30-okr. Medžid Kerović, 31-okr. Tahir Kerović, 40-okr. Suad Mutapdžić, 7-okr. Sead Bešlić, 38-okr. Safet Memić, 39-okr. Kesim Mušinović, 69-okr. Adil Veleđar, 44-okr. Šefik Obad, 54-okr. Sejo Šarić, 43-okr. Zijo Oručević i 35-okr. Haris Karamehmedović zastrašivali su i maltretirali civile hrvate na lijevoj obali Mostara, 26-okr. Isić Selim, 14.Okr. Senad Grljević, 21-okr. Ibro Husnić, 41-okr. Senad Marić, 49-okr. Salko Pirušić, 50.okr. Osman Pirušić, 22-okr. Senad Husnić, 23.Okr. Enes Husnić, 24-okr. Mumin Husnić, 27-okr. Ibro Isić, 16.Okr. Meho Dedić i 17-okr. Humzo Dedić zatvarali su civile hrvatske nacionalnosti na lijevoj obali Mostara, a 17-okr. Himzo Dedić prijetio je Ronaldu Brnas da će ga ubiti jer je Hrvat, 9-okriv. Mirsad Bajrović, 8-okr. Asim Bajrović, 67-okr. Muhamed Taslidža, 46-okr. Nusret Pintul, 48-okr. Ahmet Peco, 21-okr. Ibro Husnić i 41-okr. Senad Marić kao snajperisti djelovali su prema desnoj obali Mostara a iz pravca Revije, Razvitka, Benje i željezničke stanice, 18-okr. Munib Džanković - "Lola" zatvorio je dana 9.5.1993.godine Janju Pandža u jedan stan u ul.Š.Burića broj 1, 50-okr. Suad Šarić, 68-okr. Tarik Vila, 51.Okr. Miralem Salčin, 42-okr. Osman Masić i drugi pripadnici MOS-a dana 10.5.1993.godine pljačkali su Dom zdravlja, te se 62-okr. Zijom Tojaga raspoređivali Hrvate da stražare sa Muslimanima bez oružja, a 19/20.5.1993.godine natjerali su Hrvate da kariolama prenose

municiju iz VI.Osnovne škole u Cernicu, 28-okr. Almir Jugo i 30-okr. Safet Memić pljačkali su kuće i stanove Hrvata u okolici kino "Partizana".

Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata i oružanog sukoba prema civilnom pučanstvu, a radnjama opisanim pod točkama 1. i 5. okrivljeni pod rednim brojem: 1, 2, 52, 55, 12, 59, 66, 15, 34, 18, 84, 83, 109, 81, 96, 100, 76, 112, 111, 75, 113, 104, 73, 116, 117, 119, 118, 114, 115, 89, 78, 80, 105, 106, 98, 110, 92, 90, 93, 94, 82, 85, 97, i 95 izvršili oružani napad na civilno pučanstvo i protiv zakono- nito zatvaranje civilnog pučanstva, okrivljeni pod rednim brojem: 1, 52, 107, 91, 74, i 77 pljačkali imovinu civilnog pučanstva, okrivljeni pod rednim brojem 89 samovoljno uništavao imovinu koju nije opravdao vojnim potrebama, okrivljeni pod rednim brojem 87, 88, 72, 106 i 96 mučenja i nečovječna postupanja okrivljeni pod rednim brojem 7, 10, 11, 30, 31, 35, 38, 39, 40, 43, 44, 54, 62 i 69, primjenjivali mjere zastrašivanja i terora, okrivljeni pod rednim brojem 14, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 41, 49, 50. protivpravno zatvarali civilno pučanstvo, okrivljeni pod rednim brojem 8, 9, 21, 41, 46, 48, 67, vršili ubojstva i primjenjivali mjere zastrašivanja i terora, okrivljeni pod rednim brojem 58, 68, 51, 42, 28 i 38 pljačkali imovinu, te kršeći pravila međunarodnog prava radnjama opisanim pod točkama 2, 3. i 4. okrivljeni pod rednim brojem: 92, 95, 34, 33, 100, 96, 2, 6, 25, 64, 65, 79, 101, 102, 103, 55, 32, 5, 37, 60, 71, 20, 10, 50, 19, 86, 53, 108, 3, 45, 18, 63, 29, 4, 36, 61, 47, 57, 13, 56 i 70 vršili su ubojstva, mučenja, nečovječna postupanja i povrede tjelesnog integriteta,

čime da su okrivljeni pod rednim brojem 1, 2, 52, 55, 12, 59, 66, 15, 34, 18, 84, 83, 109, 81, 86, 100, 76, 112, 111, 75, 113, 104, 73, 116, 117, 119, 118, 114, 115, 89, 78, 80, 105, 106, 98, 110, 92, 90, 93, 94, 82, 85, 97, 95, 107, 91, 74, 77, 87, 88, 72, 7, 10, 11, 30, 31, 35, 38, 39, 40, 43, 44, 54, 62, 69, 14, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 41, 49, 50, 8, 9, 46, 48, 67, 58, 68, 51, 42 i 28, počinili krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog pučanstva iz čl.142. st.1. preuzetog KZ bivše SFRJ, a okrivljeni pod rednim brojem: 92, 95, 34, 33, 100, 96, 2, 6, 25, 64, 65, 79, 101, 102, 103, 55, 32, 5, 37, 60, 71, 20, 10, 50, 19, 86, 53, 108, 3, 45, 18, 63, 29, 4, 36, 61, 47, 57, 13, 56. i 70. počinili krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl.144.preuzetog KZ bivše SFRJ.

O b r a z l o ž e n j e

Više javno tužiteljstvo Mostar ustalo je zahtjevom za spro- vodjenje istbage protiv optuženih Zlatka Alikafić i dr. zbog osno- vane sumnje da su počinili krivično djelo iz čl.142. st. 1. preuze- tog KZ bivše SFRJ, pa kako su isti okrivljeni nedostupni organima gonjenja HR H-B, to je odlučeno kao u izreci ovog rješenja, a na osnovu članka 159. st. 2. preuzetog ZKP-a.

PRAVNA POUKA:

Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba Kričnom vijeću ovog suda u roku od 3 dana od dana prijema rješenja.

ISTRAŽNI SUDAC

Nada Dalipagić

Nada Dalipagić

Broj: 03-8/20-1-3-
Dana, 09.12.1993. godine

SLUŽBENA BILJEŠKA

Sačinjena povodom obavljenog informativnog razgovora, dana 9.12.1993. godine, sa Drinovac Stankom, sin Stojana, rođen 18.09.1935. godine u Potocima, općina Mostar, bio stalno nastanjen u mjestu rođenja, na okolnosti boravka i zatočeništva u Bijelom Polju.

U razgovoru Stanko nam je prenio da je dana 30.06.1993. godine, kad je otpočeo napad pripadnika MOS-a na širem području Bijelog Polja, uhapšen u svojoj kući, a 2.12.1993. godine, razmijenjen kao civil u Vojnu općina Mostar.

Također, Stanko nam je iznio da je cijelo vrijeme zatočeništva bio u radnom vodu, koji je namijenjen za kopanje i utvrđivanje rovova, a zatočeni pripadnici radnog voda bili su smješteni u kućama Skendera u Potocima, dok su ostali civili, žene, djeca i starije osobe, bili zatočeni u sabirnom centru Osnovne škole u Potocima.

Dalje nam je Stanko prenio, da je dana 12.08.1993. godine, dok je kopao rov smrtno nastradao Stanko Zovko zv. "Život", a naređeno mu je da stoji mirno, od jednog pripadnika MOS-a, po prezimenu Kamenić iz Kamene, općina Mostar, nakon čega je Stanko Zovko sahranjen ispred svoje kuće u Potocima.

Pored toga, u razgovoru Stanko je rekao, da je dana 28.08.1993. godine, u Potocima poginuo Marko Sesar, star oko 64 godine, zatim Marko Bilić, sin Pere, star oko 45 godina poginuo kod Katoličke crkve u Potocima, prilikom kopanja rova i Ljubo Škobić, star oko 50 godina, poginuo 3.11.1993. godine.

Pored navedenog Stanko ističe da je 26.09.1993. godine, pripadnik MOS-a Miralem Omanović, zvan "Alaga", sin Arifa, star oko 22 godine, iz Potoka, iz neposredne blizine rafalnom paljbom, usmrtio Šćepu Bilića, sin Ivana, rođen 1933. godine, Tomu Brajkovića, sin Luke, rođen 1936. godine, i Zarka Drinovca, sin Stojana, rođen 18.09.1935. godine, mještani iz Potoka, zbog toga što pomenuta trojica nisu mogla da iznesu protivavionski top na uzvišenje zv. Gatalova gomila u Potocima.

Nakon ubojstva naređeno je ostalim zatočenim osobama hrvatske nacionalnosti, iz Potoka, među kojima je bio i Krezić Stanislav da ubijene Drinovca, Brajkovića i Bilića, svežu kaišima za noge, i vuku na Gatalovu gomilu, te da na njih nabacaju kamanje, što su zatočeni morali učiniti.

Nakon dva dana od ubojstva pomenute trojice, ostali zatočeni iz navedenog radnog voda, tražili su da se ubijeni zakopaju u svoje obiteljske grobnice, što je od pripadnika MOS-a odobreno, i navedeni su zakopani u Katoličkom groblju u Potocima.

Pored pomenutog Stanku je poznato da su dvojica zarobljenika HVO-a iz Uzarića, opć. široki Brijeg, ubijeni i zakopani pored, odnosno ispred kuće Drage Hrkać u Potocima, a da se prema riječima Stanka, pričalo da su pomenuti ubijeni zbog pokušaja bjekstva iz zatočeništva te da je jedan od pripadnika MOS-a rekao Stanku: "Samo neka netko pokuša dobiti će mažu kao

i oni sa Uzarića". Prilikom boravka u zatočeništvu u Potocima i radeći u radnom vodu na kopanju bunkera i tranšea, zatočene Hrvate najviše je maltretirao i zlostavljao izvjesni "Sultan" porijeklom iz Glavatičeva, općina Konjic i izvjesni "Hećim" iz Nevesinja, dok ih je ispitivao izvjesni "Karadža" iz Nevesinja.

Pored pomenutog istoga dana, obavljen je ra zgovor sa Milom Karlušić također razmijenjenim civilom zatočenikom iz Potoka, koga su pripadnici MOS-a nakon agresije snaga MOS-a, uhapsili i odveli u IV Osnovnu školu u Titovoj ulici u Mostaru, gdje su bili izloženi svakodnevnom maltretiranju i udaranju. U zatočeništvu u IV OŠ u Mostaru, od zatočenika su oduzeli sav novac koji su imali, silom ih tjerali da daju krv, a mlađe zatočenike vodili su u Šantićevu ulicu da prave bunkere, gdje je radeći bunkere, poginuo Karlušićev sin.

Dalje, Mile ističe da su zatočene civile tjerali da pjevaju pjesmu: "Od Sarajeva pa do Trsta, nikad više neće biti krsta", te da su ih vodili u Vrapčice kod IIE Mostar, da služe kao živi štít, kako ne bi pripadnici HVO, pucali na pripadnike MOS-a.

Pored pomenutog Karlušić ističe, da su zatočenike jednom prilikom pripadnici MOS-a porijeklom iz Gacka i Nevesinja, silom utjerali u podrumu Pamučne industrije u Vrapčićima, gdje je voda bila do pojasa i tu ih držali 2 dana bez hrane.

Pored navedenog obavili smo, dana 04.12.1993. godine, informativni razgovor sa Stanislavom Krezić iz Potoka, koji je također razmijenjen 2.12.1993. godine, a koji je cijelo vrijeme okupacije MOS-a na Bijelo Polje, radio kao zatočenik u radnom vodu, na kopanju tranšea, bunkera i drugih vojnih utvrda.

Na okolnosti ubijanja Drinovca, Bilića i Brajkovića, Krezić je izjavio da ih je ubio Omanović Miralem zvani "Alaga", iz Potoka zbog toga što nisu mogli na brdo da iznesu PAT, te da je ubijene, on zajedno sa ostalim zatočenicima, morao odvući na gomilu i na njih nabaciti kamenje. Pored toga, Krezić je izjavio da su bili mučeni, maltretirani i zlostavljani i da je u više navrata od pripadnika MOS-a, njemu govoreno "Sad ćemo te zaklati" i da su mu stavljali nož pod vrat, ali bi odustali govoreći: "Sad nećemo, drugi put ćemo te".

Od pripadnika MOS-a, Kreziću je poznato da su najekstremniji bili izvjesni Sultan i Hećim iz Nevesinja, te da su se u Potocima, prema hrvatskim zatočenicima posebno ekstremno ponašali pripadnici MSO-a iz Gacka i Nevesinja.

BILJESKU SAČINILI

Srećko Gribić

Bosiljko Čović

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom Domovinskog rata u BiH 1991.-1996.

1. LOGOR-MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet)—**STARA IV.osnovna škola MOSTAR**
2. U ČIJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policija)-----**Armija RBiH.**
3. Tko je osnovao logor i po čijoj zapovjedi?---**LOKALNA MUSLIMANSKA VLAST PO DOGOVORU I SUGESTIJAMA VOJNO POLITIČKI MUSLIMANSKI STRUKTURA IZ SARAJEVA.**
4. Je li logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje ----- **NE, higijenski uvjeti u kojima su boravili zatočnici bili su ispod svake civilizirane razine. Ležali su na podmetačima od spužve ili na drvenim paletama koje su položene na betonskom podu prostorije. Uslijed oborina i nedostatka krova na zgradi veće količine vode su ulazile i poplavljivale podrumске prostorije. Vodu koju su dobivali za piće bila je prljava i mutna, a dopremana je direktno iz Neretve.**
5. Logor je osnovan **30.lipnja 1993godine**, a zatvoren **19.ožujka 1994 godine.**
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? **Vojna policija i vojska A. BiH**
7. Broj logoraša **220 –vojnici HVO-a i civili**
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor: Ime, prezime i nadimak
 1. **Šemso Čagalj zvan Sultan**
 2. **Hebib Čopelj**
 3. **Mujo Karadža**
 4. **Ibrahim Demirović zvan Hećim**
 5. **Zikrija Ljevo**
 6. **Bivši pripadnici HVO-a koji su to jutro prešli u vojsku A.R.BiH (svi su muslimani)**

9. Upravnik – zapovjednik logora ---Mirsad Ćupina –Ziza od 30.06.1993do 15.10.1993
Mirsad Handžar od 15.10.1993 do 03.12.1993 godine.Mirsad Vražalica od 03.12.1993 do
siječnja 1994 –poginuo, Hasan Memić od siječnja 1994 do 19.03.1994

10. Zamjenik upravnika logora---Haso Zubac; Slobodan Marić-Slobo

11. Navesti što više podataka o upravniku logora, stražarima i drugom osoblju:

**Stražari: Zijad Redžić-Zike; Huso Oručević,Mili Čišić, Mirsad Zekić, Ibrahim Oručević,Hilmo Toporan, Nebojša Rađenović, Nezir Pribišić, Predrag Ajkić-Pajka, Senad Oručević, Adis Batlak,Edin Tanović“Tana”,
Tajnica upravnika logora EVELINA TANOVIĆ**

12. Je li u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? Svi logoraši su smješteni u podrumskim prostorijama,gdje je konstantno vladao mrak, a mučilišta su bila u prostorijama iznad nas.Neki su logoraši vođeni na ispitivanje i batinjanje u zgradu SDK a pojedini zatočnici su vođeni u zgradu Razvitka gdje su također mučeni.

13. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu?---Mirsad Ćupina-Ziza,Zekić,Marić,Pajka, braća Oručević,Adis Batlak.

14. Jesu li zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima-----
-DA, po dovođenju u logor zatočnici su bili podvrgavani brutalnom fizičkom maltretiranju od strane vojne policije IV. Korpusa Armije BiH,a koji su obnašali dužnost logorskih stražara. Upravitelji logora su i sami bili nazočni mučenjima kao i neposredni zapovjednici smjena koji su se isticali brutalnošću.Također je se isticala tajnica Evelina Tanović,koja je učestvovala u batinjanju i mučenju logoraša.

15. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočnicima u logoru: **ANTONJO BUNTIĆ, ZORAN BOŠNJAK, ZDENKO JOVANOVIĆ, BRANKO GRGIĆ, BRANKO KOŽUL, SLAVKO KOLOBARA, ANDELKO VRLJIĆ,TOMO KARLUŠIĆ,ANTE LOVRIĆ, FILIP RAIĆ, GORAN TOMIĆ, IVAN RAVLIĆ,STOJAN ŠKOBIĆ, STANKO ZOVKO, MARKO MIKULIĆ, ANTE MIKULIĆ,MARIO LASIĆ (Pajka ga usmrtio paljačom)**

o ranjenim logorašima:teški ranjenici-Ilija Brajković, Martin Brajković,Stanko Golemac(kome su se rane ucervale),Josip Kordić,Gordan Marijanović, Marijo Mandić, Jakov Raspudić,Željko Senkić, Branko Vidović,Mile Vicković, Vlado Zalar ,Željko Ištuk, Andro Perić, Dražan Brbor

lakše ranjeni:Tihomir Šunjić,Ivan Cvitković,Zdravko Cvitković,Danislav Pinjuh,Mate Groznica,Ljubo Tipurić,Avgust Antunović,Mario Škobić,Ivica Škobić,Mirko Skoko,Dragan Andrić,Srećko Džidić,Jure Kosir(otkinuto uho)Milenko Krezić,Filip Mikulić,Dražan Marić,Mihajl Mišek,Vlatko Puljić. Stanislav Ljubić iPero Paponja zadobili su teške tjelesne povrijeđe od batinjanja.

o nestalim logorašima iz logora: _____

16. Je li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? **Svi zdravi logoraši su morali pod prijetnjom ,davati dva ili više puta krv.Bilo je slučajeva da su u mjesec dana uzimana po dva puta krv.**

17. Jesu li su zatočnici vođeni na prisilni rad? **Svakodnevno su vođeni od jutra do mraka na više poslova a često su vodili na rad i u noćnim satima.Zatočnicima je stavljan dinomit oko pasa i slati na bunkere suprotne strane u borbi.Taj rad obavljan je uglavnom na prvoj crti bojišnice(Donja Mahala,Šantićeva ulica, Bišće polje,Bijelo polje,Buna,Vranjevići,Blagaj-gdje su zatočnici nakon napornog rada znojni tjerani da skaču u Bunicu) a sastoje se od teških fizički poslova na iskopavanju rovova,utvrđivanju bunkera,kopanju grobova,raščišćavanju objekata i ulica i druge fizičke poslove.....**

18. Jesu li mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor ? **DA –Arif Pašalić**

19. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali predstavnici MOCK i drugih međunarodnih institucija? **Da**

20. Jesu li zatočnici skrivani od predstavnika MOCK? **Međunarodni crveni križ prvi put je posjetio 08.rujna 1993god.Pojedini logoraši su skrivani od predstavnika M.O.C.K.**

21. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) **Sve od navedenog . Na toalet su puštali samo izjutra i navečer,dok su tijekom dana svoje fiziološke potrebe obavljali u otvorenoj posudi,smještenoj u prostoriji iz koje se širio nepodnošljiv smrad. Zatočnicima nije dozvoljeno umivanje niti kupanje te je bilo zatočenikakoji su se po prvi put oprali tek nakon 6 mjeseci boravka u logoru.Zatočnici su cijelo vrijeme boravka u zatočeništvu bili vrlo oskudno odjeveni(tanka radna odijela i poderana obuća) iako su bili izloženi suncu,kiši,hladnom vjetru,snijegu.....Zdrastvenu i medicinsku pomoć zatočnicima su uglavnom pružala dvojica zatočenika medicinskih radnika, ali uslijed nedostatka medicinskih potrebtina ta pomoć bila skromna. Zatočnicima je hrana dijeljena dva puta dnevno,ujutro i navečer,a sastojala se od male količine prokuhane riže ili leće bez okusa(nedostajalo je soli i ulja) i više puta i neprokuhana i komadić kruha oko 50grama.Komadić kruha je bio ukupno dnevno slijedovanje.Tijekom boravka u zatočeništvu,zatočnici su vidno smršavili neki 30kg,a neki čak po 50kg.U 12 mjesecu 1993 god. posredstvomUnprofora pristizali su paketi koje je slala rodbina ali su stražari krali,pa je zatočenik savim malo dobivao hrane.**

22. Za svaki logor treba pribaviti crtež-fotografiju.

23. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

24. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

25. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor.Kod pitanja br.7 bilo je navedeno 219 zatočenika a moramo naglasiti da ih je 89 odvedeno 21.07.1993 godine u logor u O.Š. u Potocima **Logoraši su mučki ubijani na očigled drugih zatočenika. Prisilno vađenje krvi-od svih stražara koji su izvodili na vađenje krvi najgori je bio Sloba Marić znao je i primjenjivati silu. Pojedince su prisiljavali da bosu hodaju po razbijenom staklu.Tijekom devet mjeseci zatočeništva, zatočenike su**

nadzirali,tukli,maltretirali,vodili na prisilni rad.Vodili u Okružni sud,bez porote i branitelja, oca i sina Brekalo,osudili na smrt, da bi kasnije ponavljali postupak i kaznu im smanjilo na 15 godina,poslije toga na 3 i 2 godine.

Gušić Dado,Zijo Redžić,a najgori je bio Hilmija Rizvanović-Crnogorac,tukli logoraša drvenim predmetima,palicama,čizmama i šakama, na inicijativu i uz prisustvo Amira Čehića i Salke Alimana,tjerali su ga da po hodniku liže krv za koju su govorili „Ovo ti je od ćaće“U smjeni Huse Oručević od batina podlegao Mario Lasić. U šantićevoj ulici Goran Stošić zvani „Stoša“zapovjednik sektora Ričina vezao jednog logoraša konopcem oko vrata i oko pojasa i stavili na njega oko 25 kg dinamita i zapovijedili mu da dinamit odnese i baci na položaje HVO-a u zgradu do Dječijeg vrtića. Bilo je slučajeva da jednom stave bombu među noge i zaprijetu da će aktivirati ako drugi ne baci eksploziv.

Na lokalitetu Bulevar Kemal Kebo zapovjednik sektora Bulevar,a kasnije postavljen za zamjenika zapovjednika bataljona, logorašu Željku VLadić je zapovijedio da kantu tešku 35-40 kg napunjenu vitezitom odnese na bunker HVO-a kod franjevačkog samostana.Oko pojasa su vezali konopac, a kako je u vitezit bio postavljen električni detonator,morao je paziti jer bi u slučaju bijega sigurno bio aktiviran datonator sa baterijom koju je u ruci držao jedan vojnik armije.

Datum 12.07.2007 godine.

Upitnik popunili
Logoraši-bivši zatočnici:

Darko Knežević

Željka Zovko

Željko Vladić

**HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI,
PODRUŽNICA HERCEGOVAČKO NERETVANSKA - Mostar**

(Naziv županije)

(Na obrascu se popisuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

**Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima
tijekom Domovinskog rata u BiH 1991.-1996.**

1. LOGOR-MJESTO ZATOČENJA (lokalitet, mjesto, općina) Crkva Svih Svetih u Donioi Drežnici i župna kuća, općina Mostar
2. U ČUOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policija) Armija RBiH
3. Tko je osnovao logor i po čijoj zapovijedi? Zapovjedništvo akcije «Neretva 93» sa načelnikom generalom Seferom Halilovićem
4. Je li logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje _____ NE _____
5. Logor je osnovan 21. rujna 1993. a zatvoren 22. listopada 1993. _____
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? Vojna policija Armije RBiH, Drežanski bataljun
7. Broj logoraša 20 ukupno; muškaraca 20 žena Ojijee O starih osoba I
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor: Ime, prezime i nadimak
L Pripadnici specijalne postrojbe za posebne namjene «Zulfikar» i «Handžar divizija» pri Štabu Vrhovne komande Armije RBiH
9. Upravnik - zapovjednik logora Ziio Kurtović
10. Zamjenik upravnika logora _____
11. Navesti što više podataka o upravniku logora, stražarima i drugom osoblju:
Ziio Kurtović, Sekarić« ie bio zapovjednik policije u Drežnici. Ibro Bobić, Niaz Alić Spina« BracoJzet Kurtović Bimbo« Nidal Kurtović-«Nono"i «Čvoruga"»Hasan DelićSenad Bobić»Ahmed Kurtović i drugi pripadnici Drežanskog bataljuna i policije iz Drežnice
12. Je li u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? _____
13. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? Jesu, Ziio Kurtović i drugi

14. Jesu li zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima **DA.**
Ziio Kurtović« Ibro Bobić« Niaz Alić Spina« BracoJzet Jiasan
DelićJSenad Bobić jUimed Kurtović

15. Navesti podatke o smrtno stradalim, ranjenim i nestalim zatočnicima u logoru: **Nile bilo**
smrtno stradalitu ranjenih i nestalih logoraša

16. Je lije bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? _____ **NE** _____

17. Jesu li su zatočnici vođeni na prisilni rad? _____ **PA** _____

18. Jesu li mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane
u čijoj nadležnosti je bio logor? _____ **NE** _____

19. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali predstavnici MOCK i drugih međunarodnih
institucija? _____ **NE** _____

20. Jesu li zatočnici skrivani od predstavnika MOCK? _____ **DA** _____

21. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta,
zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) **Sve od navedenoga % o održavanju**
higijene nije moglo biti ni govora budući da se zatočnici svo vrijeme boravka u crkvi
nikad nisu umili » a fiziološke potrebe obavljali pred vratima crkve dok ie na vratima
stajao vojnik s uperenom puškom.Zatočnici su namjerno paćeni glađu a posebno treba
istaknuti prvih pet dana kada ie na njih 20 dijeljen jedan krutu4 konzerve i jedna boca
vode

22. Za svaki logor treba pribaviti crtež-fotografiju.

23. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

24. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

25. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor **Nakon strašne torture,**
paćenja glađu,surovih i nečovječnih postupaka tijekom čitavoga dana i noći u trajanju
od 5 dana, zatočnici su tek tada počeli izlaziti vani. Logoraši su obavljali nairizičniie
poslove logističke potpore za potrebe Armiju RBiH prilikom napada na Mostar« te
svakodnevno vođeni kao živi štit na Vrde Sto ie bio glavni i strateški čili ARBiH glede
namjere zauzimanja i osvajanja Mostara i doline Neretve* Okrutno su zlostavljani u
crkvi » mućeni glađu i žeđu« pa često zbog posljedica zlostavljanja tijekom noći viSe
logoraša ne bi bili u stanju sutra ići na prisilan rad pa ie jednom prigodom jedan od
stražara rekao «ako ste ih doveli da rade nemojte ovako biti ier onda nisu u stanju ništa
raditi». U crkvi ie radeno najteže skrnavljenic katolićkih svetinja na način Sto su
logoraši njima udarani slikama križnog puta % tjerani da jedu svete knjige i na svaki
način primorani da izruguju katolićku vjeru* Morali su dirati žice pod naponom i druge
vrste tortura.Poiedini zatočnici bliži srodnici tjerani su na užasne perverzne seksualne
radnje. Nakon Sto su zatočnici krajem listopada vraćeni u Donju Jablanicu odakle su i
dovedeni u crkvu su smještene krave lokalni muslimana Sto ie bio vrhunac drskosti u
namjeri skrnavljenja objekata Katolićke crkve«

Redni broj	Ime i prezime	Ime oca	Datum i mjesto rođenja	Mjesto boravka	Datum i mjesto zarobljavanja	Datum i mjesto oslobođenja
1.	Vlado Curić	Nikola	31. 3. 1960. Jablanica	Jablanica	8. rujna 1993. Jablanica	6.11.1993. Jablanica
2.	Marinko Drežnjak	Živko	12. 12. 1966. Drežnica	Drežnica	9. rujna 1993. Grabovica	1.3.1994. Jablanica
3.	Kamilo Dumančić	Nikola	7. 8. 1967. Jajce	Jajce	22. 9. 1993. Hudusko	1.3.1994. Jablanica
4.	Antun Grgić	Marko	27. 7. 1949. Trasina	Trusina	13. 8. 1993. Trusina	1.3.1994. Jablanica
5.	Matija Jakšić	Franjo	5. 1.1960. Jajce	Jajce	28. 7. 1993. Kučani	1.3.1994. Jablanica
6.	Branko Jurić	Mladen	13. 1. 1972. Kale	Kale	14. 4. 1993. Busčak	1.3.1994. Jablanica
7.	Ivan Kostić	Pero	28. 3. 1972. Parsovići	Parsovići	14. 4. 1993. Busčak	1.3.1994. Jablanica
8.	Nedeljko Krešo	Anto	11.8.1963. Žitače	Žitače	2.5.1993. Žitače	1.3.1994. Jablanica
9.	Vili Kuraja	Ante	4.11.1957. Jablanica	Jablanica	15.4.1993. Jablanica	1. 3. 1994. Jablanica
10.	Zvonimir Kukić	Tomislav	1.5.1956. Jablanica	Jablanica	15.4.1993. Jablanica	1.3.1994. Jablanica
11.	Marinko Ljoljo	Stojan	1. 10. 1948. Jošanica	Jablanica	8.9.1993. Jablanica	1.3.1994. Jablanica
12.	Ivan Pavlović	Andrija	22. 10. 1973. Jajce	Jajce	22. 9. 1993. Hudusko	1.3.1994. Jablanica
13.	Anto Rozić	Nikola	1.3. 1947. S. Kula	S. Kula	14.4.1993. Solakova Kula	1.3.1994. Jablanica
14.	Marko Rozić	Ivan	27. 4. 1969. S. Kula	S. Kula	14.4.1993. Busčak	1.3.1994. Jablanica
15.	Mato Rozić	Jure	3. 6. 1975. S. Kula	S. Kula	14. 4. 1993. Busčak	1.3.1994. Jablanica
16.	Anto Stojanović	Anđelko	27. 5. 1968. Kostajnica	Kostajnica	10. 7. 1993. Bokševica	1.3.1994. Jablanica
17.	Pero Stojanović	Anđelko	21.3.1971. Kostajnica	Kostajnica	10. 7. 1993. Bokševica	1.3.1994. Jablanica
18.	Vinko Soldo	Stjepan	10. 4. 1959. Pokojište	Pokojište	13. 8. 1993. G, Višnjevica	1.3.1994. Jablanica
19.	Miroslav Soko	Nikola	17.11.1957. Jablanica	Jablanica	8. 9. 1993. Jablanica	1.3.1994. Jablanica
20.	Mirko Zelenika	Ivan	25. 8. 1947. Risovac	Jablanica	8. 9. 1993. Jablanica	1.3.1994. Jablanica

Mostar; 16. listopada 2006 godine.

Popisivač: Mirko Zelenika

Broj: 03-9/15-4-220-32/93
Lokacija: 30.09.1993.godine

IZOBILAZNA IZJAVLJENJE

Učinjen u P.O. Kiseljak, povodom obavljenog informativnog razgovora sa Guje Mijom, sin Slavke i Bosiljke djevojačko, Milunović, rođen 16.10.1958.godine u Vojnici, Hrvatska, ugostitelj, pripadnik HVO, obojen, nekadašnji, stalno nastanjen u Ostružnici Pojnice. Kroz razgovor isti je iznio da je 02.07.1993.godine u mjestu Ostružnica Pojnice kao civil uhićen od strane pripadnika Armije BiH i prevožen u O.S. Ostružnica. Među pripadnicima Armije BiH prepoznaje poznatike Krsto Jusić, po zanimanju trgovac, i Tomislav Lokatić po zanimanju Mije, a bili su njihovi susjedi i susilasci sa oko 50 krajišnika. Nakon kraćeg boravka u O.S. isti je zajedno sa nekoliko uhićenika 04.07.1993.godine prebačen u silos u Vojnici, i to dio puta pješke, a dio puta autom "TAM" preveo je Miroslav Kordić. Kako izvor navodi u O.S. Ostružnica, bilo je ukupno 40 civila, a nešto i u kući Iviš Merka, dok se nalazio u O.S. u Ostružnici pripadnici Armije BiH su prijetili da će ih sve pobiti, a Miju je osobno htio ubiti bojom iz puške. Ramiz iz Hormanskog Polja rekao je više puta stavljajući Miju bojom na ključnu kost govoreći sad ću te ubiti, jer mi je jedan poginuo brat.

Odmah po dolasku u silos, polio je otpočela sa isleđivanjem i maltretiranjem. Po navodima Guje Mije prvi 30 dana u silosu su tučeni 3-4 puta dnevno tako da je prostorije u kojima boravili bili sve krvava, a pojedini zločincima su bili u takvom stanju da nisu mogli stati kada bi sjeli ili legli. Tukli su ih najčešće pušicama, nožima, policijskim palicama, kundacima, cijevima od puške, pri tome govoreći "Ustaje šta hoćete, eto vam Kordić i Boban neka vam pomognu". Prva tri dana u silosu uopće nisu dobivali hranu. Nisu im dali da idu u WC tako da su sve potrebe obavljali u pomenutoj prostoriji. Tukli su ih pojedinačno i kolektivno u ćeliji.

Po riječima Guje Mije njega su proglasili da je dozapo- vjednik HVO Pojnice i da je bio snažniji na Maloču, kao i glavni sudodjela sa uzoručenjem Hrvata, te da nije u svojoj kafani imao primati uopće dinare. Negdje krajem 7-og. mjeseca Guje Mija u silosu pozvao je izv. "Perača" rodom iz Moštra u Visokom koji nosi crnu odjeću, a navodno je ranije bio u HOS-u. Isti je naredio Guje Miji da se skine nag, a zatim ga je sunetiti, kao i Krajišnik. Perača mu je govorio da ga dobro pozna još dok je Guje Mija bio konobar kod u Reumalu pri tome dodajući obrećući se pri tome tim vojnim policajcima da je Guju trebalo ranije ubiti, a ne dovoditi ga u zatvor. Tom prilikom Perača je rekao da je ot odveo Duška Kolinića iz Pojnice bivšeg komandanta stanice milicije prije isbijanja sukoba u Pojnici.

Po razgovoru Guje Mije svoje vrijeme boravka u silosu, policajci su mu govorili da su mu poginuli otac i brat, da ih HVO ne želi, da ako ih pusti Armije BiH da ih HVO poubijati ili da će po poruku dovesti po Kiseljaku. Sve ovo je Guji jako teško padalo jer je vjerovao da su mu otac i brat poginuli. Odmah po dolasku u silos policajci su im skinuli svu odjeću tako da su 40 dana bili gol i na hladno. Kako im nisu redovno davali vodu većinu pri-

tvorenike je svojim urinom prala krv sa lica. Nakon 56 dana boravka u silosu 27.06.1993.godine Guje je prebačen u Fojnicu na liječenje gdje je svaki dan primao infuziju. Dok se nalazio u Fojnici bio je u zatvoru za Hrvate u O.Š. "Kata Gavoružić", gdje nije maltretiran, kao ni ostali pritvorenici. U pomenutom zatvoru bili su daleko povoljniji uslovi života nego u silosu u O.Š. vidio je Tuka Stipca. Od prisutnih Hrvata čuo je da je pomenuti Tuka na biciklu iz Bekovića došao u Fojnicu da pregovara sa Nasufom Bebon koji je u tom momentu bio u društvu sa Mačkić Sedom, Selimović Nasifom i brojicom pripadnika I korpuse iz Sarajeva. Kada se isti predstavio pred općinom pripadnici I korpuse naredili su da se Tuka, Stipca i smije puštati i da se odmah zatvori. Bebon i Nasufu su rekli da će ubiti i njega ako je pušti. U Fojnici sa Guje Mijom informativni razgovor obavili su Kubat Dževad i Omer Forović kojom prilikom su mu govorili da ostane u Fojnici, da će ga oni štiti.

Dvo vrijeme dok je Guje Mijo boravio u silosu u Kačunima zajedno sa ostalim pritvorenicima 73 dana nikada ih nije posjetio niko iz Oprezora ili Crvenog križa. Upravnik pomenutog zatvora u silosu kao i načelnik vojne policije je Alija Begić iz Busovača, koji se kako Guje navodi prema pritvorenicima korektno ponašao, a koji je hapso i svoje policajce koji su puštali MOS i pripadnike VII muslimanske brigade u ćelije dajući im pitvorenje Hrvata. Nakon 30 dana prestali su ih stalno tući, a počeli su im davati redovno hranu i vodu. Bitić Huso bivši aktivni policajac P.S. u Fojnici rekao je Guji da mu je otac poginuo sa svim Hrvatima koji su zatvoreni u silosu treba odsjeći po dva prste. Dok je boravio u silosu od muslimanske policije čuo je da će se preko sela Lugova spojiti dalekoveć sa Kaknjom i Zenicom, a da će kod Kaonike, Busovači potpuno isključiti struju.

Isto tako Guje Mijo je iznio da su ga 15.07.1993.godine u silosu ispitivali i Mijoz Ganić i Kubat Dževad iz Fojnice. Od vojnih policajaca njega osobno najviše i najteže su tukli Merdžanović Rasim iz Prkose Fojnice i Huzbešić Mijaz iz Kačuna Busovača. Komandati obilježili nakon što bi njega i ostale pritvorenike preukli, naredili bi im da mirno stoje po sat-dva, a zatim bi nagonili Guju i ostale pritvorenike da sami tuku jedni druge, ako neko nebi nekog dobro udario onda bi oni tog potpuno preukli. Ističe da je i u onaj period zv. "Čiče" komandir vojne policije u Kačunima korektno bio prema pritvorenicima.

Međoje sredinom 08-og.mjeseca 1993.godine dok je boravio u sile u posjetili su ga Beganović Alija geometar iz Kiseljske i Redžad Imamović Alijin brat iz Fojnice. Tom prilikom Alija je govorio da je on prebačen u vozeru u Kiseljaku i pri tome prijetio da će on isaktivati hrvatske zatvorenike u Fojnici i da će ih tući, posebna brana Korčić koji je navodno bio na Malčkoju. Kada su komandati Beganović Alija i Redžad Imamović otišli iz silosa Guje Mijo je ponovo bio prebačen od strane vojne policije iskočnije duže period bio tučen, te je isti mišljenja da je to uređeno po nalogu Be Čević Alije.

Dok se nalazio u zatvoru u Ostružnici pred zatvor je došao Murčević Edib sin Doude iz Ostružnice govoreći da su ubili Milušić Ivo i Krstina Lovrić Pinka su kući Milušić Ive, odnosno suprugu, te da je kuća zapaljena pri tome pozivajući svoje susjede muslimanske da sačinosti da gese kuću sa suprugom Milušić Ive. Kada izvora nije poznato ništa. Po navodima Guje Mije Amir Ajanović instruktora iz Fojnice predvodio je krajišnike prilikom napadne na Ostružnicu. Kada je u zatvoru u Ostružnici tukeo drvetom poledjina Cvjetković Branku, Gajicu i Ivaću, ostalo je razbio glavom zaljeznom

cijevi. Izvor je primjetio da se pripadnici Armije BiH najviše ukopavaju i da su najbrojniji na Oglednici iznad Pločara, na Jasičevici, Brijuni i Lukama iznad Tisovca. Na pomenutim linijama ima dosta zemunske i Jagčane. U Fojnici u S.Š.C. smještene je vojara i ta također ima dosta krajišnika i zeničana. Ističe da su pripadnici Armije BiH slobi sa hranom i gorivom, jedino imaju kontejnere i druge posudama crpe naftu i tankova, tako da se umalo nisu pojavili zbog isparenja pojedinih gasova iz nafte.

IZABRAČESKU SAČINIO OSOBE
 METS KISELJAK
 [Handwritten signature]

ISPOVJEST JEDNOG RATNOG ZAROBLJENIKA

Osvanuo je drugi juli 1993. godine. Dan vedar, nebe plavo kao more, nigdje oblaka, pravi ljetni dan. Radujem se što će biti sunčan dan, ne sluteći da će biti katastrofalan za moj zavičaj. Čekam trenutak oko 11 sati da će po mene doći moj bratić Ivan sin Marka s perukom da kod njih kupim sijeno. Ništa od toga. Zapovjednik veda Ive Lovrić izdaje zapovijest - "Svi bojovnici na svoje položaje!" Brze smo se našli u malom zaseoku Zapoda, gdje nam je i bila orta. Iz svog stana zgrabio sam šerpu svježe kuhanog graha. Sjedio sam s bratom Marko na Zapodi pod čokotom vinove lože i učali. To je bilo pred kuće u kojoj sam se rodio. Između stare i nove kuće mog rođaka Janka nalaze se blago nagnute betonske stepenice. Dok smo objedovali ugledali smo jednog pijetla i četiri kokoške. One su se poredale na svaku stepenicu po jedna. Pijetao je stajao na jednoj nozi. Kokoške kao i pijetao su gledali pravo u zid nove kuće mog rođaka Janka. Nisu ni okom treptale, kao da su i one očekivale nekakav strašan događaj. Da. Upravo se to sve i obistinilo. Odjednom počeo je jaku detonaciju sa svih strana. Počeo padati granate, jedna, dvije, tri i tako redom. Muslimanske snage su napadale sa svih strana. Ja sam zauzeo položaj u jednom malom cvijetnjaku. Napad na Ostružnicu počeo je oko 15 sati. Metci su fujkajući sve strane. Po nama su pljuštali metci kao kiša. Lakše nam je bio ranjen u glavu bojovnik Dragan Jukić. Krv mu je jurila niz lice. Bilo nam je svima teško. Odlučili smo da se povučemo prema kući Slavka Guje, što smo i učinili. Bili smo u potpunom okruženju. Nismo mogli preći na drugu stranu prema Citenji. Bili smo odsječeni. Odlučili smo da se predamo, jer nismo imali drugog rješenja jer nam je već bilo ponestalo municije - streljiva. Ubrzo je muslimanska vojska okružila kuću Slavka Guje i nama ništa drugo nije preostalo nego da se predamo. Izašli smo iz kuće i predali se. Tada su nas odveli u staru kuću Safeta Ramića. Tu je već bio zarobljen Ivica Vidović i njegov sin Anto. Odatle su nas otjerali u novu kuću, u podrum Marka Iviša. Oko 20 sati stigao nam je Branko Krajina, koji nije odmah uspio izvući sa nama. Tu su uveče oko 21 sat priveli Ivo Guju, njegovu ženu Katu i Stipu Iviša. Predveče oko 19 sati pred kućom Iviša Marka čuo sam glasove Salihagić Naima i njegovog rođaka Fadila. Naim, moj školski drug i radni kolega znao je da sam ja tu, ali nije me pozivao na razgovor. Pozvao je Stipu Iviša i njemu dani zaveštaj u kojem je bila pita krompiruša. Oko 24 sata došao je pešak muslimanske vojske Ferid Pamić i udario mene nogom u predio lijevog bubrega. Tada sam bolno jauknuo i rekao mu hvala. On se prvo vratio i svom snagom - nogom udario me u vilicu i razbio mi bra-

gdje je udarila krv. Rekao mi je: "Tu si ti, da mi jebe majku, gospedarsku i ustašku". Na te riječi nisam ništa odgovorio. Ostalim zarobljenicima je prijetio masakrom i ubistvima. Sutradan 3. 7. 1993. god oko 18 sati došao je Nadil Hodžić, neki Ceba, te nam uzeli osobne podatke. Oko 21 sat došli su muslimanski policajci: Omer -Dževad Našin, Ceba, Suvad Kadrić (komandir), Rasim Kurta, Kršić Mirsad, Meša N, Ferid Ajenović, Nadil Hodžić i neki kurir, te nas povezali debljama užetom s rukama prekrštenim nazad. Odveli sunas pješice prema školi Ostružnica. Iva Guđu, njegovu suprugu Katu i Stipu Iviša su pustili kući. Nas su postrojili uz kuću Latifa Karahmeta mog najboljeg školskog druga i radnog kolege. Iz škole su izveli ostalih 10 zarobljenih borbovnika. Među njima je bio i moj sin Željko. Svih 20 zarobljenika ukrcani smo na mali tamić. Bili smo vezani, ruke pozadi. Nismo imali na čemu sjediti. Kolotali smo se po tamiću kao lopte. Pošli smo prema mjestu zvana Korita iznad Malkoča. Rekli su nam da ćemo biti smješteni u nekakvoj Hadžinoj kući. Došli smo na mjesto Lokve. Pili smo vodu na drvenoj česmi vezanih ruku. Srkali smo vodu bistru s česme, jer smo bili mnogo žedni, poslije dužeg pješičarenja. Nadil Hodžić nam je rekao "Drugovi moji izvučeni ste ispod noža". Što znači trebali smo biti poklani. Vjerovatno je to bilo nečije naređenje, pa nam je on to tako dao izjavu. Došli smo do kamenoloma kod Hadžine kuće i tu smo čekali 3 sata što će s nama biti. Bili smo jako premoreni, preznojeni i tako smo se prehladili. Neki su tada razmišljali da pobjegnu. Stigao je zeleni tamić i Nadil Hodžić. Rekao nam je da nas voze u silos u Kačun jer tu u kući nema mjesta. U Kačune smo stigli ujutro oko 6 sati. Tu nas je preuzela muslimanska policija kojoj je bio dojavljen naš dolazak. Uveli su nas u silos u čeliju. Odvezali su nam ruke koje su bile vezane debljom kanapom 9 sati na ločima. Uzeli su nam osobne podatke i sve predmete koji su bili dragocjeni. U čeliji smo zatekli Rudolfa Milušića iz sela Mujakovića općina Pojnice. Njega je zarobila muslimanska policija 30. 6. 1993. god. kod kuće u Mujakovićima. Nas 20 su dotjerali u Kačune 4. 7. 1993. god. Isti dan 7 borbovnika odveli su u susjednu čeliju i posebno ih ispitivali i tukli. Dakle, bile nas je svega 21. Odmah su nas počeli ispitivati i tući. Tukli su nas više puta dnevno, pa i noću. Prva četiri dana nisu nam dali ništa jesti i piti. Peti dan donijeli su nam po komadić kruha i dva litra vode. Pili smo mokraću, jer smo bili žedni. U čeliji je bilo veoma sparno, prljavo i zagušljivo. Tukli smo jedni druge da bismo nešto priznali. Sa mnom u čeliji su bili: Rudolf Milušić, Anto Jurkić, Marko Krajina, Anto Naletina, Alfonzo Lovrić, Zlatan Lovrić, Stipica Lovrić, Jozo Lovrić, Ivica Vidović, njegov sin Anto Vidević, Marko Grubešić, Darke

Krajina i Dragan Jukić. Tukli su nas mjesec dana, gotovo svaki dan, po 7 i 14 puta na dan. Naj strašnije je bilo 14. 7. 1993.god. Nas su taj dan tukli 7 puta ekipno, a ove druge u susjednoj ćeliji su tukli 14 puta. Tog dana bili smo svi krvavi. Meni su slomili 3 rebra, što se utvrdilo po ljekarskim nalazima po dolasku iz zatvora. Svaka ekipa koja nas je tukla brojala je od 7 do 15 lica koja su se nad nama izživljavala 14. 7. 1993. godine. To je bila srijeda. Donijeli su kantu i plastičnu banjicu pune vode da se peremo od krvi. Kada su dolazili u moju ćeliju samo su tražili mog sina Željka, koji je lažno bio proglašen da je srperista. Strašno je bilo za mene kao oca slušati jauke svoga sina kad ga tuku. Stavljao sam prste u uši i zabijao glavu u betonski zid da ne čujem muke svoga sina. Kada sam deseti dan vidio svoga sina Željka nisam ga mogao prepoznati. Njegova glava je bila kao najveća tikva plave boje. Nije vidio gledati. Iz desnog oka samo je virila orna zjenica. Glava mu je ličila na bubanj. Ličilo je na nekog provalnika, razbojnika ili huligana. No nije to tako. Moj sin je bio borovnik, student na poslovnoj ekonomiji Ekonomske fakulteta u Sarajevu. Bio je odličan đak kao srednjoškolac, a i dobar student. Slušao sam preko zida da skida gačice da ga obrezuju. Neke od policije MOGA pripremio je igle da ga bodu. Tjerali su ga u ćeliji da jede kosuz svoju. Njega i Lovrić Sanex tukli su toliko da su ležali po 20 minuta u nesvijesti na betenu. Svi smo ležali na betenu na jednoj deki 60 dana. Nekakvu hranu koja je bila toliko topla morali smo pojesti za 2 minute. Tko ne pojede bila mu je glava nabijena nogom u beton. Ja sam se posebno osjećao vrlo loše. Bio sam strašno bolestan. Ništa nisam mogao jesti. Nakon 20 dana izašao sam u klozet na veliku stolicu. Može se sada shvatiti koliko sam hrane jeo. Dobi sam bolest enterokolitis. Nosio sam prljave gačice u lijevom džepu, 15 dana. Nisam ih imao gdje oprati. Od potkošulje napravio sam gaće da se od mene ne bi širio smrad Ivici Videviću koji je ležao do mene. Nisam se unio i počeo ljao dok sam ležao u logoru za 73 dana. Otkinuo sam džep od košulje koji mi je služio kao mučnik. Njegova veličina je bila 10 X 10 cm. Na njega sam kapnuo malo vode iz kenzerve da bih obrisao oči da vidim hodati. Pao sam u nesvijest od iscrpljenosti. Poslije mjesec dana izveli su nas na kupanje i tjerali da skačemo s visine mosta 4. metra u dubinu do 1. metra. Tule su nas žene, djeca i neke pijanice. Batinani smo kundacina, palicama i nogama. Nakon 50 dana došla je doktorica i pitala nas kako se osjećamo. Primali smo infuzije nas četverica. Tukli su nas tako da to čovjek, zdravog razuma ne može shvatiti da to čovjek čovjeku može činiti. Zadnjih 20 dana u ćeliji je bilo veoma hladno. tako smo se svi prehladili i obolili. Ja nisam u logoru spavao 35 noći, što je nenormalno za živog čovjeka. O našim

patnjama i stradanjima u logoru mogla bi se napisati knjika. Tu smo
točno proveli 73 dana. Razmijenjeni smo na Lužu 13. 9. 1993. godine,
na graniči teritorije Fojnice i Kiseljaka. Taj dan će ostati ne izbrisiv
iz mog srca do kraja života. Na razmjenu je bilo mnogo žena, djece
i starih i iznemoglih koji su čekali susret sa svojim najmilijim.
Svi smo plakali, suze u očima, a bol u srcima. Nije nas posjetio ni
Međunarodni Crveni križ.

Fojnica, 22. 11. 1994.god.

RATNI ZAROBLJENIK
MARIJAN KRAJINA

Marijan Krajina
A A

Svjedok: V.Ž., žensko, 65 god.

I S K A Z

Mjesec dana prije napada muslimanskih snaga na *Čukle* mještani Hrvati *Čukala* nisu smjeli da se slobodno kreću prema *Zenići* i *Travniku*. Barikade su bile postavljene na putu prema *Travniku* i *Zenići*. Muslimani *Gornjih Čukala* zadnjih mjesec dana nisu htjeli da razgovaraju sa nama, okretali su glave. Hrvati iz *Čukala* zbog nesigurnosti i straha za svoje živote su se iseljavali mjesec-dva prije napada muslimanskih snaga.

Ujutro 08.06.1993.god. napad muslimanskih snaga na *Čukle* je počeo u 4 sata. Bila sam u skloništu. U skloništu su bili još *Ivo Erić* i njegova supruga *Zdravka*, *Ana Galić* i ja. Nismo mogli izaći iz skloništa od pucnjave. Iz skloništa sam izašla ujutro oko 7 sati. Krenuli smo da bježimo prema šumi. Naišli smo na komšije Muslimane pripadnike Armije BiH. Bili su namazani po licu blatom i bojama. Imali su crvene i crne trake preko čela. Sa mnom su bili *Božo*, *Ana Galić*, *Zdravka Erić*, *Marijanović Marojka*, *Lauš Sarafina* i njezina svekrva *Mara Lauš*, 80 godina stara, *Sarafina* dva sina *Miroslav* i *Drago Lauš*. Iznad *Gornjih Čukala* koje su Muslimani naseljavali, mjesto po imenu *Ušice*, tu nas je sreća muslimanska vojska, bilo je stranaca, bradati, povezani, u maskirnoj uniformi, nisu pričali. Ta vojska nas je postrojila da nas strijelja. Našla sam snage da kažem da nismo krivi i da nas ne tuku. Prolazeći kroz šumu Božo je nagazio na minu koja mu je odbila nogu. Zamolila sam komšiju **OMERA LUKOVIĆA** da ga prebucimo do bolnice, on je samo okrenuo glavu, više ga nisam vidjela. Naoružana muslimanska vojska okružila nas je. Natjerala nas je da idemo ispred njih. Možda sam se udaljila 100 m, čula sam pucanj puške. Ja mislim da je *Božo* tada ubijen. Dotjerala nas je vojska u *Gornje Čukle* (muslimanski dio) u 19 sati uvečer. Tražila sam nekog od komšija Muslimana da nam pomogne, nikog nije bilo. Zatvorili su nas u kuću *Peša Marinka*. Tu sam zatekla *Ivu Stojak* i njegovu ženu *Mandu* te *Gazibarić Ružu*. Rekli su: "Evo, još smo ih skupili". U toj kući su mi oteli 200 DEM i naušnice. Oduzimali su novce i zlato. *Stojak Ivi* je oduzeto 2000 DEM. U toj kući su naizmjenično dva po dva uniformirana lica ispitivala nas, prijetili nam da ćemo biti pobijeni, da ćemo zaspati u pola noći za sva vremena. Spominjali su *Ahmiće* i šta su "naši" radili. Rekli su: "Svi ćete to vi platiti" Oko pola noći su nas izveli ispred jedne garaže, postrojili uz zid. Bilo nas je 10-ero. Htjeli su da nas strijeljaju. Iza nas se čuo govor, glas "bit ćete svi pobijeni, svi ćete zaspati". Uz zid smo stajali 10-15 minuta. Poslije su nas zatvorili u garažu veličine 2*2 metra. Nas 10 u garaži 2*2 metra. U garaži smo bili dan i noć. Garažu nisu otvarali do 13 sati sutradan. U 13 sati su otvorili garažu, donijeli kruh i vode. Vojnik, pripadnik Armije BiH nam je održao govor: "Sve ubiti i oteti hrvatsko, ubiti i od 1/2 kg muški hrvatsko dijete". Oko 17 sati izveli su iz garaže dva mladića braću *Lauš Miru* i *Dragu* i odveli ih malo dalje od garaže. Mi u garaži smo čuli pucanj puške. Ubijeni su. U garaži smo ostali do 18 sati. Pred garažu je stao kombi, rečeno nam je da idemo kombijem do *Ovnaka*.

Na *Ovnaku* ispred kavane postrojili su nas. Uključili su kasetu, njihovu muslimansku molitvu za dušu. Nešto su opet čekali. Jednom od Muslimana u policijskoj uniformi (plavoj uniformi) obraćala sam se govoreći da nam pomogne, da nas ostavi u životu. Rekao je: "Redajte se na *Ovnaku*". Pripadnici Armije BiH njih pet

su nas postrojili za strijeljanje. Nekim pregovorom policajca sa komandantom **MUJOM** iz *Brajkovića* spašeni smo bili od strijeljanja. Komanda sa *Ovnaka* nije nam dozvolila da se vratimo svojim kućama. Pitala sam gdje ima "našeg" naroda da idemo tamo. Rečeno nam je da ima jedna kuća **Joze Markovića**. Možete ići u tu kuću, rekli su. U kući sam zatekla još 80 Hrvata, svi su mi bili poznati. To su ljudi iz Šušnja. Ljudi iz Šušnja, muslimanska policija, svećenik **Pero Karajica** i **Franjo Križanac** su tri dana od napada muslimanskih snaga na *Čukle*, župu Brajkovačku, sahranili 19 ljudi. Ja znam neke od njih: **Marković Kažimir**, **Marković Vlado** i **Marković Zoran**.

Neki od zatočenih su prešli sa *Ovnaka* u *Zenicu* kod rodbine. Ja sam ostala sa 4 žene mjesec dana. Sa mnom su bile: **Galič Ana**, **Gazibarić Ruža** i **Marjanović Marojka**. U vrijeme zatočeništva u kući **Joze Markovića** domaći Muslimani su noću dolazili maltretirati nas. Odvaljavali vrata, opkoljavali kuću, dolazili s noževima, psovali majku ustašku. Nakon mjesec dana pobjegla sam u *Zenicu* zajedno sa **anom**, **Ružom** i **Marojkom**. U *Zenici* sam bila mjesec i pol.

Ovaj iskaz dajem dobrovoljno i odgovorno, a njegovu autentičnost svjedočim potpisom svake stranice.

I Z V J E Š Ć K

o stradanju Hrvata Bugojna u domovinskom ratu

Prema popisu stanovništva iz 1991. godine na prostoru općine Bugojno (366 km²) živjelo je 46.849 stanovnika. Nacionalna struktura bila je : 42,1% Muslimani, 34,2% Hrvati, 18,9% Srbi i 4,9% ostali. Hrvati su posjedovali 65% zemljišta u gruntu.

Rat i oružani sukobi u Bugojnu počeo je 23.svibnja 1992. godine napadom Srba, uz pomoć JNA iz pravca Kupresa i Donjeg Vakufa.

Grad Bugojno i cjelokupan teritorij izuzev manjeg dijela uspješno je odbranjen u prvom redu zahvaljujući Hrvatima i postrojbama HVO-a. U napadima Srba osim granatiranja civilnih ciljeva i djelovanja topničkih granata koje su ostavile goleme posljedice razaranja i stradanja određenog broja civila nije bilo drugih oblika kršenja međunarodnog humanitarnog prava. U sukobu sa Srbima poginulo je 57 pripadnika HVO-a..

Prije otvorenog sukoba sa Muslimanima izvršeno je 6 ubistava Hrvata od strane Muslimana čiji su počinioci ostali do danas nepoznati.

Uslijed napada postrojbi MOS-a na postrojbe HVO-a, koji je izvršen 18.07.1993. godine dogodilo se niz stradanja Hrvata koja se ogledaju u slijedećem:

1. U napadu postrojbi MOS-a na postrojbe HVO-a u odbrani vjekovnih ognjišta poginulo je oko 90 pripadnika HVO-a.
2. Masovnom egzodusu Hrvata Bugojna koji su kroz minska polja i zasjede morali napustiti svoje ognjišta i preko teritorija koji su držali Srbi izići na slobodan teritorij pod kontrolom HVO-a. U ovom egzodusu istjerano je oko 13.000 Hrvata koji su se poslije toga još više raselili tako da je danas oko 6.000 Hrvata u zemljama Evrope, Amerike i Australije, 5.000 u Republici Srpskoj i 3.500 na prostorima Herceg Bosne. Poslije ovog egzodusa u Bugojnu je ostalo oko 3.000 Hrvata, od čega je njih 90 % bilo uhićeno i odvedeno u zatvore gdje su držani 15-ak dana, dok su im opljačkane kuće i sva imovina, tako da su preostali nastavili s razmišljanjem pod torturom Muslimanskih vlasti kako napustiti Bugojno. Do kraja 1993. godine i do izlaska zatočenika iz logora "Stadion" (19.03.1994.) mnogi Bugojanci njih oko 1.500 odlučili se na bježenje kroz minska polja, preko erta bojišnice i teritorija pod srpskom kontrolom, tako da su pojedinci stradali (10 osoba) mnogi ranjeni, a 15 ih su Srbi poslali u logor "Batkoviće" kod Bijeljine.
3. Oko 600 pripadnika HVO i civilnih osoba stavljeno je u zatvor i bilo izloženo najgrubljim torturama od strane pripadnika MOK-a. Kasnije logor Stadion NK "ISKRA" bio je sigurno jedan od najtežih logora u BiH.

U logoru zatočeni pripadnici HVO ostaju punih osam mjeseci sve do 19.03.1994. godine kada su 294 pripadnika puštena, poslije potpisivanja Vašingtonskog sporazuma.

4. Odvođenje zatočenika na rad na arto bojišnice gdje su pojedini ostajali i do dva mjeseca prilikom čega su 3 smrtno stradala, a 11 ranjeno pri kopanju rovova i drugih objekata na bojišnici.
5. Ubistva zatočenika u zatvoru od strane grupa i pojedinaca koje su tukli, odvodile i ubijale zatočenike, tako da je ubijeno 38 zatočenika pripadnika MVO-a.

Logor na Stadionu bio je jedan od najgorih u BiH. Oko 300 logoraša sjedilo je u početku na površini od oko 70 m², pod zazidanim betonskim stepenicama. Nisu dopuštali otvaranje zalijepljenih najlona pa je zagušljivost bila nepodnošljiva, posebno zbog toga što je u jednom ulaznom hodniku bio samo jedan WC bez vode i provjetravanja. U noćnim satima se sve to izlivalo pa su mnogi ljudi povraćali i avakodnevno dobivali proljeve. Kad je koncem rujna 1993. godine prvi puta došao Međunarodni crveni križ i kad je vidio u kakvom su stanju odgovorili su na naš upit da je ovo najgori logor koji su vidjeli. To su potvrdili i Europski promatrači koji su došli 8.11.1993. godine. Nakon dolaska MCK i Europskih promatrača stanje se znatno pogoršalo, čak je spriječena i doprema hrane koju su im povremeno dopremali rođjaci i prijatelji.

6. Odvođenje 21 zatočenika sa logora Stadion i zatvora Prusac u vremenu od 15.09. do 15.11.1993. godine kojima se do danas gubi svaki trag.

Red. br.	Prezime i ime	Godina rođenja		Registriran u MCK dana	Odvedeni sa
1.	Crnjak Pero	1958.	oženjen	30.09.1993.	"Stadiona"
2.	Dilber Miroslav	1964.	neoženjen	20.10.1993.	"
3.	Erkapić Dragan	1956.	oženjen	30.09.1993.	"
4.	Galić Zoran	1955.	"	20.10.1993.	" 15.11.93
5.	Jezidžić Zdravko	1977.	"	30.09.1993.	" 15.11.93
6.	Kovačević Pero	1951.	"	20.10.1993.	"
7.	Markulj Ante	1964.	neoženjen	20.10.1993.	"
8.	Miličević Dragan	1966.	"	20.10.1993.	" 15.11.93
9.	Miloš Ivo	1971.	"	30.09.1993.	Nakon puštanja o
10.	Miloš Nikica	1947.	oženjen	30.09.1993.	ved.iz kuće u Bu
11.	Zlatunić Niko	1969.	"	30.09.1993.	"Stadion"7.10.93
12.	Crnjak Branko	1960.	"	nerregistiran	"Stadiona"
13.	Miloš Nikica	1964.	neoženjen	"	"
14.	Bartulović Marko	1941.	oženjen	"	"
15.	Džaja Niko	1959.	"	"	"
16.	Gvozden Jadranko	1957.	"	"	"
17.	Jezidžić Frano -ADIKER	1954.	"	"	"
18.	Strujić Mihovil	1949.	"	"	"
19.	Zelić Stipica	1954.	"	"	"
20.	Ivković Vinko	1960.	"	"	Bugojno
21.	Subašić Mario	1958.	"	Odvođen iz OŠ "V.Paleksić" 4.8.1993. pola sata nakon dovođenja.	

O sudbini ovih ljudi ništa se pouzdano ne zna. Do danas obitelji i rodbina i Općinsko vijeće traže istinu o tim ljudim preko MCK, UNPROFOR-a, Sabora HR HB i Skupštine Bosne i Hercegovine.

Informacije koje su date sa najodgovornijih mjesta i odgovori na poslaničko pitanje (u više navrata: svibnja 1994., lipnja 1994., svibnja 1995.) od strane Vlade Republike BiH i odgovor koji je dao Marjan Bilajdžić Krešimiru Zubaku, da je dio zatočenih pušten iz zatvora ili nije bio ni zatvoren, a 16 njih da je pobjeglo prilikom izvođenja radova na uređenju linija u rejonu sela Grgiči prema Komaru, odnosno na teritorij koji su držali Srbi pod kontrolom. Ovakvi odgovori su čista insinucija i "laž" kojoj pribjegavaju muslimanske vlasti u Bugojnu, a preko njih i samim institucijama BiH, da bi se prikrila istina o nastalim Bugojancima i eventualni zločini.

7. Masovna ubistva civila i pripadnika HVO u toku, a naročito poslije završenih sukoba imalo je za cilj zastrašiti civilno pučanstvo i prisiliti na daljnje iseljavanje u čemu se i djelimično uspjele, jer danas u Bugojnu živi 1113 Hrvata.

Snage MDS-a i druge nasoružane skupine ubile su oko 60 civila poslije sukoba. Karakteristične lokacije na kojima su se desila masovna ubojstva su:

GRAČANICA

U selu Gračanica snage MDS-a ubile su 13 ljudi i to uglavnom strijeljanjem civilnih osoba i pripadnika HVO-a koji su bili zarobljeni u selu Gračanica, Zlavast i Kordiči. Za ovaj događaj nema svjedoka izuzet za ubistvo (Ivice Miloš, Braška Miloš i Pave Miloš) gdje su praživjelu ženu od Mladena Miloš pustili sa malim djetetom da izađe na slobodnu teritoriju.

ODŽAK

U selu Odžak snage MDS-a ubile su 15 osoba od toga 6 zarobljeno i strijeljeno, za ove ubistva nema svjedoka, jer su svi bili selo Odžak. Jednoga, čovjeka koji je protiv MDS-a bio protjerani.

BUGOJNO

Naselje VOZNIK gdje su 23. srpnja 1993. godine snage MDS-a ubile 3 civila i jednog pripadnika HVO-a, a leševi ubijenih do danas nisu pronađeni ni sahranjeni.

GORICA

U selu Vesela ispod kompleksa "Gorica" je u noći 30.10.1993. godine ubijeno 7 civila (muškaraca) koji su pošli izići na Kupres preko srpskog teritorija na slobodni dio pod kontrolom HVO-a.

KULA

U selu Kula su pripadnici MDS-a 24.11.1993. godine upali u kuću Pere Palinića i ubili njega, ženu mu i još jednu civilnu osobu.

9. Paljenju kuća i uništavanju hrvatske imovine u Bugojnu muslimanske vlasti posvetile su posebnu pažnju, sa namjerom da se sve što je hrvatsko uništi i da se Hrvati nemaju gdje vratiti. Ove aktivnosti provode se od protjerivanja Hrvata iz Bugojna do današnjeg dana, tako da su sela sa većinskim hrvatskim pučanstvom potpuno uništena (Kandija, Goruša, Nužac, Zanesovići, Udrlije, Lug, Mosulje, Grniče, Lendjerovina i dr.), a u selima sa mješovitim stanovništvom sve kuće i sva imovina Hrvata je uništena (Vrbanja, Gračanica, Zlavast, Ošjak, Golo Brdo, Vesela, Karadžić, Drvetine i dr.). Muslimanske vlasti poticale su ovu aktivnost uništavanja hrvatske imovine tako što su formirali Agenciju za otkup građevinskog materijala i tehničkih stvari, koja je sve to otkupljivala i na taj način stimulirala uništenje hrvatskih kuća i imovine. Poslije oslobađanja D. Vakufa i odlaska velikog broja izbjeglica (muslimana) koje su bile smještene u hrvatskim kućama i stanovima, uništavanje hrvatskih kuća i imovine dobilo je još više maha za "obnovu" kuća u D. Vakufu, pa se ta aktivnost nastavlja i danas.
- Muslimanske vlasti po odlasku muslimana iz D. Vakufa dovele su nove izbjeglice iz Jablanice, Zenice i Travnika i smještali ih u hrvatske kuće i stanove u gradu, a isti su nastavili pustošiti hrvatske kuće u selima u koje se ne dozvoljava povratak Hrvata niti primjena Daytonskog sporazuma.
10. Uništavanja vjerskih objekata i oskrnavljenja spomenika na grobljima je također kontinuirana aktivnost koju vrše muslimani u Bugojnu od samog napada na postrojbe HVO-a do današnjeg dana, tako da je zapaljena crkva u Drvetinama i župne kuće u Gračanici i Kandiji, demolirane i oskrnavljene crkve u Glavicama, Kandiji i Gračanici. Sva groblja na području općine Bugojno su oskrnavljena i porušeni spomenici i nadgrobne ploče i grobnice, a najkarakterističnije je to na groblju u Čaučlijama kada su pred Božić 1995. godine porušeni i preostali spomenici i križevi. Na grobljima nehrabrenih urođenih Hrvata križevi se ne stavljaju. Ovo je samo jedan od mnogobrojnih primjera uništavanja i oskrnavljenja malo je riječi da se to opiše i iskaže.

Ove bi bilo samo naznaka stradanja Hrvata od čega mnoga spadaju u grupu ratnih zločina.

Za dokazivanje ovih djela i osiguranje kompletne kvalitetne dokumentacije važno je napomenuti da je Bugojno u potpunoj blokadi, za sva navedena djela nisu napravljani nikakvi očevidi, fotodokumentacije, vještačenja i dr. tako da kao jedini dokaz ostaju iskazi evidentirani očevidaca, a njih je također malo s obzirom na egzodus koji se desio.

Kršenje Ženevskih konvencija i ratnih zločina nad Hrvatima u Bugojnu u vrijeme sukoba HVO-a i Armije BiH bilo je više. Nažalost to se produkuje dugo po završetku sukoba (od srpnja 1993. do travnja 1994.), a neka ljudska prava krše se i danas.

Za razliku od drugih mjesta u Bosni i Hercegovini u kojima su svjedoci i registratori bile međunarodne organizacije (Međunarodni crveni križ, Europski promatrači i sredstva javnog informiranja) u Bugojnu nije bilo ni jednih ni drugih. Prvi put je dozvoljen pristup Međunarodnom crvenom križu u logor "Stadion" krajem rujna 1993. godine, dakle, dva mjeseca nakon sukoba. Novinarima je dugo bilo zabranjen pristup u Bugojno. Jedino su izvješća davali novinari Radio Bugojna i Radio Sarajeva i to samo saopćenja vojnih vlasti. Medijska izolacija trajala je sve do sredine 1994. godine, a i danas nije slobodno snimiti porušena sela i sakralne objekte.

Prve vijesti i podatke o stradanju bugojanskih Hrvata dobili smo od osoba koje su bježale iz Bugojna preko arpskih polja na teritoriju pod kontrolom HVO-a. I ovaj prikaz, uglavnom se temelji na takvim podacima. Još nema uvjeta da se potpuno ispita stradanje, zločin i kršenje ljudskih prava nad bugojanskim Hrvatima. Hrvati koji su ostali u Bugojnu (trenutno 1113) iz razumljivih razloga izbjegavaju svjedočiti o onome što se događalo.

Imena naredboдавaca za sve zločine i kršenje ljudskih prava su poznata, a djelimično i izvršitelja. Našalost, naredboдавci i danas obnašaju čelne funkcije u civilnoj, policijskoj i vojnoj vlasti u Bugojnu. To je temeljni uzrok sporog realiziranja Ustava Federacije i ostalih dogovora i sporazuma između Hrvata i Muslimana u Bugojnu.

Za pojedine navedene zločine podnesene su Krivične prijave Višem javnom tužiteljstvu u Vitezu, a mnogi materijali dostavljeni su i Komisiji za ratne zločine RH RH i drugim institucijama za zaštitu ljudskih prava.

OPĆINSKI VIJEĆE BUGOJNO

Broj: e3-1e/12-e3-2/94
Dana: 01.12.1994.godine

OKRUŽNOM VOJNOM TUŽITELJSIVU

L I V N O

Na temelju članka 137. stavak 1. preuzetog ZKP-a, Policijska stanica Bugojna podnosi

KRIVIČNU PRIJAVU

PROTIV: 1. TELBIZ MENSUDA sin Sulejmana rođ. 1966 u Bugojnu
stalno nastanjen u Bugojnu Kalinska 45 pripadnik postrojbi
Armije BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinio
krivične djela iz članka 144. preuzetog KZ-a.

OPIS DJELA: Telbiz Mensud je kao pripadnik Armije BiH pored ostalih dužnosti obavljao dužnost stražara u zatvorima u Bugojnu u kojima su bili zatočeni Hrvati pripadnici HVO-a koje su zarobile muslimanske snage u sukobima u Bugojnu. Na stadionu NK Iskra koji je kasnije bio centralni zatvor gdje su dovođeni skoro svi zatočeni Telbiz Mensud je kao stražar ovoga zatvora gdje je bilo smješteno preko 300 zatočenika vršio načelnika postupaња, mučenja i prelađivanja zatočenika skupa sa ostalim stražarima i dozvoljavao je i osuđenim pripadnicima muslimanskih postrojbi da izvedu i tuku zatočenike na samom stadionu.

U ovim prelađivanjima mnogi zatočeniци zadobili su teže tjelesne ozljede i povrede spazne po zdravlje i život. Isto tako Telbiz Mensud bio je stražar kada su odvođeni zatočeniци među kojima i 22 zatočenika kojima se do danas gubi svaki trag. Pored ostalih zatočenika koji su prelađivani i tučeni u zatvoru od petorice su uzeti iskazi o činjenim KD a isto tako mogu se saznati mnogi zatočeniци od njih kao koji su bili na stadionu. U prilogu krivične prijave dostavljamo vam iskaz od Željka Žulje, Dragana Kečkica, Ivica Čubele i Josipa Vučak iz kojih je pored ostalih vidljive ponašanje Telbiza Mensuda. Prijavljeni Telbiz Mensud je po svim utvrđenim okolnostima počinio krivične djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika koje je propisane u čl. 144 preuzetog KZ-a, te vam krivičnu prijavu sa priložim dostavljamo na daljnji postupak, nadležnosć i odluku.

Prilog: Iskazi X4

ZAPOVJEDNIK PS
MARKO VUJEVIĆ

UKUPNI PREGLED KRŠENJA LJUDSKIH PRAVA

PREMA HRVATIMA IZ BUGOJNA

Ubijeni ratni zarobljenici

1. ZRNO MARIO sin Joze sa grupom zarobljenika kopao grobove za mrtve Muslimane, te dok se nalazio u jami pretučen od strane stražara usljed čega je pao u jamu, a nakon toga usljed zadobijenih povreda umro.
2. CRNJAC RATKO doveden u zatvor MUP, nakon 15 min. izveden od strane stražara, te čim su izašli čuo se jedan puščani hitac od koga je on ubijen, a kasnije službeno priopćeno da je poginuo od granate, premda u to vrijeme granatiranja uopće nije bilo.
3. HAVRANEK MLADEN sin Stanislava zajedno sa Brečić Draganom, Košak Francom, Marjanović Mirom i Alvir Zrinkom izveden iz podrumskog prostora u prizemni prostor zatvora "Salon namještaja", te su svi na ovom prostoru od strane uniformiranih osoba premlaćeni željeznim cijevima i pendrecima, a Havranek Mladen je usljed zadobijenih povreda odmah zatim preminuo.
4. KAPETANOVIĆ VLATKO sin Ante zarobljen kao pripadnik Prve bojne HVO, pretučen pred garažom u Donjićima gdje je bio u prvo vrijeme zatvoren, a zatim i u zatvoru "Klaustar časnih sestara", gdje je ponovno premlaćivan, nakon čega je ubačen u gepek osobnog vozila Mercedes i odvezen u nepoznatom pravcu. Njegovo raspadnuto tijelo, skoro sami kostur, nadjeno na Garačkim podovima nakon oko dva mjeseca, nakon čega je identificiran od strane oca i sahranjen.
5. ŠAKIĆ IVICA sin Marijana iz Zlavasti zarobljen kao pripadnik HVO u Zlavasti, te sa Lučić Josipom sinom Pere držan pod stražom Džuliman Nijaza u jednoj sušioni za meso tri dana i noći, nakon čega im se gubi svaki trag. Njegova majka nakon oko 1,5 mjeseci identificirala ga je na RKT groblju na Humcu. Pored njega je vjerojatno sahranjen i Lučić Josip kome se od dana zarobljavanja gubi svaki trag, no on za sada nije identificiran.
6. IVANDIĆ FRANJO sin Franje iz Kordića zarobljen u nedjelju 18. srpnja 1993. u Kordićima kao pripadnik HVO, a u četvrtak odveden u Zlavast sa pripadnikom HVO Gunjača Ivom, izvjesnim Lučićem, nepoznatog imena i Jazvić Marom pokojnog Stipe iz Kordića. U Zlavasti su bili zatvoreni u sušioni za meso tri dana, a zatim odvedeni prema Gračanici gdje je Ivandić Franjo ubijen, dok su Gunjača Ivo i Jazvić Mara ubijeni pored Vrbasa na Humcu. Ivandića je identificirala majka Toljan Delfa na RKT groblju na Humcu, dok Gunjača Ivo i Jazvić Mara još nisu identificirani.
7. JEZIDŽIĆ DAVOR sin Pere iz Bugojna, zarobljen kao pripadnik Druge bojne i zatvoren sa drugim ratnim zarobljenicima u zatvoru "Stadion", prije nešto više od mjesec dana zajedno sa grupom od 50-70 ratnih zarobljenika HVO otjerañ na borbenu liniju u Gornji Vakuf na kopanje rovova. Početkom listopada od strane nadležne komande njegov otac je obaviješten da je on poginuo i da je privremeno sahranjen u Gornjem Vakufu.

KOLOVRAT MIRO, sin Alojzija zarobljen kao pripadnik HVO u Robnoj kući "INPU", te zatočen u zatvoru "Gimnazija", gdje mu je priječe-
no smrću prilikom saslušavanja. Dana, 23. srpnja 1993. odveden iz
zatvora pred Ljubljansku banku da pozove pripadnike HVO da se
pređaju, te je tom prilikom na pločniku usmrćen. Zvenična verzi-
ja tvrdi da je ubijen od pripadnika HVO iz Ljubljanske banke.

Nestali ratni zarobljenici

1. LUČIĆ JOSIP, sin Pere iz Zlavasti
2. IVKOVIĆ VINKO, sin Bože iz Bugojna
3. SUBAŠIĆ MARIO, sin Frane iz Bugojna
4. STRUJIĆ MIHOVIL, sin Stipe iz Bugojna
5. DŽAJA NIKO, sin Branka iz Poriča
6. GVOZDEN JADRANKO, sin Pere iz Bugojna
7. ZELIĆ STIPIĆA, sin Dragana iz Kandije
8. MILOŠ IVO, sin Nine iz Gračanice
9. BARTULOVIĆ MARKO, sin Dragutina iz Poriča
10. ZLATUNIĆ NIKO

Postoje jake indicije da su Lučić Josip, Gvozden Jadranko i
Bartulović Marko ubijeni, a s nešto manje sigurnosti isto se pretpostav-
lja i za Ivković Vinka i Subašić Maria, no do sada ne postoje čvrsti
dokazi u ovom prvcu.

Ranjeni ratni zarobljenici

1. KOTARAC IVICA, sin Jože iz Jasike, kao ratni zarobljenik radio na raz-
miniravanju prostora kod nove stolarije, te mu je jednoga dana u ru-
kama eksplodirala eksplozivna naprava. Teško ranjen, prevezen u Medi-
cinski centar u Zenici i prema neslužbenim podacima isti se oporavlja.
2. BARIŠIĆ ANTO, sin pokojnog Drage iz Bugojna, ranjen prilikom kopanja
rovova u Gornjem Vakufu, te je smješten u Ratnu bolnicu u Gornjem Va-
kufu. Nije poznato kakvo je njegovo stanje.
3. DOMINIĆ BOŽO, sin Džona iz Bugojna, također ranjen prilikom kopanja
rovova u Gornjem Vakufu, te se i za njega ne zna u kakvom je stanju.

Postoje neslužbeni podaci da su još četvorica zarobljenih
pripadnika HVO Bugojno ranjeni na kopanju rovova na Gornjem Vakufu, no
njihovi podaci nisu se mogli saznati.

Premlaćivanje ratnih zarobljenika

Premlaćivanje ratnih zarobljenika u svim zatvorima u Bugojnu
vrši se kontinuirano sa različitim intenzitetom. Istoga dana kada je us-
mrćen Havranek Mladen, premlaćeni su i Bračić Dragan, Košak Franc, Marja-
nović Miro i Alvir Erinko. Izuzev Havranek Mladena, koji je pod udarcima
preminuo, među ostalima najteže je povrijeđen Bračić Dragan, koji je
dugo nakon ovoga bio nepokretan. Sva četvorica nakon povredjivanja su
hospitalizirani u Ratnoj bolnici u Bugojnu i pregledani od strane Lv-
rofskih promatrača. Nadalje su poimenično premlaćivani Miloš Nikica,
Glišić Mario, Miloš Ivo, Jarčević Perica, Divković Boro i Skaro Josip. Oni
su premlaćivani od strane trojice stražara, a nakon toga natjerivani da
se premlaćuju međusobno. Posebno su loše tretirani svi zatvorenici sa
prezimenom Miloš, te Keškić, Poričić Oleg u zatvoru "O. Vojin Paleksić",
teško je pretučen, te mu je slomljena lijeva noga i stavljena u gips, a
koljeno na desnoj nozi natečeno i bolno više od lijeve noge. Izubijan
po glavi. Unatoč svemu uopće nije hospitaliziran. Inače, skoro je redovi-
ta pojava da u Ratnoj bolnici u Bugojnu leži po nekoliko premlaćenih
zatvorenika. U noći od 11. na 12. listopada 1993. premlaćena je djela
grupa koja je išla u razmjenu dana 12. listopada 1993. godine. Oko 8. rujna
1993. godine u prostoru Ratne bolnice, u dvije sobe gdje leže zatvoreni-
ci, upsla trojica neoružanih vojnika, premlaćivali ih na krevetima kunda-
cima, stavljali im pištolj u usta i prijetili im smrću.

Prema nekim pokazateljima do sada je evidentirano na području Bugojna 120 poginulih vojnika HVO.

Ubijeni civili

1. VISOVIĆ JOSIPA kći Karla /17 g./ od strane muslimanske vojske vodjena iz jedne kuće u drugu i u tom momentu ubijena iz snajpera.
2. ČOKLJAT MARIJA žena Nikole išla kopati svoj krompir na svojoj njivi u Kandiji, te je od strane nepoznatih osoba usmrćena udarcima mlatice u glavu koja joj je bila stravično natečena.
3. VUJEVIĆ TADIJA sin Pere iz Poriča, bio je sam kod kuće kada je odveden od strane nepoznatih osoba i ubijen u Mačkovcu na putu prema Veseloj.
4. JURIĆ BRANKO, sin Ante, dana 21. srpnja 1993. od strane dva policajca odveden iz stana na saslušanje u MUP. Gim je izišao iz stana čula su se jedan do dva puščana hica kojima je on bio pogođen, te je umro u prostorima stubišta u Ulici Djure Pucara 8b, jer mu nitko nije smio izaći radi pružanja pomoći.
5. MRŠO SLAVKO, njegova supruga MRŠO VOJNA, Slavkova majka JELA r. TURALIJA i GRLIĆ NINE /MIĆO/ rafalno strijeljani u podrumu neke zgrade na prostoru gdje je bila smještena Prva bojna. Nakon toga njihova tijela su uklonjena i nikada nisu pronađena.
6. GRABOVAC NIKO iz Bugojna, nastanjen u Ulici Bratstva jedinstva /zgrade "Koprivnice"/ odveden iz podruma zgrade, gdje je bio sklonjen zajedno sa ostalim stanarima, od strane dvije uniformirane osobe, proveden pored crkve i ubijen u parku ispred BH banke, gdje mu je tijelo ležalo nekoliko dana, nakon čega je prevezeno iza šljunkare na Ciglanama, a otuda nakon identifikacije sahranjen
7. MAROS PAVKA r. Menjak ž. Ive iz Jaklića strijeljana na svom kućnom pragu od strane susjeda čiji je identitet poznat, nakon čega je sahranjena.
8. KIRN FRANJO iz Bugojna Ulica A. Mavraka, bio je evakuiran iz svoje kuće i nastanjen s drugim starim osobama u Domu časnik sestara. Jednoga dana prilikom obilaska svoje kuće ubijen pred kućom, a nakon toga sahranjen.
9. OKADAR ILIJA, sin Frane i OKADAR PAVKA, kći Frane iz Bojske, dana 7. veljače 1993. godine masakrirani u nekoj šumici u Bojskoj /po UNPROFOR-u voženi u Split na obdukciju/ a dana 21. veljače 1993. njihov otac OKADAR FRANO r. 1907. godine i njihova sestra OKADAR FINKA, ubijeni i masakrirani kod kuće Franjić Dragana, kome su se sklonili poslije pogibije prvo dvoje, nakon čega je i Franjić pobjegao u Gorušu.
10. BRBČIĆ ILIJA sin Stipe iz Bugojna, Zeničke 19, dana 19. srpnja 1993. ubijen na svojim kućnim vratima, te privremeno sahranjen u svom vrtu.
11. VISOVIĆ IVC r. 1906. godine u Kuli izgorio u svojoj kući, te privremeno sahranjen u vrtu kod svoje kuće.
12. BLAŽIĆIĆ TOMO sin Drage iz Bugojna, Ulica Stjepana Radića, poginuo u Donjićima i sahranjen u vrtu pored neke kuće.
13. MILIČEVIĆ BLAGO, ubijen dana 22. srpnja 1993. godine, a na licu bio zarezen u vidu slova U, sahranio ga brat na RKT groblju u Čaušlijama.
14. PETROVIĆ VLADEN ubijen i sahranjen u bašti na adresi B. jedinstva 10.
15. ALVIR DRAGO, sin Ante strijeljan i njegovo tijelo izvezeno iza šljunkare na Ciglanama, a nakon više dana sahranjeno.

16.UDOVIČIĆ STIPO sin pokojnog Jakova sa oko 80 godina,prije deset-
tak dana krenuo iz Gaja,gdje sada sa suprugom i sinom stanuje,
u Golo Brdo zajedno sa Manjušak Rašidom iz Jaklića da bi ovo-
me prodao sijeno.Tom prilikom Stipo je ubijen,a Rašid teško
ranjen od strane nepoznatih osoba.

Prema nekim pokazateljima do sada je u Bugojnu poginulo
ukupno 28 civila.Izvjestan broj vojnih i civilnih žrtava sahranjen
je bez identifikacije.

Nestali civili

- 1.STRINIĆ SLAVICA kći Ivana,stara 18 godina,otjerana iz svoje ku-
će u Zanesovićima,te prema nekim podacima tjerana na Kruševicu,
Pavice i Lužane,te joj se od tada gubi svaki trag.
- 2.DUJMOVIĆ LJUBA kći Ilije iz Glavica,nakon što su iz kuće pobje-
gli njen otac i brat,ostala u kući,a nakon toga gubi joj se sva-
ki trag.Prilikom potrage za njom njen brat je nagazio na minu,
radi čega mu je amputirana noga.

Silovane žene

- 1.PAVIĆ PAVKA r.Sučić iz Bugojna,Ulica Pionirska 9,silovana od
strane Jusić Esada koji joj je susjed,te Čaluk Sene i izvjesnog
Čaluka zvanog Biko,koji su iz Donjeg Vakufa.
- 2.MARKIĆ JELENA r.Marić iz Bugojna,silovana od strane Čaluk "Bike",
dok je to isto s njom pokušao,ali djelo nije dovršio Čaluk Seno.
- 3.MICAN LUCA iz Micana,dana 11.kolovoza 1993.godine u vrtu kod njene
kuće silovana od strane nepoznate uniformirane osobe.
- 4.LUČIĆ MIRA r.Lončar r.1939.godine iz Zlavasti,silovana 22.srpnja
1993.godine od strane nepoznate osobe,a nakon toga usmrćena vi-
šestrukim ubodima noža u ledja.Prethodno bila vezana.

PS Molimo da se osobnim podacima,žrtava silovanja ne operira javno.

Osobe prema kojima je počinjeno razbojništvo

- 1.BRNO VLADIMIR i SPANKA iz Bugojna,Ulica 7.krajiške brigade bb,
dana 5.rujna 1993.godine pretučeni od strane četiri uniformira-
ne i naoružane osobe,a nakon toga im oteto 2 950 DEM,50 bonova
i 2 500 RSD.
- 2.BRNO BRANKO i BLAŽEVIĆ ZORA iz Bugojna,Djуре Salaje 25,dana 7.
rujna 1993.godine premlaćeni,osobito Branko,te im je oteto 90
DEM,90 AES i 2 000 bos.dinara.
- 3.Dane 9.rujna 1993.razbojništvo u kući RUČA ANDRIJE.Pretučeni
RUČA ANDRIJA,KEŠKIĆ STEFICA,KEŠKIĆ JELENA i RUČA SLAVANKA /koja
je teško povrijedjena-lom tri rebra/ od Andrije uzeto 130 DEM,
od Stefice 1 000 DEM i burma,od Jelene 1 000 DEM,a od ostalih
270 DEM i ručni sat.
- 4.Dana,14.rujna 1993.godine razbojnički prepad na kuću Stjepana
Vukadina,odvjetnika iz Bugojna,A.Ĥodžića 14,kojom prilikom je

jevan Vukadin pretučen, a njegovim ukučanima, koji ne žele izn-
iti identitet uzeto 5 000 ATS i 500 DEM. Iznos od 5 000 ATS kasni-
je od strane policije vraćen.

5. Razbojnički prepad na kuću KOTARAC JOZE sin pokojnog sStipe i
njegove supruge EMILIJE. Jozo teško pretučen udarcima nogu u gla-
vu i cijelo tijelo, tako da je bio u kritičnom stanju pet dana,
a njegova supruga pretučena udarcima nekog predmeta samo u
glavu. Odnosno im mnogo vrijednih pokretnih stvari, jer novca ni-
su imali.

6. Dana, 3. listopada 1993. razbojnički prepad na kuću MILIČEVIĆ DO-
MINKA, sina Mije iz Alibegovića. Njega je jedan od napadača držao
na krevetu i pored kreveta u ležećem položaju pred uperenom puš-
kom pod prijetnjom da će pucati, dok su drugi krali po kući. Oдне-
sen mu radio-aparat, kožna bunda, pribor za brijanje i još neke
sitnice.

7. ŠISTOV ANTE iz Jasike, dana 1. rujna 1993. pretučen u svojoj kući,
te mu je odnijet neki novac, o čemu pojedinosti nisu poznate, jer
se nije usudio prijaviti.

8. Dana 7. listopada 1993. pred kuću KAJIĆ LJUBE žene Vinka iz Vuči-
polja, oko 20,30 sati došle tri osobe, lupali na vrata i tražili
da udju, govoreći da traže stan, a nakon što su ukućani zvali po-
moć pobjegli su, da bi napali na kuću susjeda KAJIĆ DOMINKA, ko-
ji ih je pustio u kuću, te koga su oružjem prisiljavali da im
dađe novac i ostale vrijedne stvari, nakon toga provaljuju u nje-
govu garažu, uzeli tačke u koje su nabacali mnogo raznog vrijednog
alata i otjerali, a nakon toga napali su na kuću KAJIĆ VINKA, tra-
žeći od njega biciklo. Na kraju napadači pucnjavom iz oružja sus-
jeda Muslimana otjerali.

9. Dana, 12. listopada 1993. oko 0,45 sati grupa nepoznatih uniformi-
ranih osoba napada kuću VUKADIN FRANE, sina Marka iz Bugojna, Uli-
ca J. Strossmayera 61, te su tražili da im preda ključeve garaže i
osobnog vozila Golf, a nakon što je on to odbio zspucali su jedan
rafal kroz prozor u njegovu kuhinju, a drugi rafal u njegovu dnevnu
sobu, razbivši prozore, te demoliravši mu u sobama zidove i namještaj,
a to isto u hodniku i prostoru pred kućom. Nakon što je Frano zveo
u pomoć, napadači su pobjegli.

Ostali viđovi kršenja ljudskih prava

Za vrijeme oružanog sukoba HVO Bugojno i Armije BiH u Bu-
gojnu, hrvatsko pučanstvo je velikom većinom napustilo sela Udurlje,
Lug, Čaušlije, Brvetine, Logonovci, Kulu, Bristove, Glaviče, Vučipolje, Kan-
diju, Gorušu, Golo Brdo, Čičak, Zanesoviće, Grečanicu, Slevast, Vrbanju,
Crnice, Vrpec i Veselu. U ovim selima ili je ostao sasvim neznačan
broj hrvatskog pučanstva, ili su ova sela doslovno potpuno ispraž-
njena. U takvoj situaciji ova sela su doslovno potpuno opljačkana.
Iz kuća je izneseno doslovno sve što je imalo bilo kakvu vrijednost.
Nakon toga neke kuće su useljene od strane muslimanskih izbjeglica,
a one kuće koje nisu useljene potpuno su onesposobljene za stano-
vanje. Iz ovih kuća odneseno je doslovno sve od električnih prekida-
ča i utikača pa do krova, a s nekih kuća su demontirani i odnošeni i
krovovi, prozori, vrata, tako da su ostali samo goli zidovi. Veliki broj
kuća je potpuno spaljen. Prema tome u svim navedenim selima one kuće
koje nisu useljene od strane muslimanskih izbjeglica, potpuno su one-

posobljene za stanovanje i ne može biti govora o tome da bi njihovi vlasnici mogli vratiti se i živjeti u njima. Osim toga svima ovim Hrvatima pobrani su svi usjevi iz vrtova i sa njihovih njiva, otjerana njihova stoka, kao i sve drugo što su imali. Ovim Hrvatima, koji su napustili Bugojno vrši se potpuno pustošenje njihovih gajeva i šuma, tako da iza ove sječe ostaje pustoš. Hrvatima koji su ostali u Bugojnu potpuno je onemogućen ulaz u ova sela koja su napuštena, pa čak i ljudima koji su ranije živjeli u tim selima, a iz kojih su morali izbjeći u grad Bugojno. Koliko smo upućeni, sistematski pregled ovih sela nije omogućen ni Evropskim promatračima. Prema tome, na temelju neposrednog opažanja o ovim selima još ništa nije poznato.

Što se tiče Hrvata koji su ostali u navedenim selima, u drugim selima koje nisu naprijed poimenično pobrojana, kao i u gradu, svi su oni prošli kroz dužu ili kraću internaciju u zatvoru ili drugom sabirnom centru pod izlikom da će ovdje "biti sigurniji", a za to vrijeme su njihovi stanovi i kuće sistematski i temeljito pokradeni. Ovo vrijedi doslovno za sve Hrvate, pa čak i one koji su u dubokoj starosti. Izuzeci su toliko rijetki da uopće nisu vrijedni pomena. Posebno se ističe da je ovim ljudima odnesena sva rezerva hrane, svi akustički aparati, a oni koji su ostavljani onesposobljavani su puščanim hicem, primjerice u TV ekran, zatim je posebno odnesena odjeća, obuća, razni alati, strojevi, vozila od bicikala do osobnih i teretnih automobila, traktori, stoka itd. Doslovno, rijetki su Hrvati u Bugojnu koji sada posjeduju kravu ili kozu, a poseban problem predstavlja i činjenica da je njima stočna hrana ili odvezena ili zapaljena. Nekim ljudima ispred kuća odvezene su zadnje rezerve ogrijeva, a pored toga njima su odnešena i grijača tijela, posebno šporeti na drva.

Hrvati koji su ostali u Bugojnu izloženi su svakovrsnom verbalnom vrijeđanju. Vrlo je česta pojava da ih se naziva ustašama, te im se prijeti da će ih pobiti, ili istjerati iz grada. Prije dva do tri dana kroz grad se pronosi glasina da je na Ratnom predsjedništvu donesena odluka većinom od 60:40% da se svi Hrvati otjeraju iz Bugojna, što je među hrvatskim građanima izazvalo posebnu i masovnu uznemirenost. Smatramo potrebnim ovdje istaći jedan konkretan primjer verbalnog vrijeđanja koji ocjenjujemo posebno ozbiljnim. Jedan je Hrvat u prodavaoni "Sport", gdje "Merhamet" dijeli humanitarnu pomoć, čekao da mu se dodijeli ova pomoć, te kada je došao na red, njemu je službena osoba priopćila "ti si ustaša, ti ne možeš dobiti", nakon čega je čovjek, posranjen pred brojnim ljudima, napustio prostoriju.

Nadalje, masovna je pojava da se Hrvati istjeruju iz svojih kuća i stanova, koje se satim uzaljavaju muslimanskim izbjeglicama. Prenda je ovaj problem iskrašen na cijelom području grada, problema u ovom pravcu je najviše bilo na prostorima Vesele.

Hrvatima se onemogućava i pravo na rad. Istina je da se izvjestan broj Hrvata vratio na marginalna radna mjesta u organima uprave, sudstvu i sl, dok se privrednim djelatnostima Hrvati na sada ne vraćaju, ni u privatnom, ni u državnom sektoru. Na području grada ustanovljena je radna obveza za sve mučenstvo, bez razlike na nacionalnost, te se govori da će građani biti angažirani na sječi ogrijeva, ručnom kopanju uglja i drugim poslovima.

Što se tiče problematike vezane za hrvatske ratne zarobljenike, kojih na području Bugojna ima oko 345, posebno želimo istaći da se oni u većem broju odvođe da kopaju rovove na prvoj borbenoj liniji, što smatramo teškom povredom Ženevskih konvencija o ratnim zarobljenicima, jer se neslužbeno saznaje da su neki od njih na ovim mjestima već izginuli, a neki teže ranjeni. Nadalje, predstavnicima Međunarodnog crvenog križa još uvijek nije omogućeno da do kraja

izvrše registraciju ratnih zarobljenika, te postoji ozbiljna bojazan da spiskovi ratnih zarobljenika za njihovu razmjenu neće biti potpuni i da postoji velika vjerojatnoća da znatan broj ratnih zarobljenika zbog toga ne bude obuhvaćen razmjenom.

Nadalje, poseban problem u Bugojnu predstavljaju bolesni, te stari i nezbrinuti Hrvati. Za bolesne je formirana zasebna komisija koja ocjenjuje neophodnost njihovog liječenja van Bugojna, u Hrvatskoj. Vrlo malom broju bolesnika je odobren izlaz radi liječenja u Hrvatskoj, ali još nitko od njih nije evakuiran. Osim bolesnih u Bugojnu postoji znatan broj starih i nemoćnih o kojima se ovdje nema tko brinuti, a kojima su na prostor Hrvatske ili Herceg Bosne otišla djeca. Držimo da elementarna pravila humanosti nalažu da se ovakvim osobama omogući izlaz iz Bugojna, jer postoji velika opasnost da ovakve osobe u datim uvjetima neće preživjeti zimu.

Zamiječeno je oštećivanje nadgrobnih spomenika na RKT grobljima u kojima se sahranjuju skoro isključivo Hrvati i to u Sultanovićima i u Vučipolju, a do ostalih grobalja se ne može doći, te je situacija na njima vjerojatno ista, ako ne i gora.

Postoje određeni problemi i u domeni obrazovanja. Hrvatskim učenicima se ne izdaje dokumentacija o završenim razredima radi nastavka školovanja na drugom mjestu. Učenicima koji su ostali ovdje govori se da su oni Bošnjaci a ne Hrvati, zatim im se onemogućava učenje hrvatskog jezika i povijesti.

Na kraju, želimo istaći da se preostalim Hrvatima u Bugojnu od strane zvaničnika mnogo što obećava, ali se za sada ne zamjećuje dobra volja u praktičnoj realizaciji obećanog, tako da se vrlo često i najsitniji problemi vrlo teško razrješavaju.

Ovaj pregled zaključuje se sa naznačenim datumom.

U Bugojnu, 12. listopada 1993. godine

PS Na osnovu kontakata s brojnim ljudima, koji su svakodneвно, stječe se dojam da ovaj pregled ne odražava vjerno stvarno stanje, posebno u pogledu zločinštava prema civilnom pučanstvu, jer su ljudi zastrašeni i ne usudjuju se prijavljivati ono što proživljavaju, jer im se prijeti paljenjem kuća i ubojstvima ukoliko prijave počinjena zločinštava.

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U KSB

(Naziv županije)

(Na obrascu se popisuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, potađi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godini i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR – MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) BUGONO, O.Š. VOJIN PALEKSIC
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? AR BiH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? AR BiH
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? NIZE
5. Logor je otvoren KRAJEM SRPNJA 1993., a zatvoren U ŽEEN 1993.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJSKA I POLICIJA
7. Broj logoraša 50-70 ukupno, od toga muškaraca: _____, žena: 2
djece: oko 10, starih osoba: oko 10
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. VOJSKA I POLICIJA AR BiH
2. _____
3. _____
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik BESIM BEVRNJA

Navešti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

0. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? NESTE

1. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? _____

2. Da li su zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA,

AGANOVIC FARUK "JUPI"

3. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočnicima u logoru: _____

- o ranjenim logorašima: TEŠKO PRETUČENI: ANTE AKRAP, DRAGOMIR SOLJIC, DRAGAN SUBASIC, MIKO DEJAJA, FRANO ZEJIZIC I DRUGI

- o nestalim logorašima iz logora: _____

4. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? DA

5. Da li su zatočnici vođeni na prisilni rad? DA

6. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? _____

7. Jesu li mjesta zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? NE

Koliko puta? _____

8. Da li su zatočnici skrivani od predstavnika MKCK? _____

9. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) SVE NAVEDENO

10. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.

. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor

Ime: _____

Popisivač:

Mario Franje

(ime i prezime)

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U KSB

(Naziv županije)

(Na obrascu se popunjava i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

- LOGOR – MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) BUGDANO, (BIVŠI DOM ČASNIH) PEJARA
- U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? AR BiH
- Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? _____
- Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? NE
- Logor je otvoren KRAJEM SRPNJA 1993, a zatvoren U KOLOVOZU 1993
- Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? _____
- Broj logoraša 50-70 ukupno, od toga muškaraca: 50, žena: -, djece: 10, starih osoba: 10
- Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

- AR BiH - VOJSKA I POLICIJA _____
- _____
- _____
- _____

- Podatci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik _____

Navedi što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? DA
11. Navesti imena ili nadimke istjednika i jesu li primjenjivali silu? DA, AGANOVIĆ FARUK
12. Da li su zatočenici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA, ALIJA OŠE AGANOVIĆ FARUK „JUPI“
13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočenicima u logoru: MARIO ŽRNO, VLATKO KAPETANOVIĆ
- o ranjenim logorašima: IVICA KESKIC, IVAN KAPETANOVIĆ I DRUGI
- o nestalim logorašima iz logora: _____
14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? DA
15. Da li su zatočenici vođeni na prisilni rad? DA
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? NE
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? DA
- Koliko puta? JEDNOH
18. Da li su zatočenici skrivani od predstavnika MKCK? DA
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posje rodbine, dobivanje hrane) SVE NAVEDENO
20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).
23. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor
- IZ LOGORA ODVEDENI MARIO ŽRNO I VLATKO KAPETANOVIĆ I MUKLI UBIJCI
LOGOR JE BIO U PODRUMU ZGRADE U KOJOJ JE BILA VOZIKA IZ DVAKUFA

Datum: _____

Popisivač:

Mario Franjić

(Ime i prezime)

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U KSB

(Naziv županije)

(Na obrascu se popisuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

92

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, potađi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR - MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) BUGOJNO, STADION „ISKRA“
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? ARBiH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? ARBiH
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? NIŠTA OD NAVEDENOG
5. Logor je otvoren KRAJEM SRPNJA 1993., a zatvoren 13. OŽUJKA 1994. GOD.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJSKA I POLICIJA
7. Broj logoraša OKO 550 ukupno, od toga muškaraca: OKO 420, žena: OKO 10
djece: OKO 20, starih osoba: OKO 100
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:
Ime i prezime Nadimak
1. PRIPADNICI VOJSKE ARBIH I VOJNE POLICIJE
2. _____
3. _____
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik - zapovjednik MUSAIB KUKAVICA

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

MISVET GASAL (upravnik), BEŠIM CETIN (zapovjednik upravnika), HAMID BOČA (zapo-
smijene), ŠEŠIĆ (zapovjednik druge smjene); stražari: SAFET VELAGIĆ, NIHAD VE
FERID ĐOLIĆ, ZIJAD SALKIĆ, ISMET SADIKović (KIFUT), NIHAD MUSTAFIĆA, ADEM TE
NIHAD SIDAMIJA, VEHAB ELO, MEHMED TELBIZ, MIRSAD KHETAŠ, MIRSAD LONČA
DŽEVAD LONČAREVIĆ, ENES SIDAMIJA, NIHAD EBIĆ

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? JESTE
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? VEĆINA NAVEDENIH OSOBA U PITANJU BR. 9 I OSTALIH
12. Da li su zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? JESU!
ĐOPA HAMID, NAHID ČATIĆ, ČEHADA EDHEM, ENES ŠAMUJA, MUJA ŽUKANOVIĆ I DR.
13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočenicima u logoru: ŽERĐIĆ ĐAVOR, ŽELJKO TABAKOVIĆ, VASILJIĆ RASTKO
 - o ranjenim logorašima: BILIO IH JE PUNO: KAZIMIR KAZIĆ, JOSIP LOVRIĆ, IVICA LOZANČIĆ, LUPKO POČRNJA, PĐENKO HIJATOVIĆ, HARIO MILOŠ, ŽELJKO SPREMO...
 - o nestalim logorašima iz logora: NESTALI SU LOGORAŠI...
4. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? JESTE
5. Da li su zatočnici vođeni na prisilni rad? JESU
6. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor?
7. Jesu li mjesta zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? JESTE
 Koliko puta? NEKOLIKO
8. Da li su zatočnici skrivani od predstavnika MKCK? JESU
9. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) SVE NAVEDENO
0. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
- Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
 - Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).
 - Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor
- SVAKODNEVNO OKRUTNO PONAŠANJE PREMA LOGORAŠIMA, A POGOTOVO NOĆNA TUČNJA I ŽIVJAVANJE NAD LOGORAŠIMA; ODVOĐENJA NA PRISILNI RAD

datum: 14. 07. 2007.

Popisivač:

 (Ime i prezime) MARIO FRANJE

VODIO: FRA MIJO MARIĆ, ŽUPNIK

Spisak zatvorenika u SŠC Vareš

1. Mutić Marko Rudolfa Pogar
2. Mirčić Srećko Stijepe Pržići
3. Šimić Tomo Bože Vijaka
4. Dodik Vladimir Tvrtka Vareš
5. Rošić Karlo Franje Vareš
6. Erić Jasenko Miroslava Strica
7. Čuraković Ivana Ante Sjenokos otpušten radi bolesti
8. " Benjamin Ante "
9. Marijančević Marinko Ivana Vareš
10. Gavran Ivana Magdalene V. Majdan
11. Šimić Ivo Mije Borovica
12. Nikolić Ambrozije Ilije Borovica
13. Nikolić Ambroz Borovica
14. Pašalić Borislav Mirka Vareš
15. Šabot Momčilo Žarka Vareš
16. Drijenčić Zoran Zvonke Vareš
17. Filipović Krešimir Ivice Vareš
18. Barišić Miroslav Ilije Brezik
19. Miletović Stijepo Cvjetkov Brezik
20. Brkić-Lukić Marijan Mate Pogar
21. Hodžić Hajrudin Mahmuta Vareš
22. Stanić Radenko Miroslava V. Majdan
23. Idžaković Nikola Angele Vareš
24. Milanović Dragan Pogar
25. Petrović Marwel Ive Pogar
26. Vukančić Ignacije Ive Borovica
27. Ivkić Jasenko Mate Borovica
28. Gluvić Franjo Stijepe Borovica

Fra Mijo Marić
 Franjevački samostan
 72244 Kraljeva Sutjeska

13

došli 13. XI. 93 oko 19 sati iz Breze

29. Miletović Tomo Mate Vareš
30. Pašalić Jasenko Mirka Vareš
31. Jelić Samson Ljupka Vareš
32. Kokorović Pavo Mate Vareš
33. Topalović Anto Ive Kopjari
34. Ilić Zoran Marijana Vareš
35. Terzić Slobodan Slavka Vareš
36. Lovrenović Vanja Pave V. Majdan
37. Čubra Mirko Drage V. Majdan
38. Mijatović Mladen Ivana Vareš
39. Mijatović Marko Ive Sutjeska
40. Jarčević Mario Bone Vareš
41. Zubonja Anto Mije Vareš

Od početka pa do 23. XI. 93 sahranili smo li saznali su li
 ili umrli. Neke nismo uspjeli pokopati ; s nas n

1. Božić Oliver Branka 30. X. 93.
2. Marinko Franjić Jure iz Rajčevca
3. Antičević Ružica poginula od granate 5. 11. 93
4. Gvozdenović Franje Ive poginuo 2. 11. 93
5. Petrović Josip ubijen 4. 11. 93
6. Lovrenović Pero ubijen s Josipom 4. 11. 93.
7. Miletović Alfonso poginuo 2. 11. 93.
8. Brkić Alojzije Bogar poginuo 2. 11. 93.
9. Babić Miroslav Pogar " " "
10. Šurkić Vjeko " " "
11. Duser Franjo " " "
13. Nikolić Krešo Vlade " " "
14. Ljoljić Mato " " " DO BR
15. Idžaković Rudolf " " "
16. Martinović Pero " " "
17. Šurkić Alfonso Vijaka prir. sahr. 2. 11. 93

**RATNI ZLOČINI
PROTIV ZAROBLJENIKA**

Definicija događaja: Mučenje i nečovječno postupanje

Mjesto i vrijeme događaja: Breza i Vareš, BiH
od 23.10.1993.god.
do 04.04.1994.god.

Kratak opis događaja: VANJA LOVRENOVIĆ sin Pave, rođen 18.01.1972.g. u Varešu, BiH, po nacionalnosti Hrvat, državljanin BiH, stalnim prebivalištem u Varešu, Perunska broj 1, kao pripadnik HVO-a zarobljen je od strane Armije BiH, odnosno muslimanskih oružanih snaga, prilikom muslimanskog napada na Vareš. U zatočeništvu u muslimansko-bošnjačkim zatvorima u Brezi i Varešu, proveo je od 23.10.1993.god. do 04.04.1994.godine.

U vojnom (muslimanskom) zatvoru u Brezi proveo je oko devet dana i tu nije preživio sve one patnje, zlostavljanja i sl. kao u Varešu, gdje je premješten takođe u vojni zatvor. Prije svega, u zatvoru u Varešu životni uvjeti su bili veoma loši, a odnos prema njemu i drugim zatočenicima bio je krajnje nečovješan. Prije svega, zatočenicima prisilno odvedeni u radnim skupinama na bojišnice, i to, najčešće na prvu borbenu crtu da kopaju rovove i rade na drugim utvrdama za muslimanske vojnike. Dakle, bili su izloženi najizravnijim opasnostima po život. Osim toga, kako svjedok, tako i ostali zarobljenici odvođeni su, u noćnim satima, na batljanje i na drugi, već uobičajeni, način maltretiranja i mučenja. Jedan njegov poznanik, Musliman, zatvorski stražar, prišao mu je kako je tih dana zarobljena od strane pripadnika Armije BiH grupa od devet pripadnika HVO-a, te odmah, po nekakvom postupku, likvidirana. Navodno ih je pobio neki Komuna iz Breze.

Po nečovječnom postupanju sa zatočenicima, posebno sjećanju, posebno su se isticali Muslimani iz Vareša Sudko Opericassa Datkastog, Mirsad Šijad iz Vareša i Muharem Prljak iz Breze.

Svjedok osobno nije u odnosu na neke druge, više i češće zlostavljan, pa nema nekih ozbiljnijih posljedica.

Izvor podataka: Iskaz što ga je svjedok dao djelatnicima Komisije za utvrđivanje ratnih zločina na teritoriji HRHB. Iskaz se nalazi u dokumentaciji ove Komisije.

L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca MARIO JARČEVIĆ, sin Bonaventura
rođen(dan, mjesec i godina) 18.08.1966.g. u Sarajevu
općina Sarajevo nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema _____ zanimanje _____
adresa stalnog prebivališta Vareš, Kralja Stjepana-
-Tomaša 33 adresa privremenog boravišta Hotel "Zenit" Neum
bračno stanje _____ ostali važni podaci
1808956174006. JMBC pred predstavnikom
ove Komisije Ivicom Šimunovićem i Slavkom Šimićem
izjavio je dana 04.08.1994.g. sljedeće:

Zovem se Mario Jarčević, sin Bonaventura, rođen u Sarajevu 18.08.1966.g. Živio sam u Varešu, bio nastanjen do 02.11. Tada su u nas počele borbe, i bio sam na reonu sela Planica, tu sam ranjen i zarobljen. Tada su me odveli u zatvor, prvo u Brezu, ja nisam 11 dana, pa onda u Vareš ostatak dok me nisu pustili.

U napadu je bilo, kako sam je uspio viditi i kasnije saznati, bilo je jedinica svakakvih, ali uglavnom to su bile jedinice iz Kaknja i Zenice. Sad naziv točno ne znam, ali vjerovatno 7. muslimanska, šta je znam, isto 2,3,4, koja li je brigada. Samo znam da su u borbi učestvovali.

Kad su me odveli u Brezu nisam imao nekih većih problema. Zapravo nikakvih problema nisam imao. Odveli su me doktoru, previli ruku, prvu pomoć ukazali, onda u zatvor. Uglavnom, tu nije bilo problema.

Zatim su me prebacili u Vareš. Gore je već malo drukčije bilo, gore domaći ljudi, pa su provocirali, dolazili. Jedno vrijeme nam nisu dali ići doktoru po mjesec dana. Jednostavno kažu zabrana izlaska svakakva. Nisam izlazio iz zatvora nigdje, ništa nisam radio. Ležali smo samo dole u zatvoru. Ne bi to toliko ni loše bilo da to nije bilo mokro, u vlagi spavali, bilo je mokro.

Pa to su bili domaći ljudi, uglavnom, i jedan sa strane. Od domaćih ljudi Varešana, to je bio načelnik tog vojnog zatvora. Operćica Sabahudin, zatim isto Operćica, ne znam nu ime, te mu je našinak Srpkio, Sead Nirsad, nekad bio nastavnik. Uglavnom oni su me bili, znali su dovesti ljude sa strane, one manje od njih, pa da se izivljavaju na zatvorenicima.
Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca Srećko Mimčić, sin Stjepanov
rođen(dan, mjesec i godina) _____ u _____
općina Vareš nacionalnost _____ državljanstvo _____
školska sprena _____ zanimanje _____
adresa stalnog prebivališta _____
adresa privremenog boravišta _____
bračno stanje _____ ostali važni podaci _____
pred predstavnikom _____
ove Komisije, _____

izjavio je dana _____ slijedeće:

Zarobljen sam na reonu općine Vareš 07.11.1993.godine. Zarobile su me tzv. Specijalne jedinice MO3-a i odmah po zarobljavanju sproveden sam u zgradu policije u Varešu. Tu sam proveo dva dana i tu su mi obećali da će me pustiti na slobodu i nije bilo nikakvog maltretiranja i udaranja. Međutim, nakon dva dana ja nisam oslobođen nego sam proveden u SSC Vareš sa ostalim vojnim zatvorenicima. Tu sada kao i kod drugih zatvorenika dolazi do svakodnevnog ispitivanja koja su obavljali i dan i noć.

Prena meni za vrijeme ispitivanja nije bilo fizičkog maltretiranja ali sam vidio da su druge pripadnike HVO-a, a posebno pripadnike policije HVO-a udarali. U tom maltretiranju ističe se Sutko zv. Brljak. U SSC Vareš zajedno sa ostalim zatočenicima provodim sve do 23.12.1993.godine. Njihova trojica vojnika ginu od HVO-a i tada je počelo opće fizičko i psihičko maltretiranje svih zatvorenika. Muslimanski policajci su prijetili s tim da treba trojicu naših zaklati, a jedan policajac s nožem u ruci je prijetio da će to i učiniti. Ja ne znam šta se u međuvremenu dešavalo pošto sam, kao u neviđest od iznemoglosti, straha i gladi.

Napominjem da je hrana bila užasno loša, napominjem da sam zato vrijeme smršao 40 kg.

24.12.1993.godine nas 32 zatvorenika prebačeni smo u podrumske prostorije u Autotranspost Vareš. Prostorije je bila mala, vlažna, zamračena, mi smo bili kao "sardine", spužve su nam za dva dana bile pune vode disati nismo mogli. Tu je režim bio gori nego u SSC ispitivanja svaki dan i noć sa psihičkim i fizičkim maltretiranjem. Vode nas na pratinj rad na kopanje rovova, tranšea i sl., a najviše su nas vodili noću na rad. Tađ bi spavali u napuštenim brvnarama i kućama napuštenim. Hladnoća je bila velika odjeća nikakva jer je upropaštena od velikog rada. Morali smo raditi bez obzira što se pucalo sve oko nas, a padale su i granate.
Iskaz dao: _____ Iskaz uzeo: _____

Govorili su da moramo raditi i neka nas naši pobiju.

Higijenski uslovi bili su užasni, kupali smo se jednom u 20 dana, a kad se okupamo nemamo še u što čisto presvući već ponovo u ono prijavu, a poslije kupanja vode nas odmah na kopanje. Za to vrijeme uspio sam jednom otići kod ljekara. Pritisak mi je bio 60/80 dao mi je neke tablete, ali u takvom stanju sam morao da idem na rad.

Takvo je stanje bilo dok nas nisu pustili, a pustili su nas 06.03.94.god., ništa nam nije bilo obezbjedeno ni hrana ni smještaj, a svakih 4-5 dana smo se morali javljati u policiju imali smo radnu obavezu. Tad bi se zvali u pola noći da idemo kopati rovove prema srpskim linijama.

Nakon mjesec dana sa ostalim zatvorenicima sam razmjenjen uz pomoć MCK, proveden u Kiseljak kod svoje obitelji.

Izjavu dao Minčić Srećko.

VILJE SUD TRAVNIK
Sjedište u Vitezu

V I T E Z

Na temelju člana 157 i 158 preuzetog Zakona o krivičnom postupku podnosim:

ZAHJEV ZA PROVOĐENJE ISTRAGE

- PROTIV: 1. SABAHUDIN OPIRTA, sin Mustafe i majke Hasnije rođjene Balta, rođen 1.6.1964.godine u Varešu, nastanjen u ul. "Djure Djakovića" br. 4 Vareš, po zanimanju bravar, pripadnik postrojbi Armije BiH, pomoćnik komandanta za bezbjednost 322 lake brigade, ostali podaci nepoznati.
2. HAMSUDIN OPIRTA, zv. "Šutko", sin Hasena i majke Tajibe rođjene Balta, rođen 14.5.1960.godine u Varešu, nastanjen u selu Čestonsko općina Vareš, po zanimanju rudarski tehničar, zaposlen u cr. Rudnik i željezne rade u Varešu, pripadnik Armije BiH, istražni vojni policajac, ostali podaci nepoznati.
3. MILOŠ ČIČAK, sin Bajre, i majke Anje rođjene Lovak, rođen 1959.godine, nastanjen u Varešu ul. "Boračka P18", po zanimanju nastavnik glazbe, zaposlen u osnovnoj školi u Carevoj Cupriji općina Glovo, pripadnik postrojbi Armije BiH istražni vojni policajac, ostali podaci nepoznati.
4. MURIZM PRUJAK, nastanjen u Brezi, pripadnik postrojbi vojne policije Armije BiH, istražni vojni policajac, ostali podaci nepoznati.
5. MURIS AJAKOVIĆ, zv. "Kujge", rođen i nastanjen u selu Jragovići općina Vareš, po zanimanju livac, zaposlen u D. Livnica Vareš, pripadnik postrojbi Armije BiH, diverzantsko-izviđačko. vođa 322 briscke brigade Armije BiH, ostali podaci nepoznati.
6. ALIJA ČIČAK, sin Mustafe i majke Radike rođjene Jarišimović rođen 6.9.1965.godine u selu Mijakovići općina Vareš, gdje je i nastanjen, pripadnik Vojne policije Armije BiH, ostali podaci nepoznati.

Jer postoji osnovana sumnja da su:

Kao pripadnici Armije BiH u vremenskom periodu od 24.12. 1993.godine do travanj 1994.godine, suprotno odredbama čl. 3 st. 2 točka "a" i "c" i čl. 13 Ženevske konvencije

o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, u vrijeme oružanog sukoba između posrednjevatskog vijeća obrane i Armije BiH na području općine Vareš, zarobljene pripadnike Hrvatskog vijeća obrane koji su bili zatočeni u podrumskim prostorijama pločnika "Autotrans" u Varešu, uz povredu osobnog dostojanstva, neuvredljivosti i ponižavajući način tukli i fizički maltretirali tako što su vojni policajci MEMSUDIN OPERTA, MIRSAĐ ŠIJKIĆ, MUHAREM ERLIJAK, MURIS AJARNOVIĆ, i ALIJA ČIČIĆ po izjavi osumnjičenog SABAHUDINA OPERTA oštećenog Antu Zubonja, Tomislava Šimića, Ivana Gavran, Jasenka Križevića, Ignjacija Vukančića, Zorana Ilića, Ivana Šimića, "Ađenka" Stanića, Ambrozija Nikolića i Stjepana Andrića uveli u ured osumnjičenog Sabahudina Operta pod izgovorom da ih vode na "ispitivanje", gdje su oštećenima nosili patnje, te ih udarali raznim tvrdim predmetima, a dana 25.12.1993. godine oštećenog Antu Zubonja osuđujući Mirsad Šikić, Muharem "Rahja", i Memsudin Operta su polu-golog udarali nogama i zatvorenim pesnicama po čitavom tijelu, a za to vrijeme je osumnjičeni Sabahudin Operta puštao glasnu muziku kako se ne bi čuli krici oštećenog a zatim je osumnjičeni Memsudin Operta oštećenog Antu Zubonja natjerao da dubi na glavi te mu u tom položaju nožem odsjekao pramen kose te taj pramen stavio u usta oštećenog i prisilio ga da to proguta a odmah iza toga je osumnjičeni Muharem Erlijak oštećenom stavio u usta papirne novčanice - BH dinare i također ga natjerao da te novčanice proguta.

Time da su počinili krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 164 preuzetog krivičnog zakona BRJ.

Osnovna sumnja da su osumnjičeni počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret proizilazi iz krivične prijave Policijske stanice Vareš br. 44 07/95 od 12.7. 1995. godine, te priložna uz prijavu.

Da bi se utvrdilo pravilno i potpuno činjenično stanje,

p r e d l o ž e n j e :

1. Da se pozovu osumnjičeni i izjasne na sve okolnosti u svezi sa krivičnim djelom koje im se stavlja na teret.

2. Da se pozovu oštećeni te izjasne o oštetnom zahtjevu i ujedno saslušaju kao svjedoci,

- ANTO ZUBONJA,
- IJA JASENKA KRIZEVIC, sin Ive, D. Borovica Vareš,
- TOMISLAV ŠIMIĆ,
- IVAN GAVRAN,
- JASENKA KRIZEVIC,
- ZORAN ILIĆ,
- IVA ŠIMIĆ,
- RADESKO ŠTANIĆ,
- AMBROZIJ NIKOLIĆ,
- STJEPAN ANDRIĆ, svi pripadnici HVU brigade "Bobovac" Vareš.

3. Da se za osumnjičene pribave podaci o imovnom stanju i izvodi iz kaznene evidencije.

4. Na temelju čl. 191 st. 1 preuzetog ZKP predložimo da se protiv osumnjičenih ODREDI PRITVOR.

U toku istrage provesti i druge dokaze koji se u vezi nužnim s namjerom toga spis nam dostavite na pojenu i odluku.

ZAMJENIK VIŠEG SUDSKOG TUŽILJAVE:

[Signature]
/Dragan Popović/

VISE JAVNO TUŽILSTVO TRAVNIK
SJEDIŠTE U VITEZU
BROJ KT: 136/96
Vitez, 14.6. 1996.godine

12.06.96

VISEM SUDU TRAVNIK
sa sjedištem u Vitezu

V I T E Z

13/22/96

U krivičnom predmetu protiv SEFER HALILOVIĆ i dr. /KT:
146/96/ zbog krivičnog djela iz čl. 141 preuzetog KZ SRJ, na temelju
čl. 165 st. 2 i 3 u vezi sa čl. 158 preuzetog ZKP, podnosim:

ZAHTEJ ZA PROŠIRENJE ISTRAGE

- PROTIV: 1. MIRSAĐ SALČINOVIĆ zv. "Komuna", sin Ismeta i majke "smine
rođene Trebo rođen 18.10.1953.godine u šupci općina
Breza, pripadnik diverzantskog voda 304 brigade armije
BiH - Breza, ostali podaci nepoznati.
2. SALIH BULBULOVIĆ zv. "Čarli", pripadnik Armije BiH,
diverzantski vod 304 brdske brigade Breza, ostali podaci
nepoznati.

Jer postoji osnovana sumnja da su:

U periodu od 21.10.1993.godine do 7.11.1993.godine
u vrijeme napada Armije BiH na hrvatsko stanovništvo i
hrvatska naselja općine Vareš, kao pripadnici diverza-
ntskog voda 304 brdske brigade Armije BiH - Breza vršili
zastrašivanje pripadnika hrvatskog naroda ubijanjem, pa-
ljenjem kuće i uništavanjem imovine, a dana 5.11.1993.
godine nakon što je njihova postrojba izvršila zaroblja-
vanje više pripadnika Hrvatskog vijeća obrane, osumnji-
čeni Mirsad Salčinović je oštećenog Mirka Čubra natjerao
da svuče odjeću sa sebe a potom sa snažnom kundačom nožice
ušario u glavu i oborio na zemlju nakon čega je na ošte-
ćenog kleknuo koljenima i lijevom rukom uhvatio za kosu
i stavio mu vojnički bačunet pod vrat uz prijetnju "sad
ću te zakljeti", a istog dana osumnjičeni SALIH BULBULO-
VIĆ u prostorijama Zanatskog centra u Brezi zarobljenog
pripadnika HVO Antu Tumbas također oborio na pod i sta-
vio mu nož pod vrat uz prijetnju da će ga ubiti.

Čime da su počinili krivično djelo rat i zločin protiv
ratnih zarobljenika iz člana 144 preuzetog Krivičnog
zakona SRJ.

Osnovana sumnja da su osumnjičeni počinili krivično dje-
lo koje im se stavlja na teret proizilazi iz krivičnih prijava
Uprave vojne policije Ljubuški od 8.11.1994.godine, i priložna uz
prijavu.

Da bi se utvrdilo pravilno i potpuno činjenično stanje,

p r e d l a ž e m :

1. Da se pozovu osumnjičeni i izjasne na sve okolnosti u svazi sa krivičnim djelom koje im se stavlja na teret.

2. Da se pozovu oštećeni:

- CUBRA MIRKO, sin Drage
- ANIO TUMBAS, oba iz Vareša, te izjasne o oštetnom zantjevu i ujedno saslušaju kao svjedoci.

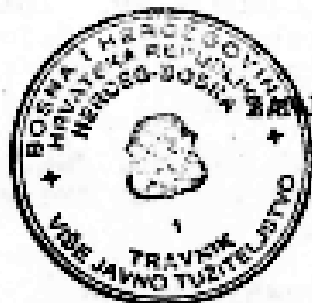
3. Da se pozove i sasluša kao svjedok:

- DANIJEL GRABOVAC, sin Zvonimira, nastanjen u Kiseljaku / kod Anić Irineja/.

4. Da se za osumnjičene pribave podaci o imovnom stanju.. i izvod iz kaznene evidencije.

5. Predlažem da se na temelju čl. 191 st. 1 preuzetom ZKP protiv osumnjičenih ODREDI PRITVOR.

U toku istrage provesti i druge dokaze koji se ukažu nužnim a nakon toga spis nam dostavite na ocjenu i odluku.

VIŠI JAVNI JAVNOG TUŽITELJA:

[Signature]
/Dragan Popović/

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U ZENIČKO - DOBROJSKI ŽEPČAKU
(Naziv županije)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR – MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) VAREŠ
2. U ČIJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? vojna policija
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? lokalno predsjedništvo općine Vareš
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? ✓
5. Logor je otvoren 18. 10. 1993. g., a zatvoren prestanom ratnih sukoba.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? vojna policija
7. Broj logoraša 36 ukupno, od toga muškaraca: _____, žena: _____
dijete: _____, starih osoba: _____
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. V. Maslićevski, Brigada pod zapov. Halilg. Brahe 7
2. Megavoj. Zmaj. Šerifa Petrović, sr. postrojba 3. korpusa, ARBiH
3. "FRKINA ČETA" pod zap. TERZIDA PERVALIĆ i tel.
4. SEAD OPERTA zap. PS. VAREŠ

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik _____

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju osoblju

u funkciji stražara i zlostavljanja najviše su se isticali: MIRSAD SALČIĆEVIĆ ZMAJ, KOMANA (bilo više pripadnika #10), ZAIM BEGIĆ ZMAJ, ZADICE zap. JČ. BAREČIĆ, ENVER HABIJEVIĆ, SALIH ŠILAG, ROSMIR MUSTA.

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? Ja
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? _____
12. Da li su zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? _____
13. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočenicima u logoru: _____

- o ranjenim logorašima: _____

- o nestalim logorašima iz logora: _____

14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? _____
15. Da li su zatočnici vođeni na prisilni rad? _____
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? _____
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? _____
Koliko puta? _____
18. Da li su zatočnici skrivani od predstavnika MKCK? _____
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____
20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum:

19.06.2007.

Popisivač:

Jenica
(Ime i prezime)

Između ostalog stradanja spomenuo bih stradanje stoke. Petar Božić sa Diknića koji je veterinar i ostao u svom selu i nakon pada, mi je rekao: da je u vareškoj Općini bilo prije sukoba preko 14000 ovaca (od toga barem pola kod Hrvata) a nakon pada kod Hrvata nije ostalo ni 50 komada. Od preko 7500 goveda (od toga barem pola kod Hrvata) kod Hrvata nije ostalo ni 50, pretežno na Pogari, Dubošćici i Dikničima a i kasnije su muslimani krali i odvodili podalje da se ne bi prepoznalo. Policija je ponekad kao bojagi išla u trag kradi ali se redovno svršavalo da nemogu naći ili je na drugoj Općini gdje oni nemaju pravo tražiti i tako. Krnad su ponešto uspijevali naši klati pred Božić ali je puno ili rastjerano ili pobijeno bez koristi. Na Dikničima je ostalo sedam osoba ali su i njih nakon nekoliko nedjelja otjerali, vjerojatno da bi mogli pljačkati a tobože je razlog bio što je tu ratna linija.

13. veljače 1994.g. je pokladna nedjelja. Naravno nismo mogli nikakve zabave organizirati ali je ipak bilo zapaženo. Iako je bilo jako hladno sa snijegom, oko 20 žena se obuklo u narodnu nošnju i prošli su gradom, čak i one koje prije to nisu činili. Malo kao iz prkosa da se vidi da je ostalo Hrvata. Donijele su i meze i kolača pa smo nakon mise u maloj sali Caritasa sjeli i pjevali, veselili se. Tako ni ove jadne godine nismo to propustili jer smo smatrali da treba pokazati da smo tu. Strani muslimani su se čudili i buljili: šta je to, no nitko nije pravio izgrede.

17. veljače 94. su pušteni konačno i zarobljenici koji su u Varešu bili zatvoreni. Vrijeme je da spomenem i o tome. Malo nakon pada Vareša sam dobio popis zarobljenih koji se nalaze u Tuzli. Njih je zarobio II. korpus tuzlanski i držao u zatvoru u Tuzli. Bilo ih je ukupno 39. Popis mi je dao tuzlanski komandir vojne policije, koji je pravnik, dolazio koji put u župni ured, tražio svijeće i pravio se pošten i uljudan, kao povjerljivi dokumanat. On je tvrdio da će uskoro biti pušteni jer su većina bili ne vojnici nego na obavezi kopati rovove po Zvijezdi i Dubošćici. No nisu ih zadugo pustili. Konačno na sam Badnjak su došli iz Tuzle, pa smo im svima na brzinu dali hrane, a neki su imali i svoje u Varešu.

U Varešu je s početka bilo 25 zarobljenika i zatvoreni su bili u Srednjoj školi u sportskoj dvorani. Iz crvenog križa Hamdo nam je dao popis. Mogli smo im ići, i ja i fra Željko smo išli nekoliko puta a i fra Ilija sam. Nisu nam branili donijeti im koju konzervu i cigara. Kasnije se broj popeo na 40 ljudi jer su u međuvremenu neki dolazili s Pržića pa su ih hvatali i saslušavali. I oni su trebali biti pušteni za Božić no uoči Badnjaka su trojica uspjeli pobjeći, pa su zbog toga pušćirili pasku i prebacili ih u ložije zatvorc gdje im se više nije moglo ići. Jedanput je samo fra Ilija uspio otići. Pala je sumnja da im je pomogao i dao alat da mogu rešetke prerezati Marinko Poljaković. koji je zbog toga bio zatvoren i bio više nedjelja u zatvoru. Ipak sve su pustili polovicom veljače 94. g.

U isto vrijeme su Švedani uspjeli na nagovor Općine (s njima vrlo dobro suraduju) prebacili iz njihovoga Campa u Ponikvi ljude (njih 36) u dječije obdanište u Varešu i Općina se obavezala da će se o njima brinuti. Oni su mogli ići svojim kućama ili u Kiseljak ako su htjeli, ali je većina ostala u "Campu" kako se to i dalje zove kao pod pažnjom Švedana. Dolazili su neki i u Crkvu nisu im branili i tražili pomoć u Caritasu.

Da spomenem i ovo: sprovode nam nisu branili niti smetali. Čak su ovlastili Dragu Matić koji je inače bio u Civilnoj zaštiti, da se brine za sanduke i prevoz do groblja. Zbog situacije smo odredili da se ima pokojnika donijeti u kapelu na groblje i da će sprovod ići odatle do groba. Matić je pokupio već gotove sanduke iz komunalnog u Zagarskom potoku, a kad je trebalo pravili su ih u komunalnom kod crkve, besplatno. Čak i vožnja do groblja je bila besplatna jer je sve išlo preko Civilne zaštite. U većini slučajeva su liječnici prije ustanovili smrt i nama poslali cedulju da se može sahraniti. To je vršila liječnik Dr Olga Milanović (katolkinja udata za Srbina). Mislim da nije nitko sahranjen bez svećenika osim devet poginulih na Pogari, kada još nismo smjeli sami nikuda ići. Matića zet je prije rata imao pokopno poduzeće pa je u njegovoj radnji ostalo slova za križeve, tako se i to moglo obilježavati. Prestali smo zvoniti za mrtve, jer to nije imao tko raditi, jer se treba penjati na vrh tornja i mrtvački zvoniti. Tako je to izostajalo. Sprovode i mise zadušnice ne naplaćujemo jer znamo da svijet nema odakle platiti. Sve smo bilježili u knjigu pokojnih jer je jedina ta knjiga od matičnih knjiga ostala u Varešu, druge su na sigurnom u Čapljini. Nismo zaveli i one koje mi nismo sahranili i koji su negdje drugo umrli ili poginuli. Nadamo se da će se i to jednom učiniti. Do 23.11.93. je što umrlih što poginulih bilo 26 osoba na području gdje mi možemo ići ili saznati.

Konac veljače 1994.g. Svjetske sile su prisilile zaraćene u Bosni da se smire. U Washingtonu je stvorena Federacija između Hrvata i Muslimana. Po tom sporazumu Muslimani su Bošnjaci i sa Hrvatima idu u Federaciju. Napravljen je i Ustav Federacije. Kako li će to sve izgledati. Tuđman uvjetuje za Bosanske Hrvate Federaciju a sa Hrvatskom Konfederaciju. Možda zavlada mir i prestane stradanje svijeta. Sada bi se mogli početi vraćati ljudi kućama. Hoće li?

27 veljače 94. g. CVJETNICA. Napraviti ćemo procesiju od stare crkve do nove, cestom, dakle mimo crkveno dvorište. Obavijestili smo policiju. Nemaju ništa protiv. Zaista policija je uredovala cestom da procesija može mimo proći. Svijeta je za ovu priliku dosta. Nema puno na cesti radoznalnika. Tako smo uspjeli lijepo slaviti Cvjetnicu.

Obrede Velikog tjedna slavimo kao i prije. Za čuvanje groba se našlo i mladića koji će kao i prije čuvati Isusov grob. Za tu priliku smo im skrojili tunike i plašteve kako su rimski vojnici imali. Imali smo za to čebadi pa je zgodno ispalo. Kata Matić, starica, ali se još bavi krojenjem nam je to sašila kako smo joj rekli. Dojam je dobar.

Na Vel. subotu su donijeli jela za posvetiti kako je i prije bilo. I u gradu se dakle osjeća Uskrs.

Na Velike dane smo imali obrede u 18 sati jer već u 22 sata počinje policijski sat kada se ne smije kretati

Na Veliki ponedjeljak ćemo svim župljanima podijeliti Švedski paket za Uskrs.

3.travnja 94. USKRS. Opet smo stavili zastave, sada to više nije opasno. mise držimo kao i prije rata.

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U ZENICI - BOŠNJSKA ZEMLJA
(Naziv zajednice)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR – Mjesto ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) MOŠEL "SREĆNO" KAKANJ
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBIH, policije)? ARMIJA BIH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovijedi? Boško Pratski - općina Kakanj, zapovjednik
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? 300. B.Sr. ARBIH
5. Logor je otvoren 13.06.1993., a zatvoren prestanak rata u BiH i Hrv
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)?
7. Broj logoraša 100 ukupno, od toga muškaraca: 77, žena: -,
dijete: -, starih osoba: -
8. Izvršitelji ubijanja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. postrojbe 300. B.Sr., spec post. "CENI LUBUŠKI" 100. HRSAN TRIC
2. Zapovjednik spec. postrojbe "HVOŽE BVIČIJE" zapovjed.
3. Spec. postrojbe "ŽIVNIČKE OSE"
4. IFGAN IMAMOVIC' 201. VP ARMIJE BIH, KEMAL BEHDŽIĆ
NAČELNIK HUR. EKIPU

9. Podaci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik

NEHA PODIČEVIĆ

Navešti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

HROSTO HROSTU ZUANI "KUNOČKO" STRUČAR, 124. JEDIN.
ZINAD 12 7 MUŠKOVACIĆE BRIGADE

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? DA
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? DA
12. Da li su zatočenici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA
13. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočenicima u logoru: _____
 - o ranjenim logorašima: _____
 - o nestalim logorašima iz logora: _____
14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vadenja krvi logorašima? _____
15. Da li su zatočenici vođeni na prisilni rad? DA
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? NE
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? _____
 Koliko puta? NE
18. Da li su zatočenici skrivani od predstavnika MKCK? _____
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____
20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum: 13. 06. 2007.

Popisivač: [Signature]
 (Ime i prezime)
E. BERNIĆ ZUPČIĆ

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U _____

(Naziv županije)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR - MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) STRUONI POSON FAKANJ
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBIH, policije)? ARMIJA BIH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? Ratna predaja, općina FAKANJ
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? Zapovjedništvo 305. Bbr. AR. BIH
5. Logor je otvoren 08. 06. 1993. g., a zatvoren prestanak sukoba u BiH.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? Vojska policija i paravojne s
7. Broj logoraša 100 ukupno, od toga muškaraca: 80, žena: _____
dijete: _____, starih osoba: _____
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:
Ime i prezime Nadimak
1. postrojbe 305. Bbr., IRMAN MAHOVIC' zap. VP. ARBIH
2. Abu Džam zapu. dijela odreda "EL-MURZANID", ABDULHAMID
3. Ukročaj zapujednik odreda "EL-MURZANID"
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik - zapovjednik _____

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

DRAGAN SEHIC' ZUPNI PENZIJA EUGEN u logoru

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (sumica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? Ne
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? Da
12. Da li su zatočeniци zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? Da
13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočenicima u logoru: _____

 - o ranjenim logorašima: _____

 - o nestalim logorašima iz logora: _____

14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? _____
15. Da li su zatočeniци vođeni na prisilni rad? _____
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? Ne
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? _____
 Koliko puta? 2
18. Da li su zatočeniци skrivani od predstavnika MKCK? _____
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____

20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočeniка svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočeniка (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum: 19.06.2007. g.

Popisivač: _____

(Ime i prezime)

EDUARO ŽUPUGAČIĆ

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA
Ministarstvo unutarnjih poslova
Policijska uprava Travnik
POLICIJSKA STANICA KAKANJ

I N F O R M A C I J A
o stradanjima Hrvata općine
Kakanj od početka agresije na
prostore BiH do početka travnja
1995 godine

SVIBANJ 1995. GODINE

I N F O R M A C I J A
o stradanjima Hrvata općine
Kakanj od početka agresije na
prostore BiH do početka travnja
1995. godine

Početak agresije srpsko-crnogorskog agresora na prostore BiH, na prostoru općine Kakanj, dočekan je sa već utemeljenim oblicima organiziranog oružanog otpora pučanstva, a kroz utemeljene postrojbe HVO Kakanj, što je rezultiralo u prvo vrijeme odvracanjem naoružanih formacija lokalnog srpskog stanovništva od poduzimanja oružanih akcija na tom prostoru, a potom i razoružavanjem istih, tako da na prostoru općine Kakanj nije došlo do oružanih sukoba sa lokalnim Srbima, a time ni do zločina prema lokalnom hrvatskom pučanstvu.

Istovremeno je od strane političkih predstavnika muslimanskog naroda, a kasnije i njihovog vojnog vodjstva rastao pritisak da se postrojbe HVO potčine muslimanskoj vlasti i muslimanskoj vojsci.

Kako ti pritisci nisu davali željene rezultate, sukladno jačanju muslimanskih oružanih snaga, mijenjali su se i oblici pritisaka i provokacija.

Od u početku verbalnih pritisaka i provokacija prelazilo se na postavljanje barikada, razoružavanje i uhićenje pojedinih pripadnika i dužnosnika HVO, skidanje zastava hrvatskog naroda, da bi ubrzo počela i prva ubojstva Hrvata, a sve je kulminiralo početkom lipnja 1993. godine otvorenom agresijom snaga MOŠ-a na hrvatske prostore općine Kakanj.

U razdoblju od 20.06.1992. do 18.05.1993. godine, a prije otpečinjanja otvorene agresije MOŠ-a na hrvatske prostore općine Kakanj ubijeno je OSAM Hrvata od strane pripadnika raznih muslimanskih oružanih formacija, dok je dana 18.05.1993. godine, u namjeri da se isprovocira oružani sukob na prostorima općine Kakanj, od strane pripadnika tzv "7.muslimanske brigade ABiH" bezrazložno uhićeno 16 civila (Hrvata i Srba) koji su zatočeni u sjedištu iste postrojbe u hotelu "Sretno" u Kakanju gdje su više sati zlostavljani te je tom prigodom više uhićenih pretrpilo lake i teške tjelesne ozljede.

Dana 08.06.1993. godine u ranim jutarnjim satima uslijedila je otvorena agresija muslimanskih oružanih snaga na hrvatske prostore

općine Kakanj, odnosno na hrvatska sela i Hrvate općine Kakanj i u istoj su učestvovala sve muslimanske postrojbe sa prostora općine Kakanj, te dijelovi muslimanskih postrojbi iz Zenice, Visokog i Breze.

Početni oblici agresije su se ispoljili u napadu na većinsko hrvatsko selo Lučiće, a u namjeri presijecanja komunikacije između Kraljeve Sutjeske i Vareša i tom prigodom su ubijene dvije osobe i vuše osoba je ranjeno.

Istovremeno, MOS je otpočeo "ČIŠĆENJE" manjih hrvatskih sela (Lozančići, Žugoj, Brnj, Gornji Banjevac i Crnač) koja nisu bila pod direktnom zaštitom glavnine snaga HVO-a, te je iz istih protjerao žene i djecu, a većinu muškaraca je zatočio u improvizirane logore u "Staroj direkciji Rudnika", motelu "Sretno", Sportskoj dvorani i drugim mjestima u Kakanju. Na taj način je zatočeno više desetina osoba koje su fizički maltretirane, izgladnjivane i ponižavane.

Nakon višestrukih napada MOS-a na hrvatska sela Slapnica i Slapna Gora te probijanja crta obrane ubijeno je DEVET civilnih osoba i ratnih zarobljenika Hrvata, a dio civilnog pučanstva je korišten kao živi štit prema postrojbama HVO-a.

Dana 13.06.1993. godine, a nakon višestrukog probijanja crta obrane, pripadnici muslimanskih oružanih snaga su uapadajući u hrvatska sela pljačkali i palili stambene i gospodarske objekte te zlostavljali i ubijali zatočeno pučanstvo.

Tako su u selu Drenovik, naišavši na oko 40-tak osoba u zbijegu, od kojih je većina bilo djece, žena, starijih i iznemoglih, iste istjerali na seoski put te tu bez ikakvog razloga na iste u grupi otvorili vatru iz stijeljačkog naoružanja i tom prigodom ubili OSAM osoba, a više osoba ranili teže i lakše.

Nakon krvavog pira u Drenoviku, nad mještanima sela Kovači, muslimanske postrojbe su i u selu Bradarići izvršili još jedan pokolj. Tu su bez ikakvog razloga ubili SEDAM nezaštićenih civila uglavnom starijih osoba, te TRI RATNA ZAROBLJENIKA.

Pored ovih grupnih ubojstava, djelovanjem muslimanskih snajperista, neselektivnim granatiranjem civilnih ciljeva i na druge načine ubijeno je još DESET civilnih osoba, a više ih je ranjeno.

Nakon povlačenja postrojbi HVO-a sa prostora općine Kakanj prema Varešu, pred snagama MOS-a izašlo je i znatan dio hrvatskog civilnog

pučanstva, dok je nad preostalim civilnim pučanstvom nastavljena sustavna represija (uhićenja, pljačka i uništavanje imovine, prisilno mobiliziranje i sl).

Uporedo sa represijom nad preostalim hrvatskim pučanstvom, muslimanske civilne i vojne vlasti su preko muslimanskih medija pozivali izbjeglo hrvatsko pučanstvo da se iz Vareša vrati svojim kućama "garantirajući" im svaku sigurnost.

Jedan dio pučanstva je nažalost podlegao promidžbi muslimanskih vlasti te se vratio u svoja sela i svoje kuće, i tom prigodom ubijeno je ČETIRI osobe koje su se vratile svojim kućama, a jedan broj je uhićen te zlostavljan u muslimanskim zatvorima.

Osim njih, svo vrijeme je vršena sustavna represija i prena osobama (Hrvatima) koje uopće nisu napuštale svoje domove. Tako je od vremena prestanka oružanih sukoba na prostoru općine Kakanj do početka travnja 1995. godine, na prostoru općine Kakanj pod okupacijom muslimanske vojske ubijeno još ČETRNAEST osoba, a veći broj osoba je lišavan slobode i zatvaran u muslimanskim kazamatima, od kojih jedan broj i više mjeseci, a jedna osoba se još uvijek nalazi u KPD Zenica, i pored svih izvršenih razmjena.

Većem broju preostalih Hrvata je pljačkana imovina, bezrazložno pretresani stanovi, upućivani pozivi za mobiliziranje u muslimansku vojsku, što je sve doprinjelo nastavku iseljavanja-progona Hrvata sa prostora općine Kakanj.

U cilju izgladnjivanja pučanstva , muslimanske vlasti su priječili dopremu humanitarne pomoći Hrvatima Kakanja i Kraljeve Sutjeske, a pomoć koja je stizala do Kakanja za Župne Karitase Kakanj i Kraljeva Sutjeska su oduzimali .

Isto tako tijekom ratnih sukoba ubijeno je pored već navedenih još PET ratnih zarobljenika, od kojih jedan u Kakanju, jedan u Zenici, dva u Visokom i jedan u Fojnici.

Za vrijeme ratnih djelovanja na prostoru općine Kakanj uništeno je 50-70 stambenih i gospodarskih objekata, da bi u vremenu nakon prestanka oružanih sukoba, na prostoru pod muslimanskom okupacijom bilo zapaljeno oko 1200 stambenih i gospodarskih objekata, a potpuno devastirano oko 1500 stambenih i gospodarskih objekata u vlasništvu Hrvata (skinuti krovovi, podovi, prozori, vrata, instalacije i dr), a sve u namjeri da se zastraši preostalo stanovništvo i da se onemogući povratak protjeranog pučanstva.

Pored stambenih i gospodarskih objekata sustavno su uništavani i sakralni objekti, te je zapaljena JEDNA FILIJALNA CRKVA, a potpuno su devastirane ČETIRI FILIJALNE CRKVE. Istovremeno su potpuno devastirane sve male grobaljske kapele.

Sva vrijednija pokretna imovina (poljoprivredni strojevi, kamioni, osobni automobili, tehnički uređaji i namještaj i dr) je opljačkana.

Svi ti na ovaj način "očišćeni" prostori, odmah su naseljavani muslimanskim stanovništvom izbjeglim iz Istočne Bosne, čime je uveliko mjenjana demografska struktura stanovništva na tom prostoru . Od oko 18000 Hrvata koliko je na prostoru općine Kakanj bilo prije rata, sada je ostalo oko 3000 stanovnika-Hrvata, dok je broj muslimanskog stanovništva mnogostruko povećan.

ČAPLJINA, SVIBNJA 1995.

OBRADJIVAČ
P S K A K A N J

VIŠE JAVNO TUŽILŠTVO TRAVNIK
Sjedište u Vitezu
BROJ KT: 552/95
Vitez, 18.12. 1995.godine

VIŠI SUD TRAVNIK
Sjedište Vitez
P R I M L J E N O
Data 20.12. 1995

VIŠI SUD TRAVNIK
Sjedište u Vitezu
V I T E Z

Na temelju člana 157 i 158 preuzetog Zakona o krivičnom postupku podnosim:

ZAHTEV ZA PROVEDBU ISTRAŽE

PROTIV: JASMINA JAŠAREVIĆA, čuvar u zatvoru u Kaknju, nastanjen u Kaknju, ostali podaci nepoznati.

Jer postoji osnovana sumnja da je:

Pripadnike Hrvatskog vijeća obrane Mladena Loznačića, Jozu Cavića i Zorana Loznačića, koji su se 9.6.1993. godine predali nakon napada Armije BiH na Hrvatsko selo Loznačići općina Kaknj, i koji su potom bili zatočeni u zatvoru u Kaknju, suprotno odredbi čl. 3 Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12.kolovoza 1949.godine, kao čuvar u pomenutom zatvoru fizički maltretirao tako što im je zadavao udarce kablovima, kundakom puške, drškom noža i pištoljem te nogama i rukama po svim dijelovima tijela, dozvoljavao i drugim pripadnicima Armije BiH da ih maltretiraju, od kojih udaraca su oštećeni zadobili tjelesne povrede te prebačeni prvo u Dom zdravlja u Kaknju a potom na Traumatološki odjel bolnice u Zenici.

Oime da je počinio krivično djelo ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 144 preuzetog KZ SFRJ.

Osnovana sumnja da je prijavljeni Jasmin Jašarević počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret proizilazi iz krivične prijave policijske stanice Busovača br. 19/94 od 27.3. 1994. godine kao i priloga uz krivičnu prijavu.

Da bi se utvrdilo pravilno i potpuno činjenično stanje, p r e d l a ž e m :

1. Da se pozove osumnjičeni Jasmin Jašarević i ispita na sve okolnosti u svezi sa krivičnim djelom koje mu se stavlja na teret.

Osumnjičeni treba do u detalje da se izjasni naročito o tome po čijem je naredjenju postupao kao i o drugim okolnostima vezanim za djelo.

2. Da se pozovu oštećeni:

- MLADEN LOZNAČIĆ, sin Pere rođen 25.5. 1969.godine, nastanjen na području općine Busovača,
- JOZU ČAVIĆ iz sela Loznačići općina Kaknj,

- ZORAN LOZANLIĆ, selo Lozančići općina Kakanj,
da se izjasne o oštetnom zahtjevu.

Pozvati oštećene da sudu dostave medicinsku dokumentaciju o
zadobijenim tjelesnim povredama za vrijeme zatočeništva u zatvoru Ka-
kanj,

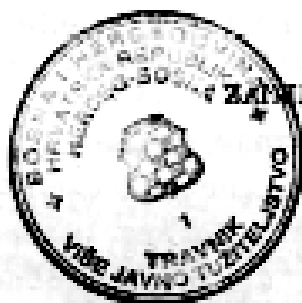
Oštećeni ujedno da se saslušaju i kao svjedoci.

Nakon pribavljanja medicinske dokumentacije o tjelesnim po-
vredama kod oštećenih zatražiti nalaz i mišljenje sudsko-medicinskog
vještaka o vrstama i kvalifikaciji tjelesnih povreda kod oštećenih.

3. Predlažem da se na temelju čl. 191 st. 2 tačka 1 preuzetog
ZKP ODREDI PRITVOR.

4. Da se za osumnjichenog pribave podaci o imovnom stanju i po-
daci iz kaznene evidencije.

U toku istrage provesti i druge dokaze koji se ukažu nužnim
a nakon toga spis nam dostavite na ocjenu i odluku.

ZAMENIK VIŠEG JAVNOG TUŽITELJA:

B. Prorjatić
Branka Prorjatić

VIŠE JAVNO TUŽILAŠTVO TRAVNIK
SJEDIŠTE U VITEZU
BROJ KO: 62/06
Vitez, 1.3. 1998. godine

VIŠE JAVNO TUŽILAŠTVO TRAVNIK

Sjedište u Vitezu

V I T E Z

Na temelju članka 157 i 158 preuzetog Zakona o krivičnom postupku podnosi:

ZAHTJEV ZA PROVOĐENJE ISTRAGE

- POKRETN: 1. HALID ČAJDIN, sin Abida i majke Zlate rođene Peho rođen 10. trevnja 1965. godine u selu Pridvorci općine Uskoplje gdje je i nastanjen, završio osmoročiju školu, Musliman, ostali podaci nepoznati.
2. SULJMAN ČAJDIN, po zanimanju nastavnik, nastanjen u selu Pridvorci općine Uskoplje, u tijeku 1992. godine obnašao dužnost upravnika zatvora u selu Pridvorci - Uskoplje, ostali podaci nepoznati.

Jer postoji osnovana sumnja da su:

Dana, 23. listopada 1992. godine, u vrijeme ratnog stanja na prostoru Republike Bosne i Hercegovine, kada je na području općine Rama došlo do oružanog sukoba između postrojbi HVO i Armije BiH, osumnjičeni HALID ČAJDIN kao pripadnik Armije BiH je sa više pripadnika Armije BiH, za koje ne utvrđenog identiteta, nakon što su prilikom napada Armije BiH na Hrvatska sela: Glibe, Ljubunci, Majnik i Jurići zarobili pripadnike HVO - oštećene Josipa Glibo, Stanka Bračko i Pavu Bračko, suprotno odredbama člana 3 Ženevske konvencije o postupanjima sa ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. godine, oštećene ručili udarajući ih kondacima pušaka i drugim predmetima po svim dijelovima tijela tako da je oštećeni Josip Glibo na putu do sela Pridvorci općine Uskoplje od zadobijenih povreda pao u blato, nakon čega je osumnjičeni Halid Čajdin oštećenima Stanku i Pavu Bračko čebadima prekrivao glave a zatim u oštećenog Josipa Glibo iz automatske puške izpalio nekoliko metaka i na taj način mu nanio smrtonosne povrede od kojih je na licu mjesta umro, a osumnjičeni SULJMAN ČAJDIN, kao upravnik zatvora lociranog u selu Pridvorci općine Uskoplje, nakon što su oštećeni Stanko Bračko i Pavo Bračko zatvoreni u taj zatvor, je dopustio da više osoba za koje ne utvrđenog identiteta nekontrolirano ulazi u taj zatvor i vrši fizičke nasilje nad oštećenima pa je od tog nasilja oštećenima polomljeno više rebara i nanoseno više drugih tjelesnih ozljeda sa trajnim posljedicama.

Čime da su počinili krivično djelo retni zločin protiv
retnih zarobljenika iz člana 144 preuzetog Krivičnog za-
kona SFRJ.

Osnovana sumnja da su osumnjičeni Halid Čajčin i Sulejman
Čajčin počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret proizila-
zi iz krivične prijave Policijske stanice Rama br. 03-14/4-02-1-030-
KU-75/95 od 09. prosinca 1995. godine i priloge uz prijavu.

Da bi se utvrdilo pravilno i potpuno činjenično stanje,

p r e d l a ž e n j e :

1. Da se pozovu osumnjičeni i izjasne na sve okolnosti
u svezi sa krivičnim djelom koje im se stavlja na teret.

2. Da se pozovu oštećeni; te izjasne o oštetnom zahtjevu:

- Obitelj oštećenog JOSIPA GLIBO - supruga Glibo rođjena Brajko
Ljubica, Ljubunci općina Rama,
- STANKO BRAJKO, sin Ljubomira iz Ljubunci općina Rama,
- PAVO BRAJKO, sin Jose, Ljubunci općina Rama.

Oštećeni Stanko Brajko i Pavo Brajko da se saslušaju i
kao svjedoci.

3. Da se pozovu i saslušaju kao svjedoci:

- MATO IOVRIĆ, sin Tome, Rumboci općina Rama,
- MIRKO GLIBO, sin Ante, Ljubunci općina Rama,
- MEDSUD FIRZO, selo Prvor općina Gornji Vakuf,
- AHMED JAKAREVIĆ, selo Pridorci - Gornji Vakuf,

4. Da se na temelju medicinske dokumentacije za oštećene
Sterka Brajku i Pavu Brajko koju pribaviti od Retne bolnice Rumboci-
Rama, provede sudsko-medicinsko vještčenje na okolnosti vrste i te-
žine povreda oštećenih, načinu i sredstvu povređivanja kao i na dru-
ge okolnosti u vezi s povređivanjem.

5. Da se za osumnjičene pribave podaci o imovnom stanju i
rođaci iz kaznene evidencije.

6. Predložimo da se na temelju člana 191 t. 1 preuzetog
ZKP protiv osumnjičenih ODREDI PRITVOR.

U toku istrage provesti i druge dokaze koji se ukažu
nužnim a nakon toga spis nam dostavite na ocjeru i odluku.

ZAMJENIK VIŠEG JAVNOG TUŽITELJA:

/Dženan Popović/

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U KSB

(Naziv županije)

(Na obrascu se popunjuju i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR – MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) G. VAKUF - URSKO POLJE, CENTAR
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBIH, policije)? AR BiH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? AR BiH
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? NE
5. Logor je otvoren KRAJEM SRPNJA 1993, a zatvoren ?
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJSKA I POLICIJA
7. Broj logoraša oko 50 ukupno, od toga muškaraca: 50, žena: _____
djece: _____, starih osoba: _____
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. VOJSKA I POLICIJA AR BiH _____
2. _____
3. _____
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik _____

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? DA

11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? _____

12. Da li su zatočenici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA

13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočenicima u logoru: ĐAVOR DEJHDŽIĆ, Željko
TRBAKOVIC i VASILIC VLATKO

- o ranjenim logorašima: BOŽO DOMINIK, DEJAN BILUŠIĆ, VJESLAV BILUŠIĆ, STIPICA

ĐAPIC, MIROSLAV FABULIĆ, ERANO KASALO, MIJO MARJANOVIĆ, STIPO STRINIĆ, LJUBAN

- o nestalim logorašima iz logora: ILUKO, TOMISLAV VIDOVIĆ, TOMISLAV KNEŽEVIĆ

14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? DA

15. Da li su zatočenici vođeni na prisilni rad? DA

16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? _____

17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? NE
Koliko puta? _____

18. Da li su zatočenici skrivani od predstavnika MKCK? NE

19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____

20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.

21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

23. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor

Datum: _____

Popisivač:

Mario Franjić

(Ime i prezime)

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U KSB

(Nadiv županije)

(Na obrascu se popunjuje i logori na području današnje RS, Srbije i Crne Gore)

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR - MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) D. VAKUF, PRUSAC
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, policije)? AR BiH
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? AR BiH
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? NE
5. Logor je otvoren KRAJEM SRPNJA 1993, a zatvoren ?
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJSKA I POLICIJA
7. Broj logoraša oko 50 ukupno, od toga muškaraca: oko 50, žena: _____, djece: _____, starih osoba: _____
8. Izvršitelji ubičenja i dovođenja u logor:

ime i prezime

Nadimak

1. VOJSKA I POLICIJA AR BiH _____
2. _____
3. _____
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik - zapovjednik _____

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? DA
11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? _____
12. Da li su zatočnici zlostavljani na ožigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA
13. Navesti podatke o smrtno stradalim zatočnicima u logoru: _____
- o ranjenim logorašima: _____
- o nestalim logorašima iz logora: HARKO BERTULOVIC', NIKO DJAJA, JADRANKO SVOBODEN, FRANO JEZIDRIC', MIHOVIL STRUJIC', STIPICA BELIC', VINKO IVKOVIC', HARIO SUBASIC'
14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? HARIO SUBASIC'
15. Da li su zatočnici vođeni na prisilni rad? DA
16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? _____
17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? NE
Koliko puta? _____
18. Da li su zatočnici skriveni od predstavnika MKCK? _____
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbini, dobivanje hrane) SVE NAVEDENO
20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.
21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.
22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).
23. Navesti i sve drugo što je važno za navedeni logor
- _____
- _____

Datum: _____

Popisivač:

Mari Truj

(Ime i prezime)

BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca VANJA LOVRENOVIĆ, sin Pave
rođen(dan, mjesec i godina) 13.01.1972. god. u Varešu
općina _____ nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema _____ zanimanje _____
adresa stalnog prebivališta Perunska 1,
VAREŠ adresa privremenog boravišta Hotel "Zenit" Neum
bračno stanje _____ ostali važni podaci _____
JMBG 13011972173979. pred predstavnikom
ove Komisije Viscom Šimunovićem i Slavkom Šimićem
izjavio je dana 04.08.1994.g. sljedeće:

Zovem se Vanja Lovrenović, sin Pave iz Vareša, rođen 13.01.72.god. u Varešu, gdje sam živio do kad Vareš nije pao. Tad sam bio zarobljen. Zarobljen sam na Planici odnosno Perunu. Zarobljen sam od strane Armije BiH na Perunu i tada sam doveden u zatvor u Brezu. U Brezi smo bili 9 dana. Tu nismo imali baš nikakvih problema. Tu nas je posjetio i Crveni križ. Tu nas nisu ni ispitivali. Zatim poslije 9-10 dana, odveden sam u Vareš u zatvor. Tu nismo imali nikakvih problema u početku, tek kasnije počelo je maltretiranje i šta ja znam.

Kasnije smo morali kopati rovove gore prema HVO-e. Bili smo i udarani. Udarali su nas domaći ljudi baš iz Vareša: Operica Sutko sa Detkastog, Šijad Mirsad iz Vareša i Prljak Muharem koji je iz Breze. Mene je udarao Operiča Sutko, Šijad Mirsad. Pa mene su udarali uglavnom u glavu, dolje nigdje. Udarali su me rukama, nogama. Oko mi je bilo oteklo, šta ja znam, prošlo je nismo ino kasnije nikakvih posljedica nekih većih. Misu mene toliko baš udarali, kako koga, uvijek se nade neko, trojica, četvorica, koji su krivi za sve. Kad god šta bude uvijek njih vode. Baš ovaj maloprije, što je pričao za ove zarobljene gore na Planici, ja sam čuo, tako su pričali ovi neki muslimani, koje sam ja poznavao prije jer su bili iz Vareša, da ih je pobio neki Komuna iz Breze. Ja ne znam ko je, šta je, samo kažem da je iz Breze. Mene su zarobili isto neka diverzantska četa, ali bilo ih je nješani, nisu točno iz jednog grada, nego iz Samizovca, Foynice, Visokog i Breze.

Pa od ovog jednog muslimana koji ne čuvao dok sam kupuo roveve, tekuda smo bili poznanici iz Vareša, išli smo u školu tako da smo se znali, pričao mi je kako je na selu Planici baš zarobljeno oko 9 ljudi. Ja ne znam, tako mi je on pričao, 9 ljudi HVO-a, zarobljeno od strane Armije BiH, koji
Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

**RATNI ZLOČIN
PROTIV ZATOČENIKA**

Definicija događaja: Mučenje i nečovječno postupanje.

Mjesto i vrijeme događaja: Breza i Vareš, BiH,
od 02.11.1993.god. do
04.04.1994.god.

Kratak opis događaja: MARIO JARČEVIĆ sin Bonaventura, rođen 18.09.1966.god. u Sarajevu, po nacionalnosti Hrvat, državljanin BiH, sa stalnim prebivalištem u Varešu, Kralja Stjepana Tomaša 33, zarobljen je kao pripadnik HVO-a od strane Armije, BiH, odnosno muslimanskih oružanih snaga 02.11.1993.god. braneći Vareš od muslimanskih agresora. U muslimanskom vojnom zatvoru u Brezi proveo je desetak dana, a ostatak vremena u takođe vojnom zatvoru u Varešu.

Uvjeti života u zatvoru bili su veoma teški. Ležali su na betonskom podu zatvorskih ćelija, u vlazi, bez nekog najskromnijeg namještaja. Hrana je takođe bila krajnje loša i nedovoljna. Što se tiče fizičkog zlostavljanja svjedok je inao dosta sreće. Međutim, ostali zatvorenici bilo je veoma teško, jer su ih zatvorski policajci teško vrijeđali, udarali i na drugi način maltretirali. I sam je osobno bio prisutan i gledao šta su sve radili zatvorenici zatvorski stražari. Neke su zatočenike, među kojima i dva dječaka, civila, odmah po zarobljavanju ubili (Andrija Dodig i Igor Dodig). Njihove leševe mu je pokazao stražar-muslimanski vojnik i rekao mu da su ih oni ubili. Skupa s tim dječacima ubili su i njegova poznanika Krešu Benčića, koji je već bio, ranjen u glavu. Muslimanski vojnik, koji mu je pokazao leševe tih dječaka, i sam je pucao u mrtve dječake. Zapovjednik muslimanske jedinice koja je izvršila ta zlodjela zvao se Frka (to mu je bio nadimak). Ime mu nije poznato. Misli da je iz Kaknja.

Podatke o ostalim počiniocima zlodjela ne zna.

Izvor podataka: Iskaz svjedoka što ga je dao djelatnicima Komisije za utvrđivanje ratnih zločina na teritoriji HRHB. Iskaz se nalazi u dokumentaciji Komisije.

Hrana je od početka slaba bila skroz. Malo je bilo. Kasnije se popravilo malo, moglo se preživjeti. Mene nije niko nikada udario. Ali su znali udarati pred našim očima. Jednu ekipu od 7,8 ljudi njih su stalno pred našim očima izvedu i muče ih. Sad tih ljudi nema ovdje, jedino od njih Terzić. On je jedan od tih ljudi što je bio, a ostali ne znam gdje su. Ljudi koji su se predali na toj arci pa su ih pobili. Ja sam ih vidio, znam njihova imena. Znam ime komandanta te jedinice. Ne kažem da ih je on ubio, ali to je njegova vojska. Od vojske ne znam njihova imena.

Evo ovako: Ja sam bio sa Krešom Benčićem, pokojnim, on je bio samon. Mi smo skupa išli. On je bio ranjen u glavu. Tako je išao s nama povlačili smo se, nije imao ni puške, ništa. Nije uopšte znao gdje se nalazi. On je rekao da će se predati i ostao je u jednom tranšeu. Zatim Igor Dodig, Andrija Dodig isto. To su djeca 18 godina im je bilo, nisu smjeli više ići dalje, bilo je opasno. Da li su se kontali predati ili nisu, to ne znam, ali kad sam se vraćao, kad su mene tamo zarobili, kad sam se vraćao, ovaj jedan vojnik kaže: Sad ću ti pokazati dvojicu tvojih drugova što smo ih pobili. Tad sam vidio Igora i Andriju Dodiga. Onda opet okrene pušku i opet ih tako mrtve izrešeta. Kasnije kad smo se popeli na put nišli smo isto na mjesto gdje je bilo mrtvih.

Komandant te jedinice je bio Frka, to mu je bio nadimak, nosi bradu. To mu je nadimak iz Kaknja, Zenice, Fojnice je.

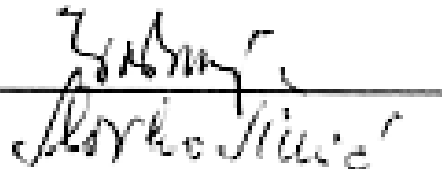
Još je tu bilo zarobljenih ljudi, samo nam je trebalo tri, četiri mjeseca da saznamo istinu. Odmah su nam kad smo došli, rekli, da smo mi sretni da je bilo još 11 ljudi koji su se predali, pa su ih pobili. I onda pošto smo mi bili u zatvoru nismo mogli nikako saznati je li istina ili nije.

Kad su nas pustili pokazalo se da je to istina, da su stvarno njih pobili. Isto se bili predali. A to vam više može reći moja komanda i koji su to ljudi. Recimo ja im još uvijek ne znam imena.

Iskaz uzeli za Komisiju za utvrđivanje ratnih zločina
Vlade HR HR, Ivica Šimunović i Slavko Šimić u Neumu
04.08.1994.g. gdje se davalac iskaza nalazio na liječenju.

Iskaz dao:

Iskaz uzeli:

Slavko Šimić

BOSNA I HERCEGOVINA
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA

V L A D A

Komisija za utvrđivanje ratnih zločina
na teritoriji HR HB
M O S T A R

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca JOSIP MARGETA, otac Pero
rođen(dan, mjesec i godina) 21.01.1939.god. u Trenica
općina Novi Travnik nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema SSS zanimanje
VKV Vozač adresa stalnog prebivališta Trenica 23, N-Travni
adresa privremenog boravišta I.Meštrovića 3/7
Novi Travnik bračno stanje oženjen ustali važni podaci
JMBG2101939192906 pred predstavnikom
ove Komisije, Mijom Kvasinom
izjavio je dana _____ sljedeće:

Ja sam Josip Margeta iz Mjesne zajednice Trenica, općina Novi Travnik, koja se nalazi na prometnici za Uskoplje. Reći ću o svojim doživljajima i hrvatskog naroda sa ovih prostora 1992 i 1993 godine; o egzodusu pred muslimanskom agresijom.

Odnos Muslimana i Hrvata do 90.godine bili su pouzdani i nepouzdati, primjećivalo se da oni pripremaju ili da nas otjeraju ili da budemo pod njihovom kontrolom.

Tu u zaseoku Bugojica u selu Trenici, bilo je 20 hrvatskih obitelji i oko 70 do 80 muslimanskih domaćinstava. Odnosi su bili neugodni, jer po svim indicijama oni su vršili pripreme čišćenja prvo Srba s tog područja, pa nas.

Kad su uspjeli u prvom sukobu u lipnju 92.godine očistiti Srbe, oni su se prema gore pokrenuli i izazvali sukob sa Srbima, ubili su tada tri Srbina u Operi. Oni su sami to izazvali da bi očistili Srbe onda su okretanje vršili prema Hrvatima, prema Srbima oni nisu držali liniju. Napravili su kasarnu u školi u svibnju 92.god., tako da djeca nisu mogla ići u školu. U školu su unijeli oružje, vršili obuku, sa područja Novog Travnika imali su oko 120 vojnika. Obilazili su po terenu gdje je koji Hrvat bio, da bi se mogli prenjestiti i udariti na Hrvate. Hrvati se nisu pripremali ali smo se pribojavali da će nam biti kao i Srbima.

Prvi sukob 06.92.god. kad su krenuli na refej-TV toranj u Novom Travniku, sabralo ih se oko 700, krenuli prema Zubičićima i dalje na Refej.

Prvi udar peslije je bio na Hrvate. Ja sam bio na njivi, nisam znao ni za šta, došao sam kući da se operem i obučem. Okrenem se i vidim Sejkana Grizić moju komšija nosi pušku da me ubije, pitam Sulju Šabića:Šta se dešava? Kud odoše toliki ljudi? Pošao sam prema Novom Travniku i na izlazu iz naselja

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

zaustavio me Dževad Imamović da mi majku ustašku psuje kud sam krenuo mislim li im pobjeći, i pogineli ijedan njihov meni je prvometak u čelo. Pored svih on je mene udario kundakom puške u leđa, tu je bilo oko 30-40 njihovih vojnika, seljaka, pitao sam što me tuče, šta im je, ali niko neće da mi pritekne u pomoć, da me zaštiti, da nas puste.

Zatvorili su me sa još par nekih uniformisanih ljudi, kojima su kola oduzeli, nakon 3 sata su me pustili kući i rekli ako mrdnem metak mi je u čelo. Stražarili su oko naših kuća da ne bi neko izbjegao, nisam mogao izbjeći i ostanem tu.

Prešli smo kod komšije Marka Bartulovića, pa kod Begaća za nama su došli muslimani komšije nam kao da ne idemo nikuda neće nam se ništa desiti. Tu noć smo ostali kad je napad bio na Releju. Sutradan smo se vratili kućama, a taj sukob je završen nepovoljno dosta ih je poginulo.

Poslije se malo primirilo i idući sukob me zadesio u Zagrebu, listopad 92.godine, (pošto sam vozač autobusa u firmi "Putnik" N. Travnik) i u povratku i u prolazu pored njih imali smo problema u Jablanici, Drežnici, na Vranu prema Lištici uvijek je bilo problema iako sam većinom muslimane vozio, koji su bježali od Srba. U tom sukobu su me zadržali i nisu mi dali proći preko Sebešića, prešao sam preko Busovačkih staja i došao sam dole. Jer su mi dole bila dva sina u HVO-u i bojavao sam se za njih.

U 10.92.prolazeći kroz Drežnicu vidio sam ih kako Vojna policija dijeli oružje muslimanima i poslije toga se desio napad na Konjic i okolicu. Dok sam ja tad stigao u Novi Travnik počeo je i tu napad. Napali su na hotel gdje je bilo 100-ak ljudi iz HVO-a. U sukobu je bilo poginulih i ranjenih, ja sam prešao u bazu i te mrtve sam vozio na Kraulje. Dva su mi sina bila u VP u N.Travniku, supruga, dva mlada sina, majka u Trenici i nisu mogli nigdje da se kreću.

Kako im u tom sukobu nije bilo sve po planu napravili su primirje do 93.god. Ja sam se vratio nakon 15 dana, nakon potpisivanja primirja. Autobus sam ostavio u Sebešu i počeo sam ponovo raditi.

Prije trećeg sukoba u lipnju 93.godine, naišao je jedan moj komšija musliman i kaže: Komšo, bit će čišćenje! Pitam ga kakvo čišćenje, nije htio ništa da kaže, a ja prebacim: Hoćemo li to skupa krenuti protiv četnika da se oslobodimo toga? Kaže: Ja, ja komšija. A to njegovo potvrđivanje je bilo da će krenuti protiv Hrvata. Primjetio sam da ne idu nikuda na linije, a naši su držali liniju na Mravnjaku i dok je bila linija prema četnicima muslimani su držali črt iza Ravnog Rostova.

Š njihove strane nije bilo provociranja ali su motrili svaku kuću, noću su stražarili oko prozora, vrata prisluškivali su što govorimo, primjećivao sam ih u svojoj bašti s oružjem.

Oko 06.07.lipnja 93.god., ja sam izbjegao, žena mi sa mladim sinom je izišla preko Dubice, ja sam bio u Stojkovićima, pa u bazu HVO-a, majka mi se krila u štali. Tad su oni već počeli hapsiti Hrvate, zarobljavati.

Organizatori tih uhićenja bili su muslimani Skopljar Mirsad, Mijišević Budo, Dedić vozač iz Bratstva, Grizić Adem, Grizić Hajro, Grizić Sejkan, a Lendo Enes je bio zapovjednik u policiji u Novom Travniku, sa ciljem čišćenja Hrvata s tih prostora.

Ibro Bakić on je dosta doprinio tom nasoružavanju, iako je novac,

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEG-BOSNA
Komisija za utvrđivanje ratnih
zločina na teritoriji HR HB
M O S T A R

Broj: 65/95

POPIS DOKUMENTCIJE KOJA JE PREDATA UREDU MEDUNARODNOG SUDA
ZA RATNE ZLOČINE U ZAGREBU

NOVI TRAVNIK

1. Novije fotokopije geografskih karata
2. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 03-1429/95
3. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 03-59/95
4. Iskaz Atelj petra, šifra nt033
5. Iskaz Vila Pero, šifra nt032
6. Krivična prijava, Broj: 05/95 Vojne tuži. VITEZ
7. Iskaz Jurišić Ljube
8. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 1327/95
Izjave Mirko Čorić i Matko Bartulović
9. Krivična prijava VP VITEZ, Broj: 05/95
Izjave Čonda Drago, Čorić Mirka, Čorić Vilima.
10. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 1699/95
Izjava Ivica Slipac i Mato Lozančić.
11. Krivična prijava VP VITEZ Broj: 05/95
Izjava Knežević Nikice i Pecirap Dragana
12. Krivična prijava VP VITEZ Broj: 05/95
Izjave Ribić Ante, Poljanica Ivica, Bartulović Franjo,
Poljanica Jozo, Jurušić Zora.
13. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 670/94
14. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 1457/95
15. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 644/94
16. Krivična prijava VP VITEZ Broj: 05/95
17. Iskaz ADŽAIP Niko
18. Iskaz Adžaip Zdravko
19. Iskaz Adžaip Žerko
20. Iskaz Adžaip Josip
21. Iskaz Adžaip Marko
22. Iskaz Ristovski Mara
23. Krivična prijava PS Novi Travnik Broj: 629/94
24. Izjava Ramljak Mate.
25. Informacija o diverzantsko terorističkim grupama HVO
Novi Travnik.
26. Iskaz ADŽAIP Anto
27. Iskaz ČORIĆ ANĐA
28. Iskaz AUGUSTINOVIĆ FINKA
29. Iskaz JURIC JOSIP
30. Iskaz TOMIĆ ILIJA
31. Iskaz ČURČIĆ MARIJANA
32. Iskaz ZEKO JOSIP
33. Iskaz GAVRIĆ ANA
34. Iskaz FRANJIĆ SLAVKA
35. Iskaz Kovač Jelko
36. Iskaz TOMIĆ VLAJKO

- 37. Iskaz JURIĆ ANDA od dana 28.10.1993.god.
- 38. Iskaz KOVAČ JELKA " 25.10.1993.god.
- 39. Iskaz SLIPAC STIPO " 02.08.1993.god.
- 40. Iskaz JAKOVLJEVIĆ SUZANA 09.10.1993.god.
- 41. Iskaz IVE FRANJO 19.10.1993.god.
- 42. Izjava SLIPAC Marinko 06.08.1993.god.
- 43. Iskaz KOLAK BOSE 30.06.1993.god.
- 44. Iskaz ČELAM NATO 30.06.1993.god.
- 45. Iskaz BRKAN NIKO " 30.06.1993.god.
- 46. Iskaz BRKAN RUZA " 01.07.1993.god.
- 47. Iskaz LOZANČIĆ GORAN " 06.06.1993.god.
- 48. Iskaz Begić Ana " 11.06.1993.god.
- 49. Iskaz TURIĆ IVAN " 13.06.1993.god.
- 50. Iskaz SLIPAC JANAJ " 03.06.1993.god.
- 51. Iskaz TOPIĆ IVAN " 02.08.1993.god.
- 52. Iskaz JERKOVIĆ MIRO "
- 52. IZVJEŠĆE Begić Živka
- 53. Izjava HANU MITROVIĆ broj 929/95 PS N.TRAVNIK
- 54. IZVJEŠĆE šifra nt024
- 55. Krivična prijava VP VITEZ broj: 05/95 od 09.11.1994.god.
- 56. Izvješće HVO-TRAVNIK Broj: VII-10/93- ZB "FRANKOPAN"

78 Clean
A 400.

[Signature]
Zgl. 31.08.95

OPĆINA NOVI TRAVNIK

OPĆI PODACI

Prema popisu iz 1991. godine u općini Novi Travnik živjelo je 30.624 stanovnika, od čega:

-12.127 Hrvata	ili 39,6%
-11.649 Muslimana	ili 38 %
- 4.087 Srba	ili 13,3%
- 2.115 Jugoslaveni	ili 6,9%
- 646 ostalih	ili 2,2%

U ovom pregledu osvrnuti ćemo se na pojedine incidentne situacije sa konkretnim podacima o žrtvama a pogotovu o osobama za koje postoje osnovi sumnje da su počinili zločin.

1. SELO ZENEPIĆI

Šelo Zenepići brojalo je oko 35 domaćinstava. Napad postrojbi Armije BiH trajao je od 06.06. do 16.06.1993. godine, kada je protjerano sve hrvatsko stanovništvo koje se povuklo prema prostoru koji je pod kontrolom srpske strane. Niti jedan Hrvat nije ostao u selu. Kuće su zapaljene, imovina opljačkana, a od granatiranja sela poginuli su civili:

Kata Vrhovac, Jozo Vrhovac, Mara Vrhovac, Luca Vrhovac, Mara Brkan.

Pored ovih osoba ubijeni su: Mijo Vrhovac, Ivica Vrhovac, Niko Vrhovac te Niko Šiško, a ove osobe su ubijene prilikom ulaska postrojbi Armije BiH u selo.

Odgovorne osobe za ove zločine su:

-MUNIR BILIĆ, oca Hasana, majke Šaćire, rod. 21.10.1952.god. u Vejzovićima, općina Novi Travnik.

-SERIF BALIHODŽIĆ, sin Sakiba, majke Ševale rod. Kahrić, rod.14.12.1957.god. u Vejzovićima, općina Novi Travnik.

-FERID BERBEROVIĆ, sin Hasana, majke Nevle rod. Aščić, rod. 26.04.1953.god. u Vejzovićima Novi Travnik.

-MEVLUDIN BERBEROVIĆ, oca Zajima, Majke Munire rod. Dervić, rod. 14.07.1955.god. u Vejzovićima, općina Novi Travnik

-MEHMED ASCIĆ, sin Mehe, majke Denke rod. Nlivo, rod. 04.10.1949.god.

-SEFIR KALBIĆ, sin Šaćira, majke Mesude, rod. 09.06.1953.god. u Stajištu, općina Novi Travnik.

BILIĆ MUNIR je u to vrijeme bio zapovjednik na artiljerijskim orudima, po čijim zapovjedim je granatirano selo, kojom prilikom je poginulo-ranjeno više osoba.

1991. - 258 musliman / 1993.
253 Hrvati
1 BH
1 Srbij
1 Jugosl.

BALIHODŽIĆ ŠERIF je zapovjedao sanagana NOS-a iz pravca Vejzovića čiji vojnici su prilikom ulaska u selo Zenepići ubili Niku Vrhovca.

FERID BERBEROVIĆ je zapovjedao sa AŠČIĆ MEHMEDOM inao zadatak da pomenuto selo potpuno uništi i spali, pučanstvo protjera, što je i učinjeno.

BERBEROVIĆ MELVUNIN je u to vrijeme bio glavni zapovjednik na ovom dijelu općine Novi Travnik, kojom prilikom je po njegovim zapovjedina (nižim zapovjednicima) vršeno protjerivanje hrvatskog pučanstva.

MEHMED AŠČIĆ je direktno sudjelovao u destrukciji sela, paljenju i pljačkanju imovine, te protjerivanju pučanstva.

SEFIR KALBIĆ je bio zapovjednik zone za navedeno područje i on je bio odgovoran višen zapovjedniku da se navedene radnje uspješno izvedu. Za svoje radnje dobio je javnu pohvalu a u povodu događanja u selu Zenepići.

(Vidjeti izjave Mitrović Marka i Mate Vrhovca.)

NEHUMANO POSTUPANJE SA RATNIM ZATOČENICIMA

Dana 03.10.1993.godine pripadnici Armije BiH zatočili su dvojicu pripadnika HVO-a (Pero Vila, Petar Antelj). Prilikom ispitivanja zatočenici su fizički maltretiraju, uvjeti u pritvoru su krajnje nehumani i usmjereni na mučenje zatočenika, stalno se prijetilo ubojstvom. Nakon tortura i iznuriavanja, odvedeni su u zatvor u Zenicu, gdje se i dalje nastavlja sa maltretiranjem.

Osobe za koje postoje osnovne sumnje da su počinili zločin protiv ratnih zatočenika su:

-BESIM SILAJDŽIJA, otac Nezir, majka Stupa rod. Kunić, rod.10.04. 1951.god. u Čakićima, općina Novi Travnik, nastanjen ul. 4.Juli N.Travnik

Pomenuti je zatočenike fizički maltretirao, udarajući ih gipsom (ruka mu bila u gipsu), po glavi i ostalim dijelovima tijela.

-SABAHUDIN VIŠO, otac Ismet, majka Fata rod. Terlaković, rod.15.04.1953.god. Kakanj, nastanjen u ul. 4.Juli N. travnik.

Posebno se isticao u fizičkim maltretiranjima i nanošenju teških tjelesnih povreda.

-PIKRET OMERAGIĆ, otac Smail, majka Devle rod. Forić, rod. 29.03.1964.god. u Rankovićima, općina N.Travnik.

I ova osoba učestvovala je u zlostavljanju zatočenika, bajonetom je po licu zatočenicima nanosio povrede prijeteci da će ih poklati itd.

-SEFIK LENDO, otac Alija, majka Tenzila rod. Delić, rod. 02.05.1954.god. u Bistrom, općina N.Travnik. On je takođe zlostavljao zatočenike, od silnih udara zatočeniku Periću Vila polomio je pet rebara.

-ZORAN TRKLJA, otac Čedomir, majka Ruža rod. Marić, rod. 05.01.1964.god. u Trvniku, natanje 4.Juli N.Travnik. Također se isticao u fizičkom maltretiranju, zatočenike bi u stilu boksera udarao u glavu dok im ne bi oštetiio arkadu, od čega su oba zatočenika zadobila teške tjelesne povrede.

(Upućujemo na iskaze Antelj Petar i Vila Pero.)

SELO KOPILA - RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG PUČANSTVA

STR. 181.
1994. 288 H
1 Sr

Dana 09.06.1993.godine pripadnici Armije BiH su u pomenutom selu izvršili ubojstvo civila, a preživjele civile zatočili u logor, nakon čega su izvršili sustavnu pljačku.

Pomenutog dana u svojoj kući ubijen je civil Jurišić Josip star 55 godina, a iste prilike ubijen je i njegov sin Zdravko, star 27 godina.

U ovom zločinu učestvovali su:

- PERENDA MUSTAFA, star oko 40 godina iz sela Kopila, općina Novi Travnik.
- PERENDA OSMAN, iz sela Sjenokosa, općina Novi Travnik
- PERENDA KADIR, iz sela Sjenokosa, općina Novi Travnik
- HASANOVIĆ SULJO, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ ENES, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ REPIK, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ SEFIK, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ MEHMED, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ MUJO, selo Kopila, Novi Travnik
- HASANOVIĆ SENAD, selo Kopila, Novi Travnik

(Vidjeti iskaz Ljuba Jurišić.)

1993.
1994.
161 H
284 H
4 Sr

SELO TRENICA

Mustafa - Mustafa
1994.
1995.

I na ovo selo izvršen je napad 09.06.1993.god.. Sve pučanstvo je zatočeno u mjesnu školu, koja je potom granatirana i to upravo u vrijeme kada su u nju dovedeni zatočenici uglavnom civili žene i djeca, pa je te prilike došlo do ranjavanja pojedinih osoba. Muškarce odvajaju i vode na prisilan rad te fizički maltretiraju. U selu nije niko ostao od Hrvata, kuće su opljčkane i gotovo sve zapaljene.

Osoba odgovorna za ovaj zločin je: NIHAD SKOPLJAR, oca Mustafa, majke Zlatke rod. Memić, rod. 28.08.1956.god. u Trvniku, stanuje u Trenici bb.

Iznenovani je bio zapovjednik u dijelu općine Trenica, Opara i Rostovo. Pod njegovim zapovjedništvom pljačkane su a potom i uništavane hrvatske kuće na navedenim prostorima, po njegovim zapovjedima vršene su torture i mučenja zatočenika, prisiljavanje na prinuđan rad i dr.. Od posljedica fizičkog zlostavljanja teške povrede zadobili su Vilim Ćorić i Anto Adžapić.
(Vidjeti izjave Matko Bartulović-Barnjak i Mirko Ćorić.)

U progonu civilnog pučanstva i u njegovom zatvaranju u logoru gdje su bili podvrgnuti torturama, prisilnim radovima, izvedeni kao živi štit, posebno su se isticali:

- GRIZIĆ SEJKAN, star oko 45 godina iz sela Trenice, opć.N.Travnik
- GRIZIĆ AGAN, star oko 55 godina, iz sela Trenice, opć. N.Travnik
- TABAKOVIĆ ESAD (direktor OŠ Trenice), star oko 30 godina, iz sela Trenice, općina Novi Travnik
- SKOPLJAK MUSTAFA, star oko 60 godina, iz sela Trenice, op. N.Travnik
- IMANOVIĆ NEZIR, star oko 40 godina iz sela Trenice op.N.Travnik
- ČAKIĆ SULJO, star oko 60 godina, iz sela Trenice opć.Novi Travnik
- SARAJČIĆ HAJRUDIN zv. "HAJRO" iz sela Biste općina N.Travnik.

(Vidjeti izjave Čondas Drage i Ćorić Vilima.)

SELO ŠENKOVIĆI - GENOCID, PRISILNO RASELJAVANJE

1991. -

str. 193
JTB

217 Hr

368 DM

7 Suli

Napad na selo izveden je 09.06.1993.godine. Pri ulasku u selo uobičajeno postupanje, civili se odvođe u zatočeništvo, kuće i gospodarski objekti pale i pljačkaju tako da u selu nije ostao niko od Hrvata. Od zatočenika se uzimaju vrijednosti novac, zlato. Tako ISMET ZEC iz Pečuja, samo od Franje Slipca uzeo je 5.000 DM nakit i druge vrijednosti. Oštećeni su nadgrobni spomenici.

Osobe za koje postoje osnovi sumnje da su učestvovali u naprijed opisanim radnjama su:

- ATIH HASKIĆ, sin Demala, majka Hatidže rod. Kukić, rod.05.01.1966.god. u Šenkovićima, gdje je i nastanjen, KV kovač.
- MEHMED KURTOVIĆ, otac Halid, majka Emina rod.Delić, rod.19.11.1952. u Šenkovićima gdje je i nastanjen, KV kranovoda
- SULEJMAN HASKIĆ, otac Sulejman, majka Hajra rod.Tekešić, rod.17.05.1952.god. u Šenkovićima gdje je i nastanjen.
- SAFET HASKIĆ, otac Avdo, majka Fatima rod. Habibbić, rod.16.06.1955.god. u Šenkovićima gdje je nastanjen.
- SEFIR KALIBIĆ, otac Šaćir, majka Mesuda, rod.10.06.1958.god. u Stajištu, općina Novi Travnik, nastanjen u Kalinićima, po zanimanju diplomirani pravnik.

(Vidjeti iskaze Ivica Slipca i Mate Lozančić.)

LOGOR U MJESTU OPARE

U mjestu Opare pripadnici Armije BiH formirali su logor za Hrvate koji se nalazio u dijelu Osnovne škole.

Sa zatočenicima se nehumano postupalo, stalna ispitivanja uz prisilu i uz premlaćivanja, oduzimanje novca, prestrašivanje uz prijetnje, čuvari su koristili sve nedozvoljene metode ranjavanja, nasilno vršenje islamskih molitvi i obreda, prijetnje ubojstvima itd..

Zapovjednik logora u Opari je bio Šehinović Ismet, star oko 36 godina, iz Opare. A HASKIĆ SULJO, ASKIĆ ATIF, MUSLIĆ ZIJO, PERENDA NENAD, ISMET ZEC, ZIJO LUGAN i izvjesni SEMIR uređovali su u logoru i svi učestvovali u maltretanju i zlostavljanju zatočenika.

(Vidjeti iskaze Knežević Nikice i Pecirep Dragana.)

PROTIVPRAVNO ZATVARANJE CIVILA U OPĆINI NOVI TRAVNIK

U travnju 1993.godine pristupa se zatočavanju civilnog hrvatskog pučanstva bez ikakvih kriterija. Sa ljudima se nehumano postupa, izvođe se na borbene crte kao živi zid, stalno se premlaćuju i na razne načine zlostavljaju.

Zatočenisi su odvođeni na rad na kopanje rovova na prvim crtama bojišnice, iskapanje mrtvih i drugih fizičkih radova. Higijenski uvjeti jednostavno nisu postojali. Ljudi su odvođeni iz svojih domova, oduzimane vrijednosti, kuće pljačkane i paljene.

Osobe za koje postoje osnovi sumnje da su učestvovali u naprijed navedenim radnjama su:

- NAZIF MUSLIĆ, star oko 55 godina, iz Novog Travnika, predsjednik općinske vlade
- KUKIĆ ZIJAD, star oko 35 godina, iz sela Kasapovića, načelnik VP N.Travnika.
- HAJRUDIN SKULJ, Načelnik CP Novi Travnik
- KRNJIĆ JASMIN, star oko 30 godina, iz Krnjeg Potoka, zapovjednik brigade VP
- BISLIM ZURATI rod. 1961.god. iz Sandžaka (Srbija), zapovjednik 308 brigade Armije BiH.

Posebno napominjem da su na ovom području djelovale ekstremne postrojbe "EL MUDŽAHEDIN", "CRNI KOJOTI" u čijem sastavu su uglavnom Krašnici-izbjeglice koje su protjerali Srbi sa područja koja su okupirali, "ŽIGOSANI" u čijem sastavu su uglavnom bili zatvorenici iz Zeničkog zatvora, "JAJAČKE KOBRE" te "DŽENETSKA FURIJA".

(Vidjeti iskaze Ribić Ante, Poljanica Ivica i Kate, Bartulović Franje, Poljanica Jožo, Jelušić Zora.)

D-ELOVANJE SNAJPERISTA

U Novom TRAVNIKU? Armija BiH organizirala je snajpersku grupu, koja je brojala oko 20 ljudi s osnovnim ciljem-ubijanjem civila. Ta grupa naročito je djelovala iz solitera (zbog vicine i pregleda) pa je ubijeno na desetine civila.

Ukazujemo na ubojstvo djece u igri, zatim ubojstvo trudne žene, te druge slučajeve koji su vidljivi iz iskaza koji se prilažu. Osobe za koje postoje osnovi sumnje za snajperska ubojstva su:

- MEHMED ASCIĆ zv. HAMČE, sin Mehe, majke Denke rod.Milvo, rod. 04.10.1949.god. u Veizovićima, opć.N.Travnik
-Zapovjedao grupom policajaca-snajperista.
- ENEZ LENDO, sin Alije, rod.1952.god. u Bistrom,nastanjen Opara 5.
- FAUD SINANOVIĆ, oca Abdulaha, majke Hanife rod.Tatra, rod. 03.03.1967.god. U Petačićima, općina N.Travnik
- FIKRET OSMANČIĆ, sin Alije, rod.15.07.1962.god. u Zenici
- HALID KRNJIĆ, sin Sulejmana, majka Devleta rod. Ašić rod.13.07.1955.god.u Krnjića Potoku, N.Travnik, nastanjen ul. 4-Juli 66/29
Bivši predsjednik općine Novi Travnik.

Ove osobe su bile izvršioци naredbi MEHMEDA ASCIĆ dakle učestvovali u ubojstvu.
(Vidjeti iskaze Stipo Filipović, Vlado Čeko, Kemal Nizić).

ZATOČAVANJE CIVILA

09.06.1993.godine pripadnici Armije BiH zatočili su više od 100 civila.U zatočeništvu su ljudi premlaćivani, nanošene su teške tjelesne povrede. Od silnih udaraca zatočeniци su gubili svijest, mnogima se morala pružati medicinska pomoć kako ne bi podlegli povredama, s ciljem da prežive jer su im isti trebali živi za razmjenu.

U selu Šenkovići ubijeni su starci, žene i djeca, što je sve vidljivo iz iskaza koji se prilažu.U ovakvim postupanjima naročito su se isticali:

-ISHMET ZEC, HODŽA, sa prezimenom ČURIĆ-zapovjednik postrojbe "MUDŽAHEDINA", HASKIĆ EJUB, NIHO PERENDA, ESAD PERENDA, MEMO KOPČIĆ, ATIF HASKIĆ, KUGAT FAUD, PERENDA MUSTAFA, i: PATAK HANDIJA.

(Vidjeti iskaze Adžaip Fabijan, Adžaip Zdravko, Adžaip Žarko, Adžaip Josip, Adžaip Marko, Ristovski Mara.)

GRANATIRANJE CIVILA PRILIKOM DOLASKA PO PITKU VODU

Dana 28.08.1993.godine pripadnici Armije BiH granatirali su mjesto Ratanjska gdje su Hrvati civili došli po pitku vodu. Naime, pošto prethodno zatvore vodu istu kontroliraju, kad puste vodu uslijedilo bi granatiranje gore navedenog mjesta.

Granate su dolazile iz pravca "Vilenice" (oko Relea) djela teritorije koju kontroliraju pripadnici Armije BiH.

Od posljedica navedenog Granatiranja poginule su 3 osobe, a više njih je teže i lakše ranjeno. Granatiranje ovog mjesta bilo je gotovo svakodnevno, a najčešće u slučajevima kad se okupe na pomenuto mjesto.

(Vidjeti iskor Ranljak III.)

Inače zadaća svih vojnih aktivnosti je bila da se područja općine Novi Travnik protjera svo hrvatsko pučanstvo. Vršena su najbrutalnija ubojstva, djeca su ubijana u prisustvu njihovih roditelja.

Posebno su bile zloglasne postrojbe koje su ranije navedene. Iz brojnih iskaza koji se u prilogu dostavljaju vidljivi su svi detalji.

Ovom prilikom ukazujemo još na neke osobe za koje postoje osnovi sumnje da su počinili ratne zločine, a to su:

- AZER (OSMANA) SILAJDŽIJA, iz Bistrog, Novi Travnik
- GRUDIĆ ESAD, načelnik VP Krajiške brigade
- LEDO ENES zv. "ŽUTI", bivši milicioner iz sela Bistrog, N-Travnik
- TAHIROVIĆ ARIF, iz Bistrog N.Travnik
- TAHIROVIĆ NIZO, iz Bistrog N.Travnik
- DEDIĆ HAMDİJA, iz Bistrog N.Travnik
- DEDIĆ NADA, iz Bistrog N.Travnik
- LENDO MUHAMED, iz Bistrog N.Travnik
- DEDIĆ NAŠID, iz Bistrog N.Travnik
- MEHINA ISMET, iz Bistrog, N.Travnik
- LENDO TAHIR, iz Bistrog N.Travnik
- LENDO REDŽIB iz Bistrog N.Travnik
- SOLO AHMET iz Bistrog N.Travnik
- SOLO MUJO iz Bistrog N.Travnik
- SOLO (RAMIZA) ENİZ iz Bistrog N.Travnik
- ČAUŠ RAMO iz Bistrog N.Travnik
- LENDO SELIM iz Bistrog N.Travnik
- LENDO DŽENO iz Bistrog N-Travnik
- LENDO SABAHUDIN iz Bistrog N.Travnik
- LENDO REDŽO iz Bistrog N.Travnik
- LENDO MAJRUIN iz Bistrog N-Travnik

Ove osobe su učestvovala u protjerivanju, zatvaranju, ranjavanju i ubijanju civilnog pučanstva, a nakon toga pljačkali i palili imovinu Hrvata.

-8-

Ovo su materijali sa kojima raspolažemo u ovom trenutku, međutim u tijeku su obrade pojedinih incidentnih situacija, pa po prispjehu istih materijali će biti sukcesivno dostavljeni.

I S K A Z

Ime, prezime i ime oca Franje Jerković (Ivo)
rođen(dan, mjesec i godina) 29. 1. 1938 u s. Rat
općina Novi Travnik nacionalnost Hrvat državljanstvo
BiH školska sprema 4 razr. oca. šk. zanimanje
KV radnik adresa stalnog prebivališta Đakovo -
Novi Travnik adresa privremenog boravišta Fra Marijana Šunjića
Novi Travnik bračno stanje uženjen ostali važni podaci
5/2

_____ pred predstavnikom

ove Komisije,

izjavio je dana 1. 4. 1996, sljedeće:

Ja sam Jerković Franjo, rođen u Rostovu. Mjesna zajednica Rostovo je pripadala Novom Travniku, a bila je između Travnika i Uskoplja. Prije sukoba to je bila najbolja MZ u odnosima između Hrvata i Muslimana. Međutim, kada je došlo do sukoba mi smo se nešto dogovarali sa Muslimanima, ali oni su se nana iza leđa dogovarali, govorili smo da bude zajednička komanda, ali oni nisu to htijeli, htijeli smo da sve bude zajedničko komanda, da se ide zajedno protiv Srba, da bude zajednička kuhinja, ali oni nisu htijeli već su nosili u svojim torbama na leđima na Radovan. Imali smo svoju kuhinju i njih smo zvali da bude zajednička, da se djeli, oni su to tako dok nisu dobili šansu. Istjerali su naše ljude iz komande na Medeniku, tu je bilo oko 15-16 domaćinstava. Kako je komanda istjerana počeli su napadi na Medeniku. Prvo na Medeniku zato da bi imali komunikaciju Opora i direktno u selu Hanski Gaj, protjerali su stanovništvo, protjerali naše branitelje. Oni su odmah snage pripremali i doveličili oružje, pripremali su protiv nas da nas protjeraju i popale. Fučanstvo iz Medenika su protjerali u zaseoke Meke i Potkraj, u MZ Rostovo, to su zaseoci pri šumi. U naše selo Rostovo, gdje je bila i crkava, isto su tu uletili na brzinu i razoružali naše bojovnike. Tako da su po noći pucali na naše i jedva su se izvukli i bojovnici i civili, djeca koju su žene nosile u naramku. To je bilo poslije napada na Medenik, a to je bilo otprilike krajem maja, početkom šestog mjeseca, 93. god. Poslije toga kad su Medenik selo očistili, popalili, otjerali stanovništvo, sutra dan su očistili Gaj isto. Kad je Zeko Stipo poginuo, zet mu je stanovao u šumarskoj kući, a on gore je stanovao na ciglanama kraj ceste. Normalno bio je u uniformi kao i svi ostali, neko je snajperom od njegove rodene kuća dalje jedno 100 m, ubijen je snajperom to sam ja iskaz dao;

Jerković

Iskaz uzeo:

Stipo

vidio svojim očima, iz zasede je bio ubijen, ispod ceste je bio snajper, najvjerovatnije jer nije ga mogao ubiti lako sa jedno 300m. Poslije toga u roku jeno sat vremena narod je izlazio iz crkve i onda je zapucalo to je bila nedjelja, 16.05. to je bilo prije ovog glavnog napada, napad na crkvu, narod se razbježao kud je ko znao. Oni su non-stop pucali, sreća tad nije niko poginuo. Gore je bio Tamić, Zeke Ilije parkiran i on je sav izrešetan, raja su pobježala. Sve je izbjeglo i bilo je u Potkraju i kod Zeke, to su dva mala zaseoka i tu su nas stiskali. Mi nismo mogli uzvratiti, domaćinstava je bilo oko 80. Tu smo organizirali odbranu sa dvije strane iz SUSA i iz sela, njih je bilo više ali su bili siromašniji od nas i po zemlji i po sveze ukupno.

TR: Prije napada 24.06.93.god. može te li nam reći da li je dolazio UMPROFOR da smiriva situaciju, da se nešto učini da se to ne bi desilo?

FJ: Mogu o tome reći njihova komanda je bila u školi, a mi smo navviše gore bili. Kad bi UMPROFOR došao slučajno do crkve oni bi ga vratili, ili bi se oni vratili, nikad nije htio doći u našu selo da vide šta je s nama i kako je. Vidio sam da idu dole kod Lente Adama koji je imao trgovinu, kod njega su išli tmo više puta vidio sam gdje se i orkeću jagogad. Bilo bi po 6 umproforaca sjedili bi u oklopnim transporterima, sjedili su dole i pekli janjnce. Nijedan rasprakovajući metak nije opalio dok UMPROFOR nije počeo dolaziti do njih. Kakav je dogovor bio, da li su oni njih nadružavali ne znam ali uglavnom nisu pucali dok oni nisu počeli dolaziti sa svojim oklopnim vozilima. Najkrivlje nam je to da UMPROFOR nikad nije htio nama doći, ni u Zeke, ni u Potkraj, mogao je proći kad je god htio, ali nisu, nisu mu valjda mogli oni zabraniti. Postoji sumnja da im je UMPROFOR pomagao. Ove granate prilikom napada što su padale, minobacači, još mi je sumnjivo, kad smo bili zarobljeni vidio sam dva transportera dole, ja osobno čak sumnjam da bi moglo biti da su i oni pucali, jer oni nisu imali onoliko minobacača, granata, PAM-ova, PAT-a. Postoji mogućnost da je bio umješan UMPROFOR. TR: 24.06. kad su oni izjutra rano mučki izveli glavni napad i s ciljem da etnički očisti sve vaše, najbogatiju M2 Rostovo i ta dva zaseoka da očiste. Možeš mi ukratko kazati šta se dešavalo od početka sukoba, odnosno napada na civile, stanovništvo koje je bilo smještno u ona dva zaseoka?

FJ: Stanovništvo se, dok je pao Medenik, moralo gore povući, a vojska je ostala, jer vidjeli smo da bi stanovništvo moglo biti zarobljeno, pa i masakrirano, pa smo se morali povući. To je bilo ujutro 24-ga, negdje iza 0,3 sata, napad je bio ne pješački već PAT-om, PAM-om, minobacači i to je tuklo da nisi mogao oka otvoriti, niti si mogao izaći iz bunkera nikud se nisi mogao kretati. Negdje oko 15 do 4 prestalo je jedno 5 minuta pucanje. Kad sam izašao koliko sam ja mogao primjetiti njih je bilo od 800 do 1000. po mojoj procjeni. Nas je bilo tu 25-ca bojovnika, domobrana, ja imam 55 godina, a bilo ih je i strijih od mene jedno 5-6, a bilo je jedno 17 bojovnika koj su se branili tu. Na nas išlo je njih od 800 do 1000. po mojoj procjeni. ONda su uletili u selo, prvo su zapalili jednu stalu koja je bila na redu prva. Nas je bilo dole 4-5 u

Iskaz dao:

Perković

Iskaz urao:

[Signature]

...rovovima. Zapucali su na nas i ovaj Luka Zeko. Što je
...kraj mene on je poginuo. Ja sam ranjen, pucalo je i
...dalje ali ta sreća ili nesreća da me je pogodilo više nego
samo jednom kroz vrat prošao mi je metak u leđa. Kazali su
mi da se predam ja sam se predao, bacili su me tamo na zemlju,
raširili ruke, glavu u zemlju, dole nos, raširili noge, ruke.
Onda kako je ko naišao od njih tako me tukao. Vidio sam jedan
ide sa sabljom, ono sunce tek izlazi izjutra, bijeli se ona
sablja, kaže: Sad ću te zaklati! Treći je došao svukao mi
hlače i gaće i kaže: Sad ćeš biti balija, nećeš biti ustaša.
Tako su me tukli. Poslije toga obukao sam se i dotjerali su
me do moje kuće u Zeke. Zec Ismet koji im je bio glavni, on
je od Bugojna, on je bio zapovjednik operativne zone koja je
vršila napad, to je njihovih jedinica. On je rekao ovome upri
pištolj u njega, razpani ruke i gledaj pravo i kaže ovome
Sarać Nerko, Sarać Ademu, Rizvić Budo i Sarać Edim ili Edin,
njih su četvorica kao komšije moje odoše i zapališe mi kuću.

Tako su nastavili redom paliti, a ja sam gledao kako moja kuća
gori, dok nije krov spao dole nisu mi daljnije pogledati,
morao sam gledati onakav ranjen i krvav. Odatle smo kad je to
bilo završeno pošli smo a jedni su ostali paleći, a drugi su nas
potjerali u selo Has. Tamo je bila neka ambulanta, došla je
bolničarka njihova i previla me. Ide Mučo njihov zapovjednik,
Hodžić Mučo, navodno čuo sam da je on poginuo da ga nema, i
Izet Šahinović ide sa kratkom puškom, maše s njom i došao je
unutra, a ja sjedim sav krvav i veli: Odje su ti sinovi? Ja
kažem: Ne znam gdje su mi sinovi, šta ja znam gdje su. Ali se
znamo 20 godina, ja to čim sam progovorio ne znam šta je dalje
bilo, on me udario puškom po glavi. Kad sam došao sebi glava
mi je bila pukla, razbijena, malo sam došao sebi, malo sam se
napio vode i tako da smo i tu maltretirani u Opavu, svakih
sat vremena, svakih 10 minuta dolazio je neko. Odveli su nas
četvoricu dole, a dole smo našli još 21-ga, Opava je između
Novog Travnika i Rostova. TU je bio njihov zatvor za ovo
područje od Novog Travnika do Uskoplja.

Prilikom njihovog napada iz sela Potkraj poginuo je Zeko Jozo
oni su ih dočekali, oni su počeli da se povlače, poginuo je
isto Mato Zeko. Poginuo je Miro Zeko, on je bio kod nas kuvar,
on je uletio u podrumu Zeke Stipana tu su kuću zapalili,
najvjerovatnije koliko ja znam tu su nađena tri izgorjela tijela,
najvjerovatnije da su ih tu žive zapalili. On je pobjegao u
podrum kuća je zapaljena i srušena a kad je bila razmijena njega
nije bilo, to je bilo 24.06. Zeko Franjo on je isto ranjen,
dočekali su ih u žumi gore.

TR: Da li je neko od stanovništva poginuo prilikom bijega?

FJ: Nije niko.

Uvjeti u zatvoru su bili jako loši, ne znam kako bi ih gore
zamislio, jer mene su ranjenog gonili da idemo kopati rovove.

Po noći su u svako doba dolazili, maltretirali, tukli i
izivljavali se na svaki način. Što je najgore prošlo jedno
3-4 dana doveli su nam ručak i večeru, poslije 3 dana lijali
smo samo večeru u 8.00 sati i preko dana malu šnitu kruha i
malo riže. Poslije toga jednog su nas dana pročitali koji trebaju
ići za Travnik, a koji ostaju za razmjenu. U zatvoru u Opari nas
je bilo 25-ca, ostali zatvorenici osim nas četiri iz Rostova,

Iskaz dao:

Iskaz uzeo:

... bili iz Strmice, Čaki, Petrovića, to je bilo. Tjerali su nas da kopamo rovove i da kao živi štit ispred njih budemo, da ne bi kako su nam rekli kad zapucada se mi javimo da ne bi pucali po nama, tamo su bile naše postrojbe koje su branile hrvatsko selo Zubići.

TR: Možeš li nam ukratko kazati kakvo je bilo stanje u zatvoru u Travniku gdje si kasnije odveden?

FJ: Da vam kažem mora se reći istina i ono što je loše i što je dobro. U Travnik kad smo prvu noć došli bilo je onih policajaca koji su maltretirali, jes jedan uletio našeg jednog udario, međutim kasnije je sve bilo u redu nisam tuknuta, jeste provocirala vojska kroz prozor ubit će nas, bacit će nam bombu, ustaše, ovo ono, jedno 10-tak dana. Poslije toga mi smo se žalili upravniku da nas hoće pobiti, međutim kasnije valjda je ovaj upravnik zabranio. Zatvor u Travniku je bio u bivšoj kasarni "Petar Mečava" tu je bila najvjerojatnije 17. krašika, uglavnom bili su stražari krašnici i jedan domaći, jedan iz Donjeg Vakufa, Jugo se prezivao on je bio zapovjednik straže.

TR: Je su li vam dozvoljavali da vršite vjerske obrede?

FJ: Kad smo došli 19.07., u 20.07. smo imali ilindan, doveli su nam svećenika u kuhinju, u bivšoj sali JNA, tamo smo imali misu i svečani ručak.

TR: Je si li nekoga upoznao od tih krašnika s obzirom da je u toj kraškoj bilo i Hrvata?

FJ: Sjećam se upoznao sam tri ženske, jedan je Marija i neki zapovjednik Anto, on je rekao da je bilo njih 300 Hrvata u toj kraškoj brigadi, u toj 17. kraškoj.

TR: Jeste li se imali prilike viditi nasamo ti i Ante?

FJ: Misao, on je meni prišao i pitao odakle sam, i on kaže gore je išlo oko 1500 vojnika samo krašnika, ta njihova kraška brigada osim tih ostalih postrojba koje su dolazile iz Zenice i Kruškice. Ja mislim da je zapovjednik bio Mehmed Alagić, a još neki Vahid.

TR: A Fikret Čurkić je bio načelnik, zapovjednik tog operativnog napada na Rostovo, a kasnije Sebešića. Kasnije ćemo obradivati Sebešić. Šta je Anto rekao kad je bio napad na hrvatsko selo Sebeš, hrvatsko pučanstvo gdje je bila smještena kasnije komanda i kad je bilo tu kasnije smješteno civilno stanovništvo i Rostova i Sebešića. Šta je rekao Anto koliko ih je napadalo na Sebešiće?

FJ: On je kazao i on je išao sa svojim tom jedinicom ne znam je su li tu bili sami Hrvati, uglavnom ih je bilo oko 4200.

A naših sposobnih vojnika koji su branili naše civilno stanovništvo Rostova i Sebešića jedno 180, a jeno 40 od 38-ga godišta pa naniže, do 20-ga godišta, koje je ostalo da brani Sebešić.

Međutim, nije se moglo odbraniti kad je napadano sa svih strana iz Pojnice, Gornjeg Vakufa, Sušice, od Busovače iz svih pravaca su napadali jedina mala jedno 100m je ostalo, možda su mislili da je minirano, tu se vojska mogla izvući prema Rožnici, vele tuda da se mogla vojska izvući.

PODACI

o svjedoku ratnog zločina

IDENTITET SVJEDOKA

Ime i prezime: Franjo Jerković

Nadimak: _____

Podaci o roditeljima: Ivo i Marija, Kubat

Dan, mjesec i godina rođenja: 29. 1. 1938

Mjesto rođenja: Rostovo

Spol: muški

Nacionalnost: Hrvat

Vjeroispovjest: rimokatolička

Državljanstvo: BiH

Stalno prebivalište: Rostovo

Privremeno boravište: bra. Marijana Šarić 5/2

Privremeno boravište: _____

Bračno stanje: oženjen

Podaci o obitelji: otac četvero djece

Školska stručna sprema: KV radnik (SS)

Zanimanje: Eraktorist - manipulant

JMBG 2001938122809

Svojstvo svjedoka u vrijeme događaja (pripadnik oružanih formacija, civil i sl.): _____

civil

Ostali podaci: _____

NAPOMENA: sin Vlado poginuo u domovinskom ratu - Rostovo - (lokacija) Sebešić

Podatke dao - la Franjo Jerković

Podatke uzeo Mijo Kvasina

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEGO-BOSNA
90. DOMOBRANSKA PUKOVNIJA
" STJEPAN TOMAŠEVIĆ "

O B R A N A
SLUŽBENA TAJNA
STROGO POV.

Broj: 1742-07/12-07/96-80
Datum, 12.04.1996. godine.

- 1739-07

PREDMET: - Zarobljavanje četvorice časnika HVO-a dana 13.04.1993.
godine, pripadnika Brigade " Stjepan Tomašević "-

- Kritičnog dana prilikom povratka sa o/o snage HVO-a naspram
VRS-a / Kamenjaš-Mravinjac /, uhićena su četiri časnika HVO-a od stra-
ne A BiH / 7 muslimanska brigada /. Uhićenje se dogodilo u selu Vo-
dovod / pretežno muslimansko žvlje /. Uhićeni su Ivica Kambić, Miro
Jerković, Zdravko Kovač i Vlado Slišćević. Uhićenici su odvedeni na
Ravno Rostovo gdje su zadržani 35 dana. Za vrijeme uhićenja uhićenici
su zlostavljani kako fizički tako i psihički, te im je ispiran mozak
na sve moguće načine.

- U tom vremenskom periodu 17/18.04.1993. godine započeo je
sukob A BiH - HVO u Vitezu, gdje su snage A BiH odbacene sa svojih
položaja u selu Ahmići.

- Zatvorenicima koji su se nalazili na Ravnom Rostovu, govo-
rili su pripadnici 7 muslimanske koji su izvršili uhićenje, da su
Ahmići namjerno prepušteni stihiji rata, da bi snage A BiH bile oprae-
vdane pred svjetskom javnošću, za početak opće agresije na prostore
na kojima žive Hrvati / Središnje Bosne /. Takođe su govorili da su oni
imali zadacu od Mahmeta Karalica i Alije Izetbegovića, da vrše kidna-
povanja visokih časnika HVO-a, da bih HVO, ostao obezglavljen, te bih
tada A BiH mogla da zauzme prostore Središnje Bosne u veoma kratkom
vremenskom periodu.

- Također su govorili da će Hrvati koji ostanu živi nakon zauzimanja Središnje Bosne, biti Muslimanski robovi, jer su Hrvati rođeni da robuju. Slijedeće što su govorili jeste da će Tihomira Blaškica i ostali vojni vrh prilikom zauzimanja Središnje Bosne, razapeti na križ / kao Isusa / jer su oni jedina prepreka težnjama A BiH za njihove planove.

- Pripadnici 7 Muslimanske su silom natjeravali zatvorenike da uče KURAN, te ih pokušavali prevesti na Islam, što im nije uspjealo.

- Osobe koje su izvršile uhićenje.

- o1). ABU Hanza - državljanin Tunisa, sada nastanjen u Gučkoj Gori sa pasošom BiH,
- o2). ABU Mina - državljanin Egipta,
- o3). ABU Zejfo - državljanin Alžira,
- o4). ABU Musz - državljanin Saudijske Arabije,
- o5). ABU Telha - rođen u Zavidovicima / studirao u Beogradu /
- o6). ABU Dularis - hodja iz Gornjeg Vakufa,
- o7). ABU Kaka /Omer/ - rođen iz Zenice / radio u Splitu na brodogradilištu / navodno bivši pripadnik 4 Splitske GMTBR

- Navedene časnike uhitilo je 10 pripadnika 7 Muslimanske brigade, od toga 4 strana državljana, dok su ostali državljani BiH / Bošnjaci /.

VS/ZS

Tipkano u 2 primjerka.

D O S T A V I T I:

- 1x Naslovu,
- 1x Fismohrana.

DJELATNIK SIGURNOSTI

ČLANIK

Vlado Šlišković,

Bosna i Hercegovina

HRVATSKA REPUBLIKA HERCEGOBOSNA

SLUŽBA ZA RAZMJENU ZAROBILJENIKA

I DRUGIH OSOBA HR H-B

Ur. broj: OL-IP-1006/96

Mostar, 09.10.1996.

Bosna i Hercegovina
HRVATSKA REPUBLIKA HERCEGOBOSNA
MINISTARSTVO OBRANE
SIGURNOSNO INFORMATIVNA SLUŽBA
U P R A V A
M O S T A R

Priloga: M. 01. 96			
Opis	Broj	Prijava	
	302/96		

I Z V J E Š Ć E

Na osnovu usmene zapovjedi generala Filipovića da se posjete mudžahedinski kampovi u svezi traganja za nestalim Hrvatima, dana 06.01.1996. godine krenuo sam za Novi Travnik.

U Kupresu sam preuzeo članove općinskog vijeća Bugojno, gosp. Ivicu Zelića i gosp. Milenka Juričića. U Novi Travnik stižemo u 09.00 sati. U Združenom stožeru čekaju nas časnici, bojnik Vlado Šikirić i satnik Ivica Aleksić. Krećemo za Zenicu. U koloni sa nama su i bošnjački časnici puk. Adnan Salaković iz Združenog stožera, gosp. Sulejman Leko, Združeni Štab i major Osman Vlačjić iz III Korpusa. Dolazimo u komandu III korpusa. Bošnjačkoj strani otkrivamo svrhu naše posjete. Kazali smo da potrebujemo nestale Hrvate među kojima je i 26 Bugojnaca koji su odvedeni krajem 1993 godine iz zatvora i svojih domova. Naša saznanja govore da bi nestale osobe mogle biti u mudžahedinskim kampovima (Orašac, Zenica i Donja Bačina kod Zavidovića) pa te kampove treba pregladati.

Bošnjačkoj strani odmah dajemo do znanja da nam tu pomognu. Skrećemo im takođe pažnju da su se mudžahedini već mogli izvjestiti o našem dolasku, te i sklanjanju osoba koje mi tražimo. Skreću nam pažnju da mudžahedini imaju svoja pravila ponašanja kojih se moramo pridržavati. U kampu se ne može ući u džamije, kuće u kojima su im smještene žene, zabranjeno je pušenje i td. Na naš upit, što ćemo onda vidjeti? Ostalimo bez odgovora.

Iz komande III korpusa skupa krećemo prema centru mudžahedina koji se nalazi u zgradi bivše "Vatrostalne" u Podbrezju gdje se nekad nalazilo zapovjedništvo MVO-a. Na samom ulazu pred kapijom zamoljeni smo da sačekamo. Jedan dio bošnjačkih časnika je ušao u taj centar. Čekali smo oko pola sata kada je izašao njihov zapovjednik pitajući nas što želimo vidjeti.

Rekli smo mu razlog našeg dolaska-kako želimo obići sve njihove kampove, jer imamo saznanja da bi se tu mogli nalaziti zatočeni Hrvati. Zapovjednik mudžahedina Abu Ajman odmah nam je odgovorio da oni takvih nemaju, da sve zarobljenike odmah ubijaju te traže da mi to isto radimo kad zarobimo njihove. Naglasio je da u centar nemogu ući naši časnici sa našim oznakama i da se tamo nesmije pušiti. Nastalo je komešanje među nama, ali smo ipak odlučili da se poskidaju bluze sa oznakama i da uđemo. Prostore unutar zgrade nismo poznavali ali smo obišli dosta toga, naročito u prizemlju (kupatila, magacine i ostale prostorije koje bi mogle poslužiti kao zatvori. U jednom dijelu pronašli smo madrac sa dvije deke. Na naš upit čemu ovo služi, sljedio je odgovor da se tu zatvaraju njegovi neposlušni mudžahedini.

Ja sam uspio na nekoliko mjesta opipati razbačene deke, tražeći potvrdu svoje sumnje da bi tu mogao netko prije spavati ali su deke bile hladne. Obišli smo još neke prostore za nas interesantne ali nikakvih tragova nismo našli. Već tada nam je bilo jasno da ovakav način rada nemože uroditi plodom.

Poslije završenog obilaska zahtijevamo da tijekom dana obidemo i njihov kamp u Donjoj Bačini-Zavidovići ispod Ozrena.

Odgovorio je da tamo nema ništa i da nema potrebe da tamo idemo ali je na naše uporno insistiranje ipak pristao. Tražio je od nas osobnu sigurnost jer je nedavno na toj relaciji izgubio petoricu svoje braće. Bošnjačke strana je insistirala da i on ode jer bez njega ulaz u taj kamp očito ne bi dobili. Teško je pristao te je sa svojom pratnjom pošao za nama. Pravac kretanja bio je Zenica-Žepče-Zavidovići-Donja Bačina koja je ujedno i naše odredište.

Uz pratnju vojne policije koja nas je popratila kroz Žepče stigli smo do Zavidovića odakle putovanje nastavljamo bez pratnje.

Poslije nekog vremena kolona se saustavlja jer smo stigli na odredište. Vozilo gdje se nalazio šef mudžahedina išlo je naprijed, a mi smo pokušavali da ga sljedimo kakobi na krajašem cilju bili u isto vrijeme.

Čim smo stigli pred kamp rekao nam je da ide u kamp radi sebe (neka nužda) jer smo mi to već usput uradili. Kako se ta njegova nužda poprilično oteгла 10-15 min, odmah sam reagirao da to nije fer i da sumljam u njegove dobre namjere jer je za ovo vrijeme mogao ukloniti tragove boravka zatočenih ljudi. U jednom dijelu toga kampa koji se sastoji od jedne škole i pratećih objekata (športske dvorane i stana za nastavnike) opazili smo 2-3 mudžahedina. Kad smo ušli u prostorije škole primjetili smo da je kamp napušten. Po učionicama i drugim prostorijama nalaze se razbacane stvari (klupe, kreveti, deke i ostalo). Športska dvorana koja se nalazi u drugom dijelu zgrade je prazna i u dobrom stanju, ostali prostori su svi otvoreni dok je jedan zagrijen. Kažu nam da se tu nalazi njihova priručna ambulanta. Zaključili smo da su boravili ljudi ali utvrditi da je tu bilo naših zatočenika nismo mogli. Nisu nam branili da uđemo u bilo koje prostore.

Poslije završenog posla dogovorili smo se da sutra 07.01.1996.g. u 09,00 sati posjetimo zajedničku komandu Orašac.

Ispratili smo ih sa našom policijom do njihovog punkta a mi smo se poslije toga vratili u zapovjedništvo Žepče kod gosp. Ezgete da mu pojasnimo svrhu našeg dolaska sa molbom da nam pomogne. Na večer se vraćamo u Novi Travnik. Gospođa iz Bugojna zbog svojih osobnih razloga nisu mogli dalje ostati te kreću za Livno. Ostajem noćiti da bi sutra posjetio Orašac.

Sa gosp. Nikicom Petrovićem sam se dogovorio da za posjetu Orašcu uzmemo gosp. Tomislava Rajića koji radi poslove razmijene u Novom Travniku.

Dana 07.01.1996. god. u 08,00 sati sa bošnjačkim oficirima iz Združenog stožera krećemo za Orašac. Pred kapiju stižemo u 08,30 sati. Čekamo dođe Abu Ajman i da nam da dozvolu ulaska u kamp. Pukovnik Adnan Salaković je odmah ušao u kamp i nije se vraćao do našeg ulaska. Oko 09,00 sati stigao je šef mudžahedina i ulazio u kamp. Rečeno nam je da u džamije i zgrade gdje borave mudžahedini sa svojim ženama nemožemo ući. Na naš upit što onda možemo vidjeti slegli su ramenima.

Prošli smo kroz kamp i stigli do nekih kuća izvan kampa gdje su kako oni kažu smješteni prognanici.

Na insistiranje gosp. Rajića tražimo da posjetimo mjesto gdje je ubijen jedan Šrbij-Popović pripadnik HVO-a i tu sahranjen i jednu štalu dugu oko 16 m gdje bi mogli biti naši zatočnici. Te podatke je gosp. Rajić dobio od nekih koji su bili tu zatočeni. Odobrenje smo dobili.

Grobno mjesto nismo našli jer je od toga prošle mnoge vremena, a na zemlji je bilo dosta snijega.

Posjetili smo i štalu u kojoj nema ništa u donjem dijelu a u gornjem dijelu ima sijena. Utvrdili smo da je sijeno ovogodišnje i da nije ugaženo jer su noge lako propevale te smo došli do zaključka da tu nije bilo zatočenika.

Posjetili smo u kampu njihovo strelište, gdje se vrši obuka u gađanju.

Kroz kamp prolazi jedno gumeno crijevo kuda prolazi voda sa jednog brežuljka udaljenog oko 2 km.

U džaniju i dvije kuće u kojima se kakokaže gosp. Rajić našli tragovi krvi od 1993. godine nismo mogli ući jer u tim kućama žive mudžahedini sa svojim ženama. Predstavnik mudžahedina je odgovorio da je od tog vremena prošle dosta i da su se ti tragovi i ako ih je bilo lako mogli ukloniti.

Često je postavljao pitanje što je sa njegovom "braćom" koji su zatočeni u Susovači. Odgovorili smo mu da su živi i zdravi i da će biti razmijenjeni. Njegove prijedbe se svode da se mudžahedini zarobljavaju prilikom prolaza kroz naše punktove, da im se oduzima novac i automobili i da se čak ubijaju. On žali za svojom braćom. Ja sam mu rekao da ja isto tako tražim svoju braću koji su nevini odvedeni iz zatvora i svojih domova u nepoznatom pravcu.

Na kraju svega želio sam da se sa Abu Ajmanom pozdravim-rukujem. Ruku nije pružio, govoreći da on ne pruža ruku onima koji ubijaju i drže zatočene njegovu braću.

Što reći na kraju.

Obišli smo mudžahedinske kampove. Nismo našli nikakvih tragova naših zatočenika. Nemožemo ni tvrditi da ih tu nije bilo. Poru smo zadovoljili ali suštinu nismo. U kampovima se vidi neka užurbanost i seoba. Oni se napuštaju i sela se prema Zenici gdje se mogu lakše utopiti u gradskoj sredini. Čini mi se da su svjesni svih događanja u svezi deytenskog sporazuma i njihovog izгона iz BiH. Imam osjećaj da su svjesni da ovi njihovi odvojeni kampovi postaju opasnost. Kreću se prema gradskim sredinama. Td vade bošnjačke isprave i paspoše, neki se uvlače u humanitarne organizacije a neki će vjerovatno tražiti spas u bijegu. To se može vidjeti po njihovom ponašanju, svugdje se vidi užurbanost i nervoze i napuštanje kampova.

Ako su bošnjacima do sada i bili od koristi sada su im bolest. Moraју naći načina da ih se riješe. Neke taj način sami odaberu.

Frijedlog mjera:

- ne koristiti se ovakvim načinom traženja za nestalim
- ovakav način nije dobar
- bošnjaci i mudžahedini su imali statičnu načina da uklone zatočnike i sakriju tragove njihovog boravka.
- ako bi ovaj način i dalje bio korišten, onda treba koristiti osobe koje su bile zatočene u nekom od kampova, logoru i zatvoru i koje na licu mjesta mogu kazati kad i što se desilo jer se mora služiti pravim podacima
- prvi način je počti od korijena
- ako se radi o nestalim Bošnjacima onda treba izati podatke ako ih je i kada odveo i kome i kad ih je predao

- etički u suradnjaštvu VII Korpusa koji se nalazi u Banckom Mostu i vratiti od njih odgovor jer ne ništa u Sarajevu nije moglo desiti bez njihovog znanja i odobrenja
- smatram da je ovo najnepovoljnija vrijeme u ovom traženju za nestalim jer se sada dižu optužnice za Hag pa se svatko koji će se i njegovo ime naći na toj listi
- došlo sam do zaključka da se nestali u Sarajevu vežu za nestale u "Vranici" u Mostaru
- također smatram da beogradske oficiri znaju o našim nestalim ali su vrlo tući

Kada ovo moje izvješće obiluje pojedinostima koje ne bi trebale biti njegov sastavni dio, ipak smatram da će nekima biti od koristi.

Sa izrazim sažaljenja.

Ivica Rašić

Ivica Aleksić

Vlado Bikić

Djelatnik Ureda

Jerko Rašić

Milenko Jurišić

Tomislav Razić

Dostavljano:

1. Predsjednik Federacije
2. Vlada RH H-B
3. Ministarstvo obrane RH H-B
4. Glavni stožer RH H-B
5. Zdručeni stožer
6. Uprava SIS-a
7. Uprava VRS-a
8. Uprava VP

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koja sa policijske, vojne ili paravojne snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorena u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

- LOGOR – MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) PREKO OPĆINA ZEPČE
- U ČIJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBiH, ~~vojska Hrvatske~~ policije)? ODVODENJA U FUNKCIJU U DOBU JUNE 1992. GODINE
- Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? VOJAS POLICIJSKE ARMIJE BiH
- Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje? —
- Logor je otvoren 10.04.1993., a zatvoren 16.07.1993.
- Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojne snage)? VOJAS
- Broj logoraša 1 ukupno, od toga muškaraca: —, žena: 1
 djece: —, starih osoba: 1
- Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime	Nadimak
1. <u>—</u>	<u>—</u>
2. <u>—</u>	<u>—</u>
3. <u>—</u>	<u>—</u>
4. <u>—</u>	<u>—</u>

- Podatci o upravi logora:

Upravnik – zapovjednik —

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

POČINITELJ OVOG UBOJSTVA JE EDIN DELIĆ
ROĐEN. 1971. PRIPADNIK "ELEKTRIN BEZBEDA" IZ
SASTAVA 319. BR. ARMIJE BiH

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? _____

11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? _____

12. Da li su zatočnici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? _____

13. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočnicima u logoru: STARIĆ JE NEKOJ EGZOTIČNIM
OSTALIM PREDNASTAVLJENIM IZUMROGOSTIMA I NEKOJ TOJ ŽENI I DVOJ

- o ranjenim logorašima: GEIĆ

- o nestalim logorašima iz logora: _____

14. Da li je bilo slučajeva prisilnog viđenja krvi logorašima? _____

15. Da li su zatočnici vođeni na prisilni rad? _____

16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? _____

17. Jesu li mjesto zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? _____
Koliko puta? _____

18. Da li su zatočnici skrivani od predstavnika MKCK? _____

19. Što je sve bilo uskraćeno zatočnicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) _____

20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.

21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skice, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum: 19. 06. 2001. 7.

Popisivač:

(Ime i prezime)

EĐENKO ŠUPRAVIĆ

HRVATSKA UDRUGA LOGORAŠA DOMOVINSKOG RATA U BOSNI I HERCEGOVINI
PODRUŽNICA U ZENICA - BOŠNJE GORAMI
Nakon izpolnjenja

UPITNIK

Za prikupljanje podataka o logorima i drugim mjestima zatočenja te oblicima torture u njima tijekom rata u BiH 1991-1996.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju statusa logoraša usvojenom na Saboru Udruge 10. prosinca 2003. godine LOGORAŠ je osoba koju su policijske, vojne ili paravojske snage, poradi etničkog čišćenja i genocida zatvorile u koncentracijski logor najmanje tri dana (72 sata) u periodu od 1991. godine i dalje. LOGOR je svako zatvoreni ili ograđeni prostor u kojem se na neodređeno vrijeme vrši masovno ili pojedinačno zatočenje, a u funkciji etničkog čišćenja.

1. LOGOR - MJESTO ZATOČENJA (općina, mjesto, lokalitet) Mjesto zatočenja mladih odvratni
2. U ČUJOJ NADLEŽNOSTI JE LOGOR (bivša JNA, vojska SRJ, vojska RS, ARBIH, policije)? vojska policija 303 BBI
3. Tko je formirao logor, po čijoj zapovjedi? Zapovjedništvo 303 BBI
4. Da li je logor imao sanitarije, vodu, rasvjetu, grijanje?
5. Logor je otvoren 16. 08. 1993. g., a zatvoren 21. 08. 1993. g.
6. Tko je osiguravao logor (vojska, policija, paravojske snage)? vojska policija
7. Broj logoraša 23 ukupno, od toga muškaraca: 8, žena: 9
djece: 10, starih osoba: 6
8. Izvršitelji uhićenja i dovođenja u logor:

Ime i prezime

Nadimak

1. MIRSAO ŠESTIĆ SATA AHMEDOVIĆ MIRSA BRČIĆ
2. RAMIZ BEČIRAGIĆ RAMIZ BEČIRAGIĆ ŠESTIĆ NINAO
3. vojnik po nadimku TILO
4. _____

9. Podatci o upravi logora:

Upravnik - zapovjednik GENI BRČIĆ MIRSA BRČIĆ

Navesti što više podataka o upravniku, stražarima i drugom osoblju:

RASIA BEČIRAGIĆ, DIJEMO BEČIRAGIĆ, EVAN BUŠAR,
RAMIZ IBRAHIMŠIĆ, EDIN DELIĆ, SEMŠO SPARIĆ pored navodnih
pri upadima u AISEŠAR SU KUJESNI: ŠAHINOVIĆ, RAMIZ
BIŠA, TARKO, DOKIĆ, SEJKO, LARIĆ i RASIA

10. Da li je u mjestu zatočenja bila posebna prostorija (samica) u kojoj su logoraši bili izolirani i mučeni? _____

11. Navesti imena ili nadimke isljednika i jesu li primjenjivali silu? DEVI BAJIC, UMIRO ŽBOKIĆ, MIRO ŠESTIĆ, SUŠO HADŽIHOVIĆ

12. Da li su zatočenici zlostavljani na očigled ostalih, navesti podatke o zlostavljačima? DA

13. Navesti podatke o smrtno stradanim zatočenicima u logoru: prilikom zarobljavanja
o selu KEBELK ubijeno je 6 stanovnika i 4 pripadnika KVO-a

- o ranjenim logorašima: _____

- o nestalim logorašima iz logora: _____

14. Da li je bilo slučajeva prisilnog vađenja krvi logorašima? _____

15. Da li su zatočenici vođeni na prisilni rad? _____

16. Da li su mjesta zatočenja posjećivana od strane političkih, vojnih i drugih dužnosnika strane u čijoj nadležnosti je bio logor? NE

17. Jesu li mjesta zatočenja posjećivali MKCK i drugih međunarodnih institucija? _____
Koliko puta? NE

18. Da li su zatočenici skrivani od predstavnika MKCK? NE

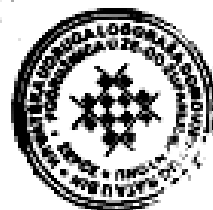
19. Što je sve bilo uskraćeno zatočenicima? (održavanje higijene, uporaba toaleta, zdravstvena zaštita, posjet rodbine, dobivanje hrane) NE

20. Za svaki logor treba pribaviti crtež – fotografiju.

21. Učiniti maksimalan napor da se napravi popis zatočenika svakog logora.

22. Priložiti i registrirati sve materijale od zatočenika (skica, crteže, zapise, dnevnike i dr.).

Datum: 19.06.2007.

Popisivač: [Signature]

(Ime i prezime)
BOENCO ŠUPARIĆ

